

DOCUMENTE BÂRLĂDENE

Volumul IV

ACTE DELA MULȚI ȘOLTUZI ȘI DREGĂTORI
AI BÂRLADULUI ȘI ALTE ACTE VECHI DE PRIN
SECULII XV, XVI, XVII, XVIII și XIX.

Cu 2 facsimile în text

și

alte 2 anexate la fine

de

IACOV ANTONOVICI

Episcopul Hușilor

— BÂRLAD —

Tipografia și legătoria de cărți Const. D. Lupașcu

— 1924 —

DOCUMENTE BĂRLĂDENE

VOLUMUL IV

PREFAȚA

Dupăcum am spus în Prefața vol. III, iată acum, cu ajutorul lui Dumnezeu, public vol. IV și, nu târziu, va urma și vol. al V.

In volumul defață, afară de un număr de dregători, cetitorul va afla și numile a multor șoltuzi (primari) și pârgari (consilieri municipali) ai târgului Bârlad, din vremurile de demult.

Șoltuzii și pârgarii aceștia se alegeau de târgoveți numai pe câte un an,—foștii se puteau realege.

Cu venirea fanarioșilor la cârma țerei Moldovei, sistemul acesta de autonomie municipală a slăbit din ce în ce, în această țară, până când, pe la începutul jumătății a doua a veacului al XVIII, s'a desființat cu totul¹⁾. De atunci însă apare un al doilea Ispravnic numit de stăpânire pentru fiecare ținut.

Cel mai vechiu șoltuz bârlădean, cunoscut până acum, este Hârlea, anul c. 1434, iar cel din urmă, Ioan, anul 1757²⁾.

Târgul Bârladului a avut desigur ca oaspe, în multe prilejuri, pe Marele Ștefan, noi însă vom aminti aci numai de unul din cele mai însemnate și mai bine cunoscute, anume:

La 5 Iunie 1476, Marele Voevod se afla la Bârlad cu toată armata (30,000 țărani și 10,000 boeri, curteni, „viteji“ și hânsari), gata să plece asupra Turcilor, cari, în număr de aproape 200,000, veniau cu mare furie asupra Moldovei, spre a-și răzbuna de cumplita înfrângere din iarna anului precedent. Se știea că, în ajutorul Turcilor, va veni și Laiot Basarab, domnul Munteniei, cu oastea sa. Ștefan, cu data de mai sus, scrie, din Bârlad, prietenilor Brașoveni și-i roagă ca să-i deie știri despre acel Laiot, cum și de mișcările armatei Turcești, după care apoi dânsul apucând cu oastea sa spre sud, pe cursul apei Bârladului, ajunge la Berheciu, distanță numai de 34 Km., la 11 Iunie, adecă peste 6 zile. Aci, Marele

¹⁾ Iorga, *Conferința dela Ploești*, 3 Martie 1907. supplm. la *Neamul Românesc*, Bibl. Naționalistă, No. 9, 25 Fevr. 1909.

²⁾ Volumul defață, p. 1.

Voevod, primind răspunsul Braşovenilor,—din nou le scrie mulţămindu-le şi iarăşi rugându-i să nu înceteze a-i da ştiri grabnice despre Turcii şi Munteni,—şi totodată să nu îngăduie de a se trece, în ţara Muntenească, grâu sau alte lucruri de ale mâncării ¹⁾).

Ştefan ar fi putut ca să meargă atunci dela Bârlad deadreptul peste Prut şi de acolo la Dunăre, în dreptul Isaccei, pe unde aveau să vină Turcii, dar noi socotim că dânsul, prevăzător cum era, a aşteptat pe aici ca să aibă, între alte grăbnice ştiri şi aceia despre drumul încotro avea să apuce Laiot, pentru a putea şti ce trebuie să facă. Şi deci numai dupăce acesta a trecut în Dobrogea cu 10,000 ostaşi şi s'a unit cu Turcii ²⁾), atunci Ştefan Vodă îşi îndreaptă paşii peste Prut şi apoi spre Dunăre, pentru a lua măsură de întărire şi de pază.

Din observarea Hotărniciei Bârladului din anul 1495, cum şi a Hărţii Statului Major al Armatei ³⁾), se vede că, în curgerea vremii, multe din numile vechi topice au dispărut şi altele noi s'au ivit, de unde a urmat că unii din cercetătorii istorici, cari s'au ocupat de numita Hotarnică, n'au putut cunoaşte bine până unde se întindea altă dată, în toate direcţiile, Hotarul s'au Ocolul târgului Bârladului, mai ales pe liniile de hotar din partea de nord şi de răsărit,—care erau sprijinite, în mare parte, numai pe amintirile de copaci însemnaţi cu bouri, mobile săpate şi chiar pe numile unor sate, care, cu trecerea vremii, au dispărut. Din lămuririle însă ce sânt date în Nota dela pag. 57—60, din acest volum, credem că s'au putut înlătura definitiv orice nedumeriri privitoare la Hotarul sau Ocolul de altă dată al târgului Bârladului.

— Încă de prin veacul al 16 şi mereu până într'al 18, unii din Domnitorii Moldovei, mai ales dintre fanarioşi, au dăruit la mulţi boeri de ai lor sate sau moşii din Ocolul târgului Bârladului, între care, dintre cele cunoscute până acum din Documente, amintim: Zorlenii, Bujorăni, Popenii ⁴⁾), Frunţişenii, ⁵⁾), Balumireştii ⁶⁾), Cetăţuia ⁷⁾), şi alte bucăţi de loc,—între care şi imaşul din jurul târgului Bârladului ⁸⁾), şi chiar vatra acestui târg. ⁹⁾).

¹⁾ Vol. defaţă, p. 7—9; Iorga, *Istoria lui Ştefan cel Mare pentru poporul român*, p. 174.

²⁾ Iorga, *Istoria lui Ştefan cel Mare pentru poporul Român*, p. 175.

³⁾ Planşele Bârlad şi Murgeni.

⁴⁾ Iorga *Stud. şi Doc.* VI, p. 12, 18 şi 19.

⁵⁾ *Lucrarea mea, Fraţi G. şi N. Roşca Codreanu*, Doc. p. 3.

⁶⁾ Vol. defaţă, p. 140 şi 143.

⁷⁾ Doc. Bârlădene, III, p. 1.

⁸⁾ Doc. Bârl. II, p. 32.

⁹⁾ Doc. Bârl. II, 176.

Instrăinările aceste de moșii, cum și desele năvăliri de vrăjmași și pârjoluri sau arderi ce a suferit Bârladul, în curgerea vremii, au micșorat, au împedecat și au ruinat adeseori viața economică și gospodărească a acestui oraș, tot așa cum i s'a întâmplat, din pricina domniei fanariote, și nimicierea autonomiei sale municipale, cum s'a spus mai sus.

Dăm aici și câteva informațiuni asupra hatmanului Nicoară, amintit mai departe în câteva documente. A fost de loc din satul Bicani (Ghicani), de pe Simila, jud. Tutova, și din familia Baltag, în care localitate dânsul avea moșie, vii, curți, iaz și moară ¹⁾.

Nicoară (Baltag) a fost vornic a Țerei-de-sus (1615), apoi al Țerei-de-jos (1622) și iar al Țerei-de-sus (1624) și în fine hatman (1627). Era cumnat cu Barnovschie Vodă, ținând în căsătorie pe sora acestuia, Todosia).

În anul 1624, Nicoară a comandat pe vitejii moldoveni în lupta cu Tătarii, la Trestiana, lângă târgul Bârlad, în care războiul au perit: Stoica Armașul, Eremia Potlogeanul, Mafteiu Căpitanul și mulți alți fruntași luptători ²⁾.

Biserica Nicoriță din Iași, este ctitoria acestui hatman.

În anul 1629, Nicoară cu soția sa, Todosia, dăruiesc nepoților lor, Dumitrașco și Ionașco Baltag, toată moșia și toate acarelele din Bicani și Balasinești, pe Simila, cum și părțile de moșie din Cepești și Horgești, pe Bogdana, toate în jud. Tutova ³⁾.

Vestitul hatman moare în anul 1630,—iar soția sa, după câți-va ani, se duce în Polonia, unde credem că își va fi sfârșit și zilele ⁴⁾.

Intr'un număr de documente, din prezenta colecție, se vorbește de neamul Duculesc, care a trăit în Bârlad, a ocupat funcțiuni însemnate publice și a avut moșii pe Tutova,—și din care neam se trage și d-l I. G. Duca, actualul Ministru de Externe.

Pela 1770, doi frați, Ștefănică⁵⁾ Duca și Vasile părcalabul ispravnic, au clădit Biserica Vovidenia, din Bârlad, căreia, pentru acest cuvânt, i s'a zis și i se zice: „Biserica Ducăi“, „Biserica Duculească“ ⁶⁾.

În timpul cât neamul Duculesc a trăit la Bârlad, de către acel neam se îngrijea Biserica și din acel neam erau și Epi-tropii ⁷⁾.

1) Doc. Bârl. III, p. 99 și vol. defață, p. 336.

2) Revista din Iași. an. I, p. 187.

3) Doc. Bârl. III, p. 126 și 127.

4) Vol defață, p. 336.

5) Revista din Iași an. I, p. 187.

6) Documente Bârlădene, I, p. 85 și 108.

7) Documente Bârlădene, I, p. 99.

La 14 Octombrie 1826, Biserica Vovidenia a ars și pentru a ei refacere a cheltuit în mare parte și s'a ostenit tot familia Duca ¹⁾).

Până într'al doilea deceniu al veacului al 19, nu cunoaștem vre un nume de doctor sau spîțer, care ar fi trăit și profesat ale lui cunoștinți la Bârlad. În anul 1815 se aflau în acest oraș 2 doctori: Neculai Lafari și Hubert ²⁾; și, tot atunci, și 2 spîțeri: Samuil Engelleiter și Georg Schiepl ³⁾. Samuil era consul Austriac și reprezenta și statul Rusăsc ⁴⁾).

În locul lui Samuil a urmat ca spîter ginerele său, Kraus, care avea spîțarie și în Iași; lui Kraus iarăș un genere, Simeon Brukner; iar acestuia fiul său, Emil Brukner. După moartea lui Emil însă, spîțaria a trecut în posesiunea d-lui Corneliu I. Droc, ginere lui Simeon Brukner, frate răposatului Emil. Iată deci o spîțarie care trăește mai bine de o sută de ani și care se află încă și astăzi în cercul același familii.

În afară de un număr de Documente de ale Bălăbăneștilor (altă dată Bursuci) și Româneștilor (din Tutova), de ale Bereștilor (Covurlui) și de ale Rădeștilor (Tutova), public în acest volum și alte Documente, de prin alte localități, pentru că unele au oarecare legătură cu trecutul Bârladului, iar altele pentru a nu se perde.

Publicarea volumului defață tocmai acum, după 9 ani dela aparițiunea celui al III, e pricinuită de vremea și împrejurările războiului, de ocupațiunile cerute de demnitățile bisericesti la care am fost chemat, dela 1918 încoaci, cum și de scumpirea tiparului.

Cu acest prilej, din tot sufletul aduc mulțămirile mele tuturor acelora cari au binevoit a sprijini imprimarea acestui volum.

† Iacov Antonovici

Huși, 12 Septemvrie 1924.

¹⁾ Documente Bârlădene I, p. 108 și 298.

²⁾ Documente Bârl. II, p. p. 251, 353, 377, 380 și 383; vol. de față, p. 311 și 312.

³⁾ Documente Bârl. II p. p. 205, 372; vol. defață p. 312; Doc. B I, p. 150.

⁴⁾ Documente Bârl. I, 150.

DOCUMENTE BÂRLĂDENE

Acte dela mulți Șoltuzi și Dregători ai Bârladului și alte Acte vechi de prin seculii XV, XVI XVII, XVIII și XIX.

I.

(Fără an, lună și zi, c. 1484-1487). *Hârlea șoltuzul din Bârlad, scrie birăului din Brașov să-l dispăgubească de 10 zloți, pe care, ca chizăș, îi plătitise judeților din Bârlad pentru doi brașoveni, găsiți vinovați.*

† Adâncă închinăciune birăului din Brașov dela prietinul mai mic al domniei tale, dela șoltuzul Hârlea din Bârlad. Îți dăm de știre domniei tale, că oamenii voștri anume Ștul Iacob și Țirbâs au rămas vinovați înaintea judeților din Bârlad. Deci, ei s'au învoit să plătească judeților șoltuzului 10 zloți pentru hamuri. Deci, eu sânt cheazăș pentru acei oameni că ei au să plătească judeților; dar ei n'au trimis, iar județii mi-au luat acum mie 10 zloți. Te

rog dar pe domnia ta, să ne faci dreptate cu acei oameni; altfel voi lua dela oamenii voştri pentru acea chezăşie; căci am pagubă.

Notă. — După traducerea publicată cu textul original slavon de d-l I. Bogdan în *Documente Moldoveneşti* din sec. XIV şi XV, din *Arhivele Braşovului*, Buc. Editura libr. Socec & Comp. 1905, p. 60, —unde d-sa, asupra acestui document, ne spune :

„Fără pecete; adresa : БІРОВАЪ ГѢТЪ КРАЙНОСА, birăului din braşov; scrierea: sec. XV. Arh. No. 501^a. Apoi adaugă: „Aş pune această scrisoare între anii 1434—1437, întrucât ЦРРБНІС poate fi identic cu ЦРРІІІ din scrisoarea lui Ştefan, logofătul lui Vlad Dracul, dela 1432—37 (Arh. Braşovului No. 564; I. Bogdan, Doc. privitoare la relaţiile Ţării Româneşti cu braşovul, I, p. 252—254), iar Ştul Iacob este probabil identic cu „Iacbus Stul“, despre care Ştefan, voevodul Moldovei, scrie Braşovenilor, într'o scrisoare latinească din 1434, că a păgubit pe nişte supuşi ai săi (copie la Acad. Rom.; în copie „Iacobus Steel“). Vechimea scrisorii o arată şi filigranul hârtiei : cei trei munţi; cf. I. Bogdan, I, c., p. XVII“.

Domnul I. Bogdan, publicând scrisoarea de mai sus, ne spune că ea este una dintre cele mai vechi scrisori municipale din Moldova, găsită în arhivele săsăşti din Transilvania (o. c. p. 9).

Totodată ne mai arată că : întrucât această scrisoare municipală este redactată în limba slavă, dovedeşte că elementul preponderant al oraşului Bârlad, în acea vreme, eră cel românesc, pe când alte oraşe, dela care ni s'au păstrat acte din veacul XV şi dela începutul celui al XVI, de pildă Suceava şi Baia, aveau o populaţie mai mult săsască, de oarece corespondenţele lor, din acea vreme, sânt scrise sau în săseşte sau în latineşte (o. c. p. 10).

II.

1444 (6952) Iunie 18. *Ştefan Vodă, fiul lui Alexandru cel Bun, dăruieşte lui popa Toader din Bârlad o moară de pe Simila, unde a fost heleşteul Bistricenilor, cum şi mânăstirea de pe Lahova, amândouă foaste a fratelui său, popa Draghie.*

Facem ştire tuturor cui se cade a şti, pentru

acest adevărat popa Toader din Bârlad, care slujând nouă cu dreptate și cu credință și cu dreaptă și curată rugă, către Dumnezeu pentru noi; pentru care noi văzând a lui dreaptă și credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit pre el cu osăbită mila noastră și i-am dat și i-am întărit lui întru al nostru pământ moara fratelui său a popii lui Draghie, ce iaste pe Smila, unde a fost hăleșteul Bistricenilor, valea până unde cade Smila în Bârlad. Și am poroncit lui să-și facă și sat; iar altul nime să n'aibă a se amestecă pe acel de mai sus zis pârău, cât iaste lui mai sus scris. Și pe Lahova, unde au fost mânăstire a fratelui său a popii lui Draghie, încă am mai dat a celui de mai sus zis popa Toader din Bârlad (două rânduri din ispisocul cel sârbăsc fiind rase cu cuțitul și șterse cu condeiul, n'am putut cunoaște nimica și, pentru aceasta, am lăsat loc). Deci toate acele de mai sus scrise, să-i fie lui uric și cu tot venitul lui, și feciorilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și a tot neamul lui, ce să va alege mai aproape, nerușeit niciodată în veci; iar hotarul acei pustii, să fie cât va fi de ajuns unui sat. Spre aceasta este credința Domnii mele de mai sus scris Ștefan voevod și credința fratelui Domniei mele Petru voevod, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici; iar după a noastră viață, cine va fi Domn țării aceștia, din fiii și neamul nostru, sau pe cine Dumnezeu va alege, să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai ales să de și să întăriască, de vreme ce și noi am dat și am întărit, pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă. Și pentru mai mare

lărie a celor de mai sus scrise, am poruncit cre-
dincios boeriului nostru, d-lui Mihaiu logofăt, să
scrie și a noastră pecete către această adevărată
carte a noastră să o lege.

S'au tălmăcit de Gheorghe Evloghie dascal, leat 1780 Mart 23.

Notă.—Publicat de d-l Gh. Ghibănescu în «Surete și
Izvoade», vol. II, p. 210,—unde ne spune că : «Suretul a-
cestui ispisoc așa cum a fost tradus de Gh. Evloghie das-
calul în 1780 Martie 23, l-am luat din pachetul cu acte, co-
municat nouă de d-l Gh. Ionescu, șefui Arhivei din Iași. Tra-
ducerea lui Gh. Evloghie e apoi adevărată în 1826 Iulie 27,
de boerii V. Roset vel logofăt, Andronachi Donici vel logo-
făt și Vasile Miclescu vel vornic. Despre popa Draghie și
popa Toader frați, să se vadă nota la doc. din 7054 (Surete
și Izvoade, vol. I, 367)».

Mănăstirea, de care se vorbește în acest document, cred
că este aceia dela Recea din fundul satului Banca (jud. Tu-
tova), păstrându-i-se numirea topică de mănăstire, până as-
tăzi, în gura sătenilor din partea locului; și aceasta cu atât
mai mult, cu cât și numirea *Lahova* s'a păstrat în *Lauva*,
Lova.—de pe dealul dintre pâraele Banca și Ghermănești;
de altfel toată partea de moșie, de pe întinderile comunelor
respective,—se numește, prin documente, *Lahovă* sau *Leahovă*.

Din iazul Bistricenilor, ce a fost pe pâraul Simila, se mai
cunoaște astăzi numai niște resturi de ezătură și care se mai
văd acolo, în punctul, de unde drumul, ce vine dela Dru-
jăști la Bârlad, cotigește spre răsărit, pentru a da în calea
națională (Bârlad-Vaslui).

Asupra chestiei de a se așeză un sat, în veacul al 18,
la capul iazului Bistricenilor (pe pâraul Similei) sau în drep-
tul acestui iaz, la capul piscului (spre răsărit), a fost pri-
cină de judecată între vornicul Ioniță Palade și visternicul
Iorga, pe la anul 1765 (Doc. Bârlădene, III, p. 28—30). Cu
acest prilej s'a constatat că un sat fusăse cândva, pe unde
să varsă Simila în Bârlad și care, din împrejurările vremelor,
dispăruse.

III.

**Bârlad, 1459 (6968) Decembrie 5. Ște-
fan cel Mare dă o hotărâre în procesul ce l-au**

*avut înaintea sa Ivașco comisul cu Toma Dumitrescul și cu Coste Turbure pentru satele Săseștii de pe Bârlad și Româneștii de pe Jeravăț „unde a fost Roman, amândouă părțile,” dând dreptate celui dintâiu, care a justificat posesiunea acestor sate cu privilegiile socrului său Ivan visternicul. Deaceea el pune o zavească de 100 ruble în fa-
vorul lui Ivașco și al urmașilor lui, dacă cumva Toma Dumitrescul sau Coste Turbure, ori alt cinevă din neamul lor, ar încercă să redischiză procesul în potriva lui Ivașco sau a urmașilor acestuia.*

† **Cu mila lui Dumnezeu Noi Ștefan voevod, Domn țării Moldaviei.** Facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor câți se vor uita la dânsa, sau o vor auzi citindu-se, când va fi cuiva de trebuință : Cum adică au venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri boiari a noastre slugi anume Ivașco comisul și Toma Dumitrescul și Coste Turbure, și s’au pârât pentru satul Săseștii pe Bârlad, și pentru satul Româneștii, unde a fost Roman, pe Jeravăț, îmbe părțile, și s’a pârât cât s’a pârât ; iar Ivașco cu privilegiile socrului său, a lui pan Ivan visternicul, au răpus cu dreptatea și județul ; iar Toma Dumitrescul și Coste Turbure cu toate ale lor neamuri au rămas cu toate ale lor privilegii din toată dreptatea și legea, și să nu mai aibă mai mult a să pârî, nici a-și mai aminti de aceste sate niciodinioară în veci. Deci noi, văzând câștigul dumisale Ivașco, și noi așijderi am dat și am întărit ceale de mai sus zise sate, anume Săseștii pe Bârlad și Româneștii pe Jeravăț, îmbe părțile, slugii noastre lui pan Ivașco comis, ca să-i fie dela noi uric cu toate veni-

turile, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și la tot neamul lui, ce i se va alege mai de aproape, să le fie lor ne rușii niciodinioară în veaci. Iar hotarul (să fie) pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Și noi peste toate acestea, am pus zavescă 100 ruble de argint slugii noastre, lui pan Ivașco, și copiilor lui, și la tot neamul lui, ca ori și când și la orice zi și ceas, ar voi Toma sau Coste sau copiii lor, sau frații lor, sau oricare din neamul lor, a se mai pârî, sau a mai pomeni pe Ivașco sau copiii lui, sau pe frații lui, sau pe oricare alt neam, acela să ne plătească mai sus zisa zavescă 100 ruble de argint.

Iar întru aceste singur martor însu-mi Domniea mea mai sus scris, Ștefan voevod, și al nostru Mitropolit Kir Teoctist, și ai noștri boiari: pan Duma Braevici, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul parcalab, pan Goian dvornic, pan Hodco Știvor, pan Coste Danovici, pan Toma Cîndea, pan Petru Ponici, pan Micu Craiu, pan Lazea, pan Albul, pan Hodco Creșovici, pan Isaia Nemțanul, pan Stețco Dămăcuș, pan Petrică Iachimovici, pan Cozmiță, pan Ion Bucium, pan Buhtea, pan Fetion, pan Sacăș spatar, pan Iuga visternic, pan Tador ceașnic, pan Crasnăș postelnic, pan Zbierea stolnic, pan Ioncomis, și altor boeri, ce au fost, mari și mici. Iar spre mai mare țârie atot ce s'a scris mai sus, am poruncit credincios boeriului nostru pan Dobrul logofăt să scrie și a noastră pecete să o lege de această carte a noastră. A scris Isaia Șușmanovici în Bârlad la anul 6968 luna Decembrie 5.

Notă. — Domnul I. Bogdan, publicând, în limba slavonă, acest

document în „Documentele lui Ștefan cel Mare,” volumul I, pagina 40-42, ne relatează: „Pecetea cea mare domnească cu legenda: † ПЕЧАТЪ КЪ СТЕФАНЪ ВОЕВОДА, ГВСПОДАДЪ ЗЕМЛИ МВАДАВСКОН, și șase peceti boerești, trei de dreapta, trei de stânga celei domneșii, pierdute. Scrierea caracteristică pentru documentele din primii ani ai domniei lui Ștefan cel Mare. Originalul la Academia Română, fost al lui R. Șaraga, anticar din Iași, care mi l-a comunicat la 1905. Publicat întâiu de Gh. Ghibănescu în *Opt urice slavone*, Iași, 1904, pag 5-10, cu data 1459...”

Publicăm și noi acum, acest document, după traducerea făcută din nou de d-l Ghibănescu, în care s'a ținut seamă și de observațiile răposatului Bogdan, din amintitul volum. Jeravățul, pe care se află satul Româneștii, în timpul Marelui Ștefan, eră linia de mează-zi a hotarului Bârladului și care linie despărțitoare de alte moșii se întindea dela izvorul acelu pârâu și pe tot cursul până la vărsarea lui în apa Bârladului, și de aici, spre apus, până în apa Tutovei (Docam. Bârlădene, voi. II, p. 1-5). Satele Româneștii și Săseștii sânt dispărute de mult. Dela amintitul Roman, pomenit mai sus, în document, se frage desigur numele satului Româneștii.

Zavescă însamnă garanție sau amendă.

IV.

Bârlad, 1476 Iunie 5. *Ștefan cel Mare scrie Brașovenilor că se pregătește să meargă în potriua Turcilor și se află în tabără cu toată oastea sa; îi roagă deci să-i trimeată știrile ce le vor căpăta asupra mișcărilor Turcilor și să asculte cu încredere solia lui Vulpaș.*

Ștefan voevod din mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovei Prietinească închinăciune cu urare de tot binele.

Aflați, iubiți ai noștri prietini, că noi purtăm războiu, împreună cu prea înălțatul nostru domn și rege, împotriva Turcilor păgâni, și am tăbărât cu toată puterea noastră și pornim împotriva Turcilor. Rugăm așadară prietinia voastră ca la tot ceasul să ne împărtășiți cu vești despre partea Turcilor și

chiar despre partea tuturor cari sânt în tovărășie cu Turcii păgâni.

Și încă și la cele ce le va arăta prietinieii voastre credinciosul nostru slujitor *Vulpaș* din partea noastră, să-i dați temeinică crezare.

Dată în Bârlad, în ziua de 5 Iunie, anul Domnului 1476.

Adresa : Bărbaților înțelepți și de taină, județului și juraților cetății Brașovului, prea iubiți ai noștri prietini etc.

Notă.— Din „Documentele lui Ștefan cel Mare,” de I. Bogdan, vol. II, p. 339, unde d-se asupra originalului, ce este în latină, ne spune : „Pecetea mijlocie stricată. Originalul în arhiva orașenească a Brașovului; copie la Acad. Română.” Domnul Bogdan zice că „Watress,” din această copie, ar putea fi o lectură greșită în loc de *Wulpass* (*Vulpaș*), cunoscutul pisăr și logofăt al doilea a lui Ștefan.

Cuvintele : „Că noi purtăm războiu împreună cu pre înălțatul nostru domn și rege în potruva Turcilor păgâni,” -- sânt aluzie la regele Ungariei, Matei Corvin, căruia, prin tratatul dela Iași, din 12 Iulie 1475, Ștefan îi declarase supunere, spre a-l putea avea ca aliat în potruva acelor păgâni, — tratat semnat și de numitul rege, în luna următoare, 19 August 1475 (Xenopol, Istoria Românilor, vol. IV, ediția II, p. 89). Decât folos i-a fost însă, Matei Corvin, să știe.

V.

Valea Berheciului, 1476 Iunie 11. Ștefan cel Mare mulțamește Brașovenilor pentru știrile ce i-au trimis și-i roagă de a-i comunica și de aici înainte vești din „amândouă părțile,” — ne permițând exportul de grâu sau de alte bucate în Țara Muntenească.

Ștefan voevod, din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Moldovei. Prietinească închinăciune cu urare de tot binele.

Aflați, iubiți ai noștri prietini, că am primit cu

bine scrisoarea și înștiințările voastre și mare mulțămintă trimitem prieteniei voastre, pentru veștile ce ni le-ați împărtășit. Iar acum rugăm prietinia voastră, ca orice vești veți căpăta de acum înainte despre amândouă părțile, să mi le aduceți cât mai repede la cunoștință prin oamenii voștri de încredere. De asemenea rugăm prietinia voastră ca, din dragostea pentru noi, să nu îngăduiți să se treacă în Țara Muntenească grâu și alte lucruri de ale mâncării, pentrucă aceștia primejduirea noastră o doresc și a întregii creștinătăți și sunt supușii Turcilor.

Pentru aceasta încredințăm cu tărie prietenia voastră că toate câte le faceți și le veți face pentru dragostea de noi și pentru plăcerea noastră, la rândul nostru și noi le vom răsplăti totdeauna vouă și tuturor alor voștri. Fiți așadar sănătoși întru Hristos.

Dată în valea Berheciului, în a treia zi de odihnă, după sărbătoarea Sfintei Treimi (11 Iunie), în anul Domnului 1476.

Adresa: Scrisoarea să se încredințeze bărbaților înțelepți și de taină, județului și juraților Cetății Brașovului, prea iubiți ai noștri prieteni.

Notă.— Din „Doc. lui Ștefan cel Mare,” de d. I. Bogdan, vol. II, pag. 340, — unde d-sea, asupra originalului, ce este în l. latină relatează. „Pecetea mijlocie a Domnului, acoperită cu hârtie, — cu legenda: ПЕЧАТЬ ІСО СТЕФАНА КОЗКОДА(І) И ГНБ. Originalul în arhiva orașenească a Brașovului, colecția Schnell, III, No 36 Scrisoarea de caracter Italian. Copiată de d. N. Iorga.”

VI.

Suceava, 1488 (6996, fără lună și zi, neputându-se ceti, fiind șterse). Ștefan cel

Mare întărește lui Toader Gherman stăpânirea peste seliștea Lăhoveni, cumpărată dela Dașco, fiul lui Gostilă, cu 60 zloți tătărești.

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Ștefan voevod, Domn Țării Moldovei.** Înștiințare facem cu această carte a noastră tuturor cari vor vedea-o sau (o vor auzi cetindu-se, iată că a venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri) mari și mici, sluga noastră Dașco, fiul lui Gostilă, de a lui bună voe, ne silit de nimeni și nici asuprit, și a vândut seliștea anume *Lăhovenii* slugii noastre lui Toader Gherman pentru 60 zloți tătărești. Și a rămas sluga noastră bani 60 zloți în mâinele slugii noastre Dașco, fiul lui Gostilă, înaintea noastră și boerilor noștri... De așijderea și din partea noastră am dat și am întărit slugii noastre lui Toader Gherman această mai sus zisă seliște (anume *Lăhovenii*) lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și tot neamului lui, ce se va alege mai de aproape ca să fie pe vechiul hotar, unde din veci au trăit. Și la aceasta este credința domniei noastre a mai sus scrisului Ștefan voevod Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boerilor noștri : credința panului Zbiara, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur panului Iațco Gudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful dela Hotin, credința panului Micotă și credința panului Rețeș credința panului Grozea Micoțici, credința panului Secară parcalabul Cetăței-Noui, credința panului Clănău spătarul postelnicul, credința panului Andreica paharnicul, credința panului Sandru comisul, și credința tuturor boerilor noștri Moldoveni, mari... Moldovei din copiii noștri sau

din neamul nostru, sau iar pe oricine va alege Dumnezeu a fi domn țării noastre, acela să întâlnească și susțină, pentru că i-am dat lui și i-am întărit pentru a lui dreaptă slujbă și pentru întărire a tuturor celor (mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru panul Tăut logofătul (să scrie și să atârne pecetea noastră de această carte) a noastră.

A scris *Ion* în Suceava, în anul 6996

Notă.—Tradus de d-l Ștefan Nicolaescu, de la Arhivele generale ale Statului, după originalul slavon publicat de d-l I. Bogdan, fără traducere, în *Documentele lui Ștefan cel Mare*, —vol. II, p. 247, Buc. Atelierele grafice Socec et Compania, 1913,—unde editorul face următoarele adnotări: «Pecetea stricată; din legenda ei se cunoaște numai: (†) ИСЧУТЪ ІСЪ ЄТЄФ.—Orig. la d. Iuliu Zane; este rupt în două părți, din care s'a păstrat numai partea stângă; cu toate acestea textul documentului poate fi restabilit complet. D-l Zane posedă și o bună traducere, făcută în Iași la 14 Martie 1828 de condicarul Theodor Gașpar. Seliștea Lăhoveni se află pe teritoriul moșiei Fedești, din comuna Fedești, județul Tutova, aproape de Banca. Și azi o parte a moșiei se numește Lahova sau Laova. Cf. pe harta statului major, planșa Bârlad: Valea Lauei, lângă dealul și pădurea Ghermănești, care-și trag numele desigur dela Toader Gherman al documentului nostru. O încercare de a explica pe Lahova, fără să știu de existența Lahovei sau Lauei de azi, am făcut la No. XXXIII, din acest volum, p. 65. cf. și Ghibănescu, *Sarete și isvoade*, I, p. 368». A se vedea mai sus notele de sub Doc. din 1444 Iunie 18, privitoare la danie ce se face lui Popa Toader din Bârlad.

VII.

(1498—1496) Ianuarie 18. *Marele Ștefan întărește lui Toader Lazinu cumpărătura satului Rădeștii din fundul Covurluiului-Sec, dela fiicele lui Stoica Dienișa, nepoatele lui Dienișa spatarul.*

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Ștefan voevod Domn**

Țării Moldovei. Cum au venit înaintea noastră și a lor noștri moldovenеști boeri a mari și a mici, sluga noastră de a lor bună voe, de nimeni nevoiți, nici asupriți, și au vândut a sa dreaptă ȋcină dintru a sa dreaptă zloți tătărești. Și s'au sculat sluga noastră *Toader Lazin* și au plătit tot deplin acești de mai sus scriși bani rudenii Fetchi, fiicele lui Stoica Dienișă, nepoților lui Dienișă spatariul, înaintea noastră și înaintea a lor noștri am dat și am întărit slugii noastre Toader Lazinu, această de mai înainte zisă ca să-i fie și nepoților lui, și împraștieților lui, și la tot neamul lui, care i să vor alege lui mai de aproape, nestrămutat niciodinioară în veci umblat. Iar la aceasta este credința Domniei noastre acelu de mai sus scris, Ștefan Voevod, și credința a prea iubiților fii credința boerului Șteful, credința boerului Mușat, credința boerului Toader părcălabul de Hotin cred. boer. Eremia postelnicul Iar după a noastră viață cine a fi Domn pământului nostru, din fiii noștri, sau din neamul nostru, sau pe care Dumnezeu va alege pentru a lui dreaptă slujbă, și pentrucă deosăbit l'au cumpărat pe ai săi drepti bani al nostru logofătu să scrie și a noastră pecete să-i spânzure, cătră această carte a noastră Ghenar 18. .

(Nota traducătorului). Acest suret, se vede, după hronograful Domnilor, a fi din zilele lui Ștefan voevod, ce-au fost tată lui Petru voevod Raleș, ce-au domnit în anii dela Hristos, acest Petru voevod, 7054. Și s'au tălmăcit de pe sârbie pe moldovenie,

pe cât s'au putut cunoaște slovele, fiindcă erà pe multe locuri lipsă, mult, de mine *Gheorghie Radovici, dascal dela Biserica gospod. 1815 Maiu 29.*

Notă. — Dascalul Gh. Radovici, tãlmãcitorul uricului, a trãit și slujit la Biserica „Domneasca,” din Bãrlad, în primele decenii ale veacului al XIX (Doc. Bãrl. I, p. 297 și II, p. 229 și 138).

Uricul, fiind șters în mare parte, nu s'a putut ceti în el anul când îi scris, numele fiilor Domnului, numele celor mai mulți din boeri, și nici a satului sau moșiei ce s'a vândut.

Ne având înainte-mi originalul, public acest suret cu toate neajunsurile lui.

Cuvintele „credință pre iubiților fii”, — înseamnă că uricul îi slobozit înainte de anul 1496 Iulie 28. — data morții lui Alexandru, fiul cel mai mare al Marelui Ștefan.

În tãlmãcirea de mai sus se vãd și 4 nume de boeri: Șteful, Mușat, Toader și Eremia, — cari, cu toții împreună, alãtura de fiii Domnului, Alexandru și Bogdan Vlad, figurează ca martori în toate Uricile lui Ștefan cel Mare dintre 15 Martie 1493 și 1 Februarie 1496 (I. Bogdan, Docum. lui Ștefan cel Mare, vol. II, p. 21—23) — de unde rezultã că *Marele Ștefan a slobozit uricul defață între anii 1493—1496*, — adică în vremea când amintiiții boeri se allau în Divan și principele Alexandru se gãsiã în viață.

Documentul este dat pentru satul și moșia Rãdeștii, din plasa Corod, Jud. Tutova.

A se vedeã mai departe hrisovul dela Petru vodã Rareș, anul 1528 (7036) Maiu 18.

VIII.

Vasluiu, 1495 (7003) Ianuarie 12. *Ștefan cel Mare dãruește slugilor sale, Focșa, Berehoiu și Bantăș, un loc de pustie, la fundul Covurluiului — cu apă, între Rãdești și Voinești, cunoscut astãzi sub numele de Moșia Roșie.*

Suret dela Ștefan Vodã, însãmuare de unde și pãnã unde.

† (Din mila lui Dumnezeu noi Ștefan voevod Domn Țării Moldovei). Însemnãm cu această carte a noa-

stră, cine va vedea sau va auzi citindu o, iată acești adevărați slugili noastre *Focșa*, și *Brehoiu*, și *Ban-tăș*, slugi nouă drepte și credincioase; drept aceia, văzând și noi a lor dreaptă slujbă și cu credință, și noi ne-am milostivit spre dânșii, și deosăbit cu a noastră milă am dat și le-am întărit, lor, dela noi, din pământul nostru al Moldovei, *un loc de pustie, la fundul Covurluiului — cu apă, între Rădești și între Voinești*; ca să-și facă loruși siliști de sat, cari scrie mai sus, că am dat lor dela noi uric și cu tot venitul, lor și ficiorilor, și nepoților lor, și cine să va trage dintr'înșii și a tot neamului lor, cine să (va) alege mai aproape, ne clătit și nemışcat în veci. Și hotarul acelu loc de pustie este: din vârful piscului *Surăi*, și merge în sus pe culme piscului prin dumbravă, și dă printr'un lac, ce este în margine codrului, și tot în sus culme pin codru, și dă piste alt lac, ce este în codru, și tot în sus până în culme *Jăravățului*, unde se disparte *șinutul Covurluiului de șinutul Tutovei*; și de acolo purcede spre răsărit tot prin codru, culmea dealului, pe unde se prăvale apa, și dă printr'o poeniță, și tot spre răsărit, cam la deal, până în culmea dealului; și de acolo purcede spre ameazi-zi, pe culmea dealului în gios, prin codru, și esă în margine codrului în dreptul unei vâlcele, și tot în gios pin vâlce și pin dumbravă până în dreptul *poenei Purcariului*, în margine din gios, în *valea Bănesăi*, are hotar; de acolo drept la apus prin poiană, unde sânt și niște chișteli, și tot spre apus peste două văi, până în vârful piscului *Surăi*. Acesta au fost a credinciosului Domnului nostru celui mai sus scris, Ștefan voevod, și a credincioși și pre iubiți fii dom-

niisale, Alexandru și Bogdan stăpânitör, și a credincioșilor boerilor noștrii: credincios d-lui Duda (Duma) pârcalabu, a credincios d-lui Boldul (Boldur) vornicu (cred. d. Hârman, cred. d. Șteful, cred. d. Mușat), cred. d. Toader pârcalab de Hotin, cred. d. (Micotă) dela Neamț, (cred. d. Ciortorovschi), cred. d. (Șandru) pârcalab de Cetatea-nouă (Roman), cred. d. Cananău (Clănău) spatar, (cred. d. Isac vist.), cred. d. Irimia postelnic, și cred. d. Movila paharnic, și cred. d. Frunteș stolnic, (cred. d. Petrica comis), cum și toți boerii noștri, s'au scris cei mari, văzând a noastră îndreptătură a pământului Moldovei, și de ficiorii noștri, cine să va alegi Domn a stăpâni pământul nostru a Moldovei, să fie lor neclintit a noastră danie și întăritură, ce am întărit și am întemeiat, pentru trecuții întăririlor dela noi, pentru dreaptă slujba lor; iar ce mai mari țării și întăritură scrii mai sus, și marile credinciosul nostru d. Tăutul logofățul, si scrii și a noastră pecete spânzurată cătră această carte a noastră. Matei uricariul. Vasluiu. 7003. Ghenar 12.

(O adeverire)

Noi vornicii porții, eu vornicu Spridon Berte și vornicu Costin Ghenghe, fiind rânduiși ca să hotărâm *moșia Roșie*, ce să cuprinde în această copie, care s'a poslăduit de noi di în cuvânt în cuvânt și, fiind întocma, o am încredințat'o.

1836 April 25

Spridon Berte vornic porții

Costin Ghenghe vornic porții

Notă.—Suretul defață mi s'a dăruit de către d-na Aneta Atanasiadi, din Bârlad. Dela d-sa am și alte hârtii privitoare

pe satul Pupezeni și pe acarelele ce d-sa posedă pe *ulița Cojocărească*, din Bârlad, cum aceasta se numește astăzi, iar altă dată numită *ulița nouă*, cum se va vedea mai departe unde acele hârtii se vor imprima sub anii 1807, 1809, 1813, 1814, 1815, 1829, 1830, 1853. Doamna Atanasiade se trage din familia Zorilă dela amintitul sat Pupezeni, ce este în jud. Tutova.

Tălmăcirea surेतului este făcută cu oarecare greșeli, mai ales în partea dela urmă, unde-i vorba de boeri. Ne având înainte-mi originalul am păstrat lucrul tălmăcitorului întocmai. Am complectat și corectat numai numele de boeri după uricul Marelui Ștefan, din 12 Ianuarie 1495 (7003), dat tot din Vasluiu (A se vedea I. Bogdan, Documentele lui Ștefan cel Mare, vol. II, p. 48)—punându-le pe acele nume în parantez, spre a se putea deosebi.

Documentul acesta se referă la Moșia Roșie, care, în curgerea vremii, s'a împărțit și sub împărțit între urmașii primilor stăpâni, Focșa, Berehoiu și Bantăș. Posteln'cul Iordache Zorilă, trăitor pela 1817, Martie 8, strănepot preotului Malachi Căță, se trăgea din familia Focșa, dupăcum aceasta se vede dintr'un act de măsuriste, făcut în anul amintit,—în care act se mai spune că hliza respectivă (din Moșia Roșie), este cuprinsă între zarea dealului Jaravătului (spre nord) și între moșia Huleștii (spre sud).

Moșia Roșie, Piscul Surăi, Voinești (acest din urmă, pe care cade și o parte din satul Berești, numită Mălăncești) și Poiana Purcarului,—toate sânt spre apus și nord de Târgușorul Berești-Covurlui. Interesantă este mențiunea «un loc de pustiu».

IX.

1508 (7016) Martie 2. *Bogdan voevod întărește stăpânirea spătarului Călnău și giupănesei acestuia Drajnei, nepoată Marelui Ștefan, asupra satelor Rusii, Buciumii și Bărgăoanii, pe Bârlad, cumpărate dela nepoții lui Gârbovăț stolnicul, drept 300 zlofi tătărești. Așijdere le întărește un sat Rădeștii pe Bilahoiu, cumpărat cu 90 zlofi tătărești,—cum și un alt sat Radosloveștii, în Gura-Strajnicului, cumpărat și dăruit lor de Marele Ștefan.*

Suret dela Bogdan voevod let 7016 Mart 2.

Facem înștiințare pentru adevărată și a noastră credincioasă slugă d-lui Clănău spatarul, care a slujit mai nainte răposatului părintelui domniii mele, iară acum slujaște și noao cu dreaptă și credincioasă slujbă ; pentru aceaia, osebit de mila noastră, i-am dat și i-am întărit, lui și giupânesăi d-sale Dragnii, întru al nostru pământ al Moldovii, pe a lor drepti ocini și cumpărături, ce le-au cumpărat ei, încă în zilele răposatului părintelui domniii mele Ștefan vodă, satele pre Bârlad, anume : Rușii, și mai din gios Buciumii, și mai din sus Bârgăoanii. Care aceale trei sate le-au cumpărat dela Mihul și dela frate-său Ion și dela rudeniia lor Iliana, nepoții lui Gârboveș stolnicul, drept 300 zloți tătărești ; și aceale trei sate le-au cumpărat unchiul lor, Radul Gârbovăș stolnicul, dela Grăpina, fata lui Toader Rusului, din dresuri ce au avut tatăl ei, Toader Rusul, dela strămoșul nostru, Alexandru voevod. Așijderea un sat pe Bilahoi anume Rădeștii, care acel sat l'au cumpărat dela Marina, fata Dumii Isaescul, nepoată lui Știbor celui bătrân și Zoișii, giupânesii Fătului Iacobăscul, drept 90 zloți tătărești. Încă și alt sat în Gura-Strajnicului anume Radosloveștii, care acel sat l'au cumpărat răposatul părintele domniii mele, Ștefan vodă, dela Sângur și dela sora lui, Stanca, ficiorii Anușcăi, nepoți lui Ivan Frenciuc, drept 52 zloți tătărești, și au miluit pre al nostru credincios, d-lui *Clănău spatarul și pre nepoata sa, și noao rudenie, Dragna*, și le-au dat lor acel sat Radosloveștii. Deci, ca să fie dela noi, acelor mai sus scrise sate, uric cu tot venitul, lor și ficiorilor lor, nepoților și strănepoților, și a tot neamul ce să va

aleage mai aproape. Iar hotarul acelor sate, ce sânt mai sus scrise, să fie lor despre toate părțile, după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din vecu.

Pentru aceaia, credința domnii mele și a tuturor boerilor noștri, (dela d-lui Draguș vel vornic până la d-lui Petrica comis). Deci, cine va fi Domn țării a-ceștia, să nu strâce a noastră danie, ci mai vârtos să dea și să întărească. Iară pentru mai mare în-tăritură celor mai sus scrise, am poruncit d-sali Tău-tul vel logofăt a noastră carte să scrie și peceate noastră de dânsa să o leage.

S'au tălmăcit de Evloghie dascal slovenesc.

Iet 7263 Apr. 5.

Notă.— După traducerea lui Evloghie, care, pentru prescurtare, nu mai înșiră pe toți boerii, ci pune pe cel întâi și pe cel de pe urmă. Constatăm că Clănău spatarul, după soție, — era rudă cu Bogdan Vodă. Moșiile au fost în părțile de apus și în împrejurimele gării Crasna, parte în jud. Tutova, parte în Fălciu.

X.

Suceava, 1528 (7036) Maiu 18. *Petru vodă dăruiește satele Orgoeștii și Negomireștii de pe pârăul Horiata (finutul Tutovei) și jumătate seliște Vlădeștii, pe acelaș pârău, cum și o parte din Bogdărști, lui Felea paharnicul, prăpădite aceste de Petru Cărbăf fostul vornic, cu a sa hainie.*

Tălmăcirea de pe uricu vechiu sârbăscu dela Petru vvod, scris de Vascan Nebojatcovici pe parhament în Suceava 7036 Maiu 18.

Cu mila lui Dumnezeu noi Petru vvod Domn țării Moldovei. Înștiințare facem cu această carte a noastră tuturor celor ce o vor vede pre dânsa, sau o vor ceti, sau o vor auzi pre dânsa, pentru acest a-

devărat al nostru credincios boeriu, *Felea* paharnicul, că au slujit mai înainte răposatului fratelui domniii mele, lui *Bogdan vovod*, și nepotului domniii mele, lui Ștefan vovod, iar astăzi să află slujind nouă cu dreptate și cu credință. Pentru aceia, văzând noi pe a lui drepte și credincioase slujbe cătră noi, mi-luitu-l'am pre el cu deosăbită a noastră milă, și i-am dat noi lui dela noi întru al nostru pământ, a Moldovii, sale anume *Orgoeștii* și *Negomireștii*, deasupra *Hovriletii*, și giunărate de siliște, care acum să numește *Vlădești*, tij la Hovrileta, și parte din *Bogdănești*, care le-au prăpădit, aceste sate, *Petru Cărăbăș*, ce au fost vornic, cu a sa hainie, când s'au râdicat, cu alți necredincioși, un fâlhar asupra domniii nepotului de frate, Ștefan vovod, și asupra pământului nostru. Aceste toate de mai sus scrise să-i fie lui dela noi uric și cu tot venitul, lui și fi-ciorilor lui, și nepoșilor lui, și strănepoșilor lui, și la tot neamul lui, care i să vor alege lui mai de aproape, neclintită niciodinioară în veci; iar *privileghiile* cu care el au fost cumpărat acele sate, anume *Orgoeștii* și *Negomireștii*, deasupra *Hovrileatii*, care sânt dela tatăl domniii mele, Ștefan vovod, acele *privileghii* s'au găsit la noi, și le-am dat pre ele în mâna credinciosului boerului nostru, *Fele paharnicul*. Iar hotarul acestor de mai sus scrise sate, *Orgoeștii* și *Negomireștii*, deasupra *Hovrileatii*, să-i fie întru toate ale sale vechi hotare, pe unde din vec au umblat; așijdere această giunărate de sâliște, care acum să numește *Vlădești*, tij pe *Hovrileata*, parte din *Bogdănești*, să-i fie din tot hotarul giunărate; iară dintr'alte părți, după vechile hotare pe unde din vec au umblat. Și la aceasta este cre-

dința domnii noastre de mai sus scris, noi Petru voevod, și credința pre iubitului fiu (al) domnii mele, Bogdan, și credința boerilor noștri: credința boeriului Hrana vornicul, credința boeriului Negrilă, credința boeriului Grincovici, credința boeriului Talaba, credința boeriului Vlad și Mihul părcalabi dela Hotin, credința boeriului Cârjă și Hurul de Neamț, credința boeriului Grozav și Danciul dela Novograd (Roman), credința boeriului Barbov dela Suceava portariu, credința boeriului Drăgușan spatariu, credința boeriului Dumșa visternic, credința boeriului Liciul postelnic, credința boeriului Zbera stolnicu, credința boeriului Ioan comisu, și credința tuturor boerilor noștri mari și mici; Iar după a noastră viață cine va fi Domn pământului nostru, acela să nu strâce a noastră danie și întăritură, ce să o întemeeză și să le-o întăriască. Iar pentru mai mare tărie și întăritură acelor de mai sus scrise am poroncit credinciosului nostru boeriu, Toader logofătu, să scrie și a noastră pecetă să o lege de această carte a noastră.

(O însemnare)

Această tălmăcire poslăduindu-să cu uricu dela Petru voevod și fiind întocma, s'au încredințat și de mine *Ion Stamate pitar*, în Iași la anul 1820 lunie 14.

Notă.—După o veche traducere, revăzută, dupăcum vedem, de pitarul Ion Stamate în anul 1820 lunie 14; originalul, în slavonă, pe pergament, se află la un răzăș din satul și comuna Docani, jud. Tutova, la care am avut prilejul să-l văd în 1907.

Prin „privilegiile . . . dela tatăl Domnii mele, Ștefan voevod“, —se înțelege uricul din anul 1479 Oct. 17, ce-i publicat de mine în Istoria com. Bogdana, Bârlad. 1906, p. 338, cum și de d-l Ghi-bănescu în Gramatica limbii vechi slavone, Iași, 1900, pag. 74.

Petru Cărbăţ a făcut parte din conjuraţia boerilor împotriva lui Ştefăniţă vodă, cea dela 7 Septembrie 1524, — în care conjuraţie au fost şi: Coste părcălabul, Ivaşcu logofătul, Sima visternicul (ucişi la Roman), Troţuşan logofătul, Maxim Udrea, Secuian paharnicul, Ioan Păstrăv, cu fraţii lui, din Huşi, şi alţii. Ştefăniţă vodă moare însă otrăvit la 12 Ianuarie 1527, în etate de 21 ani. (Xenopol, Ist. Rom. IV, ediţia II, p. 301--302; Meihisedec, Crom. Rom. I. p. 177 şi 187).

XI.

Vasluiu, 1546 (7054) Martie 24. *Petru Rareş voevod întăreşte vânzarea ce o face Lazar Orbul, giământate sat Bahnarii şi giământate Vornicenii, unde a fost Lie, ambele pe apa Tutovii, lui Ion logofătul, drept 300 zlofi tătareşti.*

Suret de pe ispisocu sirbescu dela Petru vvod din leat 7054 Mart 24.

Facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor cine pe dânsa va căuta sau, cefindu-să, va auzi, precum au venit înaintea noastră şi înaintea boiarilor noştri a Moldâviei Lazar Orbul, feciorul Maricăi, nepotul lui Dragoş vornicul, de a lui bună voe, de nime silit nici asuprit şi au vândut a sa driaptă ocină şi moşie dintru al său uric şi dres, ce au avut moşii lui, Ion Săcară vornicul şi frate-său Andreiu, şi de întăritură dela părintele domniei meale, Ştefan vvod, şi de dres de cumpărătură ce au avut moşul lui, Dragoş vornicul, aşijderea dela părintele domniei meale, Ştefan vvod, — giământate de sat pe Tutova, anume Bahnarii, şi giământate de sat anume unde au fost Lie, care acum să numesc Vornicenii, partea de cătră răsărit. Acealea le-au vândut credinciosului nostru, lui Ion logofăt, drept 300 zlofi tătarăşti; şi al nostru credincios, Ion logofăt, au plă-

tit toți deplin acei de mai sus scriși bani, 300 zloți tătărești, în mâinile lui Lazor Orbului, feciorului Maricăi, nepot lui Dragoș vornicul, dinaintea noastră și dinaintea boiarilor noștri. Deci noi, văzând a lor de bună voia tocmală și plată deplin, așijdereă și dela noi am dat și am întărit credinciosului nostru, lui Ion logofăt, pe acele de mai sus zise, giuătate de sat din Bahnari pe Tutova, și giuătate de sat, anume unde a fost Lie, care anume să numesc Vornicenii, partea de cătră răsărit; ca să fie credinciosului nostru, lui Ion logofăt, dela noi uric și cu tot venitul, lui și feciorilor lui, nepoților și strănepoților lui, și a tot neamul lui, ce să va alege mai aproape, nerușuit niciodată în veaci. Iar hotarul acelor giuătăți de sate, de mai sus zise, giuătate de sat din Bahnari, ce-i pe Tutova, și giuătate de sat, anume unde au fost Lie, care acum să numesc Vornicenii, partea de cătră răsărit, să fie din tot hotarul giuătate; iar despre alte părți să fie după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din vac. Și spre aceasta este credința domniei meale de mai sus scris, Petru voevod, și credința a prea iubiți fiilor domniei meale, Iliș și Ștefan și Costantin, și credința tuturor boiarilor noștri a mari și mici. Iar, după a noastră viață, cine va fi domn din fiii și neamul nostru, sau ori pe cine Dumnezeu va alege a fi domn țării noastre ai Moldaviei, să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai ales să dea lui și să întărească, de vreme ce și noi am dat și am întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă, și pentru că el au cumpărat pre ai săi drepti bani. Și, pentru mai mare tăria și întăritura a tuturor celor de mai sus scrise, am poroncit credincios boia-

rului nostru d-lui Mateiaș logofet să scrie și a noastră peceate cătră această carte a noastră să o lege. S'au scris în Vaslui.

S'au talmăcit de Gheorghie Evloghie dascal. 1783 Febr. 18.

Notă.— Din actele cumpărate de mine dela tănărul Boteanu, fecior colonelului Boteanu, fost proprietar moșiei dela Gura-Ezerului, jud. Tutova. Bahnarii și Vornicenii nu mai sânt astăzi.

XII.

Vasluiu, 1546 (7054) Martie 25. *Petru voevod întărește vânzarea a jumătate sat din Stoișești, de sub făgetul Leahului, partea despre apus, ce o face Anghelina giupâneasa lui Hrana biv dvornic și nepoții ei, Dumitru, Petre și sora acestora, Todosia, către Badea și femeii lui Mușei,— drept 200 zloți tătărești.*

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Petru voevod, domnul Țerii Moldovei.** Înștiințare facem, prin această carte a noastră, tuturor celor ce o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri moldoveni Anghelina, jupâneasa lui Hrana biv dvornic, fiica Marușcinei, nepoata lui Jurjea Păntecela, și nepoții ei Dumitru și fratele lui Petre și sora lor Todosia, de a lor bună voe de nimeni nesiliți și nici asupriți și au vândut a lor dreaptă ocină și moștenire, după dreptul lor uric și privilegiu ce l-a avut Marușca, fiica lui Jurjea Păntecela, de cumpărătoare dela părintele domniei mele, Ștefan voevod, jumătate de sat din Stoișeștii de sub făgetul Leahului, partea dinspre apus. Și au vândut-o slugei noastre lui Badea și fe-

meei lui Mușei pentru două sute zloți tătărești. Și s'au sculat sluga noastră Badea și femeia lui Mușă și au plătit toți deplin, acești mai sus scriși bani 200 zloți tătărești în mâna Anghelinei, jupăneasa lui Hrana biv dvornic, fiica Mărușcăi, nepoata Jurjei Păntecelea și nepotului ei Dumitru și fratelui lui Petru și surorii lor Teodosiei, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri moldoveni. Deci, văzând și noi a lor tocmeală de bună voe și deplină plată, și noi de așijderea și din partea noastră am dat și am întărit slugei noastre lui Badea și femeiei lui Mușei aceasta mai sus zisă jumătate de sat din Stoiești *de sub fagetul Leahului*, partea dinspre apus, ca să le fie lor dela noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor și strănepoților lor și restrănepoților și tuturor rudelor lor ce se vor alege mai de aproape nestrictat niciodată în veci. Iar hotarul acestei jumătăți de sat mai sus scrisă din Stoiești *de sub fagetul Leahului*, partea dinspre apus, să fie de pe acest hotar jumătate, iar din celelalte părți pe vechiul hotar, pe unde din veci au trăit. Iar de se vor mai găsi ceva privilegii dela acest Ștefan voevod, pronumit Lăcustă, apoi aceste privilegii nicăieri să nu aibe nici o lege înaintea privilegiilor noastre. Și întru aceasta este credința domniei noastre, mai sus scrisului, noi Petru voevod, și credința prea iubiților feciori ai domniei mele Iliăș și Ștefan și Constantin, și credința boerilor noștri, credința panului Huru dvornic, credința panului Crăca, credința panului și panului Sturza părcălabi de Hotin, credința panului Huru și a panului Miron părcălabi de Neamțu, credința panului Șandru și panului Tâmpa părcălabi Cetății-

Noui, credința panului Petru Varticovici, portarul Sucevei, credința panului Iurie spatâr, credința panului Movila vistiernic, credința panului Hrăbor postelnic, credința panului Șetrașcu păharnic, credința panului Neagul stolnic, credința panului Plaxa comisul, și credința tuturor boerilor noștri moldoveni a mari și mici. Iar după vieața noastră cine va fi domn țerei noastre Moldovei, acela să nu le strice dania noastră și întărirea, ci să le-o întărească și susțină; pentru că le-am dat-o și am întărit-o, pentru că ei au cumpărat-o pe banii lor drepti. Și, spre mai bună țârie și întărire a celor mai sus scrise, poruncit-am credinciosului nostru panului Mateiaș logofăt, a scrie și a atârna pecelea noastră de această carte a noastră. A scris-o Mihail Bora în Vasluiu, în anul 7054, luna Martie 25.

Notă.— Uricul este scris în slavonă pe pergament și s'a tradus de d-l Ștefan Nicolăescu, translator pentru limbele slave dela Arhivele generale din București. Face parte din documentele moșiei Stoeșești, proprietatea d-lui Gr. Perlicare.

XIII.

Huși, 1546 (7054) Maiu 18. *Petru vodă întărește urmașilor lui Toader Lazinu sau Lăzescul stăpânirea asupra satului Rădeștii, din fundul Covurluiului-săc, cumparat de acela, în timpul Marelui Ștefan, dela fiicele lui Stoica Dienișa, nepoatele spatariului Dienișa.*

† **Cu mila lui Dumnezău noi Petru vovod Domnul Țării Moldovei.** Facem știre cu această carte a noastră tuturor celor ce o vor vede pre dânsa, sau ce-

tindu-să vor auzi : cum au venit înaintea noastră și înaintea tuturor a lor noștri moldovenești boeri, *Danciul* și fratele lui, *Hătălmaș*, și sora lor, *Stana*, și *Magoșa*, feciorii lui *Toader Lăzăscul*, și i-am miluit pre ei cu deosăbită a noastră milă, le-am dat și le-am întărit lor, a lor dreaptă ocină și moșie, satul anume *Rădeștii*, în fundul *Covurluiului-săc* cumpăratură ce-au avut tatăl lor, *Toader Lăzăscul*, dela tatăl domnii mele acest de mai sus scris sat anume *Rădeștii*, la fundul *Covurluiului-săc* dela noi uric cu tot venitul, lor, și feciorilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și împregiurașilor lor, și la tot neamul lor, care să vor alege lor mai de aproape, neclătit niciodinioară în veci. Iar hotarul acestui de mai sus zis sat anume *Rădeștii*, care este pe *Covurluiul-uscat*, să-i fie lui despre toate părțile după hotarăle cele vechi, pe unde din vec au umblat. Și la aceasta este credința noastră a domniei mele, celui de mai sus scris, *Petru voevod*, și credința a pre iubiților fiilor domniei mele, *Iliăș*, *Ștefan* și *Constantin* ; și credința a tuturor boerilor noștri, credința boerului *Efrem Huru*, credința boerului *Borcii vornicul*, credința boerului *Petre Cârcovici* credința boerului *Danciul Huru* și a boerului *Miron*, părcălabii dela *Neamțu*, credința boerului *Șandra* și a boerului *Tâmpii părcălabilor Novogradskih*, credința boerului *Petrea Varlicovu portar de Suceava*, credința boerului *Juria spatar*, credința boerului *Dan visternicu*, credința boerului *Hârbov postelnicul*, credința boerului *Trif Hamza*, credința boerului *Patrașc paharnicul*, credința boerului *Neagul stolnicul*, credința boerului *Plaxi comisul*, și credința tuturor bo-

erilor noștri ai Moldaviei, a celor mari și a celor mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn pământului nostru al Moldaviei, acela să nu le strice lor a noastră danie și întăritură, ci mai vârtos să o întăriască și să o întemeeze lor, pentru că noi le-am dat și le-am întărit lor, pentru a lor dreaptă slujbă cătră noi și pentru că sânt a lor drepte ocini și moșii. Și pentru mai mare întemeerea și întăritura acestora cu totul de mai sus scrise, am poruncit credinciosului boeriului nostru Matiaș logofătu să scrie și a noastră pecete să se spânzure cătră această carte a noastră. Pisah Dumitru Văscan, Huși, 7054 Maiu 13 zile.

S'au tălmăcit de pe limba slovenească pe Moldovenie, pe cât am putut înțelegere, de mine dascalul dela sfânta Biserică Domnească, din târgul Bârlad, și am iscălit.

Gheorghie Radovici dascal.

Notă.— Despre dascalul Radovici am vorbit ceva în nota de sub documentul No. VII; credem că tălmăcirea acestui document a făcut-o dânsul tot în Maiu 1815. Ne având de față originalul, păstrăm și aici lucrul tălmăcitorului așa cum este.

XIV.

Iași, 1558 (7066) Aprilie 16. *Alexandru Lăpușeanu întărește vânzarea ce Vascan cu neamurile lui, urmaș din Dragoș Teleagă de sub Ștefan cel Mare, face cătră Lazor pitarul a unei părți din Ceucani, pentru 700 zlofi.*

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru voevod Domn al țării Moldovei. Știut facem cu această foae a

noastră tuturor cari o vor vedeà sau o vor auzi cefindu-se, cã a venit înaintea noastră și înaintea boiarilor noștri sluga noastră *Vascan și surorile lui, Mariica și Marina și Neacșa, copiii lui Dragotă Teleagă*, și nepoții ei de soră, Toader și Lazar ai Mariicăi, nepoții lui Dragoș Teleagă, de bună voea lor, de nime nevoiți și nici siliți, și-au vândut dreptele lor patrimonii (otecinini) și moșii (deadini), și cu drese de schimb, ce au avut părinții lor cu mătușa lor Marina dela Iliăș voevod, un sat anume *Ceucanii* dintr'o siliște anume *Deviceanii*, din opt părți șapte părți, și cu moară pe Tutova ; slugii noastre credincioase, lui *Lazor pitariul*, pentru șapte sute galbini tătărești. Și sculându-să sluga noastră Lazor pitariul a plătit deplin toți acei mai sus scriși bani 700 galbeni tătărești în mânilor mai sus zise, slugii noastre lui Vascan și surorilor lui, Mariica și Marina și Neacșa, copiii lui *Dragotă Teleagă*, și mătușii lor Marinei, fiica lui *Dragoș Teleagă*, și nepoților ei de soră, Toader și Lazor, copiii Mariicăi, înaintea noastră și înaintea boiarilor noștri. Și, când am văzut buna lor voință și tocmală și plată deplin, noi de asemenea am dat și am întărit și dela noi slugii noastre credincioase, lui Lazor pitariul, acele mai sus zise părți ale satului Ceucanii, din siliștea Divicea, din opt părți șapte părți, cu moară pe Tutova, ca să fie lui dela noi uric cu tot venitul, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și la tot neamul lui, cine i se va alege mai de aproape, nerușuit niciodată în veci. Iar hotarul acelor înainte zise părți de sate, să fie din tot hotarul din opt părți șapte părți, și cu moară pe

Tutova, iar din alte părți pe vechiul hotar, pe unde din veac au apucat (oamenii). Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisului, Noi Alexandru voevod, și credința prea iubiților fii ai domniei mele, Bogdan și Pătru și Ion, și credința boiarilor noștri, credința panului Moțoc vornicul, cr. p. Neagoe și a p. Moghilă ai Hotinului, cr. p. Crâca și a p. Bodno și a p. Veveriță părcalabi, cr. p. Ion și a p. Crâstea ai Niamțului, cr. p. Vascan și a p. Spancioc ai Cetății-nouă, cr. p. Dumitru portariul Sucevei, cr. p. Andreica spătariul, cr. p. Liciul postelnicul, cr. p. Ion visternicul, cr. p. Costea paharnicul, cr. p. Bolea stolnicul, cr. p. Pașcu comisul, și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești, mari și mici. Iar după viața noastră cine va fi Domn țării noastre dintre copiii noștri sau dintre frații noștri, sau din neamul nostru, sau iarăși fie pe cine Dumnezeu va alege a fi domn țării noastre a Moldovei, acela să nu strice darea și întărirea noastră, ci mai vârtos să o afirme și întăriască, pentrucă i-am dat și întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă ce ne-au slujit. Iar spre mai mare putere și întărire la toate cele mai sus scrise, poroncit-am credinciosului nostru panului Moghilă logofățul să scrie și pecetea noastră să atârne la această foaie a noastră.

Scris-a Dumitru Dumșea la Iași, în anul 7066
April 16.

Notă. — Publicat cu textul slavon și traducere de d. Ghi-bănescu, în *Uricaru*, XVIII, p. 199—204, unde d-sea ne spune: „Doc. este scris pe pergament de piele groasă, la mijloc rupt și boțit, ceia ce îngreuiază mult cetirea. Dedesubt are atâr-

nată pecetea cea mare legată cu un găitan gros de matasă roșie.“

„*Dragoș Teleagă*, boer sub Ștefan cel Mare a avut 3 copii: pe *Dragotă Teleagă*, *Marina* și *Mariica*. *Dragotă Teleagă* a avut feciori pe: *Vasca*, *Mariica*, *Marina* și *Neacșa*; iar *Mariica* a avut pe: *Teodor* și *Lazor*“. Spița aceasta se complectează cu alți urmași a lui *Teleagă*, în acelaș volum din *Uricariu*, p. 306.

Reproducem acest document în vol. de față, pentru că este vorba de satul *Ceucanii*, astăzi *Ciocanii*, așezat pe pârâul *Tutova*, ce este linia de apus a ocolului *Bârladului*, arătat în *Hotarnica orașului Bârlad* din 1495 (*Doc. Bârl.* voi. II, p. 1) și pentru că-i vorba și de vechea familie *Teleagă*, ce a stăpânit acel sat, cum și de acel ce l'a cumpărat, *Lazor pitarul*, om cu frumoasă avere, dela urmașii căruia *Crăste Ghenovici*, în 1598, cumpără moșia *Floreștii* pe care o dăruiește *Mănăstirii sale noao zidită Smila* sau *Florentina* (A mea lucrare, *Mănăstirea Floreștii*, *Bucur. Socec et comp.* 1916).

XV.

1571 Ianuarie 17. *Din actele privitoare la negoșul românesc cu Lembergul. Anton Tetul și Mihăilă, negustori din Bârlad.*

Stantes personaliter providi Anton Tetul et Michailo, Walachi de Berlad, fecerunt iudiciale arestum in et super omnia bona immobilia et mobilia perfidi Abraami, filii Nachman, de Olesko (pentru 100 de florini în aur).—Mercuri înainte de Agnes (17 Ianuar) 1571. (*Arhivele Lembergului*, advocatialia, pp. 246—7).

(N. Iorga, *Stud. și Doc.*, Acte străine din Arhivele Galiișiei, vechii Prusii și Țerilor-de-jos, Buc. 1913,—pag. 354).

Traducere. Prezântându-se în persoană ca măsură de prevedere Anton Tetul și Mihail, români din Bârlad, au pus sevestru judiciar în și asupra

tuturor bunurilor imobile și mobile a nelegiuitului Avram, fiul lui Nahman, din Olesco (pentru 100 florini în aur).

XVI.

Bârlad (fără an) probabil 1582 (7090)
Ianuarie 11. *Zapisul lui Jurgea șoltuzul de Bârlad cu 12 pârguri pentru vânzare către Păcurar din Greci a părților Vasâlcai și a lui Grozav cu 45 zloți tătărești.*

Iată eu Jurgea șoltuzul și cu 12 pârgari din Bârlad, cum au venit înaintea noastră Vasâlca, fata Mariei, și fratele său *Grozav*, din Greci. de nimeni siliți, nici învăluți, ci de bună voie, și a vândut Vasâlca, fata Mariei, partea de ocină ce s'a alege, partea ei, din partea mătușei sale *Negrita*, din Greci, și din jumătate din partea lui *Grozav*, fratele ei, tij de acolo, cătă să va alege partea lui, aceia au vândut lui *Păcurariu*, din Greci, partea *Vasâlcai*, drept 30 zloți, iar a fratelui său drept 15 zloți. Deci, s'a sculat *Păcurariu* și a plătit toți acei de sus bani 30 zloți în mânilor *Vasâlcai*, și 15 zloți în mânilor fratelui său *Grozav*. Deci noi, când înșine am văzut buna lor tocmală și plată deplină între ei, așijderea am făcut lui această mărturie, ca să-i fie lui ocină cu toate veniturile, și altul să nu se amestece.

Scris în Bârlad Ghen. 11.

(L. P. T.)

Notă.—După traducerea d-lui Ghibănescu, publicat cu textul slavon în *Surete și Izvoade*, vol. II, p 285—6, unde d-sa ne spune : „Zapisul scris pe hârtie, acta Machi Paladi, Bârlad, Pecetea ceară

neagră căzută; se vede urma a trei pești, marca veche a Bârladului“.

Zapisului acestuia îi lipsește anul în care-i scris. Ținând însă seamă că un Giurgea șoltuzul a slobozit un act în 1582 (7090), dupăcum se vede publicat în a mea Istoria comunei Bogdana, p. 13, și, mai având în vedere că Grozav și Păcurariu, amintiți în acest act, după câte cunoaștem noi, au feciori cari trăesc în veacul al 17, conchidem că și zapisul defață este slobozit de acelaș Giurgea șoltuzul, în anul 1582. Iată dece am datat, cu acest an, zapisul de mai sus.

XVII.

Bârlad, 1582 (7090) Aprilie. *Giurgea șoltuzul cu 12 pângari, din târgul Bârladului, întărește un act de vânzare pe care Sima, pentru niște porțiuni de pământ din satul Viștelești, și Neaga, fata lui Viștială, pentru a patra parte de sat din Horgești, îl dau la mâna lui Vlașin cumpărătorul.*

Suret de pe zapis la vâlet 7090.

Giurgea șiltuz cu 12 pângari ot târgul Bârladului. Adică au vinit înaintea noastră acești oameni anume Sima de nime nevoit nici asuprit nici împresurat, ce de a lui bună voe, și au vândut a sa cumpărătură din sat din Veștelești, a patra parte; așjidire parte lui Fărmachie și a Băsului, iarăș de acolo; aceste părți le-au vândut lui Vlașin denainte noastră și dinainte a mulți omeni buni și bătrâni, aceste părți i-au vândut lui Vlașin, dreptu 110 florință tătărești. Așjidire Naga, fata lui Vișteală, de nime nevoită, nici împresurată, ce de a ei bună voe au vândut parte sa de ocină, a patra parte, din sat din Horgești, lui Vlașin, ce mai sus scrie, această parte i-au vândut-o drept 40 de florință tătărești, denainte a mulți omeni buni și bătrâni, Bunbară și Vasilie și Ioniță de Suceveni și Sucevan, de acole,

și Toader Bechi otam și Ion Botăș ot Șărbănești și Simion Buile și Zaharia Amoloș otam ; noi toți știm cum au luat Naga acești bani, 40 de florinți tătărăști, de au dat în mâna bărbatului ei. Așijdere, dacă am văzut noi de bună voe lor tocmală și plată deplin, ca să-i hie lui Vlașin dreptă ocină și moșie, noi am făcut zapis și scrisoare, spre mai mare credință am pus pecete orașului. Ap. (April ?)

(L. P. T. B.)

(O însemnare din anul 1760 (7269) Sept. 2). Acest suret de zapis este bun și matca acestei scrisori este la Glegoraș priotul ot Cătârbași sîn popei lui Ștefau Bostaca, de care având și acest răzăș Săcărești (?) și Ștefan sîn Ioniță și acești frați a lui trag din Bahluianu și Vasilie Bahluianu se trage din Vlașin din care răspunde această scrisoare. Și când s'a întreba zapisul cel vechiu la feciorii popei Bostaca, să nu fie tăgăduit de dânșii, căci s'au văzut și de noi acea scrisoare de zapis și pentru aceia am iscălit și eu acest suret, ce-i făcut de pe acel zapis vechiu a lui Vlașin

Constantin Jora sulger. Velet 7269 Sept. 2.

Notă.—Publicat între Documentele din a mea *Istoria comunei Bogdana*, pag. 13.

XVIII.

Bârlad, 1586 (7094, fără lună și zi).
Bucium vel vornicul Țării-de-jos adeverește vânzarea unei părți de moșie din Mireni, ce Sava Robul face către Nicoară și fetei acestuia, Anghelina Dărioae, din Bârlad, drept 100 taleri, cu care sumă a fost răscumparat dela Tatari.

Suret de pe un zapis sârbâsc de vânzare, lt. 7094.

Adică eu, Bucium vel vornic de Țara-de-gios, facem înștiințare precum au venit înaintea noastră

Savva Robul, fecior lui Stan din Mireani, la ținutul Tutovei, pe pârăul Pereschivului, și au dat a sa dreaptă ocină, care are el, un bătrân, din satul Mireanii, pentru 100 taleri; prea acela l'au vândut el lui Nicoară Vinicorici și fetei lui, Anghelinii Dărioaia, din târg din Bârlad, cu tot venitul, cu loc de țarină, și cu loc de fânață, și cu vad de moară, și cu pomeți,— care, cu acei bani, *l'au răscumpărat pre dânsul dela Tătari*. Deci și noi, văzând între dânșii tocmală și vânzare pentru capul lui, și noi am făcut lui Nicoară și fetei lui, Anghelinei, această scrisoare a noastră, ca să aibă ei de acum a stăpâni acel bătrân. Și la această tocmală s'au tâmpilat Neculai Fățigău și Cârste Gheon, și Costantin a Goștinesă(i), și Rusă din Putredeani, și Marcu. Și, pentru mai mare credință, mi-am pus și pecetea; și de această scrisoare a noastră să aibă a-și face și dres gospod.

și s'au scris în Bârlad.

S'au tălmăcit de Evloghie dascal, lt. 1766 Maiu 26.

Notă.— Satele Mireanii și Putredenii sunt și astăzi pe pârăul Pereschivului în jud. Tutova. Crâste Gheon = Crâste Ghenovici, cîitorul M-rei Florești, din jud. Tutova.

XIX.

Vasluiu, 1589 (7097) Aprilie 24. *Petru voevod, domnul Țării-Moldovei, întărește stăpânirea lui Simion, Gavril și Ion peste o jumătate din a treia parte de cumpărătoare din satul Drăgumănești.*

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Io Petru voevod,**

domn Terii-Moldovei. Înștiințare facem prin aceasta carte a noastră tuturor cari vor vedea-o sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri moldoveni mari și mici sluga noastră Fâteiu, feciorul lui Petru Hâra, nepotul Stanei, de a lui bună voe de nimeni silit și nici asuprit, și a vândut a lui dreaptă ocină și moștenire din privilegiul ce l-a avut bunica lui, Stana, dela bătrânul Ștefan voevod dintr'a treia parte jumătate de sat din *Drăgumănești, care e dela apa Sărata dela apus și dela răsărit*, și a vândut slugelor noastre lui Simion și lui Gavril și lui Ion pentru 180 zloți tătărești. Și s'au sculat slugile noastre Simion și Gavril și Ion și au plătit toți deplin acești mai sus ziși bani una sută optzeci de zloți tătărești în mâna slugei noastre lui Frâteiu, feciorul lui Petru Hâra, nepotul Stanei, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri. Deci, noi, văzând buna lor tocmeală și deplină plată, apoi noi de așijderea și din partea noastră am dat și am întărit slugelor noastre lui Simion și Gavril și Ion pe cea mai sus zisă jumătate din a treia parte din satul Drăgumănești, care e din apa Sărata la apus și dela răsărit, ca să le fie lor și dela noi uric și ocină cu tot venitul și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților și la tot neamul lor ce se va alege mai de aproape neștricat niciodată în veci. Iar hotaru acestei părți mai sus scrise dintr'a treia parte jumătate de sat din Drăgumănești, să fie a treia parte din celelalte părți, să fie pe vechiul hotar pe unde din veci au trăit. Și întru aceasta este credința domniei noastre a mai sus scrisului Io. Petru voevod, și credința prea iubiților copii ai noștri Vlad și Ștefan voevod, și

credința boerilor noștri, credința panului Bucium dvornicul Țării-de-jos, credința panului Eremia dvornicu Țării de sus, credința panului Zota și Gheorghe părcălabii Hofinului, credința panului Ivan și Cârstea părcălabii Neamțului, credința panului Petre și Ionașco părcălabii Romanului, credința panului Andreiu portaru Suceavei, credința panului Bruti postelnicul, credința panului vistierul, credința panului Gheorghe paharnicul, credința panului Sava stolnicul, credința panului Stan comisul, și credința boierilor noștri moldoveni mari și mici. Iar după vieața noastră cine va fi domn din copiii noștri sau din neamul nostru, sau iar ori pe cine va alege Dumnezeu a fi domn țării noastre Moldovei, acela să nu-i strice lui dania noastră și întărirea, ci să o dea lui și să o întărească, pentrucă i-am dat-o lui și i-am întărit-o, pentrucă le este lor dreaptă ocină și cumpărătură pe bani buni. Iar spre mai bună țară și întărire a tuturor celor mai sus scrise, poruncit-am la al nostru credincios și cinstit boer panului Stroici vel logofăt a scrie și a atârna pecetea noastră de această adevărată carte a noastră. A scris Eremia Băseanu în Vaslui, în anul 7097 Aprilie 24.

Notă.— Hrisovul în slavonă, pe pergament, cu pecetea atârnată de un șnur roș închis. În el este vorba de un sat Drăgumănești (dispărut) pe Sarata, — deci în părțile satului Sărătenilor, care sat era allădată în jud. Fălciu, astăzi în al Tutovei, plasa Targu. Traducerea este făcută de d-l Ștefan Nicolăescu dela Arhivele generale ale Statului. Despre Stana și satul Drăgumănești a se vedea, l. Bogdan, *Docum. lui Ștefan cel Mare*, II, anul 1493, p. 7 și anul 1498 p. 125.

XX.

Bârlad, 1599 (7107) Martie 6. *Zapisul de mărturie a lui Procop Negrea, uriadnic din Bârlad, în privința cheltuelii de 50 taleri făcută de Ivașco cupar pentru partea de ocină a lui Dumitru, luându-i acestuia ocina ca zălog.*

Procop Negrea uriadnic din Bârlad ; cum a venit înaintea noastră și înaintea a mulți oameni erei Pavel din Suseni și Cănați de acolo, și Crețul, și Solomon, cu Ionașco cupar pentru oareșicare pricină, ce au avut acei ce sunt scriși mai sus oameni, cu *Calin biv dvornic*, pentru partea lui Dumitru ; deci într'acestea Ionașco cupar a cheltuit pentru aceea parte de ocină a lui Dumitru, ce a avut în satul Suseni, până ce să-și facă lui ispravă, bani 50 taleri curați. Deci și noi, cum am văzut a lor tocmală, făcut-am înșine lui zapis, ca să-i fie lui ocină până ce-i va întoarce lui Dumitru acei de mai sus scriși 50 taleri ; altul să nu aibă a-i sminti lui nici o dănăoară în veci înaintea acestei a noastre cărți.

In Bârlad, la anul 7107 Mart 6.

Procop a iscălit

Notă.—După traducerea publicată de d-l Gh. Ghibănescu, cu textul slavon, în *Surete și Izvoade*, vol. II p. 284,—unde ne se spune că actul îi scris pe hârtie și aparține d. Machi Paladi, Bârlad.

XXI.

Bârlad, (Fără dată, probabil 1599 Septembrie 25). *Anton voiut (șoltuz) și 12 părăgări și Trifan din Bicanii vechi și alții, adevăresc cum*

Bromară au vândut ocina și moștenirea sa din satul Bicani, — lui Ihnat din Bicani și lui Vitolt din Hulpășăni, pentru o vacă și zece taleri.

† Acest zăpis l'am făcut eu însumi Bromară, cumcă am vândut ocina și moștenirea mea din satul Bicani, și am vândut această ocină lui Ihnat din Bicani și lui Vitolt din Hulpășăni pentru o vacă și pentru zece taleri. Și iar eu Ihnat și Vitolt mărturisim cumcă se amestecă un frate al nostru anume Ilie și nu vrea să plătiască. Așă noi am plătit banii gata deplin în mânele lui Brumară dinaintea șoltuzului și pârgarilor din târgul Bârladului, și pe marea credință pe care s'a aplicat pecetea orașului nostru și dinaintea oamenilor buni târgoveți dinprejur.

Eu *Anton voiut* și doisprezece pârgari și Trifan din *Bicani vechi*, Ilie a lui Avram, Ionașco Țogoi din Portărești, și alți (oameni) buni.

Și s'au scris acest zăpis în casele lui Ștefan diac domnesc din Bârlad. Și a scris popa Petriman din Mărlinești.

Scris în Bârlad, Septemvrie 25.

(L. P. T. B.)

Notă. — Zăpisul fi în slavonă, scris frumos și cu toată îngrijirea pe hârtie siglată și care-i îngălbenită de vechime. Nu se arată anul în care-i făcut; dar, având în vedere forma semiuncială a scrierii și întrebuințarea numai a punctului (marca de fabrică necunoscându-se bine); având în vedere apoi că un *Anton a fost voiut sau șoltuz, la Bârlad, în 1598 Iulie 2* (Doc. Bârl. III, p. 276); având în vedere că în anul 1599 (7107) Martie 6, a fost, la Bârlad, ca uriadnic Procop Negrea (vezi mai sus); având în vedere că, acest uriadnic, într'un alt act, este amintit împreună cu Anton șoltuzul și 12 pârgari de Bârlad (Iorga, VI, p. 55); și, luând în băgare

de seamă că pe unul din cumpărători, din acest zapis, lhnat, îl aflăm prin 1613 și 1618 (Doc. Bârl. III, p. 97 și 98) ca vânzător de moșie, ceia ce înseamnă că dânsul începuse acum a ajunge în declinul averei sau a vieții; conchidem că anul scrierii zăpisului trebuie să fie circa 1599, în care amintitul Anton a fost ca voiuț al orașului Bârlad.

Bicanii (Ghicanli de astăzi), Hulpășenii (fost la sud de Podeni, pe coasta de apus a dealului Horareț), Portăreștii (dispărut) au fost pe pârâul Smila, Mărtineștii au fost ca sat pe Simila, în părțile Pătrășcanilor de astăzi.

XXII.

Suceava, 1599 (7107) fără lună și zi.

Ieremia Movilă voevod întărește lui Nistor Ureche vel dvornic al Țării-de-jos, cumpărăturile făcute în satul Giulești, pe Bârlad, spre apus, dela Petrică, nepot lui Ion judele, cu 1000 zlofi tătărăști; și satul Bădeni, tot pe Bârlad, despre apus, dela preșviterul Ioan cu 120 ughi de aur, — care a luat acest sat dela mânăstirea Grăjdana, plătind cu 50 de boi o moarte de om.

Cu mila lui Dumnezeu Io Eremia Moghilă voevod, Domn Țării Moldaviei. Inștiințare facem cu această carte a noastră, tuturor cari pre dânsa vor cătă sau cetindu-li-se vor auzi: iată că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor a lor noștri Moldovenеști boeri, a mari și a mici, sluga noastră Petrică, nepot lui Ion Judele, de a lui bună voe, de nimeni silit nici împresurat, și au vândut a lui direaptă ocină și cumpărătură unchiului său, Ion Judele, pen-traceia că dânsul fii din trupul lui n'au avut și nici alți nepoți, nici alte seminții mai de aproape, ci singur el a cumpărat cu ai lui drepți și adevărați bani dela Neagșa și dela sora ei, Drăgana, fata Jur-

jei, din diresale de mărturie ce au avut dânsa dela Ștefan voevod, una seliște Giuleștii pe Bârlad din spre apus, aceia au vândut credincios și însemnat boiaru pan Nistor Ureache marele dvornic, drept una mie zlofi tătărăști. Și s'a sculat al nostru credincios și însemnat boiaru pan Nistor Ureache marele dvornic și au plătit deplin toți acei de mai sus scriși bani, 1000 zlofi tătărăști, în mânil Petricăi, nepot lui Ion Judele, înaintea noastră și înaintea a lor noștri boiari. Deci, noi, văzând a lor de bună voe și cu pace tocmală între dânsii, pentr'aceia i-am dat și i-am întărit la al nostru credincios boiaru pan Nistor Ureache marelui dvornic acea de mai sus scrisă seliște anume Giuleștii pe Bârlad, despre apus, ca să-i fie lui cu toate veniturile.

Și într'acestea iarăși *au venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri Moldovenești boiari, a mari și a mici, prezbiteru Ion din Țigănești de a lui bună voe, de nimeni silnit nici învăluit, și a vândut a sa direaptă ocină și cumpărătură, o seliște anume **Bădenii** și cu loc de moară pe apa Bârladului; carea acea seliște au fost ținut-o mai dinainte călugării dela sfânta mânăstire numită **Grăjdana**, ce le-a fost lor danie dela **Vartic fost mare dvornic**, și acestui de mai sus scris, prezbiter Ion din Țigănești, i s'au perit lui cincizeci de boi, pentru cea de mai sus zisă seliște anume **Bădenii**, la o moarte de om în zilele răposatului **Petru voevod**; și s'au lepădat călugării de acel de mai sus scris loc dinaintea noastră și înaintea a tot svatul nostru, pentru atâția boi, că ei nu pot a-i sămui și a-i întoarce lui, ci au lăsat acel de mai sus scris loc în părăzare, să fie mai sus scrisului*

prezviter, anume Ion, slobod și cu pace a-l stăpâni sau a-l vinde altuia, pentru ale lui drepte bucate, ce el a perduț, pentru acea de mai sus moarte de om ; aceia a vândut la al nostru credincios și însemnat boiar pan Nistor Ureache marele dvornic, drept una sută și două zăci ughi de aur ; și s'a sculat al nostru credincios și însemnat boiaru, dumnealui Nistor Ureache marele dvornic, și a plătit toți acei de mai sus scriși 120 ughi de aur, în mânila celui de mai sus scris prezviter Ion, înaintea noastră și înaintea a lor noștri boiari. Deci, noi, văzând a lor de bună voe și cu pace tocmală între dânșii, pentr'aceia am dat și am întărit la al nostru credincios și însemnat boiaru, d-sale lui Nistor Ureache marele dvornic, acea de mai sus zisă seliște, anume Bădenii, și cu loc de moară în apa Bârladului, ca să-i fie lui și dela noi uric și ocină cu toate veniturile, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților și răstrănepoților, și la tot neamul lui, ce i să va alege mai de aproape, nerușăit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acelei de mai sus zisă seliște anume Giuleștii pe Bârlad, dinspre apus, și acea seliște anume Bădenii, tot despre apus, și cu loc de moară în apa Bârladului, să fie lor hotarele despre toate părțile de ale sale vechi hotare, pe unde din veac au umblat. Iar la aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrisă, Io Eremia Moghilă voevod, și credința prea iubiților și din inimă fii ai Domniei mele Io Constantin voevod, și credința boerilor noștri, credința dumisale Simeon hatman și portar de Suceava, credința d-sale Gligore dvornic țării-de-jos, cr. d. Gheorghie parcalab de Hotin, cr.

d. Prăjescul și Dumitru parcalabi de Neamț, cr. d. Drăgan Ciolpan și Toader parcalabi de Roman, cr. d. Albotă și Mănăilă parcalabi de Soroca, cr. d. Drăgan postelnicul, cr. d. Busiuc ceașnic, cr. d. Ursul medelnicer, cr. d. Simeon visternic, cr. d. Gligore Gavrilovici stolnic, cr. d. Caraiman comis; și cred. tuturor boerilor noștri moldovenesți a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi Domn din copiii noștri, sau din al nostru neam, sau pe oricare altul D-zeu îl va alege să fie Domn pământului nostru al Moldovei, acela să nu strice a noastră danie și întăritură, ci să i-o dea și să i-o întărească, căci că îi este lui dreaptă ocină și cumpărătură cu ai lui curați bani. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am însuși la al nostru și cinstit boeriu, d-sale Lupul Stroici marelui logofăt, a scrie și a noastră pecete să o lege la această carte a noastră.

A scris Eremia Băseanu în Suceava la anul 7107
luna

Eremia Moghilă voevod

Notă. — După traducerea publicată cu textul slavon de d-l Gh. Ghibănescu în *Ispisoaca și Zapise*, vol. I, partea I, p. 214—21, unde d-sa ne spune: „Originalul pergament tăiat în două, fără pecete. Are 0,55 latul pe 0,32 lungul“. Tăiat de cineva sau rupt de vechime? Moșia Bădeana se află astăzi în proprietatea spitalului «Bârlad și Elena Beldiman». Nu se cunoaște unde a fost sediștea celui vechiu sat, cum nu se cunoaște nici a satului Țigănești; acesta fiind însă probabil pe dealul sau pe coasta dealului numit «D. Țiganca», pe unde sunt râpele numite: «Râpa Țiganca mare» și «Râpa Țiganca mică», la sud de orașul Bârlad (A se vedea harta Statului major, planșa seria XII, Bârlad, coloana X, scara 1: 50.000).

Intâmplarea cu moartea de om și pierderea satului Țigă-

nești, trebuie să fi avut loc în timpul domniei a doua a lui Petru șchiopul (1582—1591).

O moarte de om s'a mai întâmplat în 15 August 1636. «pe apa Bârladului, mai jos de Gura Jeravățului, mai sus de Măciucașii, anume pe locul Țigăneștilor (Papadopol Calimah, *Notița Ist. despre Bârlad*, p. 50), — ceia ce înseamnă că satul Țigănești a fost ceva mai la sud de unde se varsă Jeravățul în Bârlad. Locul, pe care s'a întâmplat acum moartea de om, era a lui Ion Roșca, care, în lipsa omorătorului, a plătit el gloaba.

Moșia Bădeana, fiind o bucată de loc deslipită din hotarul moșiei târgului Bârlad, urmează că ea trebuie să fi fost dăruită M-rei Grăjdeni de un Domn oarecare și, dacă tradiția despre fondarea acestei M-ri de Petru Rareș, este adevărată, — atunci acest Domn va fi dat-o.

Giuleștii și Bădeana au trecut prin danie, dela Nistor Ureche, la Alexandru Buhuș hatmanul și soția acestuia, Alexandra; iar dela Buhuș au trecut la V. Gheuca și soția acestuia, Simina, — parte prin danie, aceasta fiind nepoată lui Ureche, și parte prin vânzare. (Ghibănescu, *Ispisoace și Zăpise*, III, partea II, p. 149 și p. 158).

XXIII.

Bârlad, 1603 (7111)^o Iunie 14. *Crucean Bumbar și cu Kița pun zălog lui Kicoș stolnicul jumătate de sat de Sârbi, — osebit vânzându-i și 40 pământuri la în 40 lei Ruptură din Cojani, din hotarul Sârbilor, fiind de față șoltuzul Sandul din Bârlad cu 12 pârgari.*

Crucean Bumbar făcut-am zăpisele mele la mâna lui Kicoș stolnicului, și eu Kița, precum am pus zălog jumătăți de sat de Sârbi, ci esti pe apa Bârladului, cu locuri de priseci, c'un vad de moară pe apa Bârladului, drept 100 de lei în 2 luni; iar ne fiind banii până la zi, să fie moșie ficiorilor și nepoților și a toată seminție lui veci de veci. Și am mai vândut 40 de pământuri în 40 de lei la *Ruptură*, din

Cojeni, din hotarul Sârbilor. Și când am făcut acest zapis au fost *Șoltuzul Sandul din Bârlad cu 12 pârgari*, cari mai jos și-au pus pecețile: Gligori, Gavril, Dumitrașcu, Neculai, Ioan, Ursul, Guiul, Căzacul, Dediul, Tașlica, Ursul, Dumitrașcu. Aiaști oameni sânt toți din târg din Bârlad. Să aibă a faci și drese Domnești pe scrisoarea noastră, precum m'am iscălit eu Crucean Bumbar. Kița mi-am pus degitul cu ficiorul meu Cozmița.

Bârlad, Vlet 7111 misița lunie 14.

Popa Vasilie am scris zapisul, ot Cojeni.

Notă.—Publicat de A. Papadopol-Calimah, in *Notița ist. despre Bârlad*, p. 41—42, după columna lui Traian, 8, 9, Aug.—Sept. 1877, p. 391—394.

XXIV.

Bârlad, 1604 (7112) Iulie 5. *Necola Frăgăul șoltuzul și cu 12 pârgari ai orașului Bârlad adeveresc vânzarea unei cincimi din Rotompănești, pe Smila, lui Drăgan, Mihul și Postolachi, cu 100 zloți tătărăști.*

Iată eu Necola Frăgăul șoltuz și cu 12 pârgari, din Bârlad, cum au venit înaintea noastră Medelean și Anghelina și Arimiia și Marie, copiii Șendroaei, de nimeni siliți nici învăluți, ci de a lor bună voe, și au vândut a lor dreaptă ocină și moșie, din satul *Rotompănești*, din a cincea parte, partea de sus, iar a treia parte cu toate veniturile; și au vândut acea bucată lui Drăgan și Mihului și lui Postolache, pentru 100 zloți tătărăști. Și s'au

sculat Drăgan și Mihul și Postolache și au dat una sulă zloti tăărăști bani gațo, în mânilor lui Medelean și Anghelinei și Arimiei și Mariei, fetele Șendroaei. Deci și noi, cum am văzut a lor bună tocmală și deplină plată, și noi încă ne-am sculat și făcut-am mărturie, ca să fie lor ocină și moșie cu toate veniturile, și altul să nu se amestece.

Scris în Bârlad, leat 7112 Iulie 5.

Notă.—După traducerea d. Ghibănescu, publicată cu textul slavon în *Surete și Izvoade*, vol. II, p. 288—9,—unde d-se spune: „Originalul pe hârtie; acta Machi Paladi, Suseni, Bârlad. Pecetea de ceară căzută, se cunoaște urma pe hârtie cu marca 3 pești, marca orașului Bârlad“.

Satul Rotompăneștii s'a numit și Grecii (*Surete și Izvoade*, II, p. 301 și vol. III, p. 232) și a fost pe pârăul Bogdana, între satele Cernați, la nord, și Vulpești la sud (A se vedea Doc. Bârlădene, vol. III, hărțile dela urmă).

XXV.

1606 (7114) Martie 30. *Ieremia Movilă voevod întărește stăpânirea lui Toader Chiriac căminarul asupra a patra parte din Mastatici și Picigani, în gura Băncii, cumpărate dela Anisia, fata lui Isaiu, drept 400 taleri de argint;—a patra parte din Borăști, unde a fost Bora jude, cumpărată dela Costin și sora lui, Sofiica, drept 60 taleri de argint; și a patra parte din seliștea Iapa, cumpărată dela Tetiul, Anghelina și Dragoș, nepoși lui Fărâmbă, strănepoși lui Oană Julici, drept 60 taleri de argint. Toate acestea părți de moșii fiind în ținutul Tufovei.*

Suret dela Irimia Moghila voevod It. 7114 Martie 30.

Adecă au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri Anisie, fata lui Isaiu, nepoată lui Gherman post, și de a ei bună voe au vândut a sa ocină din diresu de întăritură, ce-au avut moșii ei, dela bătrânul Ștefan vodă, din ispisocul de împărțală ce-au avut iai dela Domnia me, a patra parte din sat din *Mastatici* și din *Picigani*, în gura Băncii, cu loc de moară în apa Bârladului, aceia au vândut dumisale lui Toader Chiriac căminar, drept 400 taleri argint. Și iar au venit înaintea noastră Costân și sora lui, Sofiica, feciorii Borcii paharnicul, nepoți dumisale Julii, celui bătrân, de a ei (lor) bună voe au vândut a sa (a lor) ocină din diresu ce-au avut moșii lor dela bătrânul Alixandru vodă, a patra parte din sat din Borăști, unde a fost Bora jude, aceia au vândut dumisale, lui Toader Chiriac căminar, drept 60 taleri de argint. Și iarăși au venit înaintea noastră Tetiul, feciorul Ștefului, și Anghelina, fata Mălanii, și Dragoș, tecior lui Echim, nepoți lui Fărâmbă, strănepoți lui Oana Julici, — de a lor bună voe au vândut a lor driaptă ocină, ce-au avut moșul lor, Oana Julici, dela Ilie vodă, a patra parte dintr'o seliște ce se shiamă *Iapa*, pre deasupra fântânii, și cu loc de moară în Bârlad, ce-i la ținutul Tutovii, aceia au vândut iarăși dumisale lui Toader Chiriac căminar, drept 60 de taleri de argint. Și s'au sculat al nostru credincios, dumnealui Toader Chiriac vel căminar, și au plătit tot deplin acești bani, ce scrie mai sus, în mânilor tuturor celor scriși mai sus; pentru aceia și noi văzind a lor bună învoială și tocmală deplină, așijdere și noi am dat și am întărit credinciosului, dumisale lui Toader Chi-

riac căminar pre acele părți de ocină, ce scrie mai sus, ca să-i fie și dela noi uric de întăritură, cu tot venitul, lui, și copiilor lui, nepoților și strănepoților lui, și a tot neamul ce să va alege mai de aproape, neruşuit niciodănoară în veaci.

Pentru aceia (este) credința Domniei mele, și a iubiți fiilor Domniei mele, Costantin, și Alexandru, și Bogdan vevod, și credința tuturor boerilor noștri, a mari și a mici. Deci, după moartea noastră, cine va fi Domn, din fiii noștri, sau din niamul nostru, sau pe cine va alege Domnul Dumnezeu, să fie Domn Moldovii, toți să nu strâce a noastră dănie și întăritură, ce mai vârtos să de și să întăriască, de vreme că au cumpărat pre a lui drepti bani, iar pentru mai mare întăritură celor mai sus scrise, am poroncit la al nostru credincios și cinstit boeriu, dumnealui Stroici vel logofăt, să scrie și a noastră pecete cătră această carte a noastră să o legi.

La școala sloveņiască în svț Sava s'au fălmăcit.

Notă. — După o vechiă traducere, făcută, dupăcum vedem, în școala dela biserica Sf. Sava, din Iași. Face parte din Documentele Pălădești. Mastaticii și Piciganii au fost safe pe șesul Bârladului, în gura văei Banca, — ceva mai la sud de gara Banca. Iapa, deasemenea saf, a fost însă peste Bârlad, la apus, de acele două.

XXVI.

Bârlad, 1610 (7118) Maiu 10. *Crâste voiut cu 12 pârgari din târgul Bârladului adevereșc că Ursul, feciorul lui Paul din Olișești, a vândut a lui moștenire din Olișăști, partea unui bătrân, o țarină în frunte, — pentru 60 taleri buni, — panului Pavel, părcălabul din Orheiu, nepotul panului U-*

reche vel vornic al Țării-de-jos, spre a-și plăti gloaba pentru că a mers cu femeia lui Simeon, feciorul lui Grama din Bălești.

† In anul 7118, în zilele lui Crâste voiut și celor 12 pârgari din târgul Bârladului. Iată au venit înaintea noastră și înaintea tuturor târgoveșilor, oameni buni, bătrâni și tineri, de acolo, Ursul, feciorul lui Paul din Olișești, nepotul Tăucoaei, de nimeni nevoit și ne asuprit, și de bună voia lui a vândut a lui dreaptă ocină și moștenire, din sat dela Olișăști, partea unui bătrân, o țarină în frunte, și cu vad de moară de sus, pentru 60 de taleri buni, panului Pavel părcălabul din Orhei, nepotul panului Ureche vel vornic al Țării-de-jos. Și s'au sculat panul Pavel părcălabul și au plătit toți deplin acești bani gata, 60 taleri buni, în mâinele lui Ursul, feciorul lui Paul din Olișăști, nepotul Tăucoaei. După aceia s'au sculat cu acești bani *Ursul*, feciorul lui Paul, nepotul Tăucoaei, și *și-au plătit capul său de năpaste*, cu acești 60 de taleri buni, *pentru că el au mers cu femeia lui Simion, feciorul lui Grama din Bălești*, și i-au luat de față. Și întru aceasta este mărturie: pan Nofit și Iani și Crăciun și Grăjdean și Ionașcu Frâncescul și Ion Corapotona și Cernea și Necula Bărbosul și mulți oameni buni. Și a scris Pătrașcu diacul și a pus pecetea orașului pe această carte și zăpis.

Scrisă în Bârlad, Maiu 10.

(L.p.) (L.p.) (L.P.T.B.) (L.p.) (L.p.) (L.p.)

Pe verso : † Ursul sin Paul, vnuc Tăncoaei ot Olișăști.

Notă.—Zapisul în slavonă, scris foarte frumos și pecețile bine și cu îngrijire imprimată. Traducerea făcută de d-l Ștefan Nicolăescu, tranzlatorul pentru limbile slave la Arhivele generale ale Statului, din București. Crâstea Dănilă a fost ca voiut și în 1609 (7117) Iunie 9 (Iorga VI, p. 16), cum și în 7107 (1599) Iunie 24 (Doc. Bârlădene, III, p. 276).

Gloabă se plătește pentru faptul că Paul „au mers cu femeia lui Simion”,—deci pentru un act de imoralitate.

„În zilele lui Crâste voiut”—înseamnă, se pare, că dânsul a fost voiut sau Șoltuz mai multă vreme,—deci e cu puțință să fi fost de pe la 7107 (1599) până pela 7118 (1610).

XXVII.

Bârlad, Fără an, (între anii 1618-1620), Iulie 15. *Coste Bucioc, marele vornic al Țării-de-jos, adeverește că Nița din Giosăni, nepoata Gagiului, își vinde a ei moșie, din partea de mijloc a satului Giosăni, nepotului său, Zberea, în preț de 6 taleri bătuși, bani vechi buni.*

Suret depe carte de mărturie și întărire, sârbăsc, dela Coste Bucium (recte Bucioc) marele vornic de țara de gios, fără vilet, iar luna Iulie 5, și scris în Bârlad.

† Coste Bucioc marele dvornic al Țării-de-jos. Adică au venit înaintea noastră Nița de Giosăni, nepoată Gagiului, de acolo, de nimeni silită, nici asuprită, și au vândut a eai dreaptă ocină și moșie, ci i să va veni eai, partea eai, din satul Giosăni, din ce de mijloc parte, și ace a trie parte au vândut-o nepotului său, anume Zbeare, din Giosăni, ficiorul lui Trif a Gaftonei. Deci, noi, așa vă-zând de bună voe tocmală și deplină plată, așjidire

și noi i-am făcut această mărturie dila noi, ca să-i fii lui ocină și dreaptă moșie cu tot venitul, din câmp și din sat. Și au dat Zbeare pe ace ocină șasă taleri bătuți, bani vechi buni. Și, când au dat acei bani, au fost mulți oameni buni, anume: Maf-teiu Giosa din Giosăni, i Sămion Barbul, i Fârtat, i Gheorghie, i Danciul, i Ion Poponeț, i Moș, și alți mulți oameni buni, bătrâni și tineri, împrejurași, me-gieși; și noi i-am făcut această mărturie dela noi, ca să-i fie lui dreaptă ocină și moșie, lui, și ficio-rilor lui, și nepoșilor lui, și alții să nu să amestece înaintea aceștei cărți a noastre.

Scris la Bârlad, 15 Iulie.

(L. P. T.)

(O notă pusă aici chiar pe actul original). Într'această mărturie, fiindcă scrie că au făcut'o Bucium (sic) dvorricu, dar nefiind iscălitura lui Bucium, nu s'au crezut, numai scriind pe parte din mijloc, unde este moșia a lui Gătă, s'au dat la ficiorii lui Gătă, și eu am iscălit ca să nu se schimbe.

Ilie Catargiu vel logofăt.

*Tălmăcită di pi cel a-
devărat, sârbăsc, precum
am putut înțelege, de mine
Vasîlachi Cartul, la
anii 1798 Noem. 19.*

Notă. — Se publică după tălmăcirea făcută de Vasilachi Cartul, în 1798, amintită mai sus. Dânsul a cetit în original Coste Bucium în loc de Coste Bucioc, ceia ce noi am îndreptat. Actul original, pe care îl posedăm, este scris frumos în slavonă pe hârtie și bine păstrat. Pecetea vornicului Bucioc, dupăcum i se vede bine locul, a fost imprimită în ceară neagră, care a căzut, având mărimea monetei de 50 bani (argint).

Actul acesta n'are anul în care-i scris; dar, ținând seamă că Coste Bucloc a fost mare vornic al Țării-de-gios între 1618—1620, l'am datat cu intervalul dintre acești ani.

Să știe că Coste Bucioc a fost înțepat de Skindir-Pașa (Arhiva istorică, I, p. 112; Letop. I, p. 270) în anul 1620. Teo-

dosia, prima soție a lui Vasile Lupu Vodă, a fost fiica vornicului Bucioc.

Documentul de față, judecat din toate punctele de vedere, este absolut autentic. Este însă curioasă îndoiala vel logofătului Ilie Catargiu, care găsește că-i bun acest act numai pentru partea din mijloc a moșiei Giosăni, pe care o și dă familiei Gâță, — notând aceasta pe însăși actul original. În acelaș timp, amintitul logofăt, din nebăgare de seamă, greșit atribue, acest act, lui Bucium în loc de Bucioc.

XXVIII.

Bârlad, fără an, probabil 1622-1630, August 6. *Pavel uriadnicul și șoltuzul cu cei 12 pârgari și alți târgovefi, din Bârlad, adevăresc învoiala și plata pentru întoarcerea unei cumpărături de țigani.*

Adecă eu Pavel uriadnic și șoltuzul cu 12 pârgari, și cu toți orășanii din trâgul Brâladului. Cum au venit înaintea noastră Pânteleiu și cu Ursul Vartic, pâratu-s'au și defață pentru niște țigani ce au fost vândut Samfira soru-sa, o țigancă cu trei feciori; deci, când au fost vândut soru-sa, Samfira, Urșu defață n'au fost, și mai apoi Ursul n'au vrut să lasă acea tocmală, ce s'au prins să întoarcă banii, ce au dat Pânteleiu, pe mâna Samfirei, 30 zloți, și zi i-au pus să-i întoarcă banii dinaintea noastră și a lui Simion marele medelniceriu; deci, când li-au fost ziua să-i dea banii, venit-au Ursul și au dat acei 30 de zloți, în mâna lui Pânteleiu, cum le-au fost tocmala, și acia țigani de acmu să fie a lui Ursu Vartic, întru veci. Iar să va fi și mai dat Pânteleiu niscai bani în mâna Samfirei, să aibă Pânteleiu a cere dela Samfira. De aceasta dăm știre și mărtu-

risim cu această a noastră scrisoare, și am pus și pecetea trângului pentru credință.

Pavăl Niagoe iscal U Brâlad, August 6 deni.
(L. P. T. B.)

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XX, p. 336—337, — unde editorul zice: „Doc. original este din veacul al 17, scris pe hârtie. El este în dispoziția mea“.

D-l Gh. Ghibănescu, publicând acest act, cu literă chirilică în *Uricaru* vol. XXIII, p. 65, zice: „Documentul original e în proprietatea d-lui Th. Codrescu, care l'a și publicat în transcriere (vol. XX *Uricar*). Pecetea are ca marcă trei pești.

De oarecê docum. amintește de Ursul Vartic, fără alt titlu de boerie, credem că este anterior doc. dat mai jos (în acelaș *Uricar* p. 134) în care se amintește de Ursul Vartic vornic (7146 Maiu 10). Doc. credem a fi slobozit între 7120—7130“.

XXIX.

1623 (7131) Ianuarie 1. *Ioan Carapotorna șoltuzul cu pârgarii și preotul domnesc ai orașului Bârlad adeveresc că Zamfira, soția lui Dumitrașco Chiriac și cu fiii săi, își vând a lor ocină și moșie, a patra parte din Mastatici și Piceganii în gura Băncii,—și cu vad de moară în apa Bârladului lui Gheneiu pârcălabul, drept 100 taleri de argint.*

Eu Ion Carapotorna șoltuzul și 12 pârgari și preotul domnesc, și toți oamenii bătrâni târgoveți din târgul Bârladului, scrim și dăm de știre cu această scrisoare a noastră, cumcă au venit înaintea noastră giupâneasa Zamfira, soția lui Dumitrașco Chiriac, și fiii săi, Toader și Maria, că de a lor bună voe, de nimene siliți, nici asupriți, și-au vân-

dut a lor ocină și moșie, ce au avut ei cumpărătură dela Anisia, fiica lui Isaiu, nepoată de fiu a lui Gherman postelnicul, al patrulea parte din Mastatici, și Piceganii în Gura Băncii, pe aceeași au vândut-o ei d-sale lui Gheneiu părcălab, drept 100 taleri de argint, — însă cu vad de moară în pâraul Bârladului; și d-lui Gheneiu cu soția sa, Irina, li-au plătit mai toți deplin, pe acei de mai sus arătați bani, în mânilor sus arătate, Zamfirei și a fiilor ei, dinaintea noastră și dinaintea a tuturor târgoveșilor și iarăși mai sus numita Zamfira și fiii săi, de a lor bună voe au vândut al patrulea parte din sat dintr'o siliște ce se numește lapa cu loc de moară pe pâraul Bârladului, ce i-au fost ei cumpărătură dela Tătiul, fiul lui Șteful, și dela Anghelina, fiica Milaniei, și dela Dragoș, și dela Iancul, nepoți de fii a lui Fărârnă, strănepoți a lui Onă Giuliciu, pe aceeași au vândut-o Ion cu fiii săi d-sale lui Gheneiu și soții sale, Irinii, drept 60 talere de argint, și pe toți acei de mai sus scriși bani, Gheneiu și soția sa i-au plătit în mânilor Zamfirii și fiilor săi. Deci, noi, dacă am văzut între dânșii de bună voe tocmală și plată deplină, dinaintea noastră, i-am dat d-sale lui Gheneiu și soției sale, Irinii, această scrisoare dela noi, ca să le fie lor de credință, până când își vor face ei lor și alte privilegii. Și, pentru mai mare credință, am pus pecetea târgului într'acest zapis, ca să știe.

7131 Ghenarie 1.

(L. P. T.)

XXX.

Iași, 1623 (7131) Februarie 8. Ștefan Tomșa vodă întărește mânăstirii dela Aron vodă, cu hramul Sf. Neculai, stăpânirea asupra moșiei Rânzeștii dela Prut, Fălciu, perdută de Meleștean postelnicul pentru viclenie cu Lobodă hatmanul căzăcesc în contra lui Aron vodă.

(Lămuririle ce se dau cu privire la laturea de mează-noapte-răsărit a hotarului Bârladului).

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, sfintei cei de o ființă și nedespărțitei Treimi. Iată eu robul stăpânului Domnului Dumnezeu a Mântuitorului meu Isus Hristos, adevărat închinător sfintei Treimi, Io Ștefan voevod cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldaviei, fiul binecredinciosului Ștefan Tomșa voevod,— înștiințare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor cătă sau o vor auzi cetindu-li-se; cum au venit înaintea noastră și înaintea tuturor a lor noștri Moldovenești boiari a mari și a mici, rugătorii noștri călugări, egumenul și cu tot soborul dela sfânta mânăstire numită *Sfântul Nicolae din țarina târgului Iașilor* și s'au pârât defață cu cneaghina Mihalcei Meleștean și cu copiii ei pentru un sat anume Rânzeștii pe Prut, ce-i în ținutul Fălciului, zicând dânsa și cu copiii ei, cum este lor acel sat dreaptă ocină și danie, ce l'a avut unchiul lor Meleștan biv postelnic dela Petru voevod. Iar rugătorii noștri călugări mai sus scriși, iarăși au pus înaintea noastră uric ce l'a avut dela Aron vodă de danie și de miluire sfintei mânăstiri și cu mare blestem, *căci că l'a fost luat acel sat*

Aron vodă dela Meleştan biv postelnic pentru viclenie, când a năvălit cu Lobodă hatmanul cu soldaşi mulţi cazaci în contra schiptrului cinstitului Impărat şi contra lui Aron vodă, şi multă pagubă s'a făcut şi a prădat ţara noastră a Moldaviei. Pentru acea vină deci i s'a luat satul acela, altă că şi mai înainte de Petru vodă, încă a fost satul acela drept Domnesc şi atârnător de ocolul târgului Bârlad şi Meleştan postelnic n'a avut copii din al său trup.

Drept aceia şi Domnia mea, cu tot al nostru sfat, am judecat lor cu drept judeţ după zaconul ţării ; văzutu-le-am lor şi direasele ce iai au avut şi aflat-am cum iaste dreaptă ocină şi danie şi miluire rugătorilor noştri călugări dela sfânta mânăstire de mai sus zisă a sfântului Nicolae. Deci, mai sus zişii rugători ai noştri călugări s'au îndireptat şi şi-au pus loruşi ferăe înaintea noastră 24 zloşi,—iar cneaghina Mihălcioe cu copiii ei, dânşii au rămas din toată legea ţării ; şi acel de mai sus scris sat Rânzăştii n'a fost lor de moşie şi l'a fost perdut pe el mai sus scrisul Meleştan biv postelnic pentru viclenie, ci şi mai înainte satul acela a fost drept Domnesc ; şi *acel uric ce l'a avut Meleştan dela Petru vodă încă s'a rump denaintea Domniei noastre.* Drept aceia Domnia mea dat-am şi am întărit înşine acel de mai sus scris sat Rânzăştii la Prut, şi cu toate ale sale bălţi şi coteţe, ce-s în ţinutul Fălciului, mai sus scrişilor rugătorilor noştri călugări dela sfânta mânăstire a sfântului Nicolae din ţarina târgului Iaşilor, ca să-i fie şi dela noi sfintei mânăstiri dreaptă ocină, daanie şi întăritură, şi deplin uric cu toate

veniturile și cu bălțile de pește anume *Rătundul* și *Cârligul* și *Cârligățelul* și *Valicul* și *Herbeante*; și de acolo în *gârla Vrabiei* la morile *Topolea* în margina Prutului; și de acolo înainte pe șes la *apa Măcești*, și din Măcești drept la *apa Mihalceni*, și apa în sus unde se întâlnește cu hotarul Elanului. Și de se vor află, la niscaiva vreme, și alte oarecare direase dela cneaghina Mihălcioe sau dela fiii ei, pe acel sat, să nu aibă a se crede, ci să se dee și acela întru mânilor călugărilor și să nu aibă mai mult a pârâ Mihălcioe sau copiii ei pe călugări, pentru această pârâ nici o dănăoară în vecii vecilor. Iar hotarul acelui de mai sus scris sat, Rânzeștii, pe Prut, și cu toate bălțile de pește fiecare pe cinul său și cu cotețele, ce-s în ținutul Fălciului, să fie lui hotar dinspre toate laturile pe ale sale vechi hotare pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrise, Noi Ștefan voevod și credința boerilor noștri, credința dumisale *Nicoară marele vornic al Țării-de-jos*, cr. d. *Dumitru Ștefan marele vornic al Țării-de-sus*; cr. d. *Drăgan Tăutul* și *Ionașco Dracea parcalabi de Hotin*, cr. d. *Ionașco parcalab de Neamț*, cr. d. *Vasile Bucium parcalab de Roman*, cr. d. *Miron Barnovschi* hatman și parcalab Sucevii, cr. d. *Gheorghie* postelnic, cr. d. *Alexu* spatar, cr. d. *Apostol Catargiul* ceașnic, cr. d. *Toma* stolnicul, cr. d. *Mihalachi* visternicul, cr. d. *Ion comis*, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei, a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi Domn din copiii noștri sau din al nostru neam, sau chiar pe oricare altul Domnul Dumnezeu îl va alege să fie Domn țării noastre a Moldaviei, acela

să nu le strice a noastră danie și întăritură, și mai vârtos să le-o dea și să întărească. Iar cine s'ar ispili și ar îndrăzni să radă a noastră danie și întărire și pomenire a celui Domn Aron vodă, care a dat și întărit cu mari și strașnice blăstămuri sfintei mânâstiri, acel de mai sus zis sat, Rânzeștii, unul ca acela să fie procleat și trecleat dela Domnul Dumnezeu, făcătorul ceriului și al pământului, și dela Preacurata de Dumnezeu Maică a lui Hristos, și de cei 12 Apostoli și de cei 4 Evangheliști, și de cei 318 sfinți părinți din Niceea, și a procleatului Arie (soartă) să fie pe capul lui, și să-i ardă (înghiță) pe el pământul de viu ca pe Datan și Aviron și pomenirea lui de pe pământ cu sunet să se peardă și să aibă parte cu Iudeii, cari au strigat la Domnul nostru Isus Hristos, sângele lui pe ei și pe copiii lor, care este și va fi; și cu Iuda, vânzătorul lui Hristos în nesfârșitul muncilor, amin.

Iar spre mai mare țarie și pentru a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am înșine la al nostru credincios și însemnat boiarin pan *Ionașco Ghianghia* marele logofăt să scrie și a noastră pecete s'o acafe la această adevărată carte a noastră.

A scris Dumitru pisar în Iași la anul 7131 Fevruarie 14.

Ștefan voevod.

Ghianghia logofăt

Notă. — După traducerea d. Ghibănescu, publicată cu textul original slavon în *Surete și Izvoade*, vol. II, p. 309-316, unde d-sa face adnotările următoare: „1, **Originalul** pergament mare „cu pecetea atârnată cu șnur roș și albastru. Se cetește: † Io „**Ștefan Tomșa voevoda** bjiu mlostiu gspdar zemli Moldavscoi. „**Capul de bou, steaua între coarne, soarele și luna. Mărimea** „0,55 lățimea pe 0,52 lungimea. 2) **Cuprinsul.** Docum. nostru

„este însemnat (mai întâi) prin mai multe note ce ne dă cu privire la dreptul Domnilor de a confisca pentru viclenie moșiile boerilor haini, cum a fost acel Meleştan biv postelnic, care dându-se de partea lui Lobodă hatmanu, a venit în țară contra lui Aron Vodă. Al doilea, ne arată întinderea ocolului Bârladului spre răsărit până în Prut, deoarece Rânzeștii intrau în acel ocol, deși făceau parte din județul Fălciului. Originalul ne-a fost comunicat prin librăria Șaraga.“

Asupra informațiunii din hrisov că: „Și mai înainte de Petru vodă (Șchiopul), încă a fost satul acela (Rânzeștii) drept Domnesc și atârănător de ocolul târgului Bârlad“, — cum și a încheerii ce d-l Ghibănescu trage de aici că „Ocolul Bârladului se întindea spre răsărit până în Prut“, — avem de făcut următoarele rectificări: Rânzeștii, ținând de ținutul Fălciului, n'au făcut parte din ocolul (hotarul) Bârladului și nici, acest ocol, nu s'au întins până în Prut, dupăcum se vede din hotarnica Bârladului, dela Ștefan cel Mare, din Ianuarie 1495. Citez, din această hotarnică, partea dela început și ceva mai dela mijloc, ce ne interesează, anume: ... „Deci noi li l'am cercetat (hotarul Bârlădenilor cel vechiu) și l'am însemnat pe unde a fost și cât s'a ținut de ei din vechime. Incepând din sus din malul Bârladului, dela o salce și dela o movilă săpată peste șes la Dealul cel mare, la movila săpată; deacolo peste câmp la movila săpată și iarăși peste câmp la altă movilă săpată; deacolo la marginea dumbrăvii, la doi stejari îngemănați, și însemnați; deacolo tot prin dumbravă, din stejar în stejar, cât sunt însemnați, până în marginea făgetului, în vârful dealului din fața Lipineștilor; deacolo, din vârful dealului, în jos, tot prin dumbrava Leahului, pe obcină, până la drumul ce trece dela Câmpul-Lung la Trestiana, apoi pe acest drum la râspântie; apoi iarăși pe drumul ce merge între Brădești și între Liești, în jos, până la marginea pădurei, lângă dumbravă, unde este o groapă săpată; și apoi iarăși peste dumbravă și peste drumul ce merge dela Brădești la Liești, până la un stejar însemnat; deacolo tot pe lângă dumbravă și mai jos de Șuşnești spre câmp până la un stejar ce este singur; deacolo drept peste câmp la movila săpată, ce se află mai sus de Cehani; deacolo drept la , la o movilă săpată și la Jeravăț; și pe matca cea veche a Jeravățului, la vale, din jos de Hranești, până unde se varsă Jeravățul în Bârlad (urmează de aici, linia tot înainte, spre apus, până la pârăul Tutova, și apoi linia, spre nord, pe acest pârău, până unde linia se întoarce spre răsărit) deacolo drept la (pârăul) Smila și peste

Smila la o fântână ce se află între Portari și între Drujești și la o movilă sapată ; apoi peste ciretei la deal la movila săpată ; deacolo drept peste câmp și peste drum și peste șes și peste Bârlad, la salcea din malul Bârladului, de unde am început întâiu. Acesta este tot hotarul târgului Bârladului și a tuturor satelor și seliștilor, ce se află sub ascultarea târgului Bârladului" (I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. II, p. 66).

Urmează deci că linia de răsărit (nord-mează-zi), a hotarului sau ocolului Bârladului nu mergea pe Prut, ci pe obcina dintre râul Prut și râul Bârlad, și care obcină se întindea dupăcum am văzut „din vârful dealului, din fața Lipineștilor, deacolo în jos prin dumbrava Leahului până la drumul ce trece dela Câmpul-Lung la Trestiana și apoi la Jeravăț". Dacă linia ar fi fost pe Prut, nici vorbă că râul acesta eră amintit în hrisov.

Iar ce se înțelege prin obcină, să ascultăm ce ne spune logofătul Costache Conache, în ale lui însemnări, în cari, din fericire, dă ca pildă tocmai întinderea dealului ce formează laturea de răsărit a hotarului sau ocolului vorbit. Iată ce zice : „Obcina este acea care desparte obârșiile apelor curgătoare, unele din față către o apă mare, și altele din cealaltă față către altă apă mare, spre pildă *obcina între Prut și Bârlad*, sânt vârfulurile ce să văd despărțitoare obârșiilor, din pârae curgătoare despre răsărit către Prut, și despre apus către Bârlad, care obcine despart hotiare de moșii la cele mai multe locuri" (*Uricar*, I, p. 391).

Această obcină este numită lanț de către locuitorii satelor vecine. Din ea se întind în spre apus sau râul Bârlad 5 culmi : 1) *Dealul Ghermăneștii*, între pâraele Ghermăneștii și Banca, — având înălțimea, în partea despre răsărit, 323 metri ¹⁾ ; 2) *Dealul Podișul Monghinei* (Maminei), între pâraele Banca și Bujorăni, cu înălțimea 256 metri ; 3) *Dealul Lanul Copăcelului*, între pâraele Bujorăni și Zorleni, cu înălțimea 245 metri ; 4) *Dealul mare*, între pâraele Zorleni și Trestiana, având înălțimea, în partea despre răsărit, 307 metri ; 5) *Dealul Comizopol*, cu înălțimea, în dreptul Brădeștilor, de 325 metri.

Amintirea despre „salcea“, din malul Bârladului, a rămas până astăzi în Valea Sâlcuței, și de „Movilă Săpată“ de pe dealul dintre Drujești și râul Bârlad, în Dealul Movei și Valea Movei, de acolo (*Documente Bârlădene*, vol. III, pe hăr-

¹⁾ După harta Statului major, Planșele Bârlad și Murgeni.

țile dela finele cărții); iar amintirea despre ultimul stejar din cei însemnați ca hotar, de pe obcină, a rămas în *Dealul Stejarului* (Harta Stat. Major, plasa Murgeni).

Prin „Dealul cel mare“, nu trebuie însă a înțelege pe acel din fața orașului Bârlad, ci Dealul Ghermăneștilor, adică culmea ce se întinde între pâraele Ghermăneștii și Banca, unde s'a păstrat până astăzi și numirea Lahova, în adâncătura de pe acest deal, sub numele de Valea Laușii (Harta Stat. Maj., Planșa Bârlad), deal, care, după cum am văzut mai sus, are înălțimea, în partea despre răsărit, de 323 metri,—mai ridicat decât culmea cea din fața Bârladului, cu 16 metri.

Intemeindu-ne pe aceste dovezi, afirmăm că linia hotarului despre nord a ocolului Bârladului, apucând dela râul Tutova drept spre răsărit, trecea pe din jos de Drujești, sat ce există și astăzi, și mergea tot înainte pe dealul din față, deasupra căruia este și acum o movilă mare, și tăind curmeziș vâlcilele „Movilei“ și „Sălcuței“, pășia peste râul Bârlad și se suia pe dealul cel mare al Ghermăneștilor, trecând prin Lahova sau Laova, și ajungea pe obcină, în punctul numit *Dealul Stejarului*, unde înălțimea-i de 323 metri, cum s'a mai spus mai sus; și de acolo linia trecea spre sud, prin punctele însemnate în hotarnica Bârladului, până la pârâul Jeravăț.

Și acum, în fața spuselor din hrisovul de mai sus, dela Ștefan Tomșa, cum și a încheerii ce face, de acolo, d-l Ghi-bănescu, că adică în ocolul Bârladului ar intra și satul Rânzeștii de pe Prut și că Prutul ar fi linia de hotar a aceluia ocol, despre răsărit, — declarăm că nu sânt întemeete.

Nu sânt întemeete, cu atât mai mult nici cele spuse de d-l Bogdan „că hotarul târgului (Bârlad) avea următoarea întindere: el pleca din malul stâng al Bârladului, cam 2. km mai sus de târg, trecea pela Dealul mare, (înțelegând d-sa Dealul mare din fața orașului) și Dumbrava Leahului, care nu mai există astăzi, spre pârâul Trestiana, de aci la Brădești“ (Document. lui Ștefan cel Mare, vol. II, p. 65). Și cu toate că la îndreptări (în acelaș vol. II, p. 500) ne spune că în hotarnica din 1811, a moșiei Banca, este dese ori vorba de valea, moșia și satul Lahova (din Lahova), — chestia cu linia de nord și cea de răsărit a ocolului Bârladului nu ni s'a limpezit, nu numai de d-sa, dar nici de nimene până astăzi. Se înțelege că din lipsa izvoarelor sau a dovezilor necesare. Cu cele spuse acum de mine, cred că chestia s'a lămurit definitiv.

(A se vedeă în urmă și Documentele II și III, pag. 2 și 4).

XXXI.

Iași, 1628 (7136) Martie 20. *Miron Barnovschi Moghilă voevod întărește vânzarea a trei fălci de vie, la Cotnari, în dealul Laslăului, ce o face Gheorghie Năvrăpăscul lui Stratul Bolea paharnicul, drept 200 taleri de argint.*

† **Noi Miron Barnovschi Moghila vevoda bojieiu miostiiu gpodar zemli Moldavscoi.** Adecă au venit înaintea Domnii mele șinnaintea boerilor Domnii mele Gheorghie Năvrăpăscul, feciorul Năvrăpăscului celui bătrân, de a lui bună voe, de nime nevoit, nici asuprit, ce de a lui bună voe au vândutu a sa direaptă ocină și moșie, ce au avut de pe tatăl său, Năvrăpăscul, *trei falcii de vie, la Cotnari, în dealul Laslăului*, carele s'au venit parte lui fără alți frați ai săi, aceia au vândut boeriului Domnii mele, Stratul Bolea paharnicul și giupânesăi dumisale, direaptu dooa sute de taleri de argintu ; și această tocmală și vânzare au fost cu știre frajilor și surorilor lui. Deci, Domniia mea, văzând a lor de bună voe tocmală și deplină plată, dela Domniia mea încă i-am datu și i-am întărit boeriului Domnii mele, carele mai sus scrie, Stratul Bolea paharnicul, ca să-i hie direaptă ocină cumpărătură, și altu nime să n'aibă a să amestecă preste carte Domnii mele, într'alt chip să nu fie.

U Ios, velt. 7136 Mart 20 dni.

Saam gospodin vileal. (L. P. D.)

XXXII.

Bârlad, 1629 (7137) August 6. *Regest.*

„Dinga voiut i 12 prâgari i vâsih meşciani ot trâg Br(â)lad, i Lazu Şetrar, i Sturnian ot Boeşti, i Bogdan Pitar ot Iveşti, i Toader Românescul“, — pentru o vânzare. Slavon.

Notă.—Transcris acest regist din publicația d. Iorga *Stud. și Doc.* voi. V, p. 82. Actul se găsește la A. R. între Docom. Mitropoliei de Iași.

XXXIII.

Iași, 1630 (7139) Decemvrie 1. *Gavril și Ionașco Avram și Nianiul, vornicii de poartă, adevăresc că Simion, fostul spatar mare, au vândut o familie întreagă de țigani lui Dumitrașco vornicul, drept 80 galbeni buni.*

† Adecă eu Gavril și Ionașco Avram și Nianiul, vornicii de poartă, scriem și mărturisim cu acest zapis al nostru com au venet înaintea noasiră Simion, ce-au fost spatar mari, de nimene nevoit, nici împresurat, ș-au vândut nești țigani dumisale lui Dumitrașco vornicul, anome Gligorie (și) fâmeaia sa (și cu) . . feciorii săi (loc alb) dereptu optzăci de galbeni buni. Deci, noi, încă decă am văzut aiastă deplină plată, noi încă am scris acestu zapis până-ș va face și deres dela Măriia Sa dela Vodă. Pre mai mari mărturie ne-am pos (pus) și pecețile de credință. Aceasta am scris. U Ias, It 7139 Dec. 1.

Gavril. Ionașco. Neniul dvornic. (L. P.)

(Ne descifrabil) (L. P.)

Az Irimia dvornic iscal (L. P.)

Notă.—După original.

XXXIV.

1632 (7140) Iunie 10. *Vornicii, Isac și Lupul, cu Andrieș șoltuzul Bârladului, adevăresc vânzarea satului Spătăreștii de pe apa Tutovei, ce o face Ursul Vartic lui Andronache și soției acestuia Ilințai, drept 120 galbeni de aur.*

† Adecă Isacu și Lupul, vornicii de Bârlad, și Andreiaș șoltuzul cu 12 pângari, și Ionașco Dinga cupeț, i Vântul tij, i Apostol Goian tij, i Micro tij, i Crăciun cupeț tij, i mnoghi liudi dobrich mesciani otu trâg Brladu. Scriem și mărturisim cu aciastă scrisoare și mărturie dela noi, cum au venit înainte noastră Ursu Vorticu vornicul, de bună voe lui, de nime silit nici asuprit, ș'au vândut un sat Spătărești a nepotu-său lui Toader, feciorul Cosmii spătariului, ce iaste la ținutul Tutovii, pe apa Tutovei, den hotar în hotar, cu sâliște de satu, și den câmpu și den pădure, și cu vadu de moară într'apa Tutovii, și cu locu de fănaț și cu locu de țarină și cu locu de priseacă, și din totu locul cu totu venitul câtu va fi. Și acel satu l'au fost vândut mai înainte Toader, nepotul lui Varticu, ce mai sus scrie, lui Andronachie căm(ă)rașului, și, dupăce l'au fost vândut Toader, l'au răscumpărat unchiu-său Varticu dela Andronachie. Și, dupăce l'au răscumpărat Varticu de iznoavă al doilea rându, l'au vândut lui Andronachie și giupâniasei Ilințai într'o sută și dooă zeci de galbini de aur bani gata, ca să-i fie dumisale și giupâniasăi și ficiorilor și nepoșilor driaptă ocină și moșie în viaci. Și, precum înblă hotarul acelui satu de vacu din bătrâni, din șes despre apus de Tu-

tova, din stâlpul ce iaste drept capul movilei ceii în gios spre răsărit, despre peste Tutova la dial până în dumbravă, can (cam) sus și la dial spre răs(ă)ritu păn în *marginea poenii Periiianilor*; și din stâlp în gios pre șes dreptu, totu despre apus de Tutova, pi ia dreptu vâlcia, cei din gios de fântână, și spre răsăritu prin gura *oposturilor*, peste Tutova la dial, pe vâlcia și pin gropi, și totu la dial drept spre răsăritu păn suptu vârvul dialului în drum, și în sus, pe drum, pe d(e)al păn în marginia dumbrăvii, pe lângă poiană păr în hotarul Creșianilor. Și, văzând noi de a lor bună voe tocmală întru dâșșii și plată deplin(ă) întru mânuli lui Varticu, iar noi încă *li-am făcutu aciastă mărturie și zapis dela noi, la mijlocul târgului, dinaintea scaunului*, cu voia și învățătura Ursului Varticu. Și, pintru ca să le fie lor de b(u)nă credință, am pus peciatia orașului într'aciastă mărturie și zapis, dup(ă) mărturie și zapis ci-au făcut Ursul Varticu, și cu mâna lui, osebit de aciasta. Ca să s(e) știe. Veat 7140 Iunie 10.

(L. P. T. B.)

Notă. — După revista „Miron Coslin“, Anul I, No. 1, p. 3-5, Bârlad, August 1913, unde editorul, T. Pamfil, ne spune: Pe verso foii a 2-a, stă scris „† Zapisul pe satu pe Spălărești dela Ursu Varticu vornicul, șă dela nepotu-său Toader, feciorul Cosmii spal(a)ru, pecum au vândut lui Andronache cât și giupânesăi lui Ilințai“.

După calculul făcut de d-l Grigore Negură, profesor de matematici la liceul din Bârlad (acum răposat), 10 Iunie 1632 a căzul în zi de Duminică.

XXXV.

1632 (7140) Iulie 4. *Alexandru Iliăș voevod, Domnul Moldovci, scrie părcălabului de ținutul*

Tutovei să cerceteze și să reguleze în privința celor pârâte de Iftimie comis ot Dragomănești asupra lui Neculai Bălțatul ot Gănești pentru o parte de ocină din Dracsini.

Noi Alexandru Iliăș voevod, bojio milostio gospodar zemli Moldavscoi. Scriem Domnia mea la sluga noastră la părcălabu de ținutul Tutovei, dămu-vă știre ca Domniei mele s'au jeluit sluga noastră Iftimie comis ot Dragomănești pre Neculai Bălțatul, ot Gănești, zicând înaintea Domniei mele cum s'au sculat Neculai Bălțatu și au făcut o Carte dela Domnia mea și oprește o parte de ocină din satu din Drăcșeni, partea ce au cumpărat sluga noastră Iftimie comis dela Mateiu, ficiorul lui Stoian, cum au adus Iftimie și derese Domnești și mărturie dela oameni buni, cum au cumpărat acele ocini. Drept aceea, dacă am văzut Cartea Domniei mele, iar tu să socotești de va hi făcut pre ceia parte ce au cumpărat Iftimie, tu să-l oprești dela acea ocină, ca să-și strângă Iftimie pâinea de pre câmp și fâneata; iar lui de va cu strâmbul, tu să le dai este defață înaintea Domniei mele toate . . . Sam gospodin reci.

U las let 7140 Iulie 4.

(L. P.)

Gheanghe vel logofăt ucit iscal.

Alexandri.

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 10-11, unde editorul zice: „Acest original scris pe hârtie, binișor conservat, se află în proprietatea mea“. A se vedea tot acolo și zăpisiul imprimat, la p. 13, cum și hrisovul lui Vasilie voevod, la p. 15.

XXXVI

1632 (7141) Noemvrie 20. *Ion Carapotona șoltuzul cu 12 pârgari și preotul Ștefan cel domnesc și alți târgoveți Bârlădeni, adevăresc că Dochia, fata lui Ursu pitarul, și cu feciorii ei și cu surorile lor, din Rădești, vând toată partea lor din Dracsini, pe apa Studinețului, — lui Apostol negușitorul din Bârlad și feciorului său Costantin pentru 12 galbeni de aur.*

Adecă Ion Carapotona șoltuzul cu 12 pârgari, și preotul Ștefan cel Domnesc, și Mafteiu Roșca, și Necula cupeș, și Dinga de trâg de Brlad, și mulți oameni buni și bătrâni, și Maxim de Călimănești, și Dumitru deacole, și Zahariușul diacu de Mițești, scriem și mărturisim cum au venit înaintea noastră Dochiea; fata lui Ursu pitarul ce au fost, și ficiorii ei, Balan și Ștefan și Moglâdea, și cu surorile lor din sat din Rădești, de bună voia lor, de nimene chemați, nici nevoiți, și-au vândut ei toată partea lor cât au avut ei dela sat dela Dracsini, din jumătate de sat, a patra parte, moșie direaptă, cu tot venitul, cu loc de fânaș, și cu loc de prisacă, și cu loc de țarină, și cu loc de moară într'apa Studinețului; și acea ocină și moșie a lor direaptă, ei o au vândut lui Apostol negușitorul de Brlad, și feciorului său, Costantin, pentru 12 galbeni de aur, ca ca să le hie lor moșie nevinovată în veaci. Deci noi, văzând de bună voia lor tocmală bună între ei, și plată deplin, noi încă li-am făcut lor această mărturie dela noi, ca să hie de credință până ce-și va face și direase Domnești. Și pentru credință s-au

pus și pecetea orașului într'această mărturie, i in das neumișaiud. Veleat 7141 Measași Noemvrie 20.

(L. P. T.)

Notă. — Publicat în *Uricariu*, XVI, p. 198, — unde editorul zice: „Acest document bineșor conservat, împreună cu pecetea, în original, se află în proprietatea mea. Din dosul acestui act este scris: „O mărturie ce dă Dochiea, cu feciorii ei, fata pitarului din Rădești, lui Apostol.“

XXXVII.

1632 (714) Decemvrie 25. *Ion Carapotona cu 12 pârgari și preotul Ștefan dela biserica Domnească și cu alți târgoveți din Bârlad, mărturisesc că Mihăilă, ginerile Cimbalei și cu femeia sa Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei, din Grădești, își vând a lor ocină, din Dracsini, lui Apostol, frate'ui său și cumnat Oprinei și feciorului său Costantin, drept 16 galbeni buni.*

Ion Carapotona șoltuzul cu 12 prâgari de trăg de Brlad, și cu preotul Ștefan dela *besearica Domnească*, și Mafteiu Roșca și cu toți bătrânii trăgului, și Maxim paharnic de Călimănești, și Dumitru pitar iij otam, și Zaharia diac den Micești, scriem și mărturisim cu sufletele noastre, cum au venit înaintea noastră Mihăilă, ginerile Cimbalei, și cu femeia sa Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei, de sat de Grădești, și cu feciorii lor, de nimene îmbiați, nici împesurați, ce de a lor bună voe, ș-au vândut a lor di-reapță ocină și moșie, ce au avut ei la sat la Dracseni; însă cumpărătura dela mătușa lor Dochiea, sora Stancăi Cimbăloaei, din jumătate de sat, a pa-

tra parte, cu tot venitul, și din câmp, și din pădure, cu vad de moară, și cu loc de prisacă, și o au vândut fratelui său Apostol, cumnatul fâmeii sale Oprinei, și feciorului său Costantin, drept 16 galbeni buni. Deci s'au sculat Apostol și cu fiul său, Costantin, de au dat acei 16 galbeni buni gata, ce mai sus scriu, întru mânule fraține-său Mihăilă și a cumnată-sa Oprinei, dinaintea noastră a tuturor. Dreptu aceia, noi, văzând cu ochii noștri a lor bună tocmată și deplină plată, noi încă ne-am sculat și le-am făcut lor zăpis și mărturie dela noi, ca să le hie lor ocină și moșie în veaci cu tot venitul, până cându-ș va face el ispisoc Domnesc. Iar altu nime să nu se mai amestice nici dânaoară în veaci. Și, mai spre mare credință și mărturie, noi am pus pecetea orașului și ale noastre pre acesta zăpis și mărturie, să să știe.

Pis u Brladu, veleat 7141, Measâți Dechemyrie 25.

(L. P. T.)

(o mică pecete)

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XVI, p. 199–200, unde editorul zice: „Actul acesta binișor conservat, împreună cu pecetea în original, se află în proprietatea mea.”

XXXVIII.

1632 (7141) Decembrie 25. *Ion Carapontona șoltuzul cu 12 pârgari ai târgului Bârlad și cu preutul dela Biserica Domnească și cu toți bătrânii târgului și câțiva boeri adevăresc vânzarea ce o face Mihail, ginerile Cimbalei, și cu femeia sa Oprina fata Stancăi Cimbăloaei, trăind în satul Brădeștii, a unei moșii a lor din Dracsâni.*

*cătră fratele său Apostol, cumnatul Oprinei, drept
16 galbeni buni.*

† *Ion Carapotona șoltuzul cu 12 prăgari de trăg de Brâladu, și cu preutul Ștefan dela Beseareca domnească, și Mașteiu Roșca, și cu toți bătrânii trăgului, și Macsin păh(arnicul) de Călimănești, și Dumitru pit(arul) tij otam, și Zahareia diiac, den Mi-cești, scriem și mărturisim cu sufletele noastre : cum au venitu înaintea noastră Mihăil, ginerile Cim-balei și cu fâmeaia sa, Oprina, fata Stancăi Cimbă-loaei, de sat de Grădești, și cu feciorii lor, de ni-mene îmbiași nici împesurași, ce de a lor bună voe ș'au vândut a lor direaptă ocină și moșie ce-au a-vut ei la sat la Dracsini, însă cumpărătura dela mă-tușea lor Dochiiia, sora Stancăi Cimbaloae, din giu-mătate de sat a patra parte, cu tot venitul, și din câmpu și din pădure, cu vad de moară, și cu loc de prisacă. Și o au vândut fratelui său Apostol, cumnatul fâmei sale, Oprinei, și feciorului său, Cos-tantin, dereptu șeaisprăzeace galbeni buni. Deci s'au sculat Apostol și cu fiul său Costantin dea-au dat acei șeaisprăzeace galbeni, banii gata ce mai sus scriu, întru mânule frăține-său M(ihăil) și a cum-nătă-sa Oprinii, dinaintea noastră a tuturor. Dereptu aceaia noi văzând cu ochii noștri a lor bună toc-mală și deplină plată, noi încă ne-am sculat și le-am făcut lor zapis și mărturie dela noi, ca să le hie lor ocină și moșie înveaci cu tot venitul, până cându-și va face el Ispisoc Domnesc,— iar altu ni-me să nu se mai amestece nici dânoară în veaci. Și mai pre mare credință și mărturie, noi am pus peceatea orașului și ale noastre pre acesta zapis*

și mărturie, să se știe. pis u Brâlad vel 7141, Msja Dech. 25.

(L. P. T.)

(L. P. lui Mihail)

Notă. — După original. Biserica Catedrală din Bârlad este făcută de Vasile Lupu voevod în anul 1636,—de unde i s'a zis : Biserica gospod, Biserica Domnească. Că preotul Ștefan, din acest act erà dela „Besearica Domnească“, în anul 1632,—pe când Vasile Lupu nu erà încă Domn și nu el deci o făcuse,—ne dă a înțelege că acest voevod, suit pe tron în anul 1634, nu a fost decât innoitorul unei ctitorii mai vechi și aceia tot Domnească. Dar cine să fi fost acel vechiu ctitor? Noi credem că Ștefan cel Mare, și aceasta pentru cuvântul că, pe ori unde își luă chiar temporal reședința spre a face judecări și a slobozi hrisoave, zidiă și Biserici, de pildă: la Vaslui, Huși, Iași, Hârlău etc. La Bârlad încă a stat de multe ori, ba, în 1476, de aici a plecat spre Dunăre, cu toată armata împotriva Turcilor. Se putea oare ca Dânsul să uite Bârladul? În tot cazul, iată o chestie de dezlegat.

XXXIX.

1633 (7141) Iulie 5. *Zapis dela Tule șoltuzul cu 12 pârgari ai Bârladului, pentru vânzarea unei părți de moșie din Văleni (jud. Fălciu).*

(Prescurtat) Tule șoltuzul cu 12 pârgari, din târgul Bârladului, cu cuprinderea : „Precum au venit înaintea lor Mărica și sora ei, Grozava, nepoatele lui Ioan stolnicul, fetele Balaei, din Văleni, și au vândut a lor driaptă ocină și moșăe, din satu din Văleni, dintr'un bătrân a triia parte, cu loc de prisacă și de pomătu, și cu casă în vatra satului, și cu loc de fânaș, din câmpu și din pădure, și din tot locul. Care parte au vându-to lui Scârlet și fratelui său, . . . drept 3 cai buni“, cum pe larg arată zapisul acesta, ce este încredințat cu pecetea târgului, i alte peceți și iscălituri.

Notă.— Din condica intitulată: „Documentele Casei Roșca-Codreanu, din Bârlad”, — Inedite, vol. II, p. 40.

XL.

Bârlad (fără dată, probabil 1633) *Tule Tetul cu 12 pângari, împreună cu Ionașcu și Toader Beldiman, nemesnicii din Bârlad, și cu alți târgoveți, deacole, adeveresc cum au venit înaintea lor Irina, femeia Ghinei, ce-au fost pârçalab, și au vândut a ei dreaptă ocină și cumpărătură, din sat din Pișigani, în Gura-Băncii, a patra parte, și din Mastatici, a patra parte, și alte porțiuni deacolo, lui Scrâlet și Tudorachi, pentru 50 galbeni, bani gata, un cal bun și o iapă cu mânz.*

Suret scos asemenea di pi un zapis a lui Tule Tutul, pentru niște părți de moșie ce-au vândut, și iaste făr de velet. 1784 Iunie 6.

Adecă Tule Tetul i sâ (și cu) 12 pângari, i Ionașcul, i Toader Beldiman nemesnicoi Bârladșcoi, i Ionașcul Dinga cupeț, i Goianu, i Hâre țij, i Gligori Căpățină de Sirbi, i mnoghii liudi (și mulți oameni) dobrih (buni) orășeni din Bârlad, scriem și mărturisim cu această scrisoare a noastră : Cum au venit înaintea noastră Irina fimeia Ghinei, ce-au fost pârcalab, de bună voe ei, de nime silită, nici împresurată, ci de a ei bună voe, și-au vândut a ei driaptă ocină și cumpărătură din sat din Țigani (Pișigani), în Gura-Băncei, a patra parte ; și așijdere din sat din Mastatici iarăși au vândut ea, a patra parte, cu vad de moară între apa (în apa) Bârladului, și acie ocină o au vândut lui Scrâlet și lui Tudorachi (loc alb), cum au arătat și zapis de cumpărătură din zilele lui Ureche vornicul, dela feciorii

lui Ursul, nepoții Petrii; așijderea au vândut ea iar dintr'alt zapis ce au avut ea dela Anăsie, fata lui Isaiu, nepoată lui Gherman postelnicul, a patra parte iar din satu Mastatici și a patra parte din Pițigani, și a patra parte iarăși din Valea Iapii, și aceste părți de ocină ea le-au vândut lor drept cincizăci de galbeni bani gata și un cal bun și o iapă cu mânzul. Deci noi, văzând a lor bună tocmală și plată deplină, dinaintea noastră, noi încă li-am făcut aciastă mărturie și zapis, lor, dela noi, pără ce-și vor face și dresă Domnești. Și pentru cradița pus-am și pecetea orașului într'acest zapis, ca să să știe,—și peceteile noastre, ca să fie de mărturie, iar altul nime să n'aibă treabă.

(L. P. T. B.)

Ghenghe vel logofăt.

Ionașcul Dinga au fost față.

● Căpătină.

(Ne descifrabil).

Notă.—După o copie din 5 Iunie 1784. N'are dată, dar ținând seamă că un Tule au fost șoltuz în 7141 Iulie 5 (Doc. casei Roșca-Codreanu, II, p. 40) l'am datat cu 1633.

Lui Tule șoltuzul i se zice, în amintita copie, Tutul, eu însă am pus Tetul, cum trebuie să fi fost în original, pentru cuvântul că, între negușitorii din Bârlad, prin a doua jumătate a secuiului al 16 se afla un Tetul și nu un Tutul. Noi credem că copietorul a celit greșit, cum aceasta se vede și în alte locuri din cuprinsul actului,—de altfel acele ușor de îndreptat.

În jud. Tutova se află un sat *Tuleștii*,—numit așa de sigur dela un Tului sau Tule.

Ghine sau Ghineiu cu soția sa, Irina, cumpărase porțiunile de pământ, Mastatici, Pițigani și Iapa, pomenite în actul de mai sus, în anul 1623, dela Zamfira, soția lui Dumitrașc Chiriac, și dela fiii săi, după cum se vede din zapisul făcut atunci înaintea șoltuzului Carapotorna, care zapis este publicat și de d-l Pop. Calimah în

Notița Istorică despre Bârlad, p. 36; în actul defață însă, fiind, se înțelege, posterior, înstreinarea acelor hofare se face numai de soție, pentru că Ghineiu nu mai eră acum în viață. De unde se vede că dânșii li-au avut în stăpânire numai zece ani.

Credem că iscălitura „Ghenghea vel logofăt”, este o lectură greșită a copietorului de pe original, — ne având ce căută pe un act emanat dela un șoltuz.

XLI.

Iași, 1634 (7142) Maiu 7. *Floarea, fata Magdalinei, nepoată de fiică paharnicului Tudoran, de multă sărăcie își vinde din giurămate de sat din Strâmba, a cincea parte, ce este pe pârăul Tutova, — lui Costantin, feciorul vornicului Savei de Ceucani, drept 13 galbeni, bani buni.*

† Adecă eu Floarea, fata Măgdălinei, nepoată de hie lui Tudoran păharnicul, scriem și mărturisescu eu cu cest zăpis al mieu, cum eu de bună voia mea, de nime îmbiiată, nici asuprită, ce de multă sărăcie am vândut a mea direaptă ocină și moșie din giurămate de sat din Strâmba a cincea parte, ce iaste pe Tutova, cu vatra satului, cu fânaș, cu loc de prisacă, și cu vad de moară, și cu tot venitul, din câmpu și din pădure, acesta l-am vândut dumisale lui Costantin, feciorul vornicului Savei de Ceucani, drept 13 galbeni bani buni. Și în tocmala noastră au fost Focea uricariul și Costantin Țopa și Ionașco Țopa aprod, în casa Mârzei din Iași, și . . . Chirila de Popești, și mulți oameni buni, ca să-i fie dumisale direaptă ocină și moșie, și să-și facă și direase Domnești, să să știe. Și (pentru) mai mare credință pusu-mi-am peceate cu deagetul (sic).

vt. 7142 Maiu 7.

● (Floarea)

Az Ioan Focea uricariul (L. P.)

Fost-au și Toader Dăvidescul din Curseci ●

(Ne descifrabil) (L. P.)

Notă. — Strâmba, Ceucani și Popești, -- pe pârâul Tutova, -- în jud. Tutova; Curseci (Cursești) în jud. Vasluiu, allădată în al Tutovei.

XLII.

1685 (7143) Fevruarie 26. *Stoian Iorga șoltuz de Brâlad și cu 12 pângari, adeveresc pentru vânzarea moșiei Pogoneștii și Polocineștii. Face parte din actele d-lui Costantinidi, proprietarul Pogoneștilor.*

(Al. Pop. Calimah, *N. I. despre Bârlad*, p. 82).

XLIII.

1685 (7143) Aprilie 25. *Martin șoltuz de Bârlad și cu 12 pângari, adeveresc că Tuda și Ionașc Holteiul vând moșie din sat din Dinăseștii de pe apa Tutovei, cu vatră de sat și cu vad de moară, lui Grigorie Maței Roșca. Face parte din actele d-lui Costantinidi, proprietarul Pogoneștilor.*

(Al. Pop. Calimah, *Notița Istorică despre Bârlad*, p. 82).

XLIV.

1685 (7144) Octomvrie 2. *Andrieș șoltuzul și 12 pângari și alți târgoveți din Bârlad adeveresc că Petra din Tominești și-au vândut niște părți de moșie lui Scrâlet pentru că acesta i-a*

plătit un fecior al ei, Ion, de o șugubină, 12 galbini.

† Andrieșu șoltuzul cu 12 prâgari, i Ionașc Dinga, i Enachie Goian, i Ursul Vântul, și mulți oameni buni, orășeani de trâg de Brâladu, și Neania de Obrâșiani, scriem și mărturisim cu ceastă scrisoare și mărturie a noastră, cum au venitu înaintea noastră Petra de Tominești și-au dat ea de bună voia ei, de nimene silit(ă), nice împresurată, o parte de ocină a ei din sat din Tominești, și altă parte de ocină iar din Bănțești, cu tot venitul ce va hi pre acela locu a ei. Și le-au dat aceale dooau părți amândooau lui Scrâlet (vre-o două cuvinte șterse), ca să le fie lor ocină direaptă în veaci, pentru căci i-au plătit Scrâlet un fecior a ei anume Ion de o șugubină, — și-au dat doisprăzeaci galbeni. Dereptu aceasta nime de ruda ei sa(u) de feciorii ei să n'aibă trea nicolij; noi încă văzându bună tocmală de bună voia lor și plată deplină, — noi i-am făcut aceasta mărturie dela noi ca să le fie lor de credință, până ce-ș vor face ei și direasă domnești. Și, pentru credința, pus-am și peceate orașului și ale noastre, ca să să știe.

Veleat 7144 Msța Oct. 2.

(L.p.) (L.p.) (L. P. T.) (L.p.)

(O semnătură nedescifrabilă).

Notă. -- Transcris după originalul ce mi s'a dat de d-l V. Nicolau din Bârlad, fost administrator de plasă. Un Andrieș șoltuzul a fost și în 1624 (*Mănăst. Florești*, Doc. XLV, p. 83).

XLV.

Bârlad, 1636 (7144) Maiu 26. *Ilie șoltuzul cu 12 pângari ai orașului Bârlad adeveresc vânzarea ce face femeia Belmezoaia cu feciorul ei Ionașco și cu fratele său Pascal, a părții sale din Suceveni, remasă dela tatăl său Bulmezu, câtă se va alege cu oameni buni, către Costache din Foltești, drept 23 galbeni.*

† Ilie șoltuzul cu 12 prângari și popa Zăgan de Corlătești, și popa Buguța ottam, și Ionașco de Foltești, scriem și mărturisim cu această mărturie a noastră, cum au venit înaintea noastră ciastă fâmeae Belmezoae, și cu feciorul ei Ionașco, și cu fratele său Pascal, din Suceveani, de nimene siliți, nice asupriți, ce de a lor bună voe ș-au vândut partea lor ei, câtă să va aleage cu oameni buni, rămasă dela tatăl său, Ignat Bulmezu, din sat din Suceveani; din câmpu și din pomeate, și din țarină, și din grădini, și din tot ce vor aleage oameni buni, și din tot locul, cum scrii Carte Mării Sale lui Vodă, că s'au pârât iai de ii răzeășii ei; și o au vândut lui Costachii de Foltești, drept 23 de galbeni , ca să fie lui ocină direaptă, și lui, și feciorilor săi; iar de vor vrea să întoarcă cineva dintru răzeășii lor, ei să aibă a-i da banii, cât mai sus scrie în ciastă mărturie dela noi, ce i-am făcut; iar de nu-i vor întoarce ei să aibă a-și țineà ocina lui ci-au cumpărat, până cându-și va face direase domnești. Și mai pre mare credință pus-am și peceatea orașului într'această mărturie și zapis, să să știe.

vt. 7144 Mai 26.

(L. P. T. B.)

Notă.—Publicat în a mea *Istoria com. Bogdana*, pag. 19.—actul făcând parte din documentele moșiei Suceveni, din acea comună

XLVI.

1637 (7146) Octombrie 2. *Martin șoltuzul cu 12 pângari și preotul domnesc și cu alți târgoveși Bârlădeni și locuitori de pe aiurea, adevereșc cum au venit înaintea lor Costea, din Vinișăști, și cu alți ai lui, și au vândut lui Nacu, fecior lui Iane, negușitor (din Bârlad), un vad de moară în gârla Putnei, drept 120 lei bătuși.* ²

Adecă eu Martin șoltuzul cu 12 pângari și popa Ștefan domnesc, și Gligorie Maței, i Toderachi ot Zorileni, Ion Ienachi Goianu, Ion Dinga, Ion Ursul, Vântul, i Crăciun Ciudin, i Oprea staroste, și ot Dumitru Iorguleș, i Micra, i Necula Cuciuc, și frate-său Costantin, și dela Costantin Gavril, și dela Ilie Cârcoță, și Ionașco Țăfârdanu, și dela Grasul, și mulți oameni buni și bătrâni din orașu din Bârlad; și dela Crâstea vâtavul, și Ioniță ot Vrancea, și Ion feciorul Nechitei de Clipicești, și frate-său Toader, și mulți oameni megieși și din sus și din jos, de pe gârla Putnei din giosu, scriem și mărturisim cu această scrisoare de mărturie dela noi, cum au venit înaintea noastră Costea, din sat din Vinișăști, cu frații lui, cu Trifan și cu Toader, feciorii Gheorghiesei, și cu Gavril, feciorul lui Dumitru, și cu Vi-drașc, nepotul lui Coste, și Toader Goruntii, și cu feciorii Olesoaei, și cu toată săminția lor, și cu Ion

Dobândaș, și cu popa Panhilie, din Odobești, și cu frații săi, și cu Cozma, nepotul lui Bonache, și frate-său, Toader, și cu toată ruda lor, și cu Sava din Odobești, și cu frații lui, și cu toată ruda lui, și cu Frumosul tij, și cu Toader, fecior Armancăi.

Aceștia, câți sunt mai sus scriși, au venit de nime siliți, nici asupriți, și-au vândutu a lor driaptă ocină și moșie, un vad de moară în gârla Putnei din gios acela vad l'au vândut Nacului, feciorul lui Iane, negușitorului (din Bârlad), drept una sută și douăzeci lei bătuți. Deci, noi, văzând a lor bună tocmală și plată deplin, noi încă le-am făcut lor această mărturie și dela noi, până ce-și va face Nacul și direse Domnești.

Și de mai mare credință pus-am pecetea orașului și ale noastre, ca să fie de mare mărturie. Altul nime să n'aibă a să amestecă preste mărturie.

Velet 7146 Oct. 2.

(L. P. T.)

urmează alte șease peceți.

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XXI, p. 256, unde se spune că sursetul de pe mărturie a fost scris de Simeon Cheșcu Ursu la velet 1760 Mart 29. Hrisovul lui Vasile Lupu voevod. întâritor acestei mărturii, cu data 1639 (7146) April 24, este publicat tot în Tom. XXI din *Uricaru*, p. 255-256.

Gligrorie Mafteiu este feciorul lui Mafteiu Roșca.

Nacu, feciorul lui Iani, negușitorul din Bârlad, mai aveà un vad moară în Putna, cumpărat încă din limpul șoltuzului Carapotona (Iorga, stud. și Doc. V, p. 69).

XLVII.

1638 (7146) Martie 15. *Neagoe Șoltuzul* cu 12 pârgari din trâg de Brâlad, adeveresc că A-

postolachi, feciorul lui Constantin parcalabu, cumpără moșie în holarul Dinășeștii, cu vad de moară la Tutova și cu săpătură. Face parte din actele d-lui Costantinidi, proprietarul Pogoneștilor.

(A. Pop. Calimah, *Notița Istorică despre Bârlad*, p. 82).

XLVIII.

Fără an (probabil 1638) April 20. *Ionașco Avram și Ursul Vartic, foști vornici, și cu alți martori adevăresc vânzarea unei ocini și moșii din Dracsini.*

Ionașco Avram ce au fost vornic și Ursul Vartic ce au fost vornic, Andrăiu stolnic din Polițeni, și Andonie spatar de acolo, și Ionașco Vâscovici dieacul, și Toader, sluga lui Iordachi vistiarnicul, și Ionașco Dinga din Bârlad, și Ionașco Zupcu, și Gavrița și Costantin de acolo de trâg, mărturisim noi cu sufletele noastre, cum au venit înaintea noastră Nicolai, ficiorul lui Ursul Bălțatu, ce au fost pitar, și cu soră-șă cu Dochiea, de niminea înbiet, nici împresurat, și au vândut a lor direaptă ocină și moșie din sat din Dragsâni, au vândut Nicolai partea fratelui său, lui Grigorie, și a fratelui său, a lui Toader, și Dochiea au vândut partea sa; însă partea lui Grigorie au vândut Nicolai însuși, iar partea lui Toader au vândut-o cu soră-șă cu Dochiea, pentru că le-au vândut Toader partea lor din Le...goni și acele 3 părți au vândut câte a cincea parte din jumătate de sat, și le-au vândut lui Iftimie și femeii sale, Todosiei, drept 90 de zloți bătuți, bani gata;

și s'au sculat Ifimie și soția sa, Todosia, și au dat două sute de zloși bătuși, cum mai sus scrie, întru mâinile lui Nicolai și a surorii sale, Dochiea. Deci, noi, dacă am văzut a lor bună tocmală și deplină plată, noi încă ne-am sculat și i-am făcut mărturie și zapis, ca să le hie lor ocină și moșie, și lor, și feciorilor, și nepoșilor, și strănepoșilor, însă căroră le vor hi mai aproape; iar altu să nu aibă a se amestecă nici dănâoară în veaci, și mai pre larg, ne-am pus și pecețile pre aceeași mărturie a noastră. Și eu Zaharia diacul am scris—April 20 zile.

Ursul vartie iscal

La astă tocmală am fost și eu *Ionașco Zupco*.

Ionașco Bâtcovici.

Notă.—Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 100—101—unde T. Codrescu zice: „Acest act este scris pe hârtie, fără dată, se pare a fi de pe la jumătatea sutei a șapte spre zecea. El cuprinde 8 peceți mici, din care câteva sunt bine conservate; cuprinde 5 iscălituri, dintre care una este latinească. Originalul este în dispoziția mea“.

Actul este reprodus în hrisovul în slavoră a lui Vasile Lupu voevod din 1638 (7146) Maiu 10 (*Uricaru*, XXIII, p. 134—136),—deci am putea să-i punem ca dată probabilă anul 1638. Și, fiindcă, în acest hrisov, se văd oarecare omisiuni și schimbări sau modificări în câteva nume de persoane, reproducem, în traducere, partea dela început a actului de mai sus: „...Și iarăși au arătat înaintea noastră un alt zapis de mărturie dela Ionașco Avram biv vornic și dela Ursul Vartie vornic și dela Andreiu stolnicul din Polițeni, și dela *Andronic* tot deacolo, și dela *Ionașco Juncu*, și dela *Gavriță* și dela *Costantin*, și dela alți mulți oameni buni și bătrâni și tineri...“

XLIX.

1639 (7147) Aprilie 29. *Hotarnica satelor Grecii și Cernașii de pe pârăul Bogdana - Tutova, făcută de Neniul vornicul de gloată.*

Surel de pe hotarnica lui Neniul vornic de gloată.

Adecă noi Neniul vornic de gloată, scriem și mărturisim cu această scrisoare a noastră, cum ne-au trimis Maria Sa Domnul nostru cu cinstită Carte Măriei Sale aici la sat la Greci și la Cernați pre Bogdana, pentru pâra ce-au avut vornicul Dumitrașc cu Ionașc Bâtcovici (Bâtcă) de Greci și cu răzășii lui, pentru o bucată de pământ și pentru niște stâlpi ce s'au fost stricat și i-au mutat *Prâcălăboae den Hotin*, din hotarul Grecilor în sus, în hotarul Cernaților, în zilele lui Costandin voevod, și apoi au avut ei pâra în zilele lui Ștefan voevod Tomșa, și s'au mutat acei stâlpi, de unde i-au fost pus ace giupâneasă *Pârcălăboae* iar înapoi la hotarul cel bătrân al Grecilor. Deci și noi, dacă am venit aice, strâns-am mulți oameni buni și bătrâni, slugi Domnești și megieși de prin pregiurul Grecilor și a Cernaților, și am întrebat pre dânșii cum știu ei cu sufletele lor și cum au apucat ei dela părinții lor aceste hotare. Deci ei așa au dat samă cătră noi cu sufletele lor: Că acei stâlpi ce au pus *Pârcălăboae* din Hotin, mai sus în locul (pe moșia) Cernaților, ii n'au apucat nime să hie avut Grecii treabă pân acolo sau să hi arat cinevâ de dânșii, ce ii știu cu sufletele lor că li-au fost hotarul Grecilor tot unde l'au mutat vornicu Dumitrașc cu hotarnici în zilele lui Ștefan voevod Tomșa, și pre acolo au fost hotărât și Hurul dvornicu de demulte zile. Deci, văzând noi acești oameni buni așa mărturisind înaintea noastră, noi am lăsat acești stâlpi și bolovani pe unde au fost hotarâle cele bătrâne din vacu. Și

samnile încă s'au aflat a Cernașilor în costișă de-
spre apus, până în capetele pământurilor ce vin în
sus și în gios până în hotarul Grecilor ; iar la deal
păr în culmea dealului, unde este stâlp, deci pre-
ste valea spre răsărit din hotar la deal într'un stâlp
ce-i în culmea dealului, pre unde vin pământurile,
iar în sus și în gios. Și să sue hotarul la deal prin
capetele pământurilor prin *vâlceaua Cornii*, unde
este stâlp, și să sue la deal prin vâlceaua Cornii,
prin vizunii, și merge printre *Lacurile Gemenei* și
să pogoară la *Fântâna lui Burdăs* ; de acolo în
sus pre margine *Poenii* în sus, în poiana dintre
Costești păr în *Movila Găunoasă*. Așa ne-au ară-
lat acești oameni buni cu sufletele lor, să să știe
să-și facă drese Domnești. Toe pișăm.

Pis U Cernași, velet 7147 Aprilie 29.

Neniul dvornic.

Pis Foce uricariu

(o însemnare) Intocmai fiind, după ce adevărată,
s'au adevărit. *lordachi Miclescu căminar*. 1817 Iu-
lie 8.

Notă. — Transcrisă din Condica de Documente (inedite) a
Casei Roșca Codreanu, din Bârlad, vol. III, fila 34, unde stă
scris: „Copie de pe copiile ce s'au găsit la d-lui căminarul
lordachi Miclescu“. Deasupra acestei copii se află o însem-
nare în cuprinderea următoare: „Intr'o Carte gospod a lui
Ștefan Tomșa voevod din 1612 (7121) Noemvrie 3, scrie că
satul Cernași, din vechiu, s'au numit *Delșiganii* și satul Gre-
cii s'au numit *Rotompânești*. Procitoh, Voicu vel logofăt“. De
asemenea urmează și o altă însemnare: „Și Carte lui Vasile
voevod de întăritură pe hotarnica din 1639 (7147) Iulie 14.
Procit, Gavrilachi vel logofăt“. De aici se vede că hotarnica
lui Neniul a fost întărită peste 2 luni și jumătate de Vasile
Lupu voevod prin un anume hrisov.

Costantin voevod este Costantin Movilă (1608—1611), la care desigur a avut trecere părcălăboae,—de oarece, aceasta, pe care o chemă Crâstâna, eră soția lui Gheorghie părcălăbul de Hotin, socrul lui Ieremia Movila voevod (Revista Genealogică, Iași, anul II, p. 230 ; a se vedeă și Iorga, VI, p. 641).

L.

1642 (7150) Iulie 4. *Isac deregătorul de Bârlad și cu alți orășâni adevereșc rescumpăra-rea unei ocine din Dracsini.*

Eu Isac deregătorul de Brâlad, și Racleș căpitanul, și Lupul neguțitoriul, și Ionașco Băltag, și Ursul aprodul de Zmieani, și Ionașco Dinga de Brâlad, și Ursul Vântul de acoloa, și Nacul neguțitorul de acoloa, și mulți oameni buni, ce ne-am prilejit la această tocmală, adecă au venit înaintea noastră Iftimie vătavul, de au pârât pe Dumitrașco Gheuca, pentru ocina dela Dragseni, ce au fost cumpărat Dumitrașco dela Oprina, fata Stancăi de Grădești, a jupâneasăi . . . alei ; deci Iftimie au avut moșie mai de vreamă acoloa, și n'au fost știut că au cumpărat Dumitrașco. Deci am socotit ca să-i întoarcă Iftimie lui Dumitrașco. Deci Iftimie au scos banii înaintea noastră și a tot târgul și i-au dat pre mâna lui Dumitrașco 75 ughi. Și acești bani s'au dat pentru partea mâne-sa Stancăi, și pe partea Odochiei, și pentru partea lui Toader Bălțatu, și pentru partea lui Neculai, feciorul lui Ursu pitarul, face jumătate de sat de Dragsâni. Deci noi, deacă am văzut (pe) Iftimie dând banii deplin pre acea jumătate de sat, ce scriem mai sus, noi încă am pus pecețile și is

călitorile, până își va face și derease dela Măria Sa
vodă. Să se știe. Leat 7150 Iulie 4.

Eu Ionașco am scris.

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 99, — unde T. Codrescu
spune : „Acest act este scris pe hârtie. El cuprinde 7 peceți mici
și 4 iscălituri, care nu se pot descifra. Originalul în păstrarea mea“.

Zmieani, fost sat în com. Băcani, jud. Tutova, astăzi cunoscut
ca trup de moșie și siliște veche (Doc. Bârl. vol. III, nota de pe
p. 56, cum și, la fine, copiile de pe hărțile din 1816 și 1852).

LI.

1643 (7151) Iulie 17. *Tănasă și Nicula, nameasnicii din Bârlad, și șoltuzul Davidescu și popa Ștefan cel domnesc și alți târgovești, între cari și Neagoe ce-au fost șoltuz, adevăresc că Ili-safta, fata lui Preabici, logofătul, și alții ai dânzei, au vândut o siliște Negoeștii, în ținutul Bârladului, pe apa Bârladului, ce să împreună cu hotarul Bujorenilor, lui Scârlet și fratelui său, pentru 90 lei bătuți.*

† Adecă Tănasie și Nicula, nameasnicii
de Brâlad, și D(avidescu) șoltuzul cu 12 pângari,
și popa Ștefan (cel) domnescu, și Ionașco Dinga
(negușitorul) tij, i Ursul Vântul tij, i Micro tij, i Ilie
Cârcotă star (bătrânul) i Necula Bărbosul tij, i *Nea-
goe ce-au fost șoltuz*, i Simion Pătica tij, și mulți
orașeani buni, (bătrâni) și tineri, de orașu de Brâ-
ladu, scriem și mărturisim cu ciastă mărturie dela
noi : cum au venit înaintea noastră și a tot orașul
. . . fratele lui Scârlet și cu (fratele) Ili-
saftei, fata lui Preabiciu logofătul, și cu un zăpis
dela Ilisaf(ta) lui Iuvin, scriindu într'acela zăpis cum

au vândut Ilisafta și cu fer . . . ot viță și cu Da-
bijeja, și cu featele ei Arvichia și Aftiniia, nepoatele
lui Preabici logofătul, o siliște ce să cheamă *Nego-
ești, ce simtu (sic) în ținutul Brâladului (pe a)
pa Brâladului, despre răsăritu, ce să împreună cu
hotarul Bujoreanilor* și liște așea scriia za-
pisul lor și cu câteva mărturii în zapis com au vân-
dut dumisale lui, Scrâlet și fratele -său . . . pentru
90 de lei bătuți, ca să le fie lor direaptă ocină și
cumpărătură în veci, Și noi, văzându într'acela . .
. . . (în)tracela zapis dela Ilisafta, fata lui Preabici
logofătul și și văzându noi și feciorul ei
defață, hiindu și cum au făcut în mâsa a-
cela zapis și cu dănsul depreună, noi încă-am (dat)
această mărturie dela noi, ca să le hie lor de cre-
dință bună până își va face și direasă domnești
pre aceia ocină ; iar altu nime să nu mai aibă a
să mai amesteca necoly (niciodată). Și pentru cre-
dință pus-am și peceatia orașului într'această măr-
turie. Vleat 7151 Iuli 17 dni.

(L.p.) (L.p.) (L.P.T.B.) (L.p.) (L.p.) (L.p.) (L.p.)

. *dvornic.*

Pe verso, note din diferite vremi.

7151 Iuli 17. Scârlet.

Zapisul Negoeshilor.

Mărturie dela șoltuzul ot Bârlad pe . . . Elisaf-
tei felei lui Prebici.

Mărturie Negoeshilor ce să împreună cu hota-
rul Bujorănilor

Notă. — Transcris după original, pe cât s'a putut cefi, Nepu-
tându-se cefi numele șoltuzului, credem că la Bârlad eră șoltuz
Toader Davidescu, — deoarece într'un document (anul 1634, Maiu
7) dânsul semnează, prin punerea degetului „Fostau și Toader Da-
videscu din Curseci“ (Cursești, astăzi în jud. Vaslui, atunci în al
Tufovii); iar în Iorga, stud. și Doc, XVI, p. 22, figurează sub anul
1651, ca fost șoltuz la Bârlad, — deci dânsul a trebuit să fie acela
care a fost șoltuz și în 1643.

LII.

1644 (7152) Februarie 20. *Simeon Cer-
nea șoltuzul cu 12 pârgari, cu popa Ștefan cel
Domnesc, și cu alți târgoveși, între cari și Nea-
goe ce-au fost șoltuz, adevăresc că Anghelina,
urmasă a lui Ion Fârâmbă, de Fârâmești, impre-
ună cu feciorul ei, Vasile, au vândut doi bătrâni,
din siliștea Fârâmeștilor, din Movila-Epii, la vale
pe drum, prin Gura-Epii, până în apa Bârladului,
—lui Scrâlet de Zorileni, drept 100 lei bătuși.*

† Adecă Simeon Cernea șoltuzul cu 12 pârgari
și popa Ștefan cel domnescu, și Ionașco Dinga ne-
gușătorul, și Nacul tij, și Vântul tij, și Ciudin tij, și
*Neagoe ce-au fost șoltuz, și mulți oameni buni, ti-
neri și bătrâni, de târgu de Brâlad, așijdere și Dră-
gan de Zmiiani, slugă domnească, și Bălan Hulpe
de Hulpășeani, și Bolea tij, și Petria de Banca, și
Necoară de Suseani, și alți oameni buni de țară,
ce ne-am prilejit, scriem și mărturisim cu ceastă
mărturie și zăpis dela noi: cum au venit înaintea
noastră Anghelina și cu feciorul ei, cu Vasilie, fata
lui Simeon Miera, feciorul Nastei, featei lui Ion Fă-
râmbă, de Fârâmești, ș-au vândut ia și cu feciorul
ei, ce mai sus scriu, doi bătrâni, ce-au fost parte*

dela moșul ei Fărâmbă și dela Fărâmoae, din *siliștea Fărâmeștilor*, cu tot venitul ce va hi și vor ști oameni buni, din *Movila Epiei*, ce la vale pre drum, pen Gura-Epii și pe câmpu până într'apa Brâladului, cu vad de moară în Brâlad, și cu loc de fânaț, și de țarină, și cu tot venitul. Și aceștea doi bătrâni, moșie direaptă, ei au vândut giupânului Scrâlet de Zorileani, dreptu o sută de lei bătuți, ca să-i hie lui direaptă ocină și moșie în veaci; iar altu nime să n'aibă a să mai amestecă necolij (nici-odată).

Și pentru credință s'au pus și peceatea orașului într'această mărturie. Vleat 7152 Fevr. 20.

(Două peceți) (L. P. T. B.) (Două peceți).

Notă.—Actul original scris în românește pe prima pagină a unei coale de hârtie riglată. Pecețile întipărite cu fum de lumânare. „Ce ne-am prilejit”—înseamnă acei cari s'au găsit în Bârlad în ziua de 20 Fevruarie, atunci când se ținea aci fârg sau iarmaroc săptămănal. *Neagoe* fusese șoltuz în Bârlad și în anul 1638 (Pap. Callmah, *Notița Istorică despre Bârlad*, p. 81).

LIII.

1645 (7153) Iulie 20. *Vasilie Lupu voevod întărește lui Iftimie vătavul răscumpărarea unei ocine din Dracsini, dela Dumitrașcu Gheuca, întorcând acestuia 75 galbeni urgeștii.*

Noi Ioan Vasilie voevod cu mila lui Dumnezeu Domn țerei Moldovei. Viind înaintea noastră și înaintea ai noștri boeri mari și mici sluga noastră Iftimie vătav și au arătat înaintea noastră zapis și mărturie dela slugile noastre Isac uriadnicul din Bârlad,

și Racliș căpitan de curteni, și dela Lupul negustor, și deia Ionașco Băltag, și dela Ursul aprod dela Zmiani, și dela mulți oameni buni, slugi Domnești, scriind și mărturisând întru cestu zapis, precum au fost cumpărat sluga noastră Dumitrașco Gheuca unele părți de ocină din satul Dracsini, ce este pe părâul Studineț, în ținutul Tutovii. Aceia dânsul au fost cumpărat dela Oprina, fiica Stancăi, și dela alți frați și rude a Stancăi, dela Odochia, și dela Toader Bălțatul, și dela Nicolai, feciorul Ursului pitar, toată partea lor ce sa alege, jumătate dintru acest sat. Iar sluga noastră sus numit, Iftimie, au întors toți banii lui Dumitrașco Gheuca, toți câți au fost dat el pentru acea parte, fiindcă Iftimie au avut cealaltă jumătate de sat, dreaptă cumpărătură mai înainte. Iar sluga noastră Dumitrașco Gheuca nu s'au căzut lui să cumpere dintru acest sat Dracsini, că au cumpărat sluga noastră Iftimie, mai înainte cealaltă jumătate de sat din Dracsini. Și au luat Dumitrașco Gheuca ai lui drepti bani câți au fost el dat, dela Iftimie, 75 galbini ungurești, bani gafa. Deci, Domnia mea cu tot sfatul nostru, când am văzut acest adevărat zapis de mărturie și întoarcere, am crezut, și dela noi încă am dat și am întărit slugii noastre sus numit, lui Iftimie vătag, pentru cele de mai sus numite părți de ocină din satu Dracsini, ce s'au ales jumătate sat, din vatra satului, și din câmpu, și din fânețe, și cu vad de moară pe părâu Studineț, și cu loc de prisacă, și cu tot venitul, ce este a lui driaptă cumpărătură și întoarcere, ca să-i fie lui și dela noi driaptă ocină și cumpărătură și înlărire și uric, cu tot venitul, neclătit în veaci. Și

nime să nu se scoale înaintea Cărții noastre. Insuși
Domnul a poroncit. Veleat 7153 Iunie 11.

Toderașc logofăt.

Ionașco.

Notă. -- Publicat în *Uricaru*, XXIII, p. 210–214, textul slavon cu
traducerea.

LIV.

1646 (7154) Februarie 22. *Ioniță namesnicul Bârladului, și mai mulți oameni de seamă din oraș și din împrejurimi, adevăresc cum Balan Hulpe și cu nepotul său Arimenca, și Balan, feciorul Catrinei, și Istratie, feciorul Agahiei, — toți din satul Greci, vând părțile lor de moșie lui Dumitrașco Gheuca, — drept 24 ughi.*

† Adecă Ioniță nameasnicul brâladuscoi, i Chicoș ce-au fost șetrar, i Racleșu căpitanul, i *Gheorghie prăcălabul de Tutova*, i Scrâlet de Zorileani, și Crăciun cupețu ot Brâladu, și multe slugi Domnești, ce s'au prilejit *la zi de trâg la Brâlad*, și mulți orășeani buni și bătrâni, scriem și mărturisim cu ciastă mărturie dela noi : cum au venit înaintea noastră Bălan Hulpe și cu nepotu-său, Arimenca, din Grnci, de bună voia lor, de nimene siliți, nice nevoiți, ș-au vândut ei toată partea lor din sat din Greci, câtă să va aleage, și din câmpu, și de în pădure, și cu patru săpături în pădure ; așisdere iar au vândut Bălan, feciorul Catrinei, de acolea, partea sa câtă să va aleage tij din Greci, din câmpu și din pădure, și cu săpături ; tij iar au vândut Is-

tratie, feciorul Agahiei, din sat din Greci, partea sa toată câtă se va aleage, din câmpu și din pădure, și cu săpături, și cu tot venitul ce va hi. Și aceste părți de ocine, ce mai sus scriu, ei le-au vândut dumisale lui Dumitrașco Gheuca pentru 24 de ughi, ca să hie dumisali direapte ocine și moșii ne clătit vâ veachi (în veci), și lui, și feciori dumisale. Deci, noi, văzându de bună voia lor tocmindu-să ei, și plată deplin întru mânule lor, noi încă le-am făcut lor această mărturie dela noi, ca să le hie lor de credință, până ce-și vor face ei ș-alte direase Domnește. Și, pentru credință, noi ne-am pus toți peceșili și iscăliturile noastre într'această mărturie, să să știe.

Vleat 7154 Fevr. 22.

Az Ioniță iscal

Kicoș vel șetrar (L. P)

(L. P.)

Az Gheorghie iscal (L. P.)

(Din doc. d-lui I. Em. Paladi).

Notă. — După calculul făcut de profesorul de matematici, Gr. Negură, astăzi decedat, dela liceul din Bârlad, 22 Fevruarie 1646 a căzut Duminiță.

LV.

1646 (7154) Fevruarie 24. *Ioniță vornicul de Bârlad și cu Ionașco șoltuzul cu 12 pârgari și alți orășeni adeveresc că Gligorașco, feciorul lui Dumitrașco Gheuca, plătind capul cumnatu-său Cazacului dela perzare, cu un cal bun, drept 12 ughi, și 6 galbeni, bani gata,—a luat dela acesta părțile de moșie, ce le aveà în Fârțânești (Jud. Covurlui) și în Strâmba (din Jud. Tutova).*

† Adecă *Ioniță vornicul de Brâlad*, și *Ionașco șoltuzul cu 12 prâgari*, și mulți orășeani buni și bătrâni de trâgu de Brâlad, scriem și mărturisim cu ceastă mărturie și zăpis dela noi: cum au venit înaintea noastră *Gligorașco*, feciorul lui *Dumitrașco Gheuca*, și cu un zăpis dela câțivă oameni, făcut, și mărturisindu într'acela zăpis cum au plătit *Gligorașco* căpul cumnatu-său, *Căzacului*, dela perzare, ș-au datu unu calu bunu dereptu 12 ughi și șease galbeni, bani gata, și *Căzacu*, cumnatu-său, el n'au avut cu altă cu ce să-i plătească, ce i-au dat lui *Gligorașco* toată partea sa de ocină, câtă să va alege, din satu din *Fârțănești*, cu tot venitul, din ținutul *Covurluiului*, și altă parte de ocină, așijdere i-au dat, partea din *Strâmba*, din ținutul *Tutovei*, cu tot venitul și din câmpu și din pădure. Deci noi, văzându acela zăpis scriindu într'acela chip, și cu multe mărturie de pe valea *Tutovei*, anume *Toma* din *Cociuba*, și *Necula* ottam, și *Lazar* de *Onești*, și *Ursul* de *Gâlțești*, și popa *Tiron* de . . . , noi încă le-am făcut această mărturie și zăpis dela noi, ca să le hie lor de credință bună, până ce-și vor face ei și alte direase *Domnești* pre aceastia ocine și moșii,—ca de să-i hie lui moșii direapte, ne clătite în veaci. Și, pentru credența, s'au pus și pe ceatea orașului într'această mărturie, ca să hie de credență mare.

Vleat 7154 Fev. 24

(L. P. T. B.)

● *Ioniță*

● *Ionașco*

LVI.

1646 Noemvrie 8. Descrierea orașului Bâr-

lad de către Marcus Bandinus, Arhiepiscopul de Marcianopol, Durostor și Tomis, Administrator al bisericilor romano-catolice din Moldova.

I. La 8 Noembrie am ajuns în târgul Bârladului, care se chiamă astfel după numele râului ce curge în preajmă-i și care se află la miazăzi de Vaslui, la o depărtare de șase milliare ungurești, la jumătatea drumului dintre Galați și Iași.

Pe aici trece drumul cel mare, pe care se transportă, spre Polonia și părțile de sus ale Moldovei, mărfurile venite din Turcia și din Muntenia.

Târgul e așezat într'o vale, la malul râului ; spre apus are dealuri cu ogoare de grâu foarte roditoare, iar spre răsărit este un deal mai mare cu vii ce dau un bun vin alb. Spre miazănoapte și spre miazăzi se continuă valea lățindu-se.

II. Locuitorii sunt Români, Armeni și Unguri. Biserica catolică e lucrată fără mult meșteșug din bârne și e acoperită cu rogoz (caricibus).

Preot lipsește. Se întreține un dascal (ludi magister), tocmit cu o leafă foarte mică ; acesta aduce la cunoștința credincioșilor sărbătorile și posturile ce urmează să le țină și cântă ungurește când ei se adună la biserică și cetește tot în aceeași limbă Apostolul (Postillam).

Pentru slujba acestei biserici sunt două potire de argint stricate și două discuri de argint stricate, un disc de aramă, o cruce de argint, un veșmânt (casula) rupt, un stichar (alba) de pătură murdară, icoane zugrăvite fără nici un meșteșug : una pe o pânză de doi coți, altele mai mici, zugrăvite pe hâr-

tie. Catolicii au 30 case, iar numărul lor, cu copii cu tot, e de 150.

III. Munca grea a misionarilor n'a adus nici aici vreun folos; iar ca să fi venit vreodată pe aici vreun episcop, oamenii nu-și aduc aminte. În ce privește ființa și înțelesul tainei Sf. Mir, asemenea lucruri nu le-au aflat oamenii aceștia nici măcar din auzite. Dupăce dără le-am lămurit mai întâi însemnătatea și urmările acestei sf. taine, am deslegat de păcatele săvârșite pe 40 dintre ei, prin sf. taină a mărturisirii, și i-am legat cu Domnul împărțându-i. Am făcut de două ori cu pompă slujba sf. liturghii și am desfăcut pe doi soți de legăturile căsătoriei, ținându-ne întru aceasta de arătările canoanelor.

Schismaticii au 8 biserici: două de piatră, celelalte de lemn; din acestea din urmă două s'au dărâpănat, iar patru se află în ființă până astăzi. Sunt 600 de case și 5000 de oameni.

Locuitorii Bârladului se îndeletnicesc cu cultura viței de vie, dar întru această îndeletnicire n'au aplecarea Hușenilor.

De asemenea aici pentru lucrarea pământului nu au atâta aplecare, ci mai mult pentru negustorie.

Pământul este foarte roditor, dar cei ce-l lucrează sunt foarte leneși.

La două stadii departe de oraș, pe malul râului Bârlad, se află ruinele unei cetăți tătărăști, unde s'au întărit Tătarii, pe când Sf. Ladislau, regele Ungariei urmăria biruitor pe Sciți, cam pe la anul Domnesc 1236.

Cetățuia a fost luată cu asalt și întăriturile ei dă-

rămate; toluși se mai văd și acum șanțurile ei și ridicăturile de pământ ce o înconjurau.

Acum 40 de ani s'au adăpostit întru această cetățuie și Polonii, pe când îi urmărea mulțimea Sciților și Turcilor. Aceștia au reînviat în grabă întări-turile de pământ și șanțul înconjurător și cu vrednicie s'au apărat acolo.

Notă. — Extras din „Codex Bandinus“, publicat cu textul latin și traducerea în românește de V. A. Urechia, în *Analele Acad. Rom.*, seria II, t. XVI. Partea aceasta despre Bârlad a fost publicată sub pseudonimul *Iorgu* și de d-l A. Caracăș în *Vocea Tutovei* No. 47, an. 1899, — unde din eroare se spune că biserica catolică a fost cândva în Bârlad pe locul de lângă gimnaziu (azi școala de meserii), pe care loc se află atunci chioșcul d-lui Bercu Weesler, — pe când acea biserică a fost desigur la răsărit ceva de biserica de astăzi a Sf. Gheorghie, — între casele directorului Școlii primare de băeți și casele d-lui Slobozanu. Biserica catolică trebuie să fi dispărut pela 1758, de Tataři.

LVII.

1647 (7155) Iunie 6 zile. *Ionașc șoltuzul cu 12 pârgari ai orașului Bârlad, împreună cu alți târgoveși martori, pe lângă cari și Gheorghie păr-călabul de Tutova, adevăresc că Constantin cu frații și surorile lui, din satul Răchitișu, au vândut partea lor de moșie, deacolo, lui Dumitrașcu Gheuca, vornicul, în 30 lei bătuți; de asemenea și Albul și cu frate-său, Gheorghe, din Greci, — partea lor de moșie, drept 6 ughi bătuți, aceluiaș cumpărător.*

† Adecă Ionaşcu şoltuzul şi cu 12 pângari de târgu de Bârladu, şi mulţi oameni buni şi bătrâni şi Ursul Varlic şi *Gheorghie pârcalabul de Tutova* şi Ilie Cârcoţă bătrânul, scriem şi mărturisim cu ceastă mărturie dela noi : cum au venit înaintea noastră Costantin cu toţi fraţii lui, şi cu surorile lor, anume cu Obrejie şi cu Ion şi cu Nastasia şi cu Vărvara, din sat din *Răchitişu*, de nimene siliţi, nici înpresuraţi, ş-au vândutu ei de bună voia lor toată partea lor câtă să va aleage, giunăţate de un bătrân, din sat din *Răchitişu* şi din *Răchitoasai*, cu tot venitul ce va hi aceia-i părţi de ocină şi moşie a lor direaptă, şi aceaia moşie şi parte a lor ce o au vândut dumisale lui Dumitraşco Gheuca, ce-au fost vornic de gloată, pentru *treizăci de lei bătuşi*, ca să-i hie lui direaptă ocină şi moşie vâ veachi (în veci). Aşijderile au venit înaintea noastră Albul şi cu frate-său Gheorghie din sat din *Greci*, de a lor bună voe, de nimene nevoiţi, nici chemaţi, ş-au vândut ei toată partea lor din sat din *Greci*, giunăţate denacincea (din a cincea) parte, di în partea din gios ; şi aceaia parte de ocină şi moşie direaptă ei o au vândut lui Dumitraşco Gheuca, vornicul, ce-au fost, pentru *şese ughi bătuşi*, ca să-i hie lui de reaptă ocină şi cumpărătură neclătiită vâ veachi (în veci). Deci noi, văzând de bună voia lor tocmindu-să ei şi plată deplină la mâna lor, noi le-am făcut şi această mărturie dela noi, ca de, să le hie lor de credinţă până ce-şi vor face ei şi alte direase Domneşte i in da sea ne umişaet (şi altul să nu se amestece). Şi pentru credenţa s'au pus şi pecea-tea oraşului, ca să hie de mărturie bună.

Vleat 7155 Iunie 6 dn

*Și eu Gheorghii părcălabul
de Tutova simtu (sic) martur*

(L. P. T. B.)

Nota. — *Răchitișu*, sat pe pârâul Zeletin în județul Tecuciu, de unde și Răchitoasa. *Greci*, sat (dispărut) pe pârâul Bogdana, la sud de Cernați. Actul original în posesiunea mea.

LVIII.

1658 (7146) August 30. *Zapis de'a Gheorghie Șeptilici, nemesnicul Bârladului, și dela Ionașcu Zupcu șoltuzul cu 12 pângari, pentru o parte de moșie din Văleni, vândută lui Scrâlet și Tuderachi, din Zorleni, cu 30 galbeni buni.*

Zapis dela Gheorghie Șeptilici, nemesnic Bârladului, și Ionașcu Zupcu cu 12 pângari, și cu alți orașăni, din târgu din Bârlad, în cari scriu : „Precum au venit înaintea lor popa Necoară, de Brăițeni, cu ficiorii lui, Ioan și Iftimie, nepoți lui Vrăncian, de Văleni, de a lor bună voe, și-au vândut a lor driaptă moșie, câtă să va alege, partea lor din Văleni, din bătrânul lui Vrăncian, a patra parte, cu vad de moară la apa Bârladului, și cu loc de fânaș și de hrană, și cu tot venitul, ci va hi având, parte popii lui Necoară, nepotul lui Vrăncian, pe care au vândut-o lui Scrâlet și lui Toderachi di Zorleni, drept 30 galbeni buni“, încredințat fiind zapisul cu pecetea târgului și alte iscălituri, cum pre larg arată zapisul acesta.

Notă. — Din Condica „Docum. Casei Roșca-Codrianu, din Bârlad“ (inedită) vol. II, p. 40. Brăițenii și Vălenii, sate în Jud. Fălciu.

LIX.

Iași, 1660 (7169) Octomvrie 20. Ștefan vodă (feciorul lui Vasile Lupu) împuternicești pe doi săteni din Băloșești (ținutul Tutovei, plasa Corod) de a-și ține a lor părți de ocină și moșie din satul Măstacăni (ținutul Bacăului), ce erau vândute de niște rude ale lor. In caz de ne mulțumire să se înfățișeze la Divan cu dovezile ce vor avea.

† **Noi Ștefan yoevod boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** Dat-am cartea Domnii mele cestor oameni din sat din Băloșești, lui Dumitrașco și lui Gligorie, feciorii și nepoții lui Necoali, să hie tari și putearnici cu cartea Domniei mele a-și ține a și a-și opri a lor direaptă ocină și moșie ce au ei la sat la Măstacăni, nime nici o treabă să n'aibă cu partea lor, ce să o ție ei cu tot venitul, pentru căci au vândut nește unche (sic) a lor părțile sale și li-au dat și Uricul și acmù cumpărătorii îi (presură) și locul lor. Iar cine va are di-rease . . . față și să-i aducă să vie să stea defață înaintea Domniei mele. Saam gpodinâ veleal.

U las, lt 7169 Oct. 20.

(L. P. D.)

Notă.—Pe prima foae a unei coale de hârtie siglată. Jăluitorii, având împuternicirea la mână, urmă desigur, că, la nevoie, să se adreseze autorităților ce erau în drept de a execută poruncile Domnești.

LX.

1662 (7170) Iunie 7. *Iordachi și soru-sa, Bâia, feciorii lui Costantin, nepoșii Savei de Ceucani, vând jumătate sat din Strâmba lui Gavril și lui Pascal, feciorii lui Glegoraș ot Rusi, drept 69 lei bătuși.*

† Adecă eu, Iordachie, și cu soru-mea, Bâia, feciorii lui Costantin, nepoșii Savei de Ceucani, scriem și mărturisim cu acest zapis al nostru, precum noi de bună voia noastră, de nime nevoiși, nice asupriți, ce de a noastră bună voe am vândut giurăte de sat din Strâmba, o am vândut feciorilor lui Glegoraș ot Rusi, anume lui Gavrilă și lui Pascal; însă giurăte de sat din Strâmba, ce au fost cumpărată, cu loc de prisacă, și cu loc de fân, și vad de moară, și de pădure, și cu tot vinitul, drept 69 de lei bătuși, și ne-au dat tot bani gata. Și în tocmala noastră au fost mulți oameni buni, anume: Chiriac ot B(râ)lad, și Ionașco Bogdan biv postelnic, și Simion Cernea ot Brâlad, și Toma ottam, și *Pânteleiu Căpitan ot volust Tutova, ot Măreșești, și Ștefan snâ Grozav ot Călimănești, și Ștefan ot Brâlad biv șoltuz*, ca să le fie lor ocină și moșie dreaptă în veaci, lor și feciorilor lor, și nepoșilor, și strănepoșilor lor, ne scumpărată (sic) în veaci. Deci noi, acești oameni buni, învăzând (sic) tocmală de bună voe și plată deplină, ne-am pus și pecețile pentru credința, să să știe.

Vlt 7170 Iunie 7 Dnâ

Iordachie iscal.

Bâia.

Az Pânteleiu.

Ionașco Bogdan biv postelnic iscal.

Și am scris eu **Andrieu dascal.**

Notă. — De pe zăpisul original scris pe o coală hârtie siglată. Satul Strâmba este aproape de foasta mănăstire Strâmba, com. Târgul Puești, jud. Tutova. Pe foaia a doua, ce servește de învălitoare, stă scris: „Zăpis de Strâmba. Dela lordachi și dela soru-sa Băe, de Ceucani, de giurățate de sat, ce-au vânduț'o feciorilor lui Glegoraș de Rusi, adecă lui Gavril și Pascal, drept 69 lei“. Satul și mănăstirea și-a luat numele de Strâmba dela vâlceaua cu asemenea nume; iar vâlceaua dela forma ei strâmbă, ce seamănă cu o ciobotă.

LXI.

Bârlad, 1665 (7173) Septemvrie 1. *Costantin Țăranul și Gavrilă Nacul, vornicii de Bârlad, și Vasile Gurea, șoltuzul, cu 12 pângari, și alți târgoveți, adevăresc că Pârful din Popiani au întors banii pentrn o parte de ocină din Băhnari, pe Tutova, vândută de Dumitrașco, feciorul lui Vintilă, când foametea, și-au întors Pârful patru galbeni, bani gata, cum și 40 merțe grâu și 40 de orzu.*

† Adecă Costantin Țăranul i Gavrilă Nacul vornicii de Bârlad, i Vasilie Gurea șoltuzul cu 12 pângari, și popa Gavril cel domnescu, și popa Ghiriac, și Cârstea Gavrița, și Simion Cernea, scriem și mărturisim cu cestu adevărat zăpis al nostru: Cum au venit înaintea noastră *Pârful din Popiani* de ș-au întrebat (loc alb ca 2 c. m.) ficiorul Cepoiului, pentru o parte de ocină din *Băhnari*, a treia parte, din parte lui Vintilă; s'au fost sculat Dumitrașco, ficiorul lui Vintilă, de o au fostu vândut *când foa-*

metea. După aceea, deacă au fostu vândut, au oblicit Pârvul și i-au întorsu banii înapoi, patru galbeni, bani gata, și patruzăci de merțe de grâu, și patruzăci de merțe de orzu, ș-au luat acea a treia parte de ocină pintru căci s'au aflat dumnealui frate mai aproape,—iar cumnații lui n'au vrut să întoarcă. Pintru acea noi, (dacă) am văzut deplină plată, i-am făcut dumisali dela noi acestu zapis, ca să-și facă și direase domnești. Pintru credință am pus pecea-tea orașului și noi toți am iscălit, să să știe.

U Bârladu, vlt 7173 Sept. 1.

Az Costantin Vornic iscal

(L. P. T).

(Nedescifrabil)

† Eu Postolachi Bujoranul
încă m'am prilejit la aceas-
tă locmală.

●
Cârstea

●
Simion Cernea

●
Vasilie Gurea șoltuzu

Az Alexandru Ciochină vorn. ot Bâr'ad.

Și eu Cantemir vornic.

(Grecește, nedescifrabil).

(Nedescifrabil).

Notă.—*Bahnarii* (sat dispărut) a fost în părțile târgușorului Pu-
eștii, jud. Tutova.

LXII.

1665 (7174) Septemvrie 4. *Eustralie Da-
bija voevod hărăzăști mănăstirii Bârnova, din co-
drul Iașului, moșiile Pătrașcanii și Rădăeștii, cu
vecinii lor, din ținutul Tutova, și niște vii la Nico-
reștii-de-jos, ținutul Tecuciuului. De asemenea hă-
răzește acelei mănăstiri și vama Bârladului.*

Suref dela Evstratie Dabija vvod, It 7174 Sept. 4.

Intru numele Tatălui și a Fiului și Sfântului Duh, Troiță Sfântă și deofilnță și nedespărțită. Eu Evstratie Dabija vvod, cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovei. Mulțămită să fie lui Dumnezeu celui ce m'a ales din pântecel maicei miale și m'au învrednicit a fi Domu țării Moldovii, pentru a căruie nepusă și bunătate milă mi să cade mie pururea ca unui Dumnezeu adevărat a mulțămi c'au deschis mie ușa milostivirii sale și lumina cunoștinței de am văzut și am cunoscut că nici o slavă nu stă pre pământ, ci toate se schimbă și cu moarte să împărțășesc, și ca floarea se veștejesc, și ca umbra trec, și se strică tot omul. Pentru aceia, cu bună voirea Părintelui și cu sporirea Fiului și cu lucrarea Sfântului și de viață făcătorului Duh, bine am voit Domnia mea, de a noastră bună voire și cu inimă curată, din tot sufletul nostru, și cu ajutoriul lui Dumnezeu, prin rugăciunile Prea Sfintei, Prea Curatei, Prea blagoslovitei, Slăvitei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Mariei, și cu blagoslovenia a patru Arhieriei a Moldovei, Kir Ghedeon Mitropolit Sucevei, și Kir Dosoftieiu Episcop Romanului, și Kir Theofan Episcop Rădăuțului, și Kir Serafim Episcop Hușului, și cu voirea, și cu sfatul Domniei mele și a tuturor boiarilor noștri, mari și mici, luat-am Domnia mea pre Domnul Dumnezeu într'ajutoriu de am zidit o sfântă mănăstire ce iaste în codru Eșului, ce se chiamă Bârnova, unde esle hramul sfântului mare-lui mucenic Gheorghie, și iarăș sfântului Ioan Novie. Care, acea stântă mănăstire, de multă vremi au

fost începută a o zidi răpousatul Miron Barnovschi vvod, și n'au agiuns să o săvârșască. Deci, Domnia mea cu agiutoriu lui Dumnezeu o am săvârșit pre dânsa, pre care o am și miluit cu doao sate : unul anume *Pătrășcanii*, la ținutul Tutovii, cu casă și cu hăleșteu și cu moară și cu vecini și cu trei prisăci de stupi ; și cu al doile sat, anume *Rădueștii* (sic), iarăși întru acela ținut ; și cu niște *vii*, ce sânt la *Nicoreștii-de-jos*, la ținutul Tecuciului. *Care acele sate și vii au fost de baștină giupânesei noastre, Anghelinei, care ea le-a avut dela tatăl ei, Călin, ce au fost vel medelniceriu și Domnia mea n'am avut cu dânsa feciori din trupurile noastre. Și s'au tâmplat moartea ei, când am fost, Domnia mea, vel vornic, și ea mi le-au dat, la moartea ei, mie acele sate și acele vii danie în viaci.* Și iarăși am dat doao roate de mori, ce sânt la Stoești pe gârla cea din sus a Putnei, care acele mori sânt dreaptă cumpărătură Domniei mele dela Bejan Gheuca biv vel pitar. Așijdere Domnia mea am dat și am miluit sfânta mănăstire, cea de mai sus scrisă, cu vama dela Bârlad. *De acum înnainte vameșul cel mare să n'aibă nici o treabă cu vama Bârladului, ci să aibă a luà banii acei vâmi călugării dela sfânta mănăstire, dela Bârnova, ca să le fie lor acei bani pentru tămâe și pentru untdelemn de pus în candeli și la alte trebi a mănăstirii.* Și a-ceastă milă, adică vama din Bârlad, să nu o ia nime până când va fi mănăstire. Și iarăși acei vecini delă acele doao sate, ce li-am dat sfintei mănăstiri, ca să n'aibă a da nici un feliu de dajde, nici zalog, nici lei, nici sult, nici iliși, nici untu, nici ceară, nici camână, nici bezmân, nici goștină

de oi, nici disătină de stupi, nici orice feliu de angherie, ce va fi în țara Domniei mele, de acele de toate să fie în pace. Numai ca să aibă a da ei, odată într'un an, când va eși *dajde împărătească*, însă, precum or da și alți săraci în țara noastră, iar mai multă nimică altă ca să aibă a-i da. Și iarăși, goștină de oi, și disătină de stupi, ce să va face dela acei țărani, dintru acele doao sate, ca să aibă a luă călugării ace goștină și disătină, ca să fie lor acel venit.

Și iarăși am dat și am miluit sfânta mănăstire, ce să cheamă Bârnova, cu 10 sălaşe de țigani, a-
nume: Ion, feciorul Blagăi, cu fâmeia și cu copiii lor; și Ștefan, feciorul Blagăi, cu muiare și cu copiii lor; și Necula, feciorul lui Ionașco, nepot Blagăi, cu fâmeia și cu copiii lor; și iarăși Necula, feciorul Lungului, cu fâmeia și cu copiii lor; și Ursul, *giudele*, cu fâmeia și cu copiii lor; și Gheorghie, cu fâmeia și cu copiii lor; și fratele lui Bejan, cu fâmeia și cu copiii lor; și Cofa, cu fâmeia și cu copiii lor; și Crucean, cu fâmeia și cu copiii lor; și Samson, feciorul Zgurâi, cu fâmeia și cu copiii lor. Toți aceștia ca să fie sfintei mănăstiri drepți robi țigani, danie și miluire nerușuită în veaci.

Iar și părinții călugări, ce vor fi petrecători la aceea sfântă mănăstire, ce să cheamă Bârnova, să aibă a rugă zioa și noaptea pre Domnul Dumnezeu pentru ertarea păcatelor Domniei mele și a iubitei noastre Doamne Dafina, și a răposatei giupânesăi noastre, Anghelinei, fata lui Călin, ce au fost vel medelniceriu, și a răposașilor fiilor noștri, și a părinților noștri, a moșilor și strămoșilor noștri. Și ca să aibă a ne scrie părinții la pomelnicul cel mare

și la sfântul jărtvelnic, și ca să aibă a ne face noao pomenire mare din an în an, până când va sta mănăstirea, sara Paraclis, și decusară Denie, și dimineața Liturghie, și după Liturghie la masă ospăț, mâncare și băutură fraților, după obiceiul sfintei mănăstiri.

Iar hotarul acelor de mai sus zisă (sate) și vii și mori, ca să fie, despre toate părțile, după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din veac.

Pentru aceasta (este) credința Domniei mele, Evstratie Dabija voevod, și credința boerilor noștri, d-lui Toma Cantacozono vel vornic de Țara-de-gios, și d-lui Solomon Bârlădeanul vel vornic de Țara-de-sus, și d-lui Neculai Racoviță hatman, și d-lui Stamatii vel postelnic, și d-lui Toderășco Iordachi vel spatar, și d-lui Duca vel vist, și d-lui Grigorie vel pah, și d-lui Toader Păladi vel stolnic, și d-lui Miron Costân vel comis, și credința boerilor noștri mari și mici.

Iar după a noastră viață și Domnie, cine va fi Domnu țării aceștie să nu strice a noastră danie și miluire, ci mai vârtos să dea și să întăriască; iar cine s'ar ispiti a strică a noastră danie și miluire și așezare, să-l strice pre dânsul mânia lui Dumnezeu, și să-l înghiță pre dânsul pământul ca pre Daftan și Aviron, să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu și de Prea Curata a lui Maică, și de 12 Apostoli, și 318 părinți, ce au fost la Nicheia, și să aibă parte cu Iuda și cu blăstămatul Arie, în munca cea fără de sfârșit, în veaci, Amin.

Iar pentru mai mare credință și întăritură, am poroncit cinstitului și credinciosului boeriului nostru,

d-lui Neculai Buhuș vel logofăt, să scrie și a noastră pecete cătră adevarată Carte a noastră să o lege.

Notă. — După felul scrisului se cunoaște că copia, după care am transcris actul de mai sus, este făcută de cunoscutul Gh. Evloghie. La sfârșitul acestei vechi copii, se citește următoarea notiță: „Fiindcă s'au fost dat de mini la d-lui spat, Gavril Conachi, încă din anul 1793, s'au luat acum dela d-lui la anu 1800 Maiu 20“. Aceasta desigur pentru că G. Conachi fusăse însărcinat cu cercetarea pricinii iscate între răzășii de Pleșeni și boerii Miclești în chestie moșilor Pleșenii și Pătrășcanii.

LXIII.

Fără an, lună și zi, desigur 1665 Septembrie 4. *Izvodul de vecinii hărăziți mândștirii Barnova, odată cu moșia Rădăeștii și Pătrășcanii, de către Dabija vodă în anul 1665 Sept. 4.*

Izvodu de vecini cine unde sintu să să știe.

Istratie Lihaci, ot Rădăești ; Ioniță zet Lihaci, ottam ; Apostul Mutiriția ottam ; Mirăuși brat Apostul ottam ; Obrejje brat tij ottam ; Apostul Gangur ottam ; Ipatie snâ Habăș ottam ; Grigorie Răutul ottam ; Rusalin ottam ; Bâzarca ottam ; Boștaca ottam ; Andrieș Croitoru ottam ; Grămadă ottam ; Pătrășcanu snâ Ursu Habăș ottam ; Fanul ottam ; Chirica snâ Onaca ottam ; Știfan snâ Danie ottam ; Toader Balmoj ottam ; Vlad Muntenu ottam.

Notă. — După lista originală, care, pe verso, are această însemnare? „Fiindu că s'au fostu dat de mini la d-lui spat, Gavril Conachi, încă din anul 1793, s'au luat dela d-lui acum la 1800 Maiu 20“. „Fără velet, No. 12“. Această notă

este pusă, de cineva din boerii Micleşti. Gavril Conachi fusese însărcinat cu cercetarea pricinii dintre răzeşii de Pleşeni şi aceşti boeri în chestia moşilor Pleşeni şi Pătrăşcanii (jud. Tutova), de pe Simila. Vecinii de mai sus au fost trecuţi la mănăstirea Bârnova, odată cu moşia Rădăeştii. N'am găsit o listă şi pentru cei din Pătrăşcani, dar, dacă memoria din cele cetile prin hârtiile respective nu mă înşală, — erau numai doi.

LXIV

1667 (7175) Iunie 4. *Hotarnica Frunţişenilor şi a Balumireştilor făcută de Bejan Gheuca ce-au fost pitar mare, în urma poruncei ce i s'a dat de Ilieş Alexandru Vodă (1667—69).*

Milostive şi Luminat Doamne, să fii Măria Dumitali sănătos. Dau ştire Mării Dumitali că mi-au venit cinstită Carte Mării Dumitali la noi, să mergim să alegim şi să stălpim satul Frunţişenii dispre târgul Bârladului. Apoi, dacă vom stălpî acel loc, să alegem alt hotar, ce este dânie comisului Ştefan (Cerchez) dela Duca vvod şi dela Maria Dumitali. Noî, dacă am văzut cinstită Carte Mării Dumitali, ni-am sărit şi am strâns preuşi şi boeri din Curte Mării Dumitali, şi oraşani bătrâni, şi oameni de ţară bătrâni şi lineri. Şi aceşti oameni au socotit de-au ales doi oameni bătrâni şi le-am pus *brazda în cap* şi au mers înainte pre unde au ţinut *Maşteiu Roşca*, am ales şi am stălpit. Apoi, deosebi iarăş am socotit de am stălpit, precum îi spune zapisul de dânie dela Duca vvod şi dela Măria Ta, şi sămnile anume, de unde s'au început a se stălpî şi a se alege dânia Comisului, ce este dela Măria Ta, despre hotarul târgului Bârladului şi

despre hotarul Frunțișenilor; deosebi de acele locuri din *Valea Trestienei*, dela *Podul lui Clifaș* în gios pe Trestiana până în *hotarul Cetățuei*, unde este o movilă, și lângă movilă este o vâlcea ce se cheamă *Dumbrăvița*; din vâlce la deal trece peste drumul ce merge la târgul Bârladului, în sus, spre *Odăile Vinteștilor*, pe lângă Odăile lor despre răsărit și în sus până în *hotarul Popenilor*, până în *obârșia Vârlezului*, unde este un păr din gios de drumul *Târgului Fălciului*; și de acolo în gios iar spre Odăile Vinteștilor, în gios spre muchea dealului în zarea dealului despre răsărit; și de acolo la vale, în *Valea Balumireștilor*, și trece peste vale, pe din gios de un *iaz bătrân* ce-au fost acolo, și e (ia) la deal până într'un păr, și de acolo cu sămne prin copaci pre la capetele unor pământuri ce vin despre Odăile Vinteștilor, în sus și în gios; și de acolo la deal până unde s'au pus sămne; și de acolo iar în spre vale pe deasupra *Brehnii*, mai la vale de zarea dealului spre matca *Brehnii* până iar la podul lui Clefaș. Iar de acolo în sus să începe hotarul Frunțișenilor, dela podul lui Clefaș în sus, alături cu aceste semne, ce s'au hotărât lui Ștefan Cerchezul despre hotarul târgului Bârladului, și despre hotarul Frunțișenilor, și a Popenilor. Iar hotarul Frunțișenilor s'au ales deosebi de acela hotar ce-i alături cu dânie Comisului, până unde au început a se hotărâ din *drumul cel mare*, din obârșia Iazbâlnii (Iabâlnii). Și cine au umblat de au stâlpit anume încă-s puși, au fost: *Preutu! Gavril dela Biserica Domnească*, din târg din Bârlad, și *preutul Chiriac* iar din târg, și *Bogdan ce-au fost comis*, și *Cârste Gavrilică*, și *Simion Cerne*, și

Gavril Vornicu de târg de Bârlad, și Miha și Proca, și Toma staroste, și Nicoară căpitanul de Covurluiu ; și cu alții mulți, am ales și am stâlpit cu acești boeri și oameni de țară. După porunca Mării Dumitale am făcut dumisale comisului Ștefan această mărturie, dela noi și dela acești oameni buni, și i-am dat (o) să hie de credință la Măriia Dumitale ; (și) să fie Măriia Dumitale sănătos. Și s'au pus și pecetea orașului să se știe.

Bârlad, let 7175 Iuni 4.

(L. P.

Mai mic robul Mării Dumitale
*Bejan Gheuca ce-au fost pitar
mare fac știre Mării Dumitale.*

Notă. — Din Condica Doc. Casei R. C. vol. III, fila 4. unde-i deasupra acestui docum. următoarea notiță, pusă de Stolnicul Ioan Codreanu : „Care hotarnică au găsit'o Sardariu (Dediu) Codreanu la Egumenul de grăjdeni, aproape de stricarea păcei, 1767—69 când au fost Romanșov cu oșile Rusăști în Moldova, împreună cu alie două scrisori“.

Hrisovul înlăritoriu dela Iliș Alexandru Voevod, 1667 (7175) Iunie 9, în care-i introduse întregă această hotarnică. e publicat în Uricariul lui Codrescu, 1889, vol. XI, pag. 278

LXV.

1668 (7176) Maiu 3. *Răzășul Ilie și cu ai săi dăruște biv stolnicului Toader Pălade părfile lor de moșie din Mânzafi.*

† Adecă noi, Ilie cu frați-meu Neculai și cu sora noastră Anna, și cu nepoata noastră Anghelina, fata fratelui nostru, lui Dorofteiu, scriem și mărturisim cu cestu zapis al nostru, de nimene-siliți nice

nevoiți, ce de a noastră bună voe am datu și am dăruitu toată parte noastră den moșie dela *Mânzați*, câtă să va aleage, parte tâtâ-nea nostru, lui *Costantin Trelea vătămanul de Portăreaștii*, care parte am datu este din bătrânul lui Pânteleai, am datu și am dăruitu dumisale lui Toder Păladi biv stolnic. Așijderea am datu și am dăruitu eu Ilie cu femeia me, Sofronie, câtă parte să va alege a femeii mele, despre frații, despre ficiorii lui *Gligorie Ciornei*, care parte iaste din bătrânul (loc alb, ca 3 c. m.), ce să va vini, parte femeii mele, noi amândoi de bună voe noastră am datu și am dăruitu dumisale, lui Păladi stolnic, să aibă dumnelui a-și face și direase domneaști. Și, cându am datu și am dăruitu, cui mai sus scrie, fost-au dumnealui Ionașco Bogdan stolnic, și dumnalui Gheorghii Bogdan comis, și Vasilie pitar, și Dumitrașco Epurea vornic de portă, și *Cănălachi sîn Isar*, și Neculai Ionășcuță snâ Itrim ot Zmieni, și Postolachi snâ Drăgan otam, și Ionașco șelarul ot Susenii, și Neaculai snâ Ionașco otam, și Bucioc snâ Crețul otam, și alți mulți megieși de penpregiur s'au tâmplatu cându am datu. Și noi, ne știindu carte, pentru credința n(e)-am pus degitelea, și acești boeri toți au iscălit și s'au pus degitelea ca să să știe.

Ot Băcani, vlt 7176 Mai 3.

Az Ionașco Bogdan stolnic iscal

● ● ●
Ilie Neculai Anna

● *Az Canulachi Isar iscal*

Sofronie

●
Anghilina

Az Dumitrașc Epure iscal.

Neculai Ionășcuță Bucioc

Postolachie Ionașco Neculai snâ Șelaru

† *Ermonah Echim marlur*

Notă.—Zapisul acesta fost-a publicat și în *Doc. Bârlădene*, v. III, p. 144, pe scurt, precum a fost găsit reproduș în *Condica* respectivă. Se imprimă aici însă după original, cum vedem, cu semnăturile dănuitorilor și marturilor.

Ieromonahul Echim (Ioachim) eră unul din rezeșii de Portărești, sat ce exista, pe la 1668, dar acum dispărut de mult.

LXVI.

Bârlad, 1669 (7177) Ianuarie 23. *Zapis făcut înaintea lui Ion vornicul de Bârlad și a șoltuzului Gavriil cu 12 pârgari, și alți târgoveși și oameni dela țară, câți s'au prilejit la ziua târgului, prin care adeveresc că Maria, nepoata lui Andrieș, fecioru' lui Văscan de Giurinești, a dăruit partea dânsei din Stângăceani, ce este pe apa Smilei, a 6 parte,—lui Vasilie vtorii postelnic.*

† Adecă Mariia, fata Maricăi, nepota lui Andreiaș, făciorul lui Văscan de *Giurinești*, scriem și mărturisim cu cestu zapes al meu: Cum eu de bună voia mea, de nimene silită, nice împresurată, am dat eu cu ficiorii mei, carii i-am făcut eu, partea mea ce iaste direaptă ocină și moșie, din sat din *Stângăceani*, ce iaste pe apa Smilei, dela mama mea, dela Mărica, ce mai sus scrie, din partea lui Andreiaș, așeasa partia; această parte de ocină și moșie am dat danie dumisale lui Vasălie vtorii

postialnic, ca să-i hie dumisali direaptă ocină și moșie ; și dumisale, și giupâneasăi dumisale, și cuconilor dumisale, din tot locul cu tot vinitul, ce va hi avându aceeaia parte ; cu vatră de sat și cu vad de moară în apa Smilei, și din țarină, și din fânaț, și din pădure, și din tot vinitul, să-i hie dumisale, neclătită în veaci ; iar alți frați ai mei sau din ruda mea, ca să n'aibă ei a să mestecă nice dânoară în veaci. Și această tocmală și zapes de danie s'au făcut denaintea dumisale lui *Ion vornicul de Bârlad*, și *șoltuzul Gavril* cu doisprece pârgari de Bârlad, și Cârstea Gavrița dea acole, și Simion Cernea ottam, și alți oameni buni, ce s'au prilejit la *zua târgului Bârladului*. Deci noi, dacă am văzut bună voe și tocmală dela dânșii, noi încă am făcut această mărturie și zapes dela noi, să-i hie dumisale de credință pără ce-și va face și direasă domnești, pentru credința ne-am pus pecețile și iscăliiturile, să să știe. *Și eu Costantin Iftimie am scris zăpisul.* U Brâlad, 7177 Ghen. 23 dni.

Ma^oria Cos^ontin Sa^ovin I^oon

(L. P. T. B.)

Simion^oCernea

Az Ion vornicul iscal Câr^ostea. (Două semnături cu propriul condeiu, din care una grecească, nedescifrabile).

Notă. — Satul *Giurineștii* este acel de pe Horiata, iar *Stângăceanii* — de pe Smila, lângă Bicani. *Ion vornicul* — să nu fie Niagul ? Zăpisul acesta este publicat cu oarecare prescurtări și în *Doc-Bârlădene*, vol. III, p. 107, fără semnături.

LXVII

Bârlad 1675 (7183) Aprilie 1. *Necula, feciorul lui Toader Coșman, vinde un bătrân, din hotarul Tunsăști, paharnicului Ștefan (Cerchez), drept 30 lei buni, — față fiind Ghiorma vornicu de Bârlad și alți marturi.*

† Adecă eu Necula, feciorul lui Toader Coșman scriem și mărturisescu cu cestu zapis al meu : de bună voe me am vândut un bătrân din sat din Tunsăști, de pe Bogdana, care moșie mi-i mie dela moșiu nostru, dela Petre Coșman ; deci eu om (o am) vândut dumisali *paharnicului Ștefan*, drept trei zăci lei bini (buni), ca să fie dumisale moșie în veci, dumisale și giupânesăi dumisali. Și s'au prilejît dumnelui Carpu și Abaza vornici portă, și Necula Buta vornic de portă, și Dabije comis, și *Ghiorma vornicu de Bârlad*. Și pentru credința mi-em pus degetul și acești boeri au iscălit. Și eu Vasilie Gâlcă am scris, însă bătrânul meu este despre răsărit. U Bârlad, lt 7183 Ap. 1.

† Necu la Coșman.

Buta (L. P.) vornicul. Az Carpu Rusul iscal. Az Abaza vornic. Az Dabija comis iscal. Az Ghiorma vornicul.

Pe verso : † Zapis dela Necula Coșman pe un bătrân din Tomcești, pe Bogdana.

Notă—Tomceștii se țin tot de moșia Tunsăști. Paharnicul Ștefan se înțelege Cerchez, ginerile lui Enachi Paladi postelnic, care Cerchez este cîltor innoitor și înzestrător al Mănăstirei Grădeni, în an. 1687, din apropierea Bârladului,

LXVIII.

Bacani, 1675 (7188) Martie 6. *Dumitrașc din Hulpășeni, cu femeia sa Anghelina, parte dăruiesc și parte vând în 28 lei buni lui Toader vornicul de Bârlad, feciorul lui Costantin Bujoranul, niște părți din iazul din jos și un vad de moară în pâraul (Similei).*

† Adecă eu Dumitrașco, den Hulpășeani, și cu femeia mea, Anghelina, scriem și mărturisim cu cestu adevărat zapis al nostru: Cum noi de nimi silii, nici asupriți, ce de a noastră bună voe am dat și am dăruit partea noastră câtă să va aleage den matca pâraului, din iazul den gios, cu vad de moară, dumisale lui *Toader vornicul de Bârlad, ficiorul Bujoranului Costantin*, ca să-i fie dumisale danie în veaci, și cuconilor dumisale; așijderea și nește părți de cumpărături ce-am avut într'acel iaz ce mai sus scriem, iar i le-am vândut, dumisale lui Toader, drept 28 lei buni, ca să-i fie dumisale driaptă cumpărătură și moșie în veaci. Cari părți au fost a lui Terchil și a Mohoriatoei, aceale părți ce-am vândut. Iar pentru danie ce-am dăruit, cine să va ispiti dintru (fra)ții mei și a femeii mele (ca să strice) acela să fie treclet și proklet și afurisit de 318 oteți (părinți). Și, cându am făcut această tocmală, danie și cumpărătură, făcutu-s'au denaintea dumisale lui Toader Păladie ce-au fost vstearnic mare, și lui Neculaiu căpitanul den Curte, den Zmeiani, și lui Buciumaș deacolo, și a lui Corlat Uricariul dela Horiata, și a popii lui Ionașco ottam, și a lui Arsenie ottam,

și a lui Glegorașco ottam, și a popii de Bacani, și a Stratului ottam, și lui Dumitrașco Băltăgel din Ghicani, și a popii lui Avram ot Hulpășeani, și altor a mulți oameni buni, de prin prejur, — ca să aibă a-și face dumnealui și drease domnești pre acest zăpis al nostru. Pentru mai mare credință ni-am pus pecețile și acești boiari cari mai sus scriu, să să știe.

U Bacani, lt 7183 Mart. 6.

Az Toader Păldi vist. iscal.

Ion pist

Neșculai căpitan

Stratulșot Bacani.

Az Dumitrașco Băltă(gel) iscal

Dumitrașco Scânteii iscal.

Popa Avram.

Notă.—După original. Iazul și vadul de moară au fost pe pârâul Similii, cam în dreptul fostului sat Hulpășenii, dispărut de mult. Acest sat a existat, la răsărit de Suseni, pe coasta de apus a dealului Horariț și mai din sus de curmătura acestui deal, pricinuită de trecerea unui drum din valea Bogdăni în a Similii, — pe unde se mai zăresc și astăzi niște nuci și alți pomi. Rămășițe de ezătură să văd acolo unde-i jumătate de cale între Florești și Bârlad, și unde a ființat până pe la 1880 și o crâșmă de-i zicea „La Cărăușu“.

LXIX.

1876 (7184) Februarie 25. *Orăș și frații lui, feciorii Mihului și nepoți de fiică lui Mașteiu Roșca, din Bârlad, vând paharnicului Ștefan (Cercez) cu 148 lei părțile lor din Berești, la obârșia Chinejei.*

† Adică eu Orăș și Romașco și Nastasca și Măricuța, feciorii Mihului și a Angheliții, scriem și mărturisim cu acest zăpis al nostru de nime siliți nici

asupriți, ce de a noastră bună voe, am vândut părțile noastre din sat din Berești ce-s la obârșia Chinejii; care sat mi-i moșie di pi mama noastră Anghelița, dela moșul nostru Maței Râșca (recte Roșca); acest sat, patru părți a noastre, li-au vândut d-sale paharnicului Ștefan, drept o sută și patru zăci și opt de lei, pe patru părți a noastre, fără parte Irinii, a surorii noastre, care nu s'au vândut. Deci noi am vândut d-sale ca să fie moșie dumisale în veci, și giupânesăi dumisale și cuconilor dumisale, și i-am dat și zapis cel bătrân dela moșii miei, și ca să aibă a-și face drese domnești. Și în tocmala noastră s'au prilejit dmlui Ștefan Scârlet postelnicul și Alexandru Cerchez și Ioniță Isor și Stratul căpitan și Trifăil și Cane șoltuzul cu 12 pargari de Bârlad. Și pentru credință ni-am pus degetele și acești boeri au iscălit și și-au pus și pecete orașului. Și eu Vasile Gâlcă am scris.

U Bârlad, let 7184 Fevr. 25.

† Orăș. † Romașco. † Nastasca. Ioan Isar, Ștefan Scârlet postelnic. Alexandru Cerchez. Mărița. Stratul Căpitan.

Notă.— Publicat de d-l Ghibănescu în *Ispisoace și Zapis*, vol. IV, partea 1, Iași, 1914, pagina 3-4, — unde d-sa ne spune: „Copia zapisului original e din anul 1812 April 2, cum arată însemnarea: „de mine s'au posleduit și iaste întocmai după cel adevărat. Toader Nor sulger”, — și este încredințată de logofătul Balș; iar în 1846 Sept. 3, judecătoria de Covurluiu o întărește sub No. 2403, iscălină: S. Fote, K. Miclescu; Director, Lateș”.

Anghelița eră fata lui Mateiu Roșca din Bârlad (A mea broșură „Frații Gh. și Nec. Roșca Codreanu”, pag. V).

LXX.

Iași, 1676. (7184) Martie 18. *Antonie Rusăt voevod înputernicește pe Costantin Jora și pe Vasile Gheuca a opri și a ținea satul Jorăști, și părțile din Românești, Comănești și Hărmănești, pe Jăravăț,—pe care le ține Vrabie cu nepoții lui, până vor da aceștia un uric de țigani a lui Simion Jora.*

† **Noi Antonie Rusăt voevoda boj. milost. gpdar zemli Moldavscoi.** Dat-am cartia Domnii miali boia-rilor noștri, lui Costantin Jora, ce-au fost armaș mare, și lui Vasile Gheuca logofătul al doile, și pre cine vor trimete, să fie tari și puliarnici cu Carte Domnii miale a opri și a ține satul *Jorăștii* și părțile din *Românești* și din *Comănești* și din *Hărmănești* pre Jăravăț, carile le ține Vrabie cu nepoții lui, să aibă a le opri despre dânșii, până or (vor) da un uric de țigani a lui Simion Jora, să nu-i lasă nici să are, nici să cosască, nici să facă nici o hrană pre aceale moșii, până nu vor da uricul. Și nime să nu cutiaze a ținiă sau a opri înaintea cărții Domnii miale; iar cui va păriă cu strâmbul să vie să ste defajă înaintea Domnii miale. Inac ne budet.

U Iaș, 7184 Mart. 18.

(L. P. D.)

Ilie Sturzea vel vornic, tâmplându-se (lipsă) vel logofătul.

Notă. — Pe prima foae a unei jumătăți de coală; iar pe foae a doua, ce servă de învălitoare, se citește: „Zapis ot Românești“.

LXXI.

1676 (7185) Octomvrie 6. *Sofiica, fata Zahariei din Gherghești,— dăruiește nepoșilor săi, părșile de moșie ce le aveà în Gherghești, Zmeiani, Români (pe apa Similii), Strâmba, Coțmănești (pe apa Tutovei), și Doncești (pe apa Cohurluiului) ca să-i fie pomană.*

† Adecă eu Sofiica, fata Zahariei de Gherghești, scriu și mărturisescu cu cestu adevărat zapis al meu la mâna dumisali cari sântu nepoșilor miei, feciorii Acsiniei, anumi dumisale lui Gavril și Mălancăi, precum să să știi că m'am îndurat eu de bună voia mea, m'am îndurat, de le-m dat eu partea mea de moșie den sat den Gherghești, și de sat den Zmianie, și din Români, de pe apa Smiliei, și din sat din Strâmba, și den Coțmănești, de pe apa Tutovei, și den sat din Doncești de pe apa Cohurluiului; am dat eu partea mea dentr'aceste locuri, cari mai sus scrie, cu tot venitul ce să va veni, den câmpu, și din pădure, ce iaste cu loc de prisacă, și cu poameți, și den vad de mori, și cu vatră de sat, și cu loc de fânaș, ca să-mă fie mie pomană și lor moșie în veace, și cuconilor lor, și nepoșilor, și strănepoșilor, să le fie lor moșie în vece. Și, când am făcut eu acesta zapis la mâna lor, au fost mulți oameni buni, anumi preutul Ștefan, și Deonisie călugărul, și dumnelui Gheorghie, feciorul lui Mafteiu Biniei de Gherghești, și Irimiia, feciorul lui Costantin Giuncului de Tătăreani, și Iosip de Onești, și Petre, feciorul lui Andreiu de Gherghești, și alți mulți. Și, pentru mai mare credință, ne-am pus și degetele

și iscăliturile. Și am scris eu Costantin dascalul ot
Strâmba. Lt. 7185 Oct. 6.

Eu Sofiica Iero(mona)h Dionisii
martur St Ștefan (preut). Gheorghie
Az Costantin iscal Az Irimie Giuncul iscal.

Notă.—Ghergheștii, sat pe apa Studinețului; Zmeenii și Români, pe unde-s Băcanii de azi, pe apa Similei; Strâmba și Coțmăneștii pe apa Tutovei; iar Tătăreanii pe Pereschiv;—toate în jud. Tutova.

LXXII

Iași, 1680 August. *Dositeiu patriarhul Ierusalimului încuviințază vinderea moșiei Rădăeștii, din jud. Tutova, ce era hărăzită mănăstirii Bârnova, de Dabija Vodă, pentru a se cumpăra în locul ei niște dughene, în Iași, pe Ulița Rusească.*

(L. P. P.)

† **Dositeiu Patriarhul sfintei Cetăți a Ierusalimului și a toată Palestina.** Atât legile bisericesti și civile, cât și novelile și poruncile împărătești, socotesc cu totul nedreaptă și nelegală vânzarea și schimbul lucrurilor bisericesti și mai cu seamă a imobilelor. Totuși despre lucrurile mobile și imobile, aparținând Ierusalimului celui sfânt, marele Justinian, adresându-se prea fericitului Patriarh al Ierusalimului, Petru, zice: „Cât privește cele ce sânt prohibite, biserica sfintelor locuri poate să vândă acaturile sale, făcându-se un decret al Arhiepiscopului acestui oraș; iar prețul căpătat să se între-

buințeze pentru stingerea împrumutului de bani ce i s'a făcut pentru cumpărarea de bunuri și pentru alte averi. S'a scris la 15 zile înainte de Calendele lui Iunie (16 Maiu) sub consulatul lui Belizariu". De aceea, un oarecare sat numit Rădăești, așezat în ținutul Tutovei, pe Bogdana, pe care l'a închinat mănăstirii sfântului mormânt, numită Bârnova, răposatul Ioan Eustratie Dabija voevod și prea strălucita sa soție, doamna Dahina, care, la zisa mănăstire, s'au făcut cu totul noi ctitori.

Pentru a mări venitul zisei mănăstiri, amintita doamnă, Dahina, și prea cinstitul ei ginere, chir Gheorghe Roseti postelnicul, și Eu însumi am socotit, că pomenitul sat, — fiind fără însemnătate, să se vândă. Astfel cu consimțământul nostru al tuturora s'a dat și vândut în chip drept și legal prea cinstitului boeriu chir Vasile Ghioca, marele vistier, pentru 350 lei (aslani), cu care s'au cumpărat și s'au dobândit zisei mănăstiri prăvăliile ce să află aici, în Iașii iubitori de Dumnezeu, în Ulița Rusască. Deci, pomenitul sat Rădăeștii este în chip legal proprietate desăvârșită a zisului boeriu, chir Vasile visternicul, și a copiilor, și a moștenitorilor săi, de acum și în veci.

De acum înainte nici din parte Sfântului Mormânt cinevă, nici din partea ctitorilor, nu va supăra nimeni pe domnia sa, pe copiii și pe moștenitorii săi, pentru amintitul sat, fiind sub greutatea unul blăstăm ne deslegat și veșnic.

Drept dovadă s'a dat domniei sale scrisoarea defață a Smereniei Noastre.

Iași, în anul Mântuirii 1680, luna August

† **Dositeiu al Ierusalimului**

Notă. — După scrisoarea originală ce este în grecește. Traducerea s'a făcut de d-l O. Tafrali profesor universitar. Dosifulu se găsiă în Iași, când a făcut această scrisoare, prin care desleagă vinderea moșiei Rădăești, în scopul de a se cumpără dughe-nele de pe Ulița Rusască. Este de admirat mărimea și frumuse-țea iscăliturii ce o face Patriarhul pe acest act.

LXXIII.

Fără veleat (căt-re 1680). *Dumitrașco Că-lin șoltuzul cu 12 pângări din târgul Bârladului adevăresc o danie ce se face lui Gheorghie Bog-dan ce-au fost comis.*

„Un zăpis cu multe mărturii, oameni buni, *Du-mitrașco Călin șoltuzul* cu 12 pângari de târgul Bârladului, și Crăste Gavrița, și popa Gavril, tot deacolo,— scriind și mărturisând cum au venit îna-intea lor, de a lor bună voe, *Gavril, feciorul lui Vasăle, fratele lui Tămăe, nepot lui Căpățină*, de au dat și au dăruit a sa driaptă ocină și moșie, toată partea sa câtă să va alege dela Poloceni, ce este dela părinții săi; și altă parte de ocină, tot dintr'acel sat din Poloceni, care și lui i-au fost cum-părătură dela Niagul;—și li-au dăruit lui Gheorghii Bogdan, ce au fost comis, — den vatra satului și den țarină, cu tot venitul“.

Notă. — Extrasul acesta este din hrisovul lui Costantin vvod, dat la 2 August 1685 (7193), lui Lupașco Bogdan agă, feciorul lui Gheorghită Bogdan *ce-au fost comis*, — prin care îi confirmă cumpărăturile a 12 trupuri de moșie, din diferite localități ale județelor Tutova și Tecuciu. Actul șoltuzului, **Dumitrașco Călin**, este amintit fără a fi datat. Gheorghită Bogdan trebuie să fie fecior lui Bogdan stolnicul, care sem-

nează ca martor într'un act din 1670 (7178) Iunie 1. Dar când oare Dumitrașco Călin a fost șoltuz la Bârlad ?

Preotul Gavril, Crâstea Gavriță și Gheorghită Bogdan ca comis au fost contemporani cu Călin,—deci acesta trebuie să fi fost șoltuz pela 1680. Iată de ce am datat actul cu circa 1680. Satul Poloceni sau Polocin, cum se numește astăzi, se află pe pârâul Tutova, nu departe de Gara Tutova și în spre nord-vest dela aceasta.

LXXIV.

Iași 1682 (7190) August 8. *Duca Vodă, motivat de jăluirea lui Ion, feciorul Nastasiei de Fichitești, asupra lui Vasile, feciorul diaconului deacolo, poruncește lui Iurga, pârçalabul de Tutova, că, dacă va fi cu dreptul, să plinească (sechestreze) cele 240 vedri de vin dela Vasile ; iar în caz când acestuia i-ar părea cu strâmbul,—să le dea părților zi pentru a se înfățișă la Divan.*

† **Noi Duca voevoda boj. ml. gdar zemle Moldavșcoi i zemle Ucrainscoi.** Scriem Domniia mia la sluga noastră la *Iurga pârçalabul de Tutova*, dămu-i știre ca Domniei miale s'au jăluit Ion, feciorul Nastasii de Fichitești, pre Vasilie, feciorul diaconului diacolo, zicându cum iaste dator cu doa sute și patru zăci de vedre de vin pre zapis ce are dela mâna lui și acmù îl poartă cu cuvente den zâ în zâ și n'a să-i plătiască. Pentru acest lucru, dacă vii vedè Cartia Domnii miale, iar tu să socotești de va hi așè precum s'au jăluit, numai să-i plinești vinul lui Ion de pre (dela) Vasile, iar lui, de-i va părè cu strâmbol, să le dai zâ să vii defață, și pre povește lor să le faci și o mărturie, să avem știre. Toe pișim. Saam gpodin vealel.

(L. P. D.)

Notă. — Satul Fichiteștii este și astăzi pe pârâul Pereschivului, jud. Tutova.

LXXV

1685 (7193) Martie 21. *Chiriac și cu ai lui, vând jumătate de bătrân, din moșia Româneștii, de pe Jeravăț, visternicesăi Gheucăi, în 12 lei.*

† Adecă eu Chiriac, feciorul Nemțai, cu femeia mea, Catrina, cu cumnătul meu, Ariton, cu soru-mea, Mariia, scriem și mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru, precum noi de nime siliți, nice asupriți, ce de bună voia noastră am vândut dumisali giupâneasăi visternicesăi Gheucăi giumătate de bătrân din si[li]ște dela Românești, din bătrânul lui Epurea, în 12 lei, bani buni, cu tot vinitul ce să va aleage, parte acestei giumătate de bătrân, din bătrânul lui Epurea, cu vatră de sat și cu câmp de țarină, . . . fânaț și cu livezi de pomi și cu tot vinitul ce să va cestui giumătate de bătrân, cum mai sus dumisali dreaptă ocină și moșia și nepoților și stră-nepoților dumisali . . . moșia în veci ne clătită. Și la tocmala prilejit d-lui vâtavul Lupan și Ștetan Păcurariu, Gavril snâ Dumiiro și Năfurde ot Bâr(lad), Simion Sânge-Alb ottam, și Alexandru snâ , și popa Albul ot Bărzăești, și Iordachi Arion snâ ot Brăițeni, și . . . Ră-dianul și înaintea a mulți . . . și bătrâni. Și, pentru credința, am și iscălit.

Vlet 7193 Mța 21 dni.

Az Lupan vâtav iscal.

Ștefan Păcuraru.

Kiriac vnuc Nemțai. † Popa Albol iscal.
Gavril de Bărzăești. Az Iordachi iscal.
Ariston. Simion Sânge alb. Nafurde.
Arion. Alexandra. Stahie. Aftenie.

Notă. — După originalul, scris pe o coală hârtie siglată, din care lipsind o parte, — lipsurile de rânduri și cuvinte le-am însemnat cu puncte.

LXXVI.

Iași, 1685 (7193) August 20. *Costandin voevod întărește lui Lupașcu Bogdan agă mai multe cumpărături de trupuri de moșie, dela dife-riți răzăși din județele Tecuciu și Tutova. Pentru vânzarea trupului de moșie din Poloceni adeverește și Dumitrașco Călin șoltuzul cu 12 pârgari din târgul Bârladului.*

Noi Constandin vvod boj. milost, gpodar zemli Moldavscoi. Adecă au venit înaintea Domniei mele și a lor noștri moldovenești boiari, a mari și a celor mici, credincios boeriul nostru Lupașco Bogdan agă, feciorul lui Gheorghii, ce-au fost comis, și ne-au arătat :

1) Un zapis cu multe mărturii, oameni buni, Ion și Ilie și Nedelcu, din Denisăști, scriind și mărturisind cum au venit înaintea lor, de a iai bună voe, Varvara, fata Stancăi, de au vândut a sa driaptă ocină și moșie, toată partea sa, un bătrân din sat Dănișani, lui Vasăli Dămian, drept 80 de taleri de

argint; iar *Vasăle* au vândut lui Gheorghie Bogdan comisul, din vatra satului și din câmpu, și din țarină cu săpături, și cu vad de moară într'apa Tutovei, ce este în ținutul Tutovei.

2) Așâșdere și alt zapis cu multe mărturii, oameni buni, Ion Udre, din Glăvănești, și Grigori a Ursoaei, și Tofan Răpedi, și Vasăli, fratele lui Tofan, și a lui Gavril, și Grăjdianu, — scriind și mărturisind, cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, Simeon, ficiorul Dobrii, de Glăvănești, de au vândut a sa driaptă ocină și moșie un vad de moară într'apa Zeletinului, vadul de gios, lui Ion Rusăi, din Putredeni, iar Ion Rusă l'au vândut lui Gheorghijă Bogdan comisul, drept 60 de taleri bătuți.

3) Așijdere și alt zapis cu multe mărturii, boeri, Toader Paladi, ce-au fost stolnic mare, și Toader și Ion Bujoranul, și Costantin și Pavăl Bâtcă, din Greci, și Simeon din Hulpășani, — scriind și mărturisând cum au venit înaintea lor de a lor bună voe, Merăuță cu feciorii săi, de au vândut a lor driaptă ocină și moșie, câtă să va alege, partea socru-său, lui Gavril, și a soacră-sa, a Ioanei, din sat din *Ibănești*, din bătrânul Putnenilor, ce este în ținutul Tutovei, lui Gheorghie Bogdan comisul, drept 30 de taleri.

4) Și alt zapis cu mărturii dela mulți oameni buni, Ianachi ce-au fost visternic, și Costandin jicnicerul, și Negre stolnicu, și Roșca și Vetriș vornici de poartă, scriind și mărturisind, cum au venit înaintea lor de a ei bună voe Ioana Căzăceasa cu feciorii ei, Ion și Gavril, de au vândut a lor ocină și moșie, cât să va alege, din sat din *Hulpășani*,

și din *Ibănești*, ce sânt pre Simila, în ținutul Tutovei, — lui Gheorghie Bogdan comisul, drept 40 de galbeni.

5) Și alt zapis cu multe mărturii, oameni, boeri, Toader Păladi visternic, și Toader Bujoranul, și Neculai de Zmiani, și Dumitrașco deacolo, și Ion Bujoranul, — scriind și mărturisind cum au venit înaintea lor de a lor bună voe Ionașco, feciorul lui Ionașco de Negrești, de au vândut a sali driapte ocini și moșii din sat din *Hulpășani* și din *Ibănești*, cât să va alege părțile lui, ce este în ținutul Tutovei, — lui Gheorghie Bogdan comisul, drept 20 taleri de argint.

6) Așișdere și alt zapis cu mărturii, oameni buni, Crăciun și Porhirie, și Necula din Floreni, și Strătulat din Pătrășcani, și Postolachie din Bicani, și Simion deacolo, — scriind și mărturisind cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, Toader, feciorul lui Iftodi, din *Hulpășeni*, de au dat și au dăruit ale sale drepte părți de moșie din sat din *Hulpășeni*, și din *Ibănești*, cât să va alege, parte lui Costandin de Bicani, și a frăți-ni-său, a lui Dumitrașco, — lui Gheorghii Bogdan comisul, din vatra satului, din câmp, din țarină, din tot locul cu tot venitul, și cu vad de moară, drept 30 taleri.

7) Și alt zapis cu mărturii, oameni buni, Neculai, feciorul lui Frim de Zmeeni, și Ionașco Șălarul de Suseni, și Stratul de Băcani, și Pavăl, fecior lui Bâtcă, de Portărești, și popa Buguța deacolo, și *Dionisie igumenul dela mănăstire dela Fătăciuni*, scriind și mărturisind cum au venit înaintea lor, de a lor bună voe, Costandin Șoitul, și fratele său, Du-

mitrașco, de au vândul a lor drepte părți de ocină și cumpărături, a treia parte dintr'un bătrân, din sat din *Ibănești*, și din *Hulpășeni*, lui Gheorghită Bogdan comisul, drept 90 taleri de argint, ce este în ținutul Tutovei, cu vad de moară, și din vatra satului, din câmp, și din țarină, și tot venitul.

8) Și alt zapis cu multe mărturii, oameni buni, *Calistru igumenul dela mănăstire dela Fătăciuni*, și *Racleș vătavul de Stolniceni*, și *Toader Bujoranu*, și *Grădescul pitar*, scriind și mărturisind cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, *Neculaiu*, feciorul lui *Zavantie de Ivănești*, de au vândut a sa dreaptă ocină și moșie, toată partea câtă i să va alege despre înmăsa (mamă-sa) *Nastăsie*, fata lui *Hilimon*, din sat din *Ibănești*, din bătrânul *Hilimoneștilor*,—lui *Gheorghie Bogdan* comisul, drept 30 taleri de argint, ce este în ținutul Tutovei.

9). Și alt zapis cu multe mărturii, boeri și oameni buni, *Toader Paladi stolnicul*, și *Gavril și Ciochină vornicii de Bârlad*, și *Canolachie Isar*, și *Echim călugărul de Portărești*, și *popa Andreiu din Băcani*, și *Neculai de Zmeeni*, și *Buciumaș deacolo*, și *Toader Bujoranu de Frunțișăni*,—scriind și mărturisind cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, *Stratul*, feciorul *Irimiei Sărăcuțul de Băcani*, de au vândut părțile de moșie a lui *Vasile Cheptănariul dela Ibănești* și dela *Hulpășeni*, din bătrânul *Putnenilor*, ce este în ținutul Tutovei, lui *Gheorghie Bogdan stolnicul*, drept 30 taleri; care părți de ocină au fost și *Stratului dela Vasile Cheptănariul* pentru o *biholiță* ce-au plătit pentru dânsul la *Dumitrașc Epure*,—din vatra satului, din câmp, din țarină, din (tot) hotarul cu tot venitul.

10) Și alt zapis cu multe mărturii, oameni buni : Simion medelniceriul, și Liciul de Polocinești, și Ion Nuțul deacolo, și Alexandru, și Ion Măciucă deacolo, scriind și mărturisând cum au venit înainte lor, de a lor bună voe, Ion Giudele de Polocinești, de au vândut a sa parte de ocină din sat din *Ibănești*; și Gavril cu femeia sa și-au vândut parte lor de ocină din Șăbănești, cât să va alege, și Tudor din Poloceni, au vândut partea lor din Șăbănești lui Șandru, iar Șandru li-au vândut lui Gheorghe Bogdan comisul, drept 100 taleri de argint.

11) Așijdere ni-au arătat un zapis cu multe mărturii, oameni buni, *Dumitrașco Călin șoltuzul cu 12 pârgari de târgul Bârladului*, și Crăste Gavrița, și popa Gavril, tot deacolo. Scriind și măturisind cum au venit înainte lor, de a lor bună voe, Gavril, feciorul lui Vasile, fratele lui *Tămăde*, nepot lui Căpățină, de au dat și au dăruit a sa driaptă ocină și moșie, toată parte sa, cât să va alege dela *Poloceni*, ce este dela părinții săi, și altă parte de ocină, tot dintr'acel sat, din Poloceni, care și lui i-au fost cumpărătură dela Neagui, și li-au dăruit lui Gheorghie Bogdan, ce au fost comisul,—din vatra satului, și din țarină, cu tot venitul.

12) Și alt zapis cu multe mărturii, oameni buni, Zota, și Toader Grădescul, și popa Costachi, mărturisind cum au venit înainte lor, de a lui bună voe, Țigan de Huși, de au vândut a sa driapiă ocină, câtă să va alege, din sat din *Belcești*, lui Gheorghe Bogdan comisul, drept 30 taleri.

Pentr'aceia și Domnia me, dacă am văzut adevărate zapise cu atâte mărturii și plată deplinu, de

la Domnie me încă am dat și am întărit cu aceste cu toate părți de ocină, cât mai sus s'au scris, boerului nostru lui Lupașco Bogdan agă, ca să-i fie drepte ocine și moșie în veci cu tot venitul, și uricu și întăritură, ne clătit și nerușit în veci.

U las 7193 August 20

(L. P. D.)

Todosă Dubău vel logofăt iscal-

(O notă) Poslăduindu-se din cuvânt în cuvânt, și tocmindu-să pe unde au fost lipsă în slove și în cuvinte, închipuindu-să întocma cu cel adevărat ispisoc copie aceasta.

1804 Iulie 27

Costandin Leondari logofăt de taină

Notă. — Pe partea de deasupra a celei pe care-i trecută copia aceasta, stă scris: «Ispisoc dela Costandin vodă pe părțile din Ibănești și din Hulpășeni, ce sânt luate dela spataru lordachi Darie, fiind atuncea paharnic, cu schimbătură». *Toader Paladi stolnic. Toader Pălade visternic.*

Pătăciuni (astăzi sat) a fost schit, pe pâraul Pereschivului, jud. Tutova (Doc. Bârl. I, p. 288 și 291).

LXXVII.

Bârlad, 1685 (7194) Octomvrie 15. *Vasilie vornicul cu Enciu Șoltuzul și mai mulți târgovefi din Bârlad adevăresc o vânzare de moșie.*

(**Prescurtat**) Vânzare de moșie „dumisali postelnicului Ilieș din Țifești“ Marturi: „preutul Ignat cel domnescu din târgu din Bârlad și preutul Grăjdean de acolo și preutul Gligori ot Crânoyani (Cârjăoani)

și dumnealui Vas(i)l(a)chi sǎn pop cel domnescu din Bârlad și dumnealui Ifimie Gavrița și dumnealui Dumitrașco Gavrița și Gavril Antonachi și Gavril Siva și Neculai Toma și Pascal căpitanul de Rusi și *Enciu șoltuzul de Bârlad*“.

(Pecetia orașului)

Az Vasili vornic iscal.

Notă. — D-l Iorga, publicând acest act în *Stud. și Doc. privitoare la Ist. Rom.* vol. VII, p. 91, ne spune că l'a luat după o fotografie și că Ilieș din Țifești este Ilie Țifescul, care a jucat un urât rol în Domnia lui Costantin Cantemir, în chestia părei și uciderii lui Miron Costin și Velicico.

Menționarea șoltuzului la urma celorlalți orășani, acum, către sfârșitul veacului al XVII, cum și a altui șoltuz, tot la urmă, într'o hotarnică din 1757 (Doc. Bârl. II, p. 32), însemnează că sistemul de municipalitate începuse a decădea și căpitenia respectivă a nu mai avea prestigiul de altădată, — și aceasta în intervalul din a doua jumătate a veacului al XVII și până după jumătatea celui al XVIII, de când nu se mai aude de vre un șoltuz la Bârlad și, după cât știu nici pe aiurea, în Moldova. Din contra, pe lângă ispravnicul de până acum, numit de Domn, se mai adauge, de aici înainte, încă unui.

D-l Iorga, în această ordine de idei, zice: „Se știe că Domnii din „Epoca Fanarioșilor“, ne mai având din ce pământuri domnești răsplăți pe credincioșii și casnicii lor, începură a da din ocoalele târgurilor, a căror însemnătate autonomă era cu totul destăințată. Așa s'a întâmplat cu Bârladul, Vastuiul și altele“ (*Stud. și Doc.* XIX, p. 7).

LXXVIII.

1686 (7194) Aprilie 2. *Negura cu surorile sale fac danie Siminei visternicesei Gheuculesei părțile lor de ocină și moșie din Românești și Jorăști, cum și cumpărăturile din Românești și Vicoleni.*

† Adecă eu Negura cu surorile mele Porumbul (sic) și Agurița, fetele Stancăi, nepoteli lui Porumbu, scriem și mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru, precum noi de nime siliși nice asupriți, ce de bună voia noastră am dat dani a noastră, driaptă ocină și moșiia, din siliște din *Romănești*, și din *Jorăști*, din hotar în hotar, moșiia driaptă,— am dat daniia dumisali giupănesăi Siminii visternicesăi Gheucăi, giumătate din giumătate de bătrân, din bătrânul lui Porojiia din *Romănești*, ce este pe apa Jăravățului. Așjidia(rea) și cumpărăturile ce am avut dela părinții noștri, o cumpărătură, parte lui Mohorātu în *Romănești*, și o cumpărătură a Mierăi din siliște din *Vicoleni*, iară i-am dat daniia dumisale, ca să-i hii dumisali driaptă ocină și moșie de danie, cu vatra de sat, și cu câmpu de țarină, și cu locuri de iazu, și cu ovașuri de fân, și cu săpături, și cu locuri de prisacă, și din păduria, și cu tot vinitul ce să vor aleage părțile noastre, ca să-i hie dumisali driaptă ocină și moșie de danie, cuconilor dumisale, și nepoților, și strănepoților dumisali, ocină și moșie în veci, neclălită. Iară cine să va ispiți dintr'a noastră sămânță să strice a noastră danie, să hie afurisit și lăcașul cu Iuda, și blăstămat de 318 oteți. Și la danie noastră s'au prilejit popa Jora, și Negruț snâ Neculai căpitanul ot Zmeeni, și Ștefan snâ Păcuraru ot Lungești, și Gavril snâ Dumitru ot Bârzăești, și Aftim snâ Rusalim, și Lupan snâ Costachi ot Pătrășcani, sluga dumisali (adecă a visternicesei), și popa Andreiu ot Pătrășcani, și dinainte a mulți oameni buni și bătrâni. Și, pentru credință, am pus și degeteli, și am și iscălit, dase znaet.

Vlet 7194 Ms. Ap. 12 dini.

Neguța. Porumbul. Agurița. Ștefan ☉ snă Păcurariu.

Al ☉ tin. Lupan Costache. Az Negruț.

LXXIX.

*Mircești singa
Gherghești*

1687 (7195) August 21. *Constantin voevod imputernicește pe Costantin spre a-și lua de a zecea de pre a lui drepte ocini și moșii din Dracșeni, Rătești, Corodești, Mircești, Gherghești și Huși din gura Tutovei, —toate în ținutul Tutovei.*

Noi Constantin voevod bojio milostio gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am Cartea Domniei mele lui Costantin, spre aceia ca să hie volnic cu Cartea Domniei mele, a-și lua de a zecea de pre a lui drepte ocine și moșii, ce are la ținutul Tutovei, din Dracșeni, și din Rătești, și din Corodești, și din Mircești, și din Gherghești, și din Huși din gura Tutovei. Din *pânea mare* și din *pânea mică*, și din fânaș, și din pomel, și din toate să ia dupăcum iaste obiceiul; iar cui va părea cu strâmbul, să vie defață și să-și aducă și dresese cine vor avea. Și nime să nu cuteze a sta în potriua Cărței Domniei mele.

U Ias, let 7195 August 21.

Saam gospodin veleal.

(L. P. mari)

vel logofăt.

LXXX.

Iasi, 1688 (7196) Martie 24. *Costantin voevod scrie lui Ștefan Salom ca să cerceteze pricina dintre Zaharia, nepotul Cârstei, și locuitorii din satul Măstăcani, ținutul Bacăului, pentru că ținea acestora niște părți de ocini, drept despăgubire de pierderea unor vite și a unei sumi de bani, cu care moșul său Cârstea plătitese dăbilele acelor săteni.*

† **Nol Costantin voevod bajilu milostliu gpodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domnie me la sluga noastră la Ștefan Salom, dămu-i știre că au venit defași înainte Domniei mele Zahariia, feciorul lui Ivan, nepotul Cârstei din Măstăcâni, din *Câmpu lui Dragoș*, de ne-au arătat înainte noastră un ispisoc de întăritură dela Ștefan Vodă Tomșa, și două cărți iarăși Domnești de întăritură, dela Radul vodă și dela Vasilie vodă. Scriindu cum ca să aibă moșul său Cârstea, ce mai sus să pomenește, și cu tată-său Ivan, a țină toate părțile de ocină și de moșie, cu tot vinitul, acestor oameni, săteni din Măstăcâni, pre anume Irimia, și Simion, și Grigorița, și Bratășu, și Zahariia, și Puiul, și Gavril Ciocanea, și Nechifor Motoca, și Pătrașcu, și Căzacul, și alt Nechifor, și Samoil, și Mașteiu, și Ionuțu, și Veverițoae, și Ion Hrișcă. Care părți de ocini sintu în sat în *Măstăcani, la ținutul B(a)căului*, pentru căci au perit moșu-său (moșului său) Cârstei într'aceli vremi trecute (niște bucate) pentru dăjdiile acestor oameni, ce să pomenesc mai sus, *la dăbilari*, doi-sprezeci boi . . . vaci cu vieței, și un cal . . .

și trei poloboace de miere, și douăzeci de galbeni, bani de argintu. Și așijdere iarăși i-au mai perit moșului său Cârstii și alt bou și 9 ughi bani . . .
. . . iarăși la nevoi *la dabili*, și li-au pus cisor oameni, ce să pomenescu mai sus, moșu-său Cârstea, și zi peste zi cu giudeți, ca să-i plătească ei bucatili, ce i-au perit pentru dânșii, și banii la dabili, și să-și scoațe ei părțile lor de ocini dela mâna Cârstei și zua (ziua) li-au trecut și bucatili nu i-au mai plătit, ci și-au lăsat ei părțile de ocini piitoare, la mânuli Cârstei, tatăl lui Ivan.

Pentr'aceaia dacă viți vedeà Carte Domnii meli, iar tu să te scoli și să mergi la sat la Măstăcâni, și să strângi oameni buni megieși de pen pregiur, din sus și din gios, . . . megiiășii locului ace-luia carii vor hi, și să socotești foarte cu mare dreptate, să li ei (iei) sama pre amănuntul pe direse și pe cărți, ci ari Zahariia, feciorul lui Ivan, dela alți răpăosași Domni, și nimăroi să nu fățărăști. Și de să va aflà cum adevărat va fi ținut moșu-său Cârstea și tată-său Ivan părțile de ocini acestor oameni, ce să pomenesc mai sus, pentru bucatili lor și pentru banii ci li-au perit pentru dânșii, la dăbilar, ne plătindu-le bucatele și banii ce-au dat pentru nevoile lor, ca să îi faci giudeț Zahariei, feciorul lui Ivan, să ție și el părțile acele de ocini, precum li-au ținut și moșu-său Cârstea și tată-său Ivan, cu tot venitul. Așijderili și pentru niște *pâine* ce s'au luat de pre aceli părți de ocini și stă poprită iarăși cui vii socoti, că să vini acea pâine, aceluia să o dai, iar cui să va păreà cu strâmbul dintru sămințieli cari vor hi acelor oameni, ce să pomenescu mai sus, și cuiva dintre răzeși, să vie difață la Divanul Domniei meli. Și, precum vei aflà mai cu dreptul, să-i faci Zahariei și o mărturie încredințată dela mâna ta și dela acii oameni

buni, ce să vor tâmplă cu tine la acea socoteală, și să o dai la mâna Zahariei, feciorul lui Ivan, ca de să vor mai tragi cinevaș dintru sămințieli acelor oameni și cinevași dintru răz(eși) . . . să avem știri și Domniia mea. Aceastași scriem Domnia mea.

U las vt. 7196 Mart 24

Saam gdinâ vilial.

(L. P. D.)

Tudosă Dubău vel logofăt

† *Toader Bildiman*

Notă.—După originalul găsit între hârtiile Bălăbăneștilor. Nu știm cum s'a putut întâmpla aceasta, Măstăcăni fiind tocmai în ținutul Bacăului. *Câmpul lui Dragoș* este pe Nichid, între Nichid și Bistrița (I. Bogdan, Doc. lui Ștefan cel Mare. II, p. 551).

LXXXI.

Iași, 1688 (7196) Iulie 2. *Costantin Cantemir voevod scrie boeriului Vasile Costache vel vornic ca să meargă pe unde sânt moștile remase dela răposatul Isar și să le împartă între feciorii acestuia, dându-le în a lor stăpânire și părțile remase dela frații lor cei morți, Canolachi, Vasile și Ion, avându-se acum în vedere și izvodul de împărțală dela Bejan Gheuca și dela Vâlcul.*

† **Noi Costandin voevoda boj. milost. zemli Moldavscol.** Scriem Domniia mia la cinstit și credincios boiarenul nostru, dumnelui Vasilie Costachii vel vornic, facem știre dumitale pentru satele și moștile acestor giupâniase, a Mariei și Aniții și a Catrinii Cârstoae și a Iorgăi și a lui Gligorie, fctorii lui

Isar, dacă vii vedea cartia Domnii meale, iar dumneta să te scoli și să mergi pre unde sânt aceste moșii, și să strângi dumneta oameni buni, megiași de pen pregiur și să socotești dumneta să le alegi moșiile, să le împarți, să să știe carele unde va ținia și părțile a fraților celor morți, a lui Canolachie și a lui Vasilie și a lui Ion, să le împarți, dumneta pe frații cești vii, carii mai sus scriem. Așijderia pentru izvodul de împărțală ce au avut dela Gheuca Bejan și dela Vâlcu, să să socotiască a- nume precum au venit părțile atuncea, căce jăluiră că, la împărțală, unii au luat mai mult și părțile își țin deplin. Deci și acele toate să le socotești dumneta, ce să va afla c-au strâmbătăți, să-i așăzi dumneta precum vii află mai cu dreptul. Și așea precum li-i aleage dumneta să le faci o mărturie, să avem știre zdravie. U Ias, let 7196 Iuli 2.

Saam gpodin veleal.

(L. P. D.)

vel log. uc.

Notă.—Bejan Ghenca a fost vornic de Bârlad pela 1640, împreună cu Efrem (A mea *Ist. com. Bogdana*, Docum. p. 25). Într'un rând acelaș Bejan a avut ca coleg în trebele vornic ei, cum vedem din actul de mai sus, pe Vâlcu. Despre acesta se vorbește într'o poruncă a lui Ștefan voevod (feciorul lui V. Lupu) dia 1660 August 29, în care se spune: „Scr em Domniia mia, la sluga noastră, la Ionașco den Corvești, dă-mu-i știre că Domnei miale, sau jăluit. Ștefan den Vâștilești, pre Vâlcu ceau fost dregător la Bârlad, zicând că i-au luat doi boi fără de liage. și fără de ispravă, și un bou i-au fatorsu, iar cu altul i-au rămasa. etc. (Idem, p. 31). În actul defață este vorba deci de un izvod anterior anului 1660, făcut de *Bejan Gheuca și Vâlcu, deregători de Bârlad.*

LXXXII.

Iași, 1690 (7198) Iunie 26. *Constantin Cantemir voevod scrie boiariului Baenschie ce-a fost sardar, părcălabul de Tutova, că, jăluindu-se Simion din Fichitești asupra lui Vasilie Galerie din Bilcești, în privința unei tocmeli, să-i cheme și să le ia sama și să-i așeze, raportând de rezultat.*

† **Noi Costantin voevoda boj. milost. gpodară zemie Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boiariinul nostru la *Baenschie*, ce-au fostu sărdar, *părcalabul de Tutova*, dămu-ți știre că Domniei mele s'au jăluit Simion de Fehitești pre Vasilie Galerie den Bilcești, zicându c-au avut o tocmală cu *în măsă tată-său* celuia, precum ni-au arătat o scrisoare dela dumniului răpăusatul Gheorghită Bogdan comisul; dacă vei vedea Cartea Domnii mele, iar dumne-ta să trimeți să-i chiemi pe toți la domnia-ta și să li iai sama foarte pre amănuntul. Deci, precum vei află mai direptu, să-i așăzi acolo și să avem știre. Aceasta scriem. U Iaș It 7198 Iuni 26.

(L. P. D.)

vel logofăt.

Notă. — De pe original. Fehiteștii și Bilceștii, mici cătune în jud. Tutova, pe râul Tutova. *In măsă tată-său*—bunică-sa, după tată.

LXXXIII.

BĂrlălești, 1691 (7199) Martie 6. *Cos-*

tantin Vârtej își vinde partea sa din balta Hârcețe vel vornicului Vasile Costachi, drept 10 lei.

† Adecă eu Costantin Vârtej, ginerile lui Bălan din Sărățeani, scriu și mărturisăscu, cu acest ade-vărat zapis al meu, precum eu de nime silit, nici asuprit, ce de a mea bună voe am vândut a mea driaptă ocină și moșie, partea mia din baltă dela Hârceate, caria-m iaste mie dată dela socru-mieu Bălan de Sărățeani. Aceasta am vândut dumisali lui Vasilie Costachi vel vornic și giupânicasăi dumi-sali, Catrinii, și cuconilor dumilor sale, drept zeace lei, și dumnealui mi-au făcut plată deplină, pentr'aceaia ca să le fie dumilor sali driaptă ocină și moșie în viaci, și cuconilor dumilor sali. Și la această tocmală și vânzare s'au tâmplat dumnealui Costan-tin vel păharnic, și dumnealui Lupul Costachie vel medelniciariu, și dumnealui Pavăl Bujoranul biv vel sulgeariu, și dumnealui Toader Bujoranul armașu, și preutul Ion Galbănul, și preutul Gheorghie ot Bârlălești, și Andoni Albul ot Sărățeani, și Costan-tin Turcea, și mulți oameni (tineri) și bătrâni. Și, pentru mai mare credință, mi-am pus deagetul, și dumnealor boiarii au iscălit, ca să să știe.

U Bârlălești, lt 7199 Mart. 6.

Gostantin ● Vârtej.

Lupul Costachi vel medelnicer. Pavăl Bujora-nul biv vel sulger iscal. Evei Gheorghie ot Bâr-lă(leşti). Az Toader Bujoranul armaș. Erei Ioa-nu Galbănul ot Bârlăleşti. Andoni ● Albul. Costantin ● Turcea.

Notă.—După actul original, care este scris foarte frumos, *Hăr-cete* este lângă Prut; *Sărățeni*, *Bârlălești*, sale spre apus de Prut. Toate în jud. Tutova.

LXXXIV.

Iași, 1692 (7200) Aprilie 12. *Constantin Cantemir voevod scrie boiarului (Cârstea Iamandi paharnicul) că i s'au jăluit frații Vasile și Gavril, feciorii lui Gligori, și acesta fecior lui Chiriac Sturza, asupra lui Gligorașco Isar și Iorga Isar,— pentru niște ocini, remase de pe moșul lor, Isar, ce a fost jicnicer mare.*

† **Noi Costandin voevoda boj. mil. gdar zemii Moldavscoi.** Scriem Domnia mea la boiarul nostru la (loc lăsat alb ca 10 c. m.), îi facem știre că Domnii meali s'au jeluit boerii noștri, Vasile ce-au fost jicnicer mari și frate-său gavril postelnicul, feciorii lui Gligori ce-au fost păharnic, și (loc alb ca 2 c. m.), ficior Sturzăi lui Chiriac, pe Gligorașco Isar și pe Iorga Isar, zicând cum au ei cu toții rămasă câteva ocini și moșii de pe moșul lor, Isar, ce-au fost jicnicer, și s'au sculat Gligorașco și Iorga de-u vândut câteva ocini și le-u zălojit, și mai le petrecut toate și părțile lor ce li s'ar hi venit. Pentru aceia iață că-ți scriem dumitale, dacă vei vedè Carte Domnii mele, iar dumneta să strângi oameni buni și să miargi să socotești foarte cu mare dreptate toate ocinile câte or hi de a lui Isar jicniceriu, și să le aleagi tuturor, osăbit să știe căruie câte i s'a veni, și să și stâlpești, precum îi socoli. Și de le va ajunge dreptu tuturor bine de pin toate șatele, ei ș-or jine cîne cât i s'a veni; iar de nu le

va agiungi și or hi vândut ei de istov neste care sate ce le-ar hi părțile acelor vânzători, să le opriască ce fe părțile lor de pe unde li-ar hi vândut. Și, precum vei aleage și stâlpi, vei faci dumneța mărturie. Toe pișem. Saam gospodin veleal.

U Ias, lt. 7200 Ap. 12.

(L. P. D.)

vel log. uc.

Notă. Nu se arată numele boerului însărcinat cu lucrarea poruncită de Domn, dar noi credem a fi Cârstea Iamandî paharnicul, — întrucât acest act este găsit între alte multe acte rămase dela acel boeriu.

LXXXV.

Iași, 1692 (7200) Maiu 16. *Constantin Cantemir voevod, la jăluirea lui Toader Bujoranul, scrie vornicilor de Bârlad, că, dacă-i cu dreptul, atât fetele lui Ipatie, pentru via din Curuești, cât și Gligoriță Mutul, deacolo, pentru niște moșie, — să-i facă zapise, sau să-i întoarcă banii înapoi.*

† **Ion Constandin voevoda boj. milost. gdră zemle Moldavscoi.** Scriem Domniia mia la vornicei de Bârlad, dăm știre că Domniei miale s'au jăluit boiarinul nostru Toader Bujoranul vornicul de poartă, zicând că au cumpărat o vie dela fiateli lui Ipatie de Curuești, de câtăva vreme, ș-au cumpărat nește moșii dela Gligoriță Mutui, și zapise nu mai fac. Pentru aceia, iată că vă scriem să socotiți de va hi așia să le dați strânsoare, ori să-i facă zapis vornicului fiateli lui Ipatie pre vii și Gligoriță Mutul pre

moșii, ce i-au vândut, ori să-i dia banei ce le-u
dat; iară de chip, să le dați zi să vie
defață. U las lt. 7200 Mai 16

(L. P. P.)

vol logof. uc.

Notă. — De pe porunca originală, Corueștii sunt acei de pe
părăul Bogdana (jud. Tutova, pl. Simila).

LXXXVI.

1692 (7200) Iunie 20. *Suret de pe hotar-
nica bucății de loc ce este între Balumirești și
între Dealul-mare, ce au avut stolnicul Ștefan
(Cerchez) dânie dela Andonie Vodă (1675-78).*

Milostive și Luminate Doamne, să fie Măriia D-
tale sănătos.

Adică noi robii Măriei Tale, Dabija biv vl. log.
și Vasilie biv vornic de Bârlad, facem știre Măriei
Tale, că ne veni poronca cu cinstită Carte Măriei
Tale, scriind să mergem să strângem oameni buni
megieși de pen pregiur să hotărâm și să alegem o
bucată de loc, din locul târgului Bârladului, care
este dânie dată dela răposatul Andonie Vodă d-lui
Ștefan marele stolnic. Deci noi, după poronca Mă-
riei Tale, am strâns oameni buni de prin pregiur
megieși și bătrâni și tineri; am mers socotind cu
bună socoteală în dreptate; căutat-am și Dresul
dela Andonie Rosăt Vodă, și am început a stâlpi
locul din semne în semne, purcegând întâiu din
obârșie *Văii Dumbrăviții cei mari*; pus-am o pia-
tră din sus de *drumul cel mare, care vine dela*

grăjdeni și trece la Bârlad, și-n coada Văii Dumbrăviții mari s'au pus sămn cruce într'un copaciu ; și de acolo am purces peste drumul cel mare în gios pe un hat până în vâlcea Dumbrăviții cei mici, și am pus în vâlce al doile piatră de lature drumului ce merge în Trestiana ; și de acolo am purces tot pe hat pe margine unor pământuri până la capetele unor pământuri, ce vin dela Movilița Pascului în gios, și am pus al treilea piatră în capetele pământurilor ; și de acolo am purces alături cu acele pământuri, pe din vale de moviliță, și am pus a patra piatră, între drumul cel mare, ce vine dela Grăjdeni și trece la Bârlad, și între drumul ce vine din Gura Trestienii și trece peste drumul cel mare, și e (ia) în sus pe din dial de Odae Cimbalii ; și de acole tot pe drum în sus, s'au pus al cincelea piatră în multe unii vâlcele, unde să cotește drumul lângă niște tufe, unde-i Săpătura Ghergului ; și de acole am purces tot pe drum, în sus și s'au pus al șaptele piatră lângă drum din deal de Odae Cimbalii, unde vine un drum deacurmezișul ; și de acole am purces tot pe drum în sus, și am pus al șaptele piatră din deal de Odae Pascului, din vale de drum ; și de acole am purces tot pe drum în sus și s'au pus al optule hotar în Movila Săpată, ce este în tufe deasupra Dealului-mare, până în margine tufilor din sus de drumul ce vine deacurmezișul dela Frunțișeni și trece la Bârlad, și s'au pus semn cruce într'un copaciu, în margine unei săpături ; și de acole am purces la vale, pe drumul ce vine dela Frunțișeni, și am pus al nouălea hotar între drumuri, în coada Balumireștilor, în coasta despre apus, în capetele unor pământuri despre Odăile Vinteștilor, alături cu tufe.

Deci, noi, dinpreună cu toți megiesii și orășenii, am stâlpit precum mai sus scrie, și am făcut această încredințată mărturie la Măria Ta. Tâmplatu-s'au într'această alegere de parte de loc, anume: *preotul Ignat* dela biserica domnească, din târg din Bârlad, și *d-lui Ioan Paladi postelnicul*, și *d-lui Abazâ Ion postelnicul*, și *Vasilie Gâlcă vornic de poartă*, și *Hrâste din Bârlad*, și *Dumitrașc ottam*, și *Gavril Mandre ottam*, și *Pascal ottam*, și *Cimbala ottam*, și *Cole Boul ottam*, și *Toader căpitanul de menzil*, și *Lupul feciorul Stratului Vântul ottam*, și *Ioan zăt Vântul ottam*, și *Vasilie Ghirgul ottam*; și alți oameni buni bătrâni și tineri s'au tâmplat la acest loc ce s'au ales dânie d-sale lui Ștefan vel stolnic, ce are dânie dela răposatul Andonie Vodă. Și așa am ales și am stâlpit cu toții dinpreună cari scriu mai sus, și pentru credință am iscălit și au pus șoltuzul cu 12 pârgari pecete orașului Bârladului, ca să fie de credință.

U Bârlad, 7200 Iunie 20.

Dabija biv vt. logof. Șoltuzul (pecete târg. B.) cu 12 pârgari. Ierei Ignat. Vasilie biv vornic. Ioan Paladi vt. post. Ioan Abazâ post. Vasilie Gâlcă vornic. Toader căpitan de menzil. Pascal star(oste). Dumitrașc ottam. Hrâste. Cole Boul. Cimbala. Ioan zăt Vântul. Lupul Vântul. Vasilie Ghirgul. Istratie Goga. Ștefan Blănariu.

(Urmează legalizarea Isprăvn. Tutovei din 1803 Ghenarie 21).

Notă.— Din o condică intitulată *Doc. Casei Roșca Codreanu, din Bârlad*, vol III, fila 13, unde stolaicul (mai târziu

spaterul) Ioan Codreanu, copiind această hotarnică, pune următoarea însemnare : „Care acest loc să află supt stăpânirea „Schitului Grăjdenii, cum și a d-sale spat. Cost. Paladi, și „într'a me stăpânire, — a cărei bucăți de loc hotarnică am „găsit'o în părințasca me casă la un loc cu scrisorile Frunțisenilor și a Balumireștilor, — și cu înșelăciune m'au făcut „Egumenul Teodosie a Schitului Grăjdenii de i-am dat'o, po- „prind copia aceasta“. (A se vede și lucrarea mea „Frații Gh. și N. Roșca Codreanu“, pag. 16-28, 1908, Bârlad, Tip. G. V. Munteanu).

Din acest act se constată că bucata de loc dintre Dealu-mare și Balumirești, care până la Antonie Rușat Vodă (1675-78) făcea încă parte din moș a târgului Bârladului, a devenit, prin danie, proprietatea lui Ștefan Cerchez stolnicul, și apoi a trecut la urmașii acestuia.

LXXXVII.

1692 (7200) Iunie 20. *Vel Stolnicul Ștefan Cerchez dăruiește feciorilor Vântului, din Bârlad, Valea Balumirești, pe care dânsul o avea danie dela Duca Vodă (1666-67) și Ilieș Vodă (1667-69).*

Adecă eu Ștefan vel stolnic scriu și mărturisesc cu această adevărată scrisoare a me, precum eu am dat și am dăruit danie *feciorilor Vântului*, din dânie ce mi-au dat *Duca Voevod și Ilieș Voevod*, eu am dat lor, unde li-au fost *Odăele lor în Balumirești*, carele eră odăele lor pe dânie ce mi-au dat și au miluit acei Domni răposaiți, cari se scriu mai sus. Și i-am fost făcut eu și niște zapise, de când s'au hotărât locul întâiu; iar acum mai pe urmă m'am sculat în zilele Măriei Sale *Constantin Voevod* și am hotărât o bucată de loc, ce mi-au dat *Andonie Voevod*, și am stâlpit și am hotărât. *Deci, acum pe urmă de iznoavă le-am ales ce vor*

finè ei din dânie me ce mi-au da' o. Datu-li-am Vale Balumireștii cât finè săpăturile, din coada Balumireștilor, din hotarul ce este lângă drum, ce vin din gios despre Odăile lor până la un păr, și s'au pus piatră supt păr, din deal de odae lui Gavril Vântu. Și de acolo au purces drept prin tufe până la capetile unor pământuri, ce vin din vale la deal, în margine săpăturilor s'au pus al doile piatră; și din piatra aceia au purces la vale alături cu poiana pe margine fufilor, pre din gios, până în matca Bulumireștilor; și au trecut în ceia parte pe din gios de iazul cel bătrân, și s'au pus al patrule hotar în coasta despre soare-răsare; și s'au suit dintracel hotar prin zare dealului, și au mers și s'au pus hotar al cincilea hotar în zare dealului despre răsărit în potriva iazului lor cel nou; și de acolo au purces pe drum în sus până în coada Văei Balumireștilor, și s'au pus hotarul al șeasele, care s'au stâlpit și s'au ales. Și când l'am făcut acest zapis fost-au d-lui Dabija vt. logof. ce-au fost hotarnic, și d-lui Ioan Paladi postelnicul, și d-lui Ioan Abazà postelnic, și Vasilie vornic de târg, și Vasilie Gâlcă vornic de poartă, și Hârste de Bârlad, și Dumitrașco ottam, și Pascul și Cimbalà, și șoltuzul cu 12 pângari, și alți oameni buni și bătrâni. Și pentru mai mare credință mi-am pus și pecetea, și acești boeri au iscălit, și au pus și pecetea orașului ca să-i fie de credință. 7200 Iunie 20.

Ștefan vel stolnic, u Bârlad. (L. P.)

Ioan Paladi vt. post. martor.

Și eu Savin Pârnu martur.

Dabije vtori logof (L. P. T). *Vasile Gâlcă* vornicul. *Vasile* biv vornic iscal. Și eu *Lupu Codreanu* am scris zapisul acesta și am iscălit.

Notă. — Din *Doc. Casei R. C., Bârlad, inedite* vol. II. fila 10.

LXXXVIII.

Bârlad, 1692 (7200) Iulie 24. *Scrisoarea* lui *Ion Grădescul pitar* și *Toderașco vornic* către *marele vornic Alex. Ramandi* în chestia pârrii ce a avut *Gr. Isar* și cu *visterniceasa* lui *V. Gheuca* vist. pentru un loc, *odae de vaci*, la *Bădeana*, lângă *Bârlad*.

† Cinstite dumneta frate logofete mari, dumitale cu s(ă)nătate mă închin ; poftim dela mlstivul Dumnezău, această puțin(ă) scrisoare a noastră să aple pe dumta cu paac(e) și cu snătaate. Alta, facem și(i)-re dumitale c'au venii de ș-au întrebat înaintia noastră *Gligori Isar* și cu dumnaei *visterniceas(a)* a răposatului *Vasilie Gheucă*, ce-au fost *vistiernic*, zicând *Gligorie Isar*, precum ari o moșie împreună cu dumnaei *vistierniceas(a)* la *Bădianul*, mai gios de târgului *Bârladului* ; și s(e) jelui *Gligori Isar* precum îi înpresoar(ă) *vistierniceas(a)* moșia lui cu moșia *dumisale*, și au pus și o *odae de vac(i)* dumnaei *vistierniceas(a)* pre locul lui ; iar dumnaei *vistierniceas(a)* așea au dat sam(ă) înaintea noastră, precum nu-i iaste *odaia dumisale* pre locul lui *Isar*, ce iaste pre locul *dumisale*, unde n'are treabă *Isar*. Deci, având amândoi *pric(e)*, eu n'am crezut *nic(i)* pre dumnaei *visterniceas(a)*, nici pre *Isar*, o ce-am

socotit ș-am trimes oameni buni de credință, pre Vasili Grădescul, ce-au fost pitar, și pe Toderășco, nepotul vornicului Balșu, vornicul de Bârlad, ș'au socotit siamnele locurilor, ș-au aflat că înblă Gligori Isar făr de triaa-b(ă) și odaia visterniceas(ei) iaste pre locul dumisale, iar Gligori Isar încă au luat și de peste Bârlad de a ziace, dela un loc a dumisale a visterniceasăi, ce s(e) chiamă Țigănești, din vro patru-cinci pământuri; și încă au aflat și o pîiatră luat(ă) și mutat(ă), nu să știe de cin(e) iaste mutat(ă) de pe locul dumisale visterniceas(ăi), acolo unde era pric(e) între dânșii. Iar dac(ă) am luat sama siamnelor, pietrelor, carili au fost pus(e) în dial și de o parte de apa Bârladului și de alta, socotind siamnele, au aflat că înblă Gligori Isar făr(ă) de isprav(ă); dec(i) dmnta acol(o) vei luă sama cin(i) a hi mutat piatra, și încă după ce-au înhlat el făr(ă) de triab(ă), acolisându-s(e), au și suduit-o pre dumnaei precum au auzit mulți oameni. De aceasta facem știre dumitale, și s(ă) fii dumnta sănătos.

U Bârlad let 7200 Iuli 24

Dar dac(ă) suduești unul ca acela pre o giupâ-nias(ă) mari și o faci de ocar(ă), și a noastre ce bine or să pară, cu unii ca aceștia pe urma noastră; eu am vrut să-i dau certare, ce-au fugit, iar dm la să socotești pentru aceasta, să aibă dreptate. Ca o slug(ă) a dumitale. *Grădescul pitar. Mai mic și plecat a dumitale. Toderășco vornic. Az Alexandru Ramandi.*

Notă.—Publicat de d. Ghibăescu în „Ispisoace și Zapise” vol. IV, p. I. — pag. 223-224. Din Actele Spitalului Sf. Spiridon, Iași. „Moșia Bădeana-Giulești, plic. I, No 5, hârtie fină.

LXXXIX.

Bârlad 1692 (7200) Iulie 24. *Cartea lui Alexandru Ramandi vel vornic de Țara-de-jos în pricina dintre Grigore Isar și visterniceasa răposatului Vasile Gheuca visternicul, pentru o odaie de vaci, că s'ar fi făcut la Bădeanul, mai jos de Bârlad, după rămas pe Isar, după cercetarea făcută la fața locului de către V. Grădescul pitar.*

Alecsandru Ramandi vel vornic dolnii zemli. Ade-că au vinil înaintia noastră de s'au întreat Gligorie Isar și cu visterniceas(a) a răposatului Vasilie Gheuca vistiarnicul, zicând Gligori Isar precum ari o parte de ocin(ă) împreună cu dumnaei visterniceas(a) la Bădeanul, mai gios de târgul Bârladul, și s(e) jălui Glogori Isar precum îi împresoar(ă) visterniceasa moșia lui cu moșia dumisal(e) și au pus și o odaie de vac(i) dumnaei visterniceasa pe locul lui; iar dumnaei visterniceas(a) așa au dat sama, înaintea noastră, precum nu iaste odaia dumisale pe locul lui Isar, ce iaste pe locul dumisale, unde n'are treab(ă) Isar. Deci, având amândoi pric(e), eu n'am crezut nic(i) pre dumniaei visterniceasa, nic(i) pe Gligori Isar, ce-am socotit ș-am trimis oameni buni de credință, și cu dânșii depreun(ă) am trimis pe Vasilie Grădescul ce-au fost pitar, și pe Toderașco, nepotul vornicului Balșu, vornicul de Bârlad, ș-au socotit siamnele locului, ș-au

aflat că îmblă Gligori Isar fără de treab(ă), și odăia visterniceasăi iaste pre locul dumisale; iar Gligori încă au luat și de peste Bârlad de a ziac(e) dela un loc a dumisale a visternicesăi, ce s(e) chiam(ă) Țigăneștii, din vro patru-cinci pământuri; și încă am aflat și o piatră luat(ă) și mutat(ă), nu s(e) știe de cine iaste mutat(ă), de pre locul dumisali vister-niceas(ei), acolo unde era price între dânșii; iar dac(ă) am luat sama siamnelor, pietrelor, carile au fostu pusă în dialu, și de o parte de apa Bârladului, și de alta, socotind siamnele, am aflat că îmblă Gligori Isar fără de ispravă. Deci, văzând și noi așa, s'au făcut această mărturie la mâna dumisale vistiernicesăi, la cari giudeț s'ar tâmpla, să aibă credința. să s(e) știe. U Bârlad li 7200 Iuli 24.

Notă. — Publicat de d-l Gh. Ghibănescu în *Ispisoace și Zapise*, vol. IV p. I pag. 224 - 225. Face parte din Actele Spital. Sf. Spiridon, Iași. — „Moșia Bădiani-Giulești, plic. No. 4, hârtie fină”.

XC.

Iași, 1698 (7201) August 7. *Constantin Duca voevod scrie boiarinului său Neculai Bașotă vel medelnicer, ca să cerceteze jăluirea lui Sturza postelnicul asupra lui Vasile Buzdugan, ce-au fost postelnic, pentru niște boi, pe care, acest din urmă, pe când se găsea z'otaș la Tutova, îi luase pentru țărani ce i-ar fi avut Sturza la Urlați.*

† **Noi Constantin Duca voevod boj. mil. gpdară zemli Moldavscoi.** Scriem Domnia mea la boiarinul nostru Neculai Bașotă vel medelnicar, dămu-i știre că Domniei mele s'au jăluit boiarinul nostru Stur-

zea postialnicul pre Neculai, fratele lui Vasile Buzdugan, ce-au fost post(elnic), zicând că i-au luat nește boi, când au fostu *zlotaș* la Tutova, pentru țărani ce ar hi avut Sturzea post(elnicul) la Urlați. Pentru acesta lucru, dacă veți vedea cartea Domniei miale, iară dumnata să socotești de va fi așea precum au jeluit Sturzea, post. și de-i va fi luat boii dumisale pentru *cisla țărănească*, numai să trimiți să-i ia doi boi și să-i dai pre mâna Sturzii, iară el să-și fie căutat să ia dela țărani, să nu ia boerescu. Aceasta facem șlire dumitale. Saam gospodin reci. U Ias let 7201 Av. 7

(Adaos) Iar de va hi într'alt chip, să vie delață.

(L. P. D.)

Veliții boleari ucl.

Notă. — *Zlotaș* — perceptor sau strângător de bir. *Cisla țărănească* — repartizarea ce-și făceau țărani sau sătenii prin o anume listă decât trebuia să dea fiecare, după puterea sa, la banii birului, din suma ce era aruncată de ocârmuire asupra satului lor. *Zlotașul* Neculai Buzdugan, nepufând, se vede, încasă, ceva dela țărani depe moșia Sturzii dela Urlați, li împlinise acestuia niște boi, cea ce, zice Vodă, că nu trebuia așa să facă, — ci să se fi adresat numai la țărani respectivi, cari, prin *cislă*, să-și li plătit birul ce-i privia

XCI.

Iași, 1698 August 9. Costantin Duca voevod scrie la niște boeri însărcinați a cerceta pricina de neînțelegere dintre răzășii de Românești și Simina visterniceasa, pentru un bătrân și jumătate despre strămoșul lor Drăghici Porojie.

† Ion Costantin Duca voevod hoj mil. gpodară

zemli Moldavscoi. Scriem Domnie mea la boerii noștri dumnealor (loc alb ca 8 c. m.). Facem știre dumilor voastre că au avut pâră defață înainte Domnii mele și a tot sfatul nostru Vasilie și Gligori, ficiorii lui Bălăban, și alte seminții a lor, cu dumneaei Simina, giupâniasa Gheucăi ce-au fostu visternic mari. Zicându cum au Bălăbăneștii 1 bătrân și pol, în sat în Romănești, disprea strămoșul lor Drăghici Porojie și au tot ținut în Romănești moșul lor și și pe urmă au ținut și ei pân acmù casăli acolo ; iar cându-i acmù să scoală dumnaei visterniceasa Gheucăi și zice că n'au ei nici o treabă acolo, și nu sântu de săminție lui Drăghici Porojie, de care lucru dumnaei visterniceasa Simina încă dedi samă cum adevărat n'au Bălăbăneștii nici o treabă acolo în Romănești, nici sântu de săminție lui Drăghici Porojie ; căci Drăghici Porojie iaste strămoș dumisali visternicesăi, și ni-au arătat și dres pe sat pe Romănești, iar Bălăbăneștii numai cât au șăzut acolo de s'au hrănit pe acea ocină și acmu să fac moșiani și zic că sântu din săminție lui Porojie și (dovezi) n'au arătat. De care lucru iată că vă scriem Domnie mea : Dacă veți vedea carte Domnii meali, iar dumnevoastră să vă sculați și să mergeți acolo, la Romănești, și să strângeți oameni buni și bătrâni, megieși de prin preagiur și să le luați sama foarte pre amănuntul și cu frica lui Dumnezău, nevegându (sic) voi nemăru, și să întrebați de megieși cu ce socoteală au șăzut Bălăbăneștii și tatul lor și moșul lor acolo într'acel sat, în Romănești, avui-au niscaiva sureturi dela săminție iai (ei) dumisalii visternicesăi, au de

sămînție lui Drăghici Porojie au fost, și cu ce fel de socoteală au ținut ei acolo, au împlă ei acoli-sându-să fără de cali. Și în ce chip îți socoti și-ți aleagi de povestea lor cu oameni buni și cu frica lui Dumnezeu, să faceți și o mărturie la mâna cui să va veni, să avem știre. Aceasta facem știre dumilor voastre. Toe pișem. Saam gospod vomî.

U Ias, lt 1693 Av. 9.

Notă. -- După originalul scris pe o coală hârtie siglată și subțire, din care a rămas numai prima jumătate, pe care îl scris porunca lui Vodă.

Data acestui act este dela Hristos, -- ceia ce pentru seculul al 17, ieste un lucru foarte rar.

XCII.

Iași, 1695 (7208) Iulie II. *Mitropolitul Sava, Episcopii din Moldova și boerii Divanului, adevăresc că călugării dela mânăstirea Bârnova, din codrii Iașului, cu voia Doamnei răposatului Dabija Vodă, au vândul moșia Rădăeștii, din jud. Tulova, și în schimb au cumpărat niște dughene în Iași.*

Să ubomi, Sava Arhiepiscop i Mitropolit Suceavschii, i Misail Episcop Romanschii, i Lavrentie Episcop Radovschii, i Varlaam Episcop Hușchii, i Tudosie Dubău vel logofăt, i Vasilie Costachi vel vornic dolnii zemli, i Mitria Apostol vel vornic vișnei zemli, i Neculai Costin hatman, i Iorga vel postialnic, i Vasilie Catacozuno vel spatariu, i Antiohie Jora vel păharnic, i Dumitrașco Mavrodin vel visliarnic, i Dumitrașco Cuzea vel stolnic, i Ștefan Cerchezul

vel comis, i Ștefan vel medelniciar, i Ștefan Miles-cul vel cluciaru, i Gheorghii Apostol sãrdariul, i Dumitrașco Ursan vel sulgiariu, i Sandul Crupen-schie vel jitnicar, i Dabijia Scãrlet vel pitariu, i A-postol vel armaș, i Gavril aga, i Ion Pãladie vtori logofãt, i Solomon Costache vtori postialnic, i Pã-trașco Costin trei logofãt, i Ștefan Pilat, i Dumitrașco Guțul, i Vasili Gãlcã, i Alexandru Chiriceel vornicii de poarta Mãriei Sale lui Vodã. Facem știre cu astã adevãratã mãrturie a noastrã pentru satu *Rãdãeștii*, dela ținutul Tutovei, cu viacini cât au fost partia rãpoasatului Domnu Dabijeii Vodã în-tr'acel sat: Fost-au dat rãpoasatul Dabijia Vodã a-cea parte de ocinã svintei mãnãstiri Bãrnova, ce iaste în codrul Iașilor, hiind ctitoriu la acea svântã mãnãstire; iar dupã sãvârșenia Dabijeii Vodã, soco-tiind Egumãnul dela acea svântã mãnãstire, împre-unã cu Mariia sa Doamna Dafina a rãpoasatului Dabijeii Vodã, cã de puțin folos iaste acia ocinã svintei mãnãstiri, au vândut acia parte de ocinã din Rãdãești, cu vecini, dumisali lui Vasilie Gheuca, ce au fost vistiarnic mari, și cu banii ce-au luat dela Gheuca vistiarnicul (loc alb ca 2 c. m.) au cumpã-rat niște dugheane aicia în târgu în Iași dela (loc alb 15 c. m.), care dughiani sint pe ulița (loc alb ca 4 c. m.). Deci, *într'acesta chip mãrturisind Mã-riia Sa Doamna Anastasiia a rãpoasatului Domn Ducãi Vodã, fiica mãrii Sa'e Doamnei Dahinei, am fãcut dela noi aceastã incredințatã mãrturie la mãna dumisali Siminei visterniceasãi Gheucãi vistiarnicul și a cuconilor dumilor Sali, sã li hie de mare credințã, mãcar ca sã serie acia parte*

*de ocină în driasâli mănăstirii Bârbovei, iar să
să şlie precum li-au vândut călugării cu voia Mă-
rii Sali Doamnei Dafinei, şi au cumpărat pre a-
cei bani aciali dughiane în Iaşi, socotind să le
hie mai de folos svintei mănăstiri.*

Şi, pentru credinţă, cu toţii am iscălit, şi *Măria
Sa Doamna Anastasiia deosăbi au făcut dumisăli
visternicesăi zapis dela mâna Mării Sali, să hi(e)
de credinţă.* U Ias, lt 7203 Iulie 11.

† **Sava Mitropolit Suceavschi.**

Tudosă Dubău vel logofnt iscal.

Vasilie Kostachi vel vornic.

Neculai Kostân hatman.

Antiohie Jora vel paharnic.

Solomon Kostachi vtori postelnic.

Notă.—După mărturia originală, în care, deşi se văd trecute
numele tuturor Episcopilor şi Boerilor divanişti, nu sânt însă, după
cum se vede, cu toţii iscăliţi.

XCIU.

1695 (7204) Noemvrie 12. *Constantin
Duca voevod scrie biv vel visternicului Lupul Cos-
tachi ca să cerceteze pricina dintre biv vornicul
de poartă Buta şi dintre nişte nepoşi a lui Bantăş
cel bătrân, pentru un loc din fundătura văei Stoe-
şeştilor, unde şi-au făcut ei bordei şi acum se
fac moşinaşi.*

† **Noi Costantin Duca voevoda boj. mil. gpdariu
zemii Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la credin-

ciosu boiarinul nostru, dumnalui Lupul Costachi biv vel visternic, facem știre dumitale: Că aicea făcù jalobă, la Domniia mea, Buta, biv vornic de poartă, pre nește oameni anume Miereuță Șuică și pe Toderac și pe nește nepoți a lui Bantăș cel bătrân ; *zicând Buta, precum s'au sculat de unde ședia ii, din șăsul Bârladu'ui, și au mârșu în fundătura văii Stoeșeștilor și ș-au făcut bordei, când trecea împăratul la Camenița, cu voe Butii și altor răzăși, și acii oameni moșie acolo n'au avui, și au șăzut de atuncea până acmù, cându-i acmù ei să fac moșinași, și au mârșu cu plugurile d-au arat sâliștia ; și Buta le-au zis să nu are sâliștea, că eră să-și facă casă, unde au vrut și mai denainte vream, iară ei n'au băgat saamă, hiindu omeni cu stăpâni ; deci Buta, văzându că nu bagă saamă, n'au vrut să să pue în potrivă și au mârșu tot pe acia moșie la altă fundătură, ce să chiamă Petrișorii și și-au făcut casă acolo ; și sânt 7 ani de când au făcut casăle și, la făcutul casălor, nu au zis nîmi nici un cuvânt, nici dintr'alți răzăși, nici acii oameni ; iar acmu zic că au moșii, și au făcut o carte a Domnii meli la Costantin paharnicul, fiindu-le stăpân, ca să-i giudici, și dumnalui zici că nu li-au căutat dreptate, și au învoit oamenilor acelora precum ca să strâci Buta casăle de acolo ; deci Buta ne arată și o mărturie dela oameni buni și bătrâni, zicând că acii oameni n'au moșie acolo, și înblă fără triabă, și dumnalui paharnicul n'au giudecat drept, ce am socotit și am triimis la dumnata să li iai sama pe dreptate și cu frica lui Dumnezeu, și, precum vei afla, să faci și mărturie încredințată la*

mâna cui s'a vini ; să aduci știre Domnii mele.

U Ias, Lt 7204 Noemvrie 12.

(L. P. D.)

vel logofătu.

Notă.— Actul defață face parte din hârțile d-lui Gr. Perticari asupra moșiei Stoeșeștilor-Fălcu. Prin cuvintele „când treceă împăratul la Cameniță“, se înțelege venirea Sultanului prin Moldova în anul 1673 (Letop. Mold. II p. 7) și trecerea lui pe râul Bârladului în sus, și tot înainte spre Cameniță. Aceasta a făcut pe bietii oameni șezători pe șesul acestui râu ca să-și caute cu acel prilej un adăpost pe locuri mai depărtate și mai dosite, cum era fundătura văei Stoeșeștilor. Dela așezarea celor pârâți și până acum. la jăluirea lui Buta asupra lor, trecuseră 22 de ani (1673—1695).

XCIV.

Iași, 1696 (7204) August 28. *Antioh Costantin voevod îndatorește pe lefecii dela Roman, Gavril, Pricopie și Ghenghe, ca să plătiască 27 lei, în afară de alte cheltuele, lui Ursul Bostangiul, din Bârlad, chizăș fiind acesta la niște Turci, pentru banii luați de dânșii pe miere și tiutiun.*

† **Noi Antioh Costantin voevod boj. milostilu gpar zemle Moldavscoi.** Adecă s'au pârât defață înaintia Domnii miali Ursul Bostangiul, din Bârlad, cu Gavril și cu Pricopie și cu Ghianghia, lefecii dela Roman, zicând Ursul Bostangiul cum au luat acești oameni, Gavril și cu Pricopie și cu Ghianghia, bani dela niște turci, din Bârlad, pre miare și pe tiutiun, și el au fostu chizias de dânșii la turci ; și ei n'au stăfuit în țară să plătiască miare turcilor și tiutiunul, ei-au fugit ; și, fugând ei, l'au apucat turcii pre dân-

sul și l'au pus la închisoare, di-au șazut în temniță, la Bârlad, un an, și apoi l'au adus un aprod aicia la Eși și au șazut la varță giunățate de an. Ș-au făcut multă cheltuială pentru dânșii, până i-au adus aice la Eși, precum are Ursul și izvod de ce-au cheltuit. Pentru aceia i-am dat Domniia mia rămași pe Gavril și pe Pricopie și pe Ghianghia să-i întoarcă toată cheltuiala pe izvod ce are 27 lei, fără un an ce-au șazut în temniță, la Bârlad, și acolo cât va hi cheltuit să va socoti drept, și pe cât să va socoti c-au cheltuit într'acel an să-i plătiască toată cheltuiala. Inșă am socotit să-i plătiască c'un-cetul (sic), până la anul să-i dia toată cheltuiala până la un ban. Și de acmu aciastă pâră-să nu să mai pârască peste cartia Domniei miali.

U las let 7204 Av. 28.

(L. P. D.)

vel logofăt vâ Divan

Notă. -- După actul original. *Bostangiul* (cuv turcesc) == grădinarul, *Lefeci* (iarăș turcesc) == soldați cu plată. *Varță*, *vardă*, == gardă, sentinelă, serviciu de pază, să facă strață.

XCV.

Coruești, 1698 (7206) Iunie 10. *Simion Coruiu și un alt cineva au fost însărcinați cu cercetarea pricinii dintre femeia Vasilca, fata lui Hurguleși (Ștefan) Pârvul postelnicul, nepot lui Grigorie Roșca, — pentru moșta Hriasca, din plasa Pereschivului, jud. Tutova.*

† Cinstit dumneta hatmane, să fil dumneta sănă-

tos. Facem știre dumitali că viin(d) o fâmeia *Vasilca* cu cinstită carte Mării Sale lui Vodă, astă toamnă, la noi, *zicând că are moșia la Hriasca cu (Ștefan) Pârvul postelnicul într'un loc*; deci noi n'am putut să le alegem atunce, că am avut bogate nevoi, iar acum am dat știre fâmeii și postelnicului; ce postelnicul Pârvul șiade de trei zile și fâmeia nu mai vine. Ce noi, văzând că nu mai vine fâmeia, au strânsu Pârvul postelnicul oamini bătrâni de pin pregiur, anume: Zaharie călugărul ot Chiliani, și Vasile Docoliniașu, și Vasile Negriai de Tătareani, și Costantin Mihalce otam, și Sava Buganul, și alți oameni, cari s'au mai pileji, și nu s'au pus în mărturie, — *mărturisesc preacum acia moșia au cumpărat Grigorie Roșca, moșul postelnicului, a Pârvului, dela Hriascanul*; iar fâmeia aceasta, anume Vasilca, nici o triabă n'ari în Hriasca, că moșia ei este aliasă din *Gura Hușoii* în gios; și-au avut Hurguleț, tatăl Vasilcăi, un puțu și, trepădând Roșca la moșie, i-au dat un cal in puț și nu știm plătitu-i-au calul, au luat-au acia bucăți de loc din Hușoia. Deci, noi preacum știm așia mărturisim cu sufleteli noastre înnainte lui Dumezău și a dumitali.

Să fii dumneta sănătos în Hristos, amin.

U Coruești, lt 7206 Iuni 10.

Simion Coruiu

(Nedescifrabil).

Notă. — După originalul scris pe o foac de hârtie, jumătate coală în lung. Satul Corueștii este acel de pe Pereschiv-Tufova, Hriasca, tot într'acolo. Nu știm cărui Hatman este adresat acest raport-mărturie. Grigorie Roșca (fiul lui Maftei Roșca) este strămoșul în linie dreaptă a lui Gheorghie și Neculai Roșca-Codrenilor. funda-

torii liceului de băieți și școlii normale de fete, din Bârlad. Părvul (Ștefan) postelnicul este fiul Părvului și al Zinicăi, și care Zinică eră soră cu Grigorie Roșca, — deci postelnicul Părvul eră nepot lui Grigorie Roșca. (vezi a mea broșură : Frații Gh și Nec. Roșca-Codrianu, Bârlad 1908, — p. V—VII).

XCVI.

1697 (7206) Decembrie 10. *Zinica Pârvoaia, cu fiii săi, Enachi căpitanul și Ștefan postelnicul vând siliștea Hrtasca, ce este în fundul Văii Tătărănilor, lui Antohi armașul.*

Copie.

Adecă eu Zinica Pârvoae și cu fiii mei, Enachi și Ștefan Părvul postelnicul, scrim și mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru la mâna dumisali lui Antohi armașul, cum noi de nime siliți, nici a-supriți, ci de a noastră bună voe, am vândut dumisale a noastră dreaptă ocină și moșie sâliște a nume *Hrtasca*, ci este în fundul *Văii Tătirenilor*. Care ace sâliște să hotărăște despre răsărit, în zarea dealului despre Cârjăoani, și din sus, să hotărăște cu hotarul Măscureilor ; și pin codru și despre apus, să hotărăște cu hotarul Mirenilor ; și din sus, cu hotarul Horgiascăi. Care această moșie ni-au fost noă dela moșii noștri, și am vândut' o dumisale drept cinci (rupt), și ni-au dat plata deplin întru mâinele noastre, ca să-i fie dumisale dela noi driaptă ocină și moșie în veci neclătît, și giupâne-săi dumisale, și cuconilor d-sale, și nepoților și strănepoților d-sale. Și nime dintru săminție noastră să n'aibă triabă a să amestecă de astăzi înainte, să fie d-lui volnic di pre acest zapis al nostru să-și facă și diresa Domnești. Și acest zapis s'au făcut

dinainte a mulți oameni buni și bătrâni, cari sânt mai gios iscăliți. Și pentru credință ni-am pus și noi degitul și iscăliturile, ca să să știe. 7206 Dech. 10.

Zănica Pârvoae. Enachi Pârșul căpitan. Ștefan post. Neculai Gâlcă martur. Vasile vornic. Vasile Gâlcă vornic. Și alți martori.

(O notă în dosul actului). Această copie, postânduindu-se de mine cu cea adevărată scrisoare, care s'au găsit la preotu Gheorghie-zăi preotu Mihai ot Ciocani (pe Tutova), și fiind întocmai, s'au încredințat de cătră mine. 1821 Ghenar 11.

Costachi Cerchez căminar.

Notă. — Zănica Pârvoae este fiica neguștorului Mafteiu Roșca din Bârlad, și a fost măritată cu Pârșu. Dâșii au avut o fată, Ruxanda, care s'a căsătorit cu Dediu Spataru, iar fiica acestora, Ana, a fost măritată cu Mihai Racoviță voevod. (A mea lucrare, *Frații Oh, și Nec. Roșca Codreanu*, Bârlad 1908,—pag, III-VI).

XCVII.

1698 (7207) Septembrie 2. *Simina visterniceasa dă zapis la mâna lui Lupan ca, pentru 350 merțe de pâne ce-i este datoare, să-i fină morile de'a Ciortolom pe timp de un an.*

† Adecă eu, Simina visterniciasă, scriem cu cest adevărat zapis la mâna lui Lupan, ficiorul nostru, precumu-i sintu cu trei sute și cinci zăci de merțe de pâne datoare, și i-am dat morili dela Ciortolom într'un an, ca să-și ia pânea, carea îi sintu datoare; însă pânea eu îi sintu datoare cu de tot fealul de pâne: cu grâu, cu săcară, cu mălai, cu orzu; ce, până s'a plini soma, să aibă a le ține. Și pentru mai mare credință me-m pus și inelul, ca să fie de credință.

Lt 7207 Săpt. 2.

L. P.

† *Simina Visterniceasa.*

Notă.—Simina visterniceasa eră fiica lui Gavril Jora, măritată cu Vasile Gheuca, care a fost tăet de Duca Vodă. Pe pecete se observă numele Adrian (cu litere chirilice în alb) nu înțeleg de ce. Lupan „a fost ispravnic” (Doc. Bărl. vol. I II, p. 317), adecă omul de casă sau fecior boeresc la vistericeasa Simina, în Moldova și astăzi se aude numindu-se „fecior boerescu” — omul de încredere al unui boeriu sau proprietar.

Între felurile de *pâne* nu se amintește și păpușoiul sau porumbul, pentrucă pe la 1698 nu se cultiva încă în țara noastră.

Ciortolomul, sat în comuna Vizureni, jud. Tutova, în dreptul gării Tutova. *Mălaiu înseamnă meu, păsat de meu.*

XCVIII.

1704 (7210) Noemvrie 16. *Părcălabii de Tutova împlinesc niște vite dela casa lui Gavril Pascal armașul, și le vând în târgul Bârlad pentru 50 lei, datorii de dânsul vornicului de poartă, Gavril din satul Ruși, pe jumătate heleșteu din Zmeeni.*

† Milostive și Luminate Doamne, să fii Mărie-dumitale sănătos. Facem știri Mării dumitale c'au venit Gavril de Rusi, ce-au fostu vornic de poartă, cu cinstită Carte Mării dumitali la noi, la *Părcălabii de Tutova*, să-i plinim 50 lei dela Gavrilu Pascal armașul pentru giuătate de helășteu din Zmieni de pe Bogdana. Care, acea giuătate de helășteu li-au fostu împreună și-au fosto neguțat Gavril vornicul și cu cumnatu-său Pascalu cu Gheorghie Bogdan, ce-au fostu jîtnicer, dreptu o sută de lei. și banii nu le-u dat atunce, și le-a făcut zapis, lui Gavril vornicul și lui Pascal, să le dea bani la o zi, acea sută de lei. Și, cându au fostu la zi, nu le-au dat banii, și i-au tot urnit din zi în zi pâr s-au tâmplat de au murit Gheorghie Bogdan, și au rămas

zapisulu celu de bani la Pascal, tatul armaşului Gavrilu, şi s'au tâmplat de au murit şi Pascal. Dacă au murit Pascal, iar Gavrilu armaşulu, feciorul lui Pascalu, au luat zapisulu cel de bani şi l'au dat dumisali Lupului Bogdanu, ce-au fost halman, şi-au luat el banii pe helăşteu, şi unchiu-său, lui Gavril vornicului, nu i-au dat nimic. Deci noi, *dacă am văzut cărţili Mării dumitali de rămas şi de plinit, scriind la noi să plinim, noi am mârşu la casa lui Gavrilu armaşul şi am luat nişli vili şi le-am dusu în târgu în Bârladu, şi am strânsu preuşi şi orăşeni bătrâni, şi le-am prefuit: 4 boi 24 lei, 2 vaci 10 lei, o mânzată doi lei, 11 vite de mascuri mari mici, din iarbă, ne înblaşi în jir 11 lei. Şi au mai rămas 3 lei, şi pentru trei lei au pus zălog doi giunci (junci), un mânzat şi o mânzată, în doă săptămâni, de n'a da banii, să fie istovit; şi s'au pos şi zi, din 16 zile a lui Noe(m)vri pără doă săptămâni. Şi i-am făcut şi această mărturie dela noi la mână-i să-i fie de credinţă. Şi să fie Mărie dumitali sănătos. U Bârlad, let 7210 Noe(m)vri 16 dn.*

† Robii Mării Tale, *Părcălabii de Tutova*

Notă. — Gavril de Rusi, încă dela 5 Iunie 1704 (7210), jurasă pe Evanghelie în Biserica Sf. Neculai (Domnesc) din Iaşi, înaintea preoţilor şi protopopului Ursu, precum că dânsul n'a luat nimic dela Gheorghită Bogdan pe giurăţate de heleşteu din Zmeeni (Doc. Bârlădene, vol. III, p. 73).

De când şi până când Tutova a avut părcălabi cu îndatoriri de implinitori ai poruncilor Domneşti, în pricinile civile, precum armaşii în chestii de delictes şi crime, este o chestie care trebuie studiată.

XCIX.

Iași, 1705 (7213) Noemvrie 15. *Mihai Racoviți voevod volnicește pe Vasilachi, feciorul lui Vasile Hușanul, de a țineà și a opri părțile de moșie a lui Strătulat Hușanul din siliștele Dragomirești și Semini, pe Tutova, și Stângaci, pe Racova, pentru niște datorii.*

† **Noi Mihai Racoviți voevoda bj. milost. gpdar zemli Moldavscoi.** Dat-am cartia Domniei miali lui Vasâlachi, feciorul lui Vasili Hușanul, să fie volnic cu cartia Domniei miali a ținià ș-a opri părțili de moșie a lui Strătulat Hușanul și a fraților lui, ficiorii Apostului de *Stânigani*, părțili din sâliști din *Dragomirești* și din *Semini*, de pe *Tutova*, și din *Stângaci*, de pe *Racova*; cari părți de moșie au dat el di-au plătit niște datorii ce-au fost datori Strătulat Hușanul *cu niște stupi și cu niște miere la Turci di-au scos pe frații lui dela închisoare ce-au fost închiși pentru acea datorie a fraținesău.* Deci să fie volnic să opriască aciali părți de ocini dîntr'aciali siliști despre alți datornici, cum ar hi mai rămas dator Strătulat Hușanul. Și nime să nu stia în protiva cărții Domniei miali.

U Iaș, lt 7213 Noem. 15.

(L. P. D.)

Notă.—Scrisă pe prima loac a unei coale hârlie riglată. Stânigani în jud. Tecuciu.

C.

Iași, 1708 (7216) Maiu 5. *Mihai Racoviță*

voevod, motivat de jăluirea giupânesei răposatului Chiriac Sturza, scrie biv vel paharnicului Dabija, ca să cerceteze pe boerii însărcinați, în timpul fostului Domn Costantin Duca, cu văcăritul la Tutova și Cohurlui, în privința unei sume de 600 lei, ce dâșii, la porunca acestui Domn, împrumutase dela un turc, Hagi Soliiman, din Galați.

† **Noi Mihai Răcoviți voevoda bj. milost. gspodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domnia mia la credincios boeriul nostru dumniului Dabijia biv vel pah, facem știre dumitali că Domniei miale s'au jăluit dumneii giupâniasa răposatului Chiriac Sturzăi biv vel spăt, zicându cum, în zâleli lui Costantin Duca vodă, *au orânduif Costantin Duca vodă pe dumnelui Paladie visternicul și pe dumnetă și pe Tudorii de Galați și pe alți boeri să găsiască cu datorie 600 lei,* și au luat acești boeri dela un turcu din Galați a nume Hagi (So)liiman, de s'au datu unde au fostu orânduifți ; *și acei bani vi s'au rânduif dumiloroastre ca să-i luați banii dela văcarii de Tutova și de Cohurlui* anume : dela Vicol căpitanul, și dela Toader Sturzia, și dela Chiriac, și dela Alecsandru căpitanul, și dela Ghinia părcălabul, și dela Burghiale de Bujoriani, și dela Ion Abază post ; și dintr'aceli 600 de lei, au dat (s)amă bani, iar cu 60 lei de lei (sic) zâ(ce) turcul c-au rămas, și (de) atunci până acmù turcului nu i-au mai dat, iar acmù turcul cela cu banii s'au sculat ș-au venit de ș-au plinit banii toți dela maica răpăosatului Toder Sturzăi. De care lucru iată că-ți scriem dumitale, să cauți să chemi dumnetă pe acei boiari cari au fostu cu văcăritul la Tutova și la Cohurlui, și să li ei

dumnata sama foarte cu mare dreptate numai să
să afle la cine au rămas acei bani ; iar ne putând
afla banii la cine au rămas, să facă *curamă* cu
toții și să plătiască acei bani a turcului, că nu este
vinovat numai Sturzia să plătiască ; însă de vii află
dumnela cum acei bani au fostu asupra Sturzăi o-
rânduți dela toți tovarășii să-i dia turcului și de vor
avea tăvarășii *pecelluituri* de mâna Sturzăi cum c-au
luat acei bani 600 lei dela tovarăși și nu i-au dat
Sturzia la turcu, atunce Sturzia să plătiască ; iar de
nu vor avea tovarășii pecelluit dela Sturzia, atunce
cu toții vor plăti acești bani, nu sângur Sturzia, și
altă jalobă să nu mai vie. Aceasta scriem.

U las, lt 7216 Mai 5.

(L. P. D.)

Notă. — După actul original. *Curamă*, cuv. turcesc, înseamnă contribuție, colecție; *pecelluituri*, — înseamnă adevărințele investite cu sigilul Domnesc, cu care se încăsau de vâcării sau perceptorii anume însărcinați cu luarea vâcării.

CI.

Iași 1717 (7225) August 4. *Mihai Răco-
viță voevod scrie boerilor, Oprișan sulgerul și
Stămetie părcălabul, ca să meargă la satul Băh-
nari (pe pârăul Tutova) să cerceteze și să ho-
tărăscă moșia deacolo a Părvului pitarul.*

† **Ion Mihai Răcoviți voevoda bj. mil. gpodar zemli
Moldavscoi.** Scriem Domnie mea la boiarul nostru
*Oprișan sulgiarul și la Stămetie părcălabul, vă fa-
cem știre : dacă viți veadia cartea Domniei mele,
iară dumneavoastră să vă sculați și să miargiți la*

sat, la Băhnari, cari iaste la ținutul Tutoyii, a dumisali Pârului pitarului, și să strângeți oameni buni din sus și din gios, megiași și raziași, și să socotiți dumneavoastră cu bună dreptate, împreună cu oameni buni, și pe unde or (vor) ști și or mărturisi oameni buni și bătrâni, că au ținut Pârul cial bătrân, și or luă cu sufleteii lor, pe acolo, de n'or hi pietri sau alte sămne, să puneți și pietre, să să știe de cătră alți răziași și de cătră alte hotară. Și să faceți și mărturie din seamne în seamne s'o dați la mâna dumisali Pârului pitarul, ca să i să facă și dela Domnie mea întăritură. Iar cine i-ar fi stricat hotarul și ar fi intrat cu nebăgare de samă, strâcându-i hotarul, să ne faceți știre cu o mărturie. Aceasta scriem. U las, lt 7225 Aug. 4.

(L. P. D.)

Notă.— *Băhnarii* (dispărut) a fost pe pârăul Tutova, în părțile târgușorului Pueșii. De pe porunca originală, care este scrisă pe prima pagină a unei coale de hârtie riglată.

CII.

1726 (7234) Ianuarie 20. *Mihai Racoviță voevod, în urma judecății urmate la Divan între Axinia, femeia lui Ștefan Corne, cu Ion Blojul aprodul, pentru o vie și un loc stârpu la Răddăești (pe Bogdana), dă rămas pe Ion Blojul și câștig de cauză femeii Axinia Cornea.*

† **Noi Mihai Racoviți bj. milost. gpodar zemle Moldavscoi.** Facem știre cu această carte a Domniiai melia precum s'au pârât față la Divan înainte Domniei melia ș-a tot sfatul nostru, Axinie, femeia lui Ștefan Cornii, cu Ion Blojul aprodul, pentru o vie ce au

jeluit, cumcă i-au rămas dela soțul iai, dela Corne, într'o dumberă, unde dede sam(ă) că nu este loc de sâliște ca să șadă oameni acolo ; iar Blojul aprodul s'au sculat de vro patru(s)preci ai (ani) ș-au făcut casă și s'au așezat acolo în costele viei iai și-i tot mănâncă vie cu vacel și cu mascurii lor și-i mănâncă și oamenii lui vie, și niște *persâci*, ce-au avut în vie, încă i-au strâcat, și multă pagubă și stricăciune zâsă că i-au făcut. Și Axinie Corne dede sam(ă) cumcă Blojul aprodul nici o triabă acolo n'are, că moșie lui nu este acolo, nici vro sâlește veche nu este acolo ; iar Ion Blojul dede sam(ă) cumcă este om de moșie deacolo și este și sâlește veche. Deci Domniia me și împreună cu tot sfatul nostru am giudecat: macară de ar hi având șe Ion Blojul moșie acolo și sâliște ce veche nu este acolo, ce este în vatra satului, am giudecat ca să aibă a șede Ion Blojul și frate-său Istrate acolo, în casăle lor, până în primăvară la iuna lui April, iar atunce, la zua ce s'au pus, numai să caute Ion Blojul și cu frate-său să iasă din casăle lor, să rădăce cu tot ce vor hi având ei, să ducă ca să așeze în vale, în vatra satului, la sâliște ce veche, iar deacolo numai să lipsască ; iar ne lipsând la zua ce s'au pus, *s-a trimite om gd de le vâ aprinde casăle lor deacolo, și pre dânșii i-or aduce aice și s'or da pe uliță de vor fi de mare certare dela Domniia me.* Așijderile au jăluit Ion Blajul și pentru un pogon de loc sterpu, ce dede sam(ă) el cum c'au fost pe lângă vie Cornii, la Rădăești, ș-ar hi rămas dela un unchiu a lui, și Ștefan Corne au pus viță pe acel loc sterpu ș-au făcut vie și o ține dela. Domniia lui Costantin Cantemir vodă până ac-

mu. Deci, Domnia me ş-inpreună cu tot sfatul nostru, am luat sam(a) că de atunce, de când dă el sam(ă) că o țâne Corne, sânt la *patruzăci de ani*. Deci, Domnia me am giudecat : de (b)ună vremi că Ion Blojul nu ş-au mai călat pentru acel pōgon de loc sterpu, atunce, într'un an sau și la doi ani, să-ș hie ales cu Corne și acmu trecând atâte ani, rămâind la mâna Axiniei Cornoe ace vie, pe acel pogon sterpu, făcută de Corne, iarăși s'au ales giudecata și l'am dat rămas pe Ion Blojul aprodul din toată giudecata țărâi, ca să aibă de acmu înainte a-i da bună pace Axiniei Cornoe. Și această pără să nu să mai pârască nice o dănăoară peste Carte Domniei mele. Aceasta scriem.

U las I. 7234 Ghen. 20.

(L. P. D.)

Vel logofăt uc.

Notă. — Din hârțiile moșiei Giurineștilor, de pe Horlata, jud. Tutova, care moșie a fost proprietatea spat. Gh. Oprișan († 1849).

Procedarea cu *aprindearea caselor* de omul domnescu este, cum s'ar zice, turcească; eu n'am mai întimpinat-o în alte documente. De asemenea și darea sau expunerea unui om *pe ulițele lașului*, poate spre a fi bătut, încă n'am mai găsit-o aiurea.

Am auzit din bătrâni că, în vremele dinainte, vinovații pentru unele delictes erau bătuți, în orașe, pe la toate răspintiile cu vergi și că cel pedepsit, în afară de vaițele lui, strigă în gura mare: „Cine va face ca mine, ca mine să tragă“. De aici zicătoarea: «ii duc vergili», — adecă mă tem (de cinevâ) pentrucă are să pățască cevâ.

Este un lucru curios că oamenii în Moldova, după cât cunosc, până în ziua de astăzi, au *persăci*, de preferință prin vii.

Prin *patruzăci de ani* înțelegem că, mai înainte vreme, a-tâta se ceria pentru prescripție în materie de judecată.

CIII.

Iași 1731 (7239) Ianuarie 8. *Gligorie Ghica voevod scrie biv vel paharnicului Cârste Iamandi, care aveà un țigan ce luase în însoțire pe o țigancă a lui Miron Hancul și aveau 5 copii,—învitându-i să se înțeleagă; altfel să-și pună zi de judecată și să se înjălișeze la Divan.*

† **Ion Gligorie Ghica voevoda boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boeriu nostru, d-lui Cârste snâ Iamandii biv vel paharnic, sănătate. Facem știre că aice la Domniia mea s'au jăluit Miron Hâncul pentru o țigancă a lui driaptă vecină, ce (a) zis că au luat-o un țigan a d-tali și ari cu dânsa și vro 5 copii și tot îl porți cu cuvinte din zi în zi și nu vrei să-i dai . . . nici vii să te așăzi cu dânsul. Pentru care să cauți, viindu-ți carte Domniei mele, de vreme că este acea țigancă a lui Miron Hancul și o ține țiganul d-tali, să cauți să te așăzi cu Hancul pentru țigancă, fiind a lui driaptă vecină și mai mult jaloba să nu vie; iar de iaste poveste într'alt chip și, ne putându-vă așezà, *să vă puneți zi și să veniți amândoi dinpreună față la Divan.* Aceasta scriem.

U Ias, II 7239 Ghen 8.

(L. P. D.)

Notă. - Cârstea Iamandi biv vlori paharnicul trăia pe la 1747 (7252), Ghenar 20.

CIV.

1733 (7241) Maiu 21. *Constantin Nicolae*

Mavrocordat voevod scrie lui Șerban Botianul căpitan, ca să dea pe țiganul Andreiu lui Cârstea Iamandi biv vtori paharnic, pe care acesta îl cumpărase dela Daniil Arapul, egumenul dela sfetii Sava, și-l stăpânise 12 ani.

† **Noi Costantin Nicolae voevda boj. milostiu gospodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boiarinul nostru Șerban Botianul căpitan, îți facem știre pentru un țigan anume Andrei, de care țigan ni-au jăluit boiarinul nostru Cârste Iamandi biv vtori păh, cumcă l'ai luat la casa ta de te slujăști cu țiganul, și el ar fi cumpărat pe acel țigan dela Daniil Arapul, egumenul de sfetii Sava, și-l stăpânești de 12 ani, iară acmu tu i-ai luat țiganul. De care iată că-ți poroncim să cauți, având Cârste Iamandi dreptate să ia pe țigan, să-i dai țiganul; iar de ai ceva a răspunde, îndată să te scoli să vii la Divan, că, ne dând pe țigan și ne viind la giudecată, ța veni om gpod de ti-a aduce și-i da și *cibote*, și cartea aceasta să o dai la mâna Cârstei Iamandi păh. Aceasta scriem. Lt. 7241 Mai 21.

(L. P. D.)

Notă. — *Cibote* înseamnă plată pentru omul Domnesc, însărcinat spre a-l duce la lași pe un invinuit. Pe partea de dinafară a actului stă scris: „La boiarinul nostru Șerban Botianul biv vei căpitan, datise“.

CV.

(**Fără dată, c. 1740**). *Izvod de cheltuelele făcute la înmormântarea boeriului Toader Sturza vel jienicer.*

Izvod precum s'au socotit pentru grije lui Toader Sturza vel jicnicer.

40 bezmeni ceară	15 lei, la Egumeni,
1300 p(â)ni, 10 lei	la preuți
3 ial (ovițe)	2 ughi la ciocli
10 berbeci	2 lucrul făcliilor
3 lei pește	2 lei boj . . . de . . .
2 merți păsat	6 lei 8 năfrâmi
50 vedri vin	130 lei :
12 lei cheltueli mărunte,	5 coți atlas albu,
ceapă, chiperi	mătasă
10 care lemne	petelili
4 saci făină	teste poleială albă
1 covor vlădicăi	teste poleială galbănă
1 năframă	10 lei la bacal să să de
1 atlas la năsilie, pos-	1—zlot am dat la Gligo-
tav de îmbrăcat să-	raș
creiu, ținte de îm-	
brăcat săcreiul.	
4 p(o)t(ronici) 4 scânduri	

Notă.— Prin 40 bezmeni ceară, cred că trebuiește a se înțelege o cantitate de ceară luată dela locuitorii cari aveau stupi și se aflau cu așezarea pe moșia boerului Sturza, și această denumire—prin inițiativa strânsoarei ce se făcea de către cămărașul de lumini pentru Cartea Domnească, care bezmen se numia (Cant. D. M. 86, tributum cerae . . . quod bezmen vacator). Prin ial(ovițe) se înțeleg vaci sterpe, ce s'au tăet la acea înmormântare pentru pomană la popor. Iar pe-telele și testelele de poleială de aur și argint,—se întrebuintau la poleirea smochinelor, alămâelor și portocalelor, sau a altor poame sau fructe ce se vor fi pus în anume bețișoare, pentru a se înfinge în colacii, numiți în limba popo-
rului capete, ce de regulă se fac, până în ziua de azi în Mol-
dova, la înmormântări, în formă de S și de 8. Covor vlădi-
căi, se vede că pe atunci, în afară de năframă la cârjă sau

la lumânare, i se mai puneà Vlădicăi sub picioare, la prohod, și nn covor, — care se luà aroi pentru el.

Prețurile sânt arătate numai pentru lucrurile cumpărate, nu și pentru cele ce se aflau în casă.

CVI.

Iași 1742 (7250) Februarie 5. *Costantin Neculai voevod împuternicește pe un armaș ca să meargă la Grigorie, fost căpitan mare de Covurlui, și să-l siliască pe acesta a-i da pe mână pe un Nedelco, ce i-au fost argat, și care acum erà învinuit că au furat un cal și 5 epe.*

† **Costandin Nicolae voevod boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** Dat-am carte Domnii meli slugii noastre, *cestui armaș*, să fie volnicu cu carte Domnii meli a merge la *Grigorie ce-au fost căpitan mare la Covurlui*, și să aibă căpitanul Grigorie a da pe un Nedelco, ce-au fostu argatu căpitanului, — și acum prinzându-să doi tâlhari, anume Ștefan și iar Ștefan, cumnași căpitanului Grigorie, și, aducându-i aice, s'au pus la temniță. Și mărturisăsc acești tâlhari pentru un cal și 5 epe a preutului Melahie din *Bursuci* ot Tutova, cum li-ar fi furatu, acel Nedelco, și li-ar fi dus la *cotu lui Gherei Mârze*. Pentru aceia să aibă a apucà pe Grigorie căpitanul, și Grigorie căpitanul să caute pe acel Nedelco, și, ori unde l'ar aflà, să-l prinză și să-l pue în *butuci*, și să-l de pe mâna omului gospod, să-l aducă aice, să să dovediască cu tâlharii. Și nime să nu ste în potriva cărții Domnii meli. U las, lt 7250 Fevr. 5.

(L. P. D.)

Procit. 3 logofăt.

Notă. — Scrisă pe un sfert coală de hârtie. *Bursucii* au fost sat în cuprinsul comunei Bălăbăneștii, din jud. Tutova, astăzi sânt cunoscuți numai ca simplu trup de moșie. Această Carte Domnească, ca și alte câteva hârtii Bălăbănești, mi s'a încredințat de d-l Grigorie Teodoru, epitrop casei Sf. Spiridon, din Iași, — originar din acel sat.

Butuc, butuci, — Instrument de pedeapsă.

CVII.

1742 (7250) Februarie 16. *Coștandin Macrocordat voevod vo'nicește pe (Cârstea Iamandi) să-și stăpâniască moșia, oamenii să-l asculte și el să le pună vornicel.*

Ion Costandin voevod boj. mil. gpodar zemli Moldavscoi. Să fie volnic să-și stăpâniască moșie lui și oamenii, ce vor ședeă pă moșia lui, să asculte de dânsul, și el să le pue *vornicel*, și dijmă să-și ia pe obiceiăiu; iar cine va aveà a răspunde, să vie defață. 7250 Fevr. 16.

(L. P. D.)

Notă. -- Cartea aceasta de volnicie credem a fi dată lui Cârstea Iamandi. Constatăm că, în satele de pe moșiile boerești, pe *vornicel* îl punlă stăpânul moșiei și nu locuitorii.

CVIII.

1745 (7253) Febr. 12. *Jaloba lui Lupu Coioroă din satul Sărăfenii, jud Fălciu, asupra unui vornicel din satul Crețana și asupra tuturor sâtenilor deacolo.*

Milostive și luminate Doamne, să fii Măria Ta sănălos. Jăluesc Domnii Mării Tale, ca Domnului milostiv, pe un lovu, cari iaste vornicel la un sta a-

nume Crețana ot ținutul Fălciului și pi sătenii dea-
colo : că viind cercătură la Mărie Sa Costandin
Vodă și viind cercători d-lui comisul i Sufache cu
cercătura peceților la Ghenari, au găsit pi un Pri-
copie Cojocariul din Igești în sat în Crețana, și
i-au dat pecete ; dar, fiindu-mi acel Pricopie dator
să-mi legi giumătate de pogon di vie, au venit la
casa me să-mi tai haragi ; ei, Măria Ta, au venit la
casa mea și n'au vrut să-și ia omul și l'au îngrozit
și, fugindu omul au venit cu tâmpijicuri (sic) și
mi-au lepădat un zapis de moșii acelu om, ne fiind
eu acasă, și au luat bani, zicând cătră gazda me
că am zis eu să de bani ; și l'am plătit un an de-
plin ; acmù Măria Ta, mi-au luat și de a zice și
sânt, Măria Ta, păgubaș și de bani și făr de mo-
șie ; și ei sânt toți iscăliți în zapis, că sânt răzăși.
Ci mă rogu, Doamne, milii Mării Tale, să nu rămâiu
păgubaș, că port și acmù acei bani cu camătă, și
sânt sărac și de moșie și de bani, și am rămas cu
lacrămile pe obraz. Mă rog Mării Tale de dreptate,
că Măria Ta ești lumina celor întunecați, și fii Mă-
ria Ta sănătos.

Robul Mării Tale

Lupul Cociorvă ot Sărățeni ot Fălciu.

(Pe fața întâi a foei a doua)

† Io Ioan N. Vd, bj. milost. gospodar zămli Mol-
davscoi. Dumneta ispravnice dinpreună cu vel căpit.
de Fălciu să-i aduceți pe acii oameni față, și să le
luați sama foarte cu dreptate și, dupăcum să va că-
deă, să holărați cu carte de giudecată.

7253 Fevr. 12.

(L. P. D.)

Procit 3 logof.

Notă. - Pecele mică inlipărită cu roș. Actul mi s'a dat de d-l
Maior Tudor Panfil, acum răposat. Gazda me, soția me.

CIX.

Iași, 1747 (7255) August 25. *Ion Grigorie Ghica voevod înputernicește pe boiariul său Cârstea Iamandi, de a-și luà Țiganii robii, cari să trag dintr'un Petrea Țiganul, de pe ori unde i-ar află.*

† **Ion Grigorie Ghica voevoda boj. milost. gpo. dar zemli Moldavscoi.** (Scriem) Cartea Domniei mele boiariului nostru d-sale Cârstei Iamandi biv să fie volnic cu cartea Domniei mele a cercă Țigani, ce s'ar fi trăgându (din Pe)tre Țiganul, pe care Țigan arată d-lui zapis încredințatu cu iscălituri a boeri mari, dela un Șerbul Gheuca postelnicul, în care scrie că au dăruit pe acel Țigan răpăosatului *Vasilie Costache, ce au fost vornic mare, tatul soacrei paharnicului Cârstei Iamandi,* pentru multă facere de bine ce-ar fi avut despre d-nalui vornicul Vasilie. Deci, ori-unde ș-ar află niamul dintr'acel Petre Țiganu, să aibă a-i luà cu totu ce-ar avè ei la stăpânirea sa, să-i ducă la casa d-sale, fiind dumnalui ține (sic); *iar de ari avè cine cevà a răspunde, pentru acești Țigani, să vie să stè față la divan cu scrisori ce-ar avè.* Și nime să nu ste în potrivă peste cartea Domniei meli.

U Ias It 7255 Augustu 25.

(L. P. D.)

CX.

1754 (7262) *Pecelluit sau adeverință cu pecelea Domnească pentru plata vâcăritului pe un an.*

Ținutul Tecuciul vâleat 7262 ocolul
Nicoreștilor **satul** Nicoreștilor **numele**
Ioniși **porecla** Vasălachi **vite patru** boi
părul unu vânăț-galbăn, unu bălțat-murgu,
unu vânăț, unu floren.
am plătit vâcăritul într'acestu anu

Notă.—Pecetluitul defață constă dintr'o bucățică de hârtie, imprimată cu cirilice, lungă de 25 c. m. și lată de 12 c. m. Sigilul Domnesc este imprimat cu roș, având pe el bou-rul și vulturul cu o coroană deasupra, semn că Racoyițeștii au domnit în ambele principate.

Cuvintele imprimate, din pecetluit, sânt redate aici cu litere mai negre, spre deosebire de cele scrise de mână. Pe contra pagină este o pecete mică imprimată în negru, cum și 2 semnături, nedescifrabile, desigur ale funcționarilor încăsători, ne arătându-se însă suma încăsată.

Găsit în hârțiile Pupezenilor (sat în jud. Tutova), ce mi s'au dat de d-na Atanasiade.

CXI.

1755 (7263) Aprilie 29. *Andreiu Vârgolici, Simion Vârgolici și Lupu Bălăban, dau o mărturie la mâna feciorilor lor, Apostol, Constantin și Ioan, despre un furt de haine și odoare, ce au suferit din partea unor săteni tâlhari din Bursuci, enumerând lucrurile furate.*

† Noi, cari mai gios ni-am iscălit, făcut-am această mărturie a noastră, cu sufletele noastre, la mâna

feciorilor noștri, anume Apostol Vârgolici, i Costantin Vârgolici, i lui Ion Vârgolici, și celorlalți frați tuturor, că, avându noi niște haine și odo(a)re și tâmplându să de le-au furat niște oameni din *Bursuci*, nepoți Rohnii, anume : feciorul lui Cârștișor, Apostulu, și Mărdari, și Iacov zet ego (=ginere lui), și cu Burla fata lui Cârștișor, și Nechita, fecior Zizului; și i-am căutat pe tâlhari și am prinsu pe Nechita, fecior Zizului, și l'au dus la casa lui Gligori Bălăban și l'au întrebat ce ați făcut straile? el au dat samă, de ne-am scos capetele din foamete și din lipsă,— dar noi vom argăți și vom vinde moșii și ce om (vom) avè, și vom plăti; că nu ne este năpaste, cari știu și eu Lupul Bălăban și mărturisăsc cu sufletul meu. Iar peste noapte au fugit Nechita tâlharul dela casa noastră și, de atunce, nu s'au mai găsit nici unul dintr'acești tâlhari. Și au ocini, moșii, și, de frica strailor acestora, n'au mai culezat să vie să stăpâniască moșiile. Și paguba au fost : 2 părechi de desagi de lână tărănești, și plini desagii, anume ce au fostu, o sucnă, și un băibarac și un brâu de mătasă de 12 lei, 3 părechi șerji poleit(e) de argintu, și 3 inele de argintu i poleite și cu zăvat, și un contăș de postav, și o păreche brenevigi de postav vineți, și trei fețe de perini cusute, două năfrâmi femecești, denainte, 3 cămeși femecești și cinci năfrâmi de brâu, 2 înbrododeneți, și 4 saci de lână necusuți, țesuți în sus, și o cergă cu lați creți, și o scoartă, și un polog, și trei zeci coți pânze, și o zgardă de argint de(n) trei bucăți, și o căldari, și niște brățeri de argintu, și o păreche de heră de plug. Noi așe știm și mărturisim

cu sufletele noastre înainte lui Dumnezeu și înainte a toată giudecata. Și, pentru credință, am pus degeteli în loc de iscălituri. Ap. 29, 7263.

● Eu Andriiu Vârgolici ● Eu Simion Vârgolici
● Eu Lupul Bălăban

Notă.—Originalul scris pe prima față a unei coale de hârtie riglată. Pe partea de dinafară stă scris: „loniță Ifrim și cu alți frați a lui, deosăbit de părțile ce au, vor să stăpâniască și părțile tâlharilor acelora din Bursuci“.

Bursucii (sat dispărut), fost în cuprinsul com. Bălăbănești-Tutova. *Sucnă* (de unde sucman)—postav pentru sucmane.

Nechita a fost la casa lui Grigore Bălăban, fie că acesta era cel mai cu vază din familia păgubită, fie că era investit și cu oare care autoritate, acolo, în Bălăbănești.

CXII.

1757 (7265) Martie 14. *Scarlat Grigorie Ghica voevod serie Ispravnicului de Tutova și boierului Costantin Sturza biv vtori paharnic, ca să cerceteze pricina dintre Ștefan Gălușcă și Toader Sion, ambii din jud. Tutova, pentru o parte de moșie Corobăneștii și pentru un loc de prisacă pe moșiia Hârșova, și, judecându-i, să-i așeze, cum ar fi mai cu dreptate.*

† **Noi Scarlat Grigori Ghica vvoda bojlui milostliu gpodar zemli Moldavscoi.** Credincioși boiarii Domniei mele, d-lui . . . biv vel șetrar, ispravnic de ținutul Tutovii, i Costantin Sturzea biv vt paharnic, vă facem știre că ni-au dat jalobă Ștefan Gălușcă mazil ot Tutova, zicând că, având o moșie anume *Corobăneștii* la ținutul Tutovii, dinpreună cu Toader

Sion și cu frați-său Ioniță, carile au murit; și sculându-să Ioniță Sion, carele au murit, di au zălogit toată moșiia Corobăneștii la Andriian Cozma, acmu Andriianu stăpâneșli toată moșiia și partea jăluito-riului acestuia; și, fiindcă Ioniță Sion au murit, nu vra frați-său, Toader, să de bani Cozmii, ca să răscumpere moșiia, și stă moșie la mâna Cozmii, și acesta iaste păgubaș de vinitu moșii di pe parte lui. Osăbit au mai jăluit Ștefan c-au făcut un loc prisacă pe moșiia Hârșova, ce o are împreună cu Toader Sion, și acmu dupăce-au tăet Ștefan pădurea ș-au făcut loc de prisacă, să scoală Sion și aduce stupi de-i pune în locul cel de prisacă a lui Ștefan și ia el tot vinitul moșii, dupăcum mai prea largu viți înțalegi din jaloba lor. Pentru care iată că vă scriem dum. văzând carte Domnii meale, să aduceți defață pe Toader Sion, și întâiu să le luați sama pentru ace moșie, ce iaste zălogită la Cozma, chemând și pe Cozma defață și dovedindu-să c'au zălogit acel Ioniți Sion, fratele lui Toader, toată moșiia și parte lui Ștefan, să apucați pe Toader Sion ca să plătiască banii Cozmii, să scoată moșiia; ori dacă vrea Sion să întoarcă bani să răscumpere moșiia, fiind zălogită, să întoarcă Ștefan și să fiia el stăpânitoriu, de vreme ce iaste răzeș, iar să nu rămâia acesta lipsit din moșiia lui; cât și pentru locul cel de prisacă, ce arată Ștefan că l'au făcut iai din pădure, iarăș să-i luați sama; și, dovedindu-să că l'au făcut Ștefan cu toporul și Sion n'au avut triabă, să dați mărturiia la mâna lui Ștefan, ca să-și stăpâniască locul cel de prisacă și, ce-a fi luat până acmu, să pliniți dela Sion. Și pentru toate precum

a fi mai cu dreptate să-i giudecați și să-i așăzați, ca să nu să mai jăluiască, hotărând prin Carte de giudecată; iar ne odihnindu-să acolo, să le dați zi de soroc și cu mărturiia să-i trimitați la Divan. Această seriem. Lt. 7265 Mart 14.

(L. P. D.)

Vel logofăt.

Notă. — De pe originalul care este în păstrarea mea.

CXIII.

1757 (7265) Iunie 1. *Strămoșii Bălăbăneștilor, după mărturisirea bătrânilor Simion Vărgolici și Lupu Bălăban, oameni trecuți de 80 ani.*

Izvod di strămoșii socru nostru (sic) Ion Pechi, precum au mărturisit Sămion Vărgolici și Lupu Bălăban, oameni trecuți pști 80 ani, din Jăravățu, dila Bursuci, *undi șăd acum Bălăbăneștii*, 7265 Iunie 1.

Dediră samă acești mai sus numiți : pentru că au fost doi frați, oameni streini, nu știu, greci au sârbi, neguțitori, și au fost făcând cerezi de boi, și pi unul l'au chemat Pechi și pe altul, nu i se ține minte numele, cari au luat pe strămoșa Adămeștilor, și dintr'acela sânt Adămeștii.

Iar Pechi, fratele acestuia, fiind rezmeriți într'ace vremi pentru Tătari, s'au tâmplat acolo, la sat la Românești, și înconjurând Tătarii casa unui Roman vel paharnic, și având acel Roman, vel paharnic, față mari, au zis tatăl său, cine s'ar găși să-i scoateți fata dila robie, și i-au scos'o acest Pechi, și au dat'o după dânsul. Și cu ace față a lui Roman au făcut pi un Bălăban, și acest Bălăban au

făcut șasă feciori și patru feli, nepoți paharnicului Roman.

Feciorii anume să să știe : *Pechi sân Bălăban*; *Picoș brat lui Pechi*, stărp; *Aftènie*, tij; *Vasilie*, tij; *Grigorie*, tij; *Toader*, tij.

Fetili anume : *Buna Focșoi*; *Antonii*, *Mărica*, *Ioana*.

Și dintr'acești 10 frați au rămas șapte, di să înparlu și acei trei stărpi, să îmbracă pe acești șapte numi.

Și pentru moșii câti hotară au anumi să să știe acești frați dimpreună : în *Romănești*, în *Popești*, în *Epurești*, în *Bursuci*, în *Băgăoani* și în *Oncani*.

Vasile Dorobăju, Sămion Bumbar și Constandachi Bradre, Vasile Profir.

Asupra Vindereilor

Gheorghii Sirbul, i Gheorghe Tașcă, Antohi Badașcă, și Sandul Baicu, Vasile Baicu, Ion Podașcă, Ștefănachi Ciocan, Miron Ciocan.

Asupra Grăjdenilor.

Alixandru Popa, Mihai Popa.

Izvod de strămoșii noștri di pi Focșoi

Lupul Arhirie, Gheorghie Lazor, Manoli Gheorghii, Toader Zvârlifus, Andreiu Zvârlifus, Panaite Ciubărcă, Toader Negoii, Dumitrachi Rotar, Toader a Vasîlcăi, Vasile Moraru, Toderășc Ianoli, Antohi a Catrinii, Panaite Domnișor, Ioniși Rotariu, Costandin Moisë, Manoli Olariul, Neculai Dumitru, Dumitrachi a Vasîlcăi, Vasili Dimofti, Neculai Domnișor, Ioniță Dumitru, Neculai a Catrinii, Grigoraș Vărtosul, Vasili a Catrinii, Gavril Lazor, Andrunachi

Lazor, Neculai Arhiri, Iacob Olariul, Vasili a Zamfirii, Ștefan Manoli, Coste Venin, Costandachi Brăharu, Mihalache Bostan, Lupul Corui, Costandin Bădrăgan, Gavril Dimofte, Dumitru Manoli, Costandin Zvârlifus. Arhirie Lazor.

Notă.—După original, *Româneștii, Bursucii*, au fost sate în comuna Bălăbănești, jud. Tutova. Actul este dăruit mie de bătrâna Bălăban, care a trăit în Bârlad.

CXIV.

1768 (7271) Februarie 5. *Diata Ilincăi Tuchilă prin care dăruiește bisericii sfântului Neculaiu trei dughene și o pivniță, în mijlocul târgului Bârlad, și un pogon de vie la Nicorești.*

Diata Ilincăi Tuchiloe ce au mărtu(ri)sit la bola ei înainte preușilor, când au făcut masle, și ce-au dat bisericii anume să știe ce au dat. Au dat trii dughene și cu oa pivniți din mijlocul târgului să fie a sfintii biserici; și au mai dat un pogon de vie la Nicorești, tot *sfintii beserici, care este hrumul sfântului Erarh Neculaiu, ci esti făcută de Toder Tuchil(ă) ci au fostu bărbat Ilincăi Tuchiloe. Și cându au făcut acile dughene l-a (le-au) făcut cu cheltuiala lui Toder Tuchil(ă) și cu a Ilincăi: iar locul este dat giuătate zestre de socrul său, Cole, iar giuătate este dat de târgoveși, din locul târgului, fiinducă au fost și el ispravnic târgului, și, ne avându copii rămași pe urma lor, au dat sfintii bes(er)icii. Iar cine s'ar acoliși, ver di(n)namul lui Toder, ver dintr'a Ilincăi, să fii suptu blăslui (blăstămul) besericii și a sfântului Ierahcu (Ierarh) Neculaiu, și de noi ne ertați.*

Și, cându s'au făcut această diiată, s'au tâmplat preuții care s'or și iscăli. Iar cari preuți or sluji la sfânta biserică să aibă a face sfânta Leturghie în toată zilile, și să pomenască tot namul nostru. Și această diiată să fie de mare credință ori la ce giudecată s'ar tâmplă.

Let. 7271 Febr. 5.

† Erei Manole proin protopop, dohovnic, am scris.

† Erei Ghlorghii Brăescul protopop am fostu față la masle(te) ei.

† Erei Costantin m'am tâmplat la masle.

† Erei Vasile Praja, cumnat Ilincăi Tuchiloe.

† Erei Angheluți m'am tâmplat la maslu.

Handwritten text in Cyrillic script, likely a transcription of the document's content. The text is written in a cursive style and includes several lines of text, some with decorative flourishes. The text appears to be a list of names and titles, similar to the typed transcription above.

Si eu Ene, nepot lui Toader Tuchilă, am fostu față la această danie și m'am iscălit

Și eu Toder, nepot lui Toader Tuchilă, am fostu față la această danie și m'am iscălit

Notă. -- Actul original, după care am transcris, este în posesiunea d-lui Șmil Catz, comerciant în Bârlad, str. Ște-

fan cel Mare, No. 159. Din acest act se constată că biserica îi făcută de Toader Tuchilă, fost Ispravnic, pe când se afla în viață, probabil în 1760, după tatarii din 1758 (A se vedea Doc. Bârlad, Vol. II, p. 44). Biserica aceasta Tuchilă, Tuchioloia, s'a făcut desigur din pajiște, cum se zice, — după cealaltă biserică a Sf. Neculai, făcută de Dima, a fost arsă de tatarii din 1758 și prefăcută mai pe urmă de familia lașanu.

CXV.

1765 Iulie 13. *Grigorie Alexandru Ghica voevod scrie biv vel stolnicului Costantin Sturza și biv vel sulgerului Enachi, Ispravnici de ținutul Tutovei, ca să cerceteze cele reclamate de Vasile din satul Hușii, ținutul Sucevei, pentru niște părți din moșia Docani, ținutul Tutovei.*

† **Noi Grigorie Alexandru Ghica vvoda boj. mil. gp. zemli Moldavscoi.** Credincioși boerii Domnii meale, d-ia Costantin Sturze biv vel stolnic, i Enachi biv vel suger, Is(pravnici) de ținutul Tutovei: vă facem știre că Domnii meale au dat jalobă Vasile din satul *Hușii*, dela ținutul Sucevei, zicând c'au avut moșie de baștină la ținutul Tutovii anume *Docanii*, pe Jăravăț, care moșie din baștină au îmblat în 4 bătrâni; și, în anii trecuți, s'ar fi sculat niște neamuri dealui ș-au vândut niști părți dintr'ace moșie vist. Gheucăi și pe urmă s'au sculat niști nepoți a vist. Gheucăi ș-au scos moșie la vânzari acele cumpărături. Ș au întrebat pe acei răzăși de vor ca să răscumpere iai aceli părți, bine, de nu, să le vândă altora, și răzășii au răscumpărat moșie; dar unii din vânzatori n'au dat bani la răscumpărare ș-au intrat și la

moșie stăpânitori ; pe urmă, ne fiind jăluitarul acesta acolo, s'au sculat unii din răzăși și au vândut părțile lor cele de baștină și din răscumpărături d-sali banul(ui) Lupului Costachi, ș-au dat și zapisâle cele vechi de răscumpărări d-sale; acmù, prinzând de veste, jăluitarul acesta, că s'au vândut aceli părți de moșie, s'au dus la d-lui banul și-i dă banii ci-au dat și să-i de zapisâle, și d-lui nu priimește, și-l sâlește ca să-i vândă încă și el părțile lui, ci ari acolo, cari mai pe largu veți înțălegi toată pricina din jaloba lui. Pentru care iată că-ți scriu d-tale, luând Carte Domnii mele, să-l chemați și pe d-lui banu de față și să le luați seama foarte cu amăruntul și cu bună dreptate; și de va fi jaloba lui adevărată, să-i de banii d-sale banu, ce au dat, și să-i de moșie și zapisâle fără de nici o pricină; *căci pe d-lui nu-l dă dreptate, fără de voe tuturor răzășilor, să cumpere.* Iar de va fi pricina într'alt chip, să-i giudecați și să-i așăzați acolo, hotărând pricina prin Carte de giudecată. Iar ne odihnindu-să cu giudecata d-voastre de acolo, să le puneți zi de soroc și cu mărturie d-voastre să vii la Divan. Aceasta scriem.

(L. P. D.)

Lt. 1765 Iulie 13

Procit, vel vornic

Notă.—După porunca originală, scrisă pe prima și a doua față a unei coale de hârtie riglată. Pecetea Domnească, în roș, e cea mică.

CXVI.

1765 Noemvrie 18. *Grigorie Alex. Ghica împuternicește pe Lupul Costache biv vel ban, spre*

a-și stăpâni două părți din satul Docanii de pe Jăravăț, cumpărate dela răzășii deacolo, și respinge ca ne întemeiată, cerire de răscumpărare a răzășului Vasile Fele.

Noi Grigorie Alexandru Ghica vvod bojiu mil. gdar zamli Moldavscoi. Dat-am carte Domnii mele cinstit și credincios boeriul Domnii mele, d-lui Lupul Costachi biv vel ban, să fie volnic cu carte Domnii mele a stăpâni două părți din satul *Docanii*, ce este pe Jăravățu la ținutul Tutovii, care li-au cumpărat dela răzășii dintr'acel sat cu zapisul din let 7263 (1755). Pentru care părți acum, în anul trecut, după ce au trecut zăci ani la mijloc, s'au fost rădicat un Vasăle Fele, din Huși, ot ținutul Sucevii, ca să răscumpere dela d-lui banu, fiind el răzăș; și, eșind la giudecată din porunca Domnii mele, înainte dumilor sale Costantin Sturză stolnic i *Vasălachi Armașu, Îspravnic ținutului*, carii numiții boeri, făcând cercetare pricinii aceștia, au aflat că fără de cale împlă acel om, piste zăci ani ce-au trecut, și el n'au zis nimic.

Dar tot ne odihnindu-să acel Vasile Fele și, cerând să vie la Divan, li-au pus soroc acum la Sfeti Dimitrie, să să afle aice; și d-lui banu Lupul au venit la soroc și au șezut câțiva vreme după soroc, și acel om tot n'au mai venit. Pentru aceasta iată s'au dat volnicie mai sus numitului boeriu, ca să aibă a stăpâni acele două părți, din moșia aceasta, cu pace și cu tot vinitul. Intr'alt chip să nu fie.

(L. P. D.)

Lt. 1765 Noem. 18.

Procit, vel logofăt.

Notă. — Transcris de pe originalul, scris pe prima pagină a unei coale de hârtie,

CXVII.

1766 Iunie 16. *Grigorie Alexandru Ghica voevod scrie Ispravnicilor de Tutova ca să cerceteze și să judece cele jeluite de Vasile Felea asupra lui Samoilă sân Lupu Ciobanul, pentru un bătrân de moșie anume Măciucașul, din satul Docanii, jud. Tutova.*

† **Noi Grigorie Alexandru Ghica vvod boj. mi-lost. gpodarâ zemli Moldavscol.** Credincioși boerii Domniii mele d-voastre Costandin Sturza biv vel stolnic i lordache biv vtori visternic, ispravnici de ținutul Tutovii. Vă facem, știre d-voastre că Domnii mele au dat jalobă Vasile Feale asupra unui Samoilă sân Lupul Ciobanul ot Tutova, zicând că ari un bătrân de moșie anume *Măciucașul, acolo la Tutova, în satul Docanii,* și acel bătrân Măciucașul umblă în 2 părți. Și, dintr'acei moșineși, s'au sculat un Gheorghie Banul și cu-n (cu un) Lupul Ciobanul ș-au vândut și părțile lor și a tuturor fraților, dintr'acel bătrân de baștină, vist. Gheucăi, și prinzându de veste cielanți răzăși că au vândut și părțile lor la Gheuca vist., au apucat pe arătații de mai sus, Gheorghie Banul și Lupul Ciobanul, pentru că li-au vândut și părțile lor de moșie, și i-au tras la giudecată. Și, umblând în câtăva vreme pe la giudecăți cu Gheuca vist., nu s'au putut ca să scoată acele părți de moșie a lor și, pe urmă, murind Gheuca visternicul, au rămas acele părți de moșie la stăpânirea nepoților lui; și acei nepoți a

Gheucăi vist. scoțând părțile acele la vânzare, au întrebat pe răzăși întâi (dacă) vor ca să-și răscumpere părțile lor de moșie, au vinde lor (au) altora. Și, dintr'acel niam, ce vânduse, s'au găsit un Neculai Banul și-au dat banii, dinpreună cu-n (cu un) Lupul Cumpănici, nepoților vist. Gheucăi, și-au luat părțile în stăpânirea lor. Dar, la aceasta, zice jăluitoriu, că Lupul Cumpănici n'au avut nici o triabă ca să dea banii și să răscumpere parte Ciobanului; numai, ne având Neculai Banul toți banii de agiuns, l-au primit tovarăș, și dând el banii pe parte Ciobanului, i-au dat zapisul Ciobanului de vânzare, ce făcuse la Gheuca vist., la mâna Lupului Cumpănici, ca să-l ție și să stăpânească la parte Ciobanului, până când va veni cinevă din niamul acelu Ciobanu, și atunce neamul acela, dându-i banii, să-și ia zapisul. Și întru mulți ani trăind jăluitoarul acesta dimpreună cu acel Lupul Cumpănici, cumpărătorul, pe acele părți de moșie a Felii, au venit și acel Samoil, de mai sus arătat, pe acele părți a Felii și arătându-i acel Lupul Cumpănici precum că nu ari nici o triabă de a stăpâni la acele părți, că tată-său nu numai c'au vândut părțile lui, ci și (a) altora, și zice acel Lupul să-i dea banii, și apoi va stăpâni și el, dar zapisu nu-i scoate ca să il dea. Apoi, pe urmă, murind cumpărătorul și lipsind și jăluitoariul deacolo, de pe acele părți, au scos fimeia lui Cumpănici zapisul... ca să-i dea banii și să scoată zapisul tătâne-său, și ne vrându el ca să răscumpere zapisul tătâne-său dela aceia fimeie, aceia a lui Cumpănici, s'au sculat și au vândut zapisul la d-lui banul Lupul Costache, și au rămas vândute și părțile jăluitoarului cu zapisul

acela. Și acmù jăluitarul își cere părțile dela Samoil, pentru care iată că vă scriem: D-voastre, văzând Carte Domniii mele, să aduceți defață și pe acel Samoil, și să cercetați pricina aceasta cu amăruntul și cu bună dreptate, și, dupăcum a da dreptatea, să-i giudecați și să-i așăzați, odihnind pe jăluitaru cu dreptate lui, acolo, ca să nu rămâe lipsit dintr'acele părți de moșii ce le ari acolo. Iar ne odihnindu-să vre o parte cu giudecata și așăzarea d-voastră de acolo, să le dați zi de soroc cu mărturia d-voastră, să vie să ste de față la Divan. Aceasta scriem.

(L. P. D.)

1766 Iunie 16

Procit, vel logofat.

Notă.— Acest act mi s'a dat de un sâtean din Docani. Este scris frumos pe prima foae a unei coale de hârtie riglată.

CXVIII.

1767. Fevruarie 2. *Veniturile încăsate de lordachi lamandii de pe moșia Epurenii și de pe aiurea, cum și cheltueele făcute în anti 1765 și 1766.*

Socoteală de celi ce-au luat d-lui vărul lordachi lamandii dela Epureni, din vii, din mēri (miere), după cum arată în glos 1767 Fevr. 2, anul întâi.

Anul întâi 7274 (1765) Săpt. 5.

<u>Lei</u>	<u>Bani</u>	
100	—	vinul dela Huși.
70	—	dejma Epurenilor.
72	6	s'au mai luat pe 27 vedri 7 ocă meri câte 2 lei 75 bani vadra.
45	—	Pe 300 vedri vin, suta câte 15 lei, ot Odobești.
287	6	Fac luași.

Anul al doilea 7275 (1766).

Lei	Bani	
30	—	vinul dela Epureni.
71	60	Pe 26 vedri meri (miere) câte 2 lei 3 bani vadra.
9	—	Dijma nucilor.
4	97	Pe 18 vedri vin alb i 10 vedri vin roș.
115	37	fac.

La ce-au dat dintr'aceștia

- 19 51 Desățena pe 157....
- 2 -- Dal pândariului pentru vile dela Huși.
- 5 30 Dal lui Ion Portărescului prisăcăria ot Porumbul.
- 33 Dal pentru Panaite.
- 1 30 Dal tij pentru el, la *ajutorință*.
- 1 60 Dal pentr'un pogon de vie de l'au îngropat, la Huși.
- 3 15 Dal lui Andon Crav, datorie unchiului nostru.
- 7 Dal lui Mălahi, pentru niște bani ce-au luat unchiul nostru.
- 8 — Dal pe un *temnic*.
- 3 60 Am cheltuit păn am vândut mere și vinul.
- 1 97 Dal Boichiului văcar, datoria unchiului nostru.
- 90 Dal lui Ichim, iar datorie unchiului nostru, pentru niște *ocol*e (ocoale).
- 17 60 Unui turcu dela Mângir, ce-au tostu capete 18 lei, bani 90, și cu dobânda în 5 ani, s'au făcut **17 pol lei**.

Lei	Bani	
23	12	<i>Desălena pe 112 pecefi.</i>
9	60	S'au dat prisăcarilor.
20	—	S'au dat să să facă <i>Besărica</i> .
40	45	S'au dat lui Mateiu Bontăș, datoria unchiului nostru.
5	30	S'au dat culegătorilor la viile dela Odobești câte <i>70 parale suta</i> .
2	—	Cheltuiala culegătorilor cu mâncare lor i <i>cercuitul căzilor</i> .
9	—	Pe 2 pogoane o hirtă, câte 4 lei pe pogon, ot Odobești, de lucru, în- tracest an 7275.
2	90	Tij la vii, pe îngropat i lăet într'a cest an.
—	60	Cheltuiala culegătorilor, într 'această toamnă, cu mâncare lor.
—	60	Tij la culegători pentru cules.
—	30	Dat vieriiului.
1	60	Dal pe haragii viilor dela Huși.
186	12	fac aceste scăderi.

(R e c a p i t u l a r e)

- 402 lei 96 bani, a' cuprinsu luaturile vărului Iordachi, dupăcum s'au numit mai sus.
- 186 lei 12 bani, cu ce să scade datoriile, după cum arată izvodu.
- 216 lei 48 bani, au mai rămas asupra d-sale să să împarță, socotindu-să drept a-mândouă părțile, au mai rămas trecuți mai mult la d-lui vărul Iordachi 1 leu 29 bani și i-au dat.

Notă. — Izvodul ce transcriu, împreună cu alte izvoade și acte vechi, le posed dela d-na Catinca Iordachi Iamandi, remase dela defunctul său soț, fost avocat în Bârlad, și — acestuia dela strămoșii săi.

Prin *ajutorință* se înțelege o dare ce se percepea înainte vreme dela locuitorii țării; *temnic*, pivnița sau zămnicul pentru pus stupii la vreme de iarnă; *ocole*, — îngrăditura locuului destinat pentru vite, — care îngrăditură se făcea, înainte vreme, nu numai din nuele și pari, cum se mai face azi pela țară, dară și din răslogi sau din dispicături sau scânduri de copaci.

Din izvodul acesta rezultă că, în veacul al 18, leul, ca unitate monetară, avea 120 bani; nu pot ști în ce raport stă cu leul și banii de astăzi, — când moneda se razimă pe sistemul zecimal.

Moșia Epurenii este acea din jud. Fălciu, — și deci de facerea bisericii deacolo este vorba mai sus.

CXIX.

1767 Maiu 22. *Grigorie Alexandru Ghica voevod rânduște pe boerii Lupu Costache biv vel ban, Costantin Sturza biv vel stolnic și pe Ispravnicul de Tutova, Iordachi biv vtori visternic, — ca să cerceteze pricina dintre Vârgolicești și Bălăbănești dela moșia Bursucii.*

Ion Grigorie Alexandru Ghica vvod boj. milost. gpodar z. Moldavscoi Cinstiți și credincioși boerii Domnii mele dumnalor Lupul Costache biv vel ban, i Costandin Sturza biv vel stolnic, i *Iordache biv vtori vist. ispravnic de ținutul Tutovii*, — vă facem știre d-voastră că Domnii meli au dat jalubă Apostol, i Ion și Vasile și Costandin, *Vârgoliceștii*, și alți frați a lor ot Tutova, asupra unui popa Dumitrachi, i Lupul, i Neculai, *Bălăbăneștii*, și altor frați tot deacolo, dela Tutova. Zicând că

Bălăbăneștii cii bătrâni, unchii Vârgoliceștilor, au fost 5 frați și o sor(ă), și numiții frați au cumpărat un bătrân de moșie din *hotarul Bursucilor, de pe valea Jăravăfului, ot Tutova*, și, din cinci frați, cari au cumpărat acel bătrân de moșie, numai doi frați au avut roadă, feciori dintru dânșii, iar trei frați au rămas di-au murit stărpi; și, rămânând părțile lor fără de stăpânire și fiindcă și jăluitoarii aceștie sânt nepoți dintr'o sor(ă) acelor cumpărători, Bălăbănești, ne vrând să le dea și lor parte din părțile unchilor acelor stărpi, au tras giudecată părinții jăluitoarilor cu părinții acestor Bălăbănești la răposatul d-lui hatmanul Bogdan, și i-au dat giudecata pe părinții jăluitoarilor să stăpâniască și ei dinpreună cu părinții Bălăbăneștilor, la acel hotar de moșie din Bursuci, fiind nepoți ca și dânșii. După care giudecată, știindu-să cu moșie, ș-au făcut și case cu toată așăzarea, și vie, pe acel loc, și, *trăind tot deavalmă părinții lor cu părinții jăluitoarilor, nici odată pricină n'au născut între dânșii ce tot din preună au stăpânit cu pace*. Iar acum aceștia, hotărând acel bătrân dintr'alți răzăși, zic că nu li-ar da parte jăluitoarilor, că ei să trag nepoți dintr'o sor(ă), iar nu sânt ca dânșii nepoți din feciori, și nu li s'ar cădea a ceri parte dintr'acel bătrân, de care, cerșând dreptate la Domniia mea, iată că vă scriem. *D-voastre, văzând Carte Domnii mele și aducând de față și pe acii Bălăbănești, să cercețați pricina aceasta și, dupăcum a da dreptatea, să-i giudecați*.

Așijderea au mai jăluit numiții jăluitoari și pe un Ioniță Ifrim, tot dela acel ținut, zicându că,

avându părinții jăluitoilor niști strai, odoară și alte lucruri, li-au furat niște oameni, din care oameni, prinzându-să pe un Nechita sân Zisului de părinții jăluitoilor, n'au putut tăgădui că nu s'au furat acele strai, odoară și lucruri de dânșii; ce s'au apucat că, vânzând moșii și ce or avea, vor plăti paguba părinților jăluitoilor, și, fugind, paguba n'au mai plătit, nici la moșie nu s'au întorsu să stăpâniască, dupăcum arată și mărturie părinții jăluitoilor. Și, fiindcă parte lor de moșie să află tot *la Bursuci, la locul unde și jăluitoii sânt cu traiul lor*, n'au îngăduit pe nime să stăpânească. Acnù s'ar fi ivit acel Ifrim și cu alți frați a lui, și, cu parte ce au ei, vor să stăpânească și părțile a celor fugiți, cari au dat pe părinții jăluitoilor de pagubă.

Ce și pentru pricina aceasta să luați seama cu amăruntul și să-i giudecați și, dovedindu-să cu bună dovadă cum că au jăluitoii pagubă dispre acei oameni și n'au plătit-o nici până acum, atunci să dea acel Ifrim cu frații lui prețul pagubii, ce s'ar socoti cu dreptate, și să-și ia acele părți de moșii acelor oameni în stăpânire; iar ne dând banii, prețul pagubii, să dați d-voastre mărturie la mâna jăluitoilor, ca să-și stăpâniască acele părți de moșie cu pace. Iar, ne odihnindu-să vre o parte cu giudecată și așezarea d-voastre deacolo, să le dați zi de soroc, cu mărturia d-voastre, săvie de față la Divan. Această scriem.

(L. P. D.)

1767 Mai 22

Procit vel logofăt

Notă.—Acest act, ca și alte câteva hârtii de Bălăbănești (jud.

Tutova), mi s'a dat de d-l Grigorie Teodoru, avocat în Iași și Epitrop casei Sf. Spiridon. D-sa este de loc din acel sat.

CXX.

1774 Martie 17. *Patru târgoveji Bârlădeni dau această mărturie la mâna preoților Panaite și Gavrilă Brăescu, adevărind că aceștia au un loc de dughene, la uliță, alături cu locul ce târgul dăruise lui Ioniță Deleanu visternicului, rămas acum la stăpânirea spatarului C. Sturza și care, în loc să stăpânească locul acelu dat de orășeni, a intrat pe locul răposatului preot Andreiu (Brăescu) și deci acest loc este drept al preoților Brăești.*

Adică noi târgoveji, din târgul Bârladului, cari mai gios ni vo(m) iscăli, dat-am scrisoare noastră la mâna sfinții sale părintelui Panaite Brăescul și și la mâna sfinții sale părintelui Gavrilă Brăescul, precum să se știe că, avându în(un) loc de dugheni în târgu, la uliță, **alături cu locul care l'am dat noi dumisali visternicului Ioniță Delenu**, din gios, care acelu loc au rămas la stăpânire dumisale spătarelui Costantin Sturzii și nu stăpânește, dupăcum eu (i-au) dat târgul cu zapisu, ce au întraf pe locul *părintelui Andreiu răposatului*, care este dreptu vechiu de baștină, care pe largu s'au înțales că este și pivnița de față. Și noi așa știm și a(șă) mărturisim cu sufletele noastre, în frică lui Dumnezeu și înainte giudecății, că este acesta loc, de mai sus arătat, a preuților numiții mai sus. Și noi, știindu că este acestu loc cu dreptul a preuților, am dat această mărturie la mâna preuților, să le

fie de stăpânire, după cum au stăpânit și mai înainte. Și pentru credința am iscălit cu degitele.

1774 Martie 17.

● Eu Neculița Cimbălă, vornicul, așa știu și mărturisăscu.

● Eu Gheorghe Proca, așa știu și mărturisăscu.

● Eu Andreiu Origoraș, așa știu și mărturisăscu.

● Eu Ștefan Siva, așa știu și mărturisăscu.

Eu Costandin Bălăban am scris această mărturie cu zisa dumniilor sale.

Notă.—După mărturia originală, aflată în păstrarea mea. În vremea mai de demult târgoveșii Bărlădeni dăruiau locuri în cuprinsul orașului la mulți cetățeni de seamă sau cari de mult ședeau aici și nu aveau proprietate.

CXXI.

1775 Martie 12. *Banii ajutorinșilor încăsați din județul Tutova.*

Tutova.

Tablă de banii ajutorinșilor cheltueleur.

1775 Mart 12.

		Ocolu Ćorodului.
<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	(S a t u)
350	54	Corodu
110	18	Blânzii
85	17	Brătuleștii
234	39	Popeștii
51	7	Cârlomăneștii cu Dumitru Albul ca-au fost copil în casă.

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
70	13	Pochii
325	7	Sălcienii
120	20	Vizureni
230	38	Ciureștii
120	20	Pupezenii
90	15	Bălușăștii
180	30	Cerțăștii
200	34	Căueștii
125	21	Lungeștii cu lordachi Uruna
25	4	Vindereii
...
40	6	Bejenarii
380	70	Bejenarii ot Miroasa
240	40	Grăjdenii
74	12	Frunțișenii
256	43	Bujoreonii
150	25	Vădeștii ? regi prag 206
130	22	Po(pen)ii
20	4	Suhăneștii
130	20	Morenii
40	7	Bejenarii ot Ciorlolom
<hr/>	<hr/>	
1799	804	

Ocolu Pereschivu'ui.

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
106	17	Nigrileștii de gios
115	20	Nigrileștii de sus
102	22	Nărteștii lepădași din poșta Pereschiv bez 6 liudi ce sânt poștă.
520	78	Priponeștii ce au fost poștă.

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
220	40	Lieștii cu Toma Roman i Agachii Chirila.
480	75	Ciorăștii cu Gheorghie
6	9	Prisicani.
270	40	Căbeștii cu Costand Horă sâ sâ ego i Ambros Ghirila i cu 2 copii din casă.
70	15	Fătăciunea
6	10	Făurenii
250	40	Balaorul
670	110	Ceucanii
84	14	Șândrești
<hr/>	<hr/>	
3007	490	

Ocolu Tutovii

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
20	4	Cârjăoanii
250	50	Bogeștii
35	7	Polițenii
110	20	Hălăreștii i Gălțeștii i Tomeștii
80	13	Rușii lui Păvălașco
40	6	Mărășăștii
65	12	Avrămeștii
190	35	Crâsteștii cu schitu Strâmba
75	12	Pueștii
65	11	Dragomireștii
80	13	Popeștii, Rădeni, Crâsteștii de deal i Tuleștii
230	40	Rusenii, Ițcanii, Lipova cu Ursul i Lupul

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
100	17	Călimăneștii
120	20	Voineștii ce au fost <i>Volintiri</i>
20	4	Bulbucenii, Stăncășanii
20	3	Corodeștii
18	3	Stănilieștii
65	10	Miceștii i Dragomireștii i cu Pavăl Brandabur
106	32	Gârcenii
6	10	Pungeștii
120	20	Curseștii
122	20	Ivăneștii <i>cu 7 aprozi</i>
25	4	Hârșova
106	42	Laza i Floreștii
<hr/>	<hr/>	
2330	403	

Ocolu Similii

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
340	55	Susenii i Râpa, Perienii
25	4	Crângul-de-sus
90	15	Băcanii
70	12	Ghicani
72	12	Cernașii
68	11	Mânzașii cu Chirila Scăfară
70	11	Puțul Olarului
126	21	Buda (Pătrășc.) cu Grigori Cojiță
82	13	Onăștii cu... copil în casă i cu 2 liudi lui Petre Miclescul
56	8	Volintirii ottam
228	35	Vlădeștii cu Gheorghie Cociorbă
120	20	Bogdana

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
120	20	Tunsăştii cu Ion Şoitul
168	26	Delenii ce au fost poştă i cu Sandul Blănişă
6	15	Chiţcanii ce au fost poştă
6	10	Costeştii lipădaţi din Poşta Docolinii, bez 7 liudi ce sânt poştaşi
21	3	Nicola i Culachi i Agachii Drăgan ot Costeşti.
<hr/>	<hr/>	
1777	291	

(Din) *Târgul Bârladului.*

<u>Lii</u>	<u>liudi</u>	
218	44	Streinii i lepădaţi din poşta, bez 7 liudi ce sânt poştaşi
40	5	Neguţitori străini
40	7	ot Dialu-Mare
35	5	Jidovi
28	4	pitarii
14	2	Mitachi i cu Gheorghie, zet lui.
900	180	Poştaşi la 3 poşte, câte 60 liudi, la poştă
132	22	Aprozi, copii din casă, pe care s'au trimes izvod, ca să să împlinască dela zapcii lor, după poruncă.
<hr/>	<hr/>	
1407	268	

(Suma totală :)

Iar piste tot fac lii : 13,289 pe 2257 liudi.

Notă. -- După un izvod găsit la familia răposatului avocat lordachi Iamandi, din Bârlad, Liudi -- oameni, locuitori.

CXXII.

(Fără an, seculul al XVIII, Ianuarie 2).

Locuitorii din satul Sălcenii, jud. Tutova, roagă pe vodă să fie scăzuți de birul celor 21 oameni fugiți în țara turcească, și să li se plătească banii pentru zahareaua de grâu ce au dat-o la Galați și pentru altele.

Prea Înălțate Doamne,

Jăluim Mării Tale că *sintem încărcăți cu birul peste puțința, și peste dreptate*, pentru care încărcătură au prins oamenii am fugi, și în anul acesta au fugit până acum 21 oameni la țara turcească, și birul lor au rămas tot pe noi, și până acum nici un scăzământ nu ni s'au făcut. Ne rugăm, Doamne, milostivește-te *să fim scăzuți cu ai celor fugiți*, ca noi, cei ce am rămas, să putem trăi, că de nu-i face, Măria Ta, milă cu noi, sintem de peire. Deosăbit mai jăluim Măriei Tale că *zahareaua de grâu ce am dat-o la Galați, d-lui părcălabul ni-au dat țidulă să ne plătească is(prăvnicia) de ținut și is(prăvnicia) ni-au plătit numai a treia parte din bani*, și au scris la țidulă că atâta ni-ar fi agiunsu analoghiia, și au rămas doao părți de bani ne plătiți. Deosăbit *16 oi am dat la Smil cu țidulă și nici o pără nu ni s'au dat; și 22 ocă unt am dat la Balș și nu s'au plătit; 67 de butuci am dus la Bender, nu s'au plătit*. Care pentru loale cerem milă și dreptate dela Măria Ta.

Robii Mării Tale,
sătenii din satul Sălcenii ot Tutova

Rezoluția: D-lui vel log. se cercetezi și să ne înștiințezi. (Ne descifrabil) Ghen. 2,

Notă. Jalba aceasta, fără an, după feliiul scrisorei și al hârtiei, credem a fi din ultimele decenii ale veacului al 18; nu putem ști sub ce Domn. Găsită între hârtiile lamandlești, din Bârlad.

CXXIII.

1777 Octomvrie 2. *Caimacanii, aducând la cunoștința tuturor lăcuitorilor din județul Tutova că înalta Poartă a rânduit Domn pe Costantin Dimitrie Muruz, fostul dragoman, — îi îndeamnă să fie liniștiți și să-și caute de treburile lor, mai ales că acum îi vremea arătului.*

Căimăcanii.

Printr'această carte a noastră vi să faci știre tuturor mazililor i ruptașilor i vornicilor i lăcuitorilor de prin satele dela ținut. *Tutovii*, că Pre Innalla Poartă au rânduit Domnu și stăpânitor pământului acestuia pe Mărie Sa Costandin Dimitrie Muruz vvod, ce-au fost dragomanu; carile, deosăbit că prin carte ce ni-au venit dela Mărie Sa, să arată cu multă milostivire asupra tuturor de obștie, făgăduind nemărginită milă, — și ne poruncești că, păr va veni Măria Sa în luminat scaunul Măriei Sali, să avem loată privigherea și purtare de grijă pentru bună odihnă și liniștea obștiei, — dar și noi pre deplin știm bunătate și milostivirea Măriei Sale și sântem bini încredințați că cu toții de obște vom fi cuprinși cu deosebită milă și dreptate. Deci dar, să

fiți cu inimă bună, rugând pe Sfântul Dumnezeu pentru îndelungată viață și bună stare a pre milos-tiv stapânului nostru Mărie Sa Costandin Vodă, și să vă apucați de toată hrana și alijverișul vostru, *mai ales acum că este și vremea aratului, care cu toții să vă siliți a vă apucă de pământ*, ne lăsând să triacă vremea folosului vostru. Și, după porunca ce avem dela Mărie Sa Vodă să privighem pentru odihna voastră, cu neadormită purtară de grije vom fi pentru fieștecare a-și afla toată odihna și dreptatea sa. *Și fiindcă acum s'au rânduit și isprav-nici la acel ținut : pe d-lui Costandin. Păladi pah d-lui stolnicul Iordachi Iamandi*, căroră îndestul li s'au dat învățătură de către noi, ca să vă caute toate supărările și jalobeli ce aveți, și să vă odih-niască cu toată dreptate ; și care veți avè orice supărare și jalobă, să mergeți să le arătați la bo-erii rânduiți și veți află dreptate voastră ; iar care nu (vă) veți mulțumi cu dreptatea ce vor face boerii rânduiți, să veniți să ne arătați noă, și veți află toată dreptate voastră. Aceasta înștiințăm.

1777 Oct. 2.

Rosit. Ioan Conta Logofăt.

(Alte trei semnături, dintre care una în grecește, ne descifra-bile).

CXXIV.

1777 Octomvrie 5 *Dare de seamă a jâc-nicerului Mihalachi Cerchez, din Bârlad, pentru suma primită din ținutul Tutovii, cum și cheltuiala*

făcută pentru menziluri, transporturi de sare gospod și alte cheltueli.

Tutova.

Sama dumisale jâc. Mihalache Cerchez de sfertul al treilea a
lui Sept. 1777 Oct. 5.

(Ce s'au luat)

Lei bani

3191 — cuprinde toată (luătura) ținutului.
1 38 să mai încarcă ce iaste rămășița din
dajdea al doilea al mazârilor.

3192 38 fac

(Ce s'au dat)

1605 — Rânduială pentru mizil cu carte gospod.
149 6 Ce s'au dat căraușilor din chirie la
102 cară, ce s'au trimes dela acest
ținut din poruncă, să încarce sare
gospod să o ducă la Galați.
518 51 Scutelnici boerești.
6 90 Din lui Nacu biv 3 vist.
505 114 Pe 232 chile orz și 19 pol dimer(lii),
ce au dat bani și iaste rămășiță în
ținut, pupăcum arată izvodu ce au
dat
109 75 Ce s-au rămășiță .
70 — Ocolu Pereschivu
15 - Vasăle Bădărău, rămășiță ocolu Sâmilii.
212 5 Au dat la noi

3192 38 fac, dați și scăzuți și au istovit.

Notă.—Copiată după o foaie de hârtie lungăreață scrisă de însăși mâna jicnicerului Mihaláche Cerchez. *Mizil* (menzil=cuvânt turcesc) înseamnă poștă. *Leul* și aici se constată că, în veacul al 18, avea 120 bani (A se vedea în urmă nota de sub Dóc. din 2 Fevr. 1767, unde-i vorba de încăsarea unor venituri de pe moșia Epurenii, de lângă Iluși).

CXXV.

1777 Octomvrie 8. *Caimacanii scriu Ispravnicilor de Tulova ca menzilirile sau căruțele de poștă să nu mai fie întrebuințate decât numai la de acei ce merg cu porunci și cu cărțile Divanului.*

Căimăcanii.

Cinstiți d-ta pah(arnice) Costandin Pălade i d-ta stol(nice) Iordache Iamandi, ispravnici de ținutu Tutovei, fericită sănătate poftesc d-voastre dela Dumnezeu. Să faci știre dumnevoastră *că ne scriu cei ce țin Menzilirile* că, din pricina celor ce mergu cu olac, nu numai că dau cai la cei ce mergu *cu Poronci și cu Cărțile Divanului*, dar încă să supără și de cătră d-voastre ispravnicii și de cătră o samă dn boerii dela acel ținut, căci, la toate trebuințele ce aveți și au, a trimete aice la Eși oamenii dvoastră, îi triimetiți tot în Menzil, din care pricină rămân să se strice menzilirile, ne putând ca să lupte cu aceasta rânduială. Și ni-au fost de mirare pentru o ră urmăre ca aceasta ce faceți d-voastră și nu socotiți că cu urmăre aceasta, când să vor strică Menzilirile din pricina d-voastră și să vor da zăticnire poroncilor și lăcuitarilor ce vor

mergi la drum supărare și să va înștiința Măriia sa vodă, nu numai că noao ne va veni bănat dela Măriia Sa, că nu avem purlare de grije, dar și d-voastră la ce primejdie puteți veni. Pentru care iată scriem d-voastră, luând Carte noastră, să aveți în purlare de grije pentru Menziluri, și atât d-voastre ispravnicii cât și ceielalți boeri ce sînt la ținutu acela, nicidecât să nu îndrăzniți a mai trimite oamenii d-voastră în Menzil, *că sint destule alte multe poronci ce merg cu Menzil*. Aceasta, și să fiți d-voastră sănătoși.

1777 Oct. 8.

A d-voastre

Roset. Ioan Canta logofăt (Trei semnături ne discifrabile, din care un în grecește).

Notă. Semnăturile întocmai că în Doc. din 2 Oct. 1777.

CXXVI.

(Fără an, lună și zi, în a doua jumătate seculului al 18). *Scăderile scutelnicilor din satele ținutului Tutovei.*

Ocolu Corodului scăz.

Lei	Bani	(Satele)
5	—	Corodul
2	—	Blânzii
2	—	Argații dumisali stolnicului Negre
—	60	Tăplăoani

<u>Lei</u>	<u>Bani</u>	
1	—	Pochii
1	—	Cârlomănești
10	—	Sălcienii
2	—	Vizurenii
2	—	Pupezenii
1	—	Băloșăștii
3	—	Cerțeștii
1	—	Căueștii
2	—	Ciureștii
1	—	Lungeștii
5	—	Obârșanii
5	—	Ciortolomu
1	—	Vindereii
3	—	Dealul-Mare
2	—	Grăjdenii
2	—	Bujorenii
2	—	<u>Vârlez</u>
		Popeni
		Moreni
		(O recapitulare)
		49 : 60
		46 : 60
		24 : 60
		<u>25 : 60</u>
		146 —

Ocolu Pereschivului

	Negrileștii
	Tălpigii
	Liudi (oamenii) pah. Ioniță.
	Munteni ot Tălpigi

<u>Lei</u>	<u>Bani</u>	<i>(Satul)</i>
.		Câr(s)leştii
2	—	Ireasca
5	—	Ciorăştii
4	—	Vierii d-sali spatar Paladi
2	60	Lieştii
2	—	Prisăcanii
2	—	Căbeştii
2	—	Ceucanii
2	—	Şendreştii
2	—	Făurenii
2	—	Priponeştii
1	—	Fichiteştii
2	—	Crângul
1	—	Golăşăi

Ocolu Similiti.

2	—	Susenii
2	—	Perienii
2	—	Băcanii
2	—	Ghicani
	60	Ibăneştii
	60	Mânzaştii
2	—	Buda
3	—	Puţu-Olarului
2	—	Vlădeştii
1	—	Tunsăştii
3	—	Delenii
3	—	Costeştii
2	—	Chiţcanii
	60	Floreştii

Ocolu Tutovii

		Polițenii
		Tomești
		Hălăreștii
		Ciobota
1	—	Mărășăștii
4	—	Cârsteștii
1	—	Călimăneștii
2	—	Voineștii
1	—	Dragomireștii
1	—	Lipova
2	—	Ruseni
1	—	Miceștii
1	—	Gârceni
2	—	Pungeștii
2	—	Ivăneștii

Notă.—Lista, fiind în parte ruptă, nu se pot citi unele cifre însemnând lipsurile cu puncte. În listă însă se vede și o recapitulare, din care rezultă că: la ocolul Corodului, suma, totală este:

		Lei 49.60 bani
Ocolul Pereschivului	.	„ 46.60 „
„ Tutovii	.	» 24.60 »
„ Similii	.	„ 25.60 »
Totalul scăderilor	. . .	„ 146— »

De unde se vede și aici că, în veacul al 18, leul avea 120 bani. Nu se spune cine era boeierul rânduit ca să facă aceste scăderi. Trebuie să fie tot Mihalache Cerchez, care a făcut și sama de șfertul al treilea a lui Sept. în 1777.

CXXVII.

1778 (7287) Octomvrie 14. *Diaconul Vasile, feciorul lui Enachi Dragomir, cu soția sa,*

diaconița Aftinie, și cu fiul lor, Ioan, vând vătăvului Nistor 160 stânjini domnești de moșie din satul Bursucii, drept 25 părale stânjinul.

Zapisul lui Dragomir

Adecă eu Vasile, feciorul lui Enachi Dragomir, din satul *Bursucii*, împreună cu soțul meu, Aftiniia și cu fiul meu, Ioan, dat-am adivărat zapisul nostru la mâna d-sali vătăvului Nistor, precum de nimine nisiliți, nici asupriți, ci de a me bună voe am vândut a me driaptă ocină și moșie, ci am avul-o eu de baștină, bătrânul Uleului, carile este în satul *Bursucii*, o sută șese zăci de stânjini domnești, în curmezișul moșiei, din hotarul Pleșănilor, până unde or (vor) agiunge, iar lungul moșiei din hota-Popeștilor, din zare Muntelui și pân în *Rocioazâle*. Și, la această vânzare, am întrebat pe toți răzășii și n'au vrut să o cumperi și mie trebuindu-mi bani, am vândut-o d-sali vătăvului Nistor, driaptă (ocină și moșie) *într'o sută de lei, adecă stânjinul câte două zeci și cinci părali*. Și, făcându-mi plata diplin, am dat acest zapis la mâna d-sali, ca să-i fie neclălită în veci driaptă ocină și moșie, fiindcă d-lui mai are o parte de cumpărătură, din bătrânul Rohnii, tot din satul *Bursucii*. Și i-am dat și o carte de giudecată, întru carele este d-lui răzăș, care carte esti la toată moșia și, când s'ar întâmplă vr'o giudecată, să scoată d-lui, ca să se îndrepteze ci pricină s'a lâmplă, că eu am dat-o pentru credință, fiindcă esti și d-lui vătăvu viitor răzăș.

Leat 7287 Oct. 14.

Și pentru credința m'am isclălit împreună cu soțul meu, Aftiniia, și cu fiul nostru, Ioan.

Vasile sân Enachi Dragomir diiacon. Aftiniia diaconița am pus degetul.

Ioan sân Vasile diiaconul am pus degitul.

Eu preotul Dumitrachi Bălăban, răzăș din bătrânul lui Buhduce, ci este cumpărătură tot din Bursuci.

Și eu Costantin dascal... am scris cu zisa diiaconului.

Vasăle și a diiaconiții Aftinii și a fiului său, Ioan.

Și eu *Dumitrașco Bădărău* sânt martur. *Erei Ioan Brăescul* m'am tâmplat. Eu preutul *Grigorie* m'am tâmplat.

Notă. După o veche copie. *Satul Bursucii*, din cuprinsul Bălăbăneștilor-Tutova, este dispărut și acum îi cunoscut numai sub numele unui trup de moșie, din partea aceia.

CXXVIII.

1781 Octomvrie 6. *Constantin Dimitrie Moruz* voevod numește o comisiune de boeri, cari, împreună cu *Ispravnicul* de ținut, să îndemne și să stăruiască ca locuitorii *Tutoveni* să are și să sămene grâu de toamnă și să facă arături și pentru grâu de primăvară,—se înțelege și cât mai înlînse.

Noi Costantin Dimitrie Moruz voevoda boj. milost. gospodar zămli Moldavscol. Credincioși boerii *Domniei meli*, d-lui *stolnicul Gheorghie Costandachi*, i d-lui *stolnicul Iordachi Iamandi*, i *Mihălachi*

*Cerchez, i Toader lamandi postelnic, sănătate. Fiindcă după rodirile pânilor ce este în pământul acesta a Moldovei, când ar păzi căzuta silință cu osârdie toți pământenii de loală stare de om ar urmà lucrare pământului la vremea ce este a sămănlurelor pentru fiește-care pâini, nu numai că pământul acesta n'ar putè avè niciodată lipsă de pâine, ce încă ar putè să iasă o sumă mare de pâine. Dar, văzându-se că lăcuitorii acestui pământ s'au deprins ca un obicei de nu lucriză sămănlurile la vremi, la August 18 s'a poroncil ispravnicilor de ținutul Tutovii ca să pue sâlință și să facă pe toți lăcuitorii acelu ținut, ca fiește-carele după stare și puțință ce ce vor avè : **să are și să sâmine grâu de toamnă și să facă și arături pentru sămănat grâu de primavară.** Și unde să nădăjdue că s'a fi păzit poronca întocma, acum s'au văzut că nici o purtare de griji n'au avut dregătorii acelu ținut, fiindcă, dupăcum ni-am înștiințat Domnie me, arături și sămănături mai nimică nu s'a făcut, care, după dreptate, să cădeà să se și pedepască. Dar de această dată am trecut Domnie mea cu vederea și iată că, pentru mai bună lesniri și săvârșirea aceștii **mademe** și spre mai multă îndemnare lăcuitorilor, vă rânduim Domnie mea și pe Dumnevoastră *ca să mergeți la d-lui ispravnicu de ținutul Tutovii și dimpreună cu d-lui, după porunca ce i s'au dat și acum, să vă alcătuiți puindu la cale pentru **madiaoa** aceasta; și să vă împărțiți ca să îmblați printre lăcuitorii acelu ținut și să-i îndemnați pe toți ca să are și să samini fiește-carile dupăcum vi-ți socoti starea**

și puțința lor,—arătându-le că această madea este cea mai întâi trebuincioasă și pentru bună-statornicie lor; și nu numai că în vremea când să întâmplă vreo trebuințe de *zaherea* găesc lesnire de dau fără de supărarea lor, dar își fac și alijveriș cu folosul lor. Pentru aceasta dar fiți cu toată sîrguința la poronca aceasta, spre a se face oricât de multe arături și sămănături de grâu de toamni, cum și pentru arături de toamni și să samene grâu îmblător primăvara. Și de veți vedea că vre unii au puteri să facă arături și sămănături și ei nu vor vrea să facă, pe unii ca acie să-i și zapciiși ca numaidcât să are și să samene. Și, săvârșindu toți sămănăturile de toamnă, cum și arăturile pentru sămănăturile de primavară, făcându dinpreună cu ispravnicii pe supt cumpăt ecstract de sama ce ați îmbrăcat de sămănat la acel ținut, să-l trimitiți aicea, pentru ca să se cunoască silința dumnevoastră spre săvârșirea aceștei poronci. Și să avem răspunsu că ați luat poronca și a-ți pus în lucrare săvârșirea aceștei **madei**. Aceasta scriem. 1781 Oct. 16.

Notă.—Scris pe o coală de hârtie riglată. L'am dăruit Academiei Române prin scrisoare adresată d-lui Bianu, la 20 Martie 1908.

CXXIX.

1781 August 8. *Costantin Dimitrie Moruz voevod, pentru Toader Duca, aflat în slujba Măriei Sale de postelnice, poruncește ca să nu fie supărat de ispravnici cu nici un fel de zapcilăe sau altă slujbă.*

Noi Constandin Dimitrie Moruz vvoda boj milost. gpodar zemli Moldavscoi. Să faci știre cu această carte a Domnii mele pentru *Toader Duca* ot Bârlad, carile, fiind că să află în slujba Domnii mele *postelnicel*, prin jaloaba ce-au dat Domnii mele, s'au rugat ca să facem milă cu dânsul și să i să de Carte Domnii la mână, ca să nu fie supărat cu slujbile ținutului; asupra căruie milostivindu-mă Domnie me, fiindcă s'au aflat și să află și acum în slujba Domnii mele, *postelnicel*, iată i s'au dat această Carte a Domnii mele, prin care hotărâam ca să nu fie supărat de cătră *Ispravnicii* ținutului la nici un fel de *zapcilâc* sau altă slujbă, ce să fie în pace și în odihnă. Drept aceia să poruncești și d-voastre *Ispravnici* de ținut(u) *Tutovii*, pe numitul *Toader Duca postelnicel*, la nici un fel de slujbe și *zapcilâc*, ce vor fi la ținutul acela, să nu-l rânduiești, nici să-l supărați mai mult, căci, când a fi trebuință de a să rânduiești la vre-o slujbă, să va rânduiești de aice din poronca Domnii mele. Aceasta poroncim. 1781 August 8,

(L. P. D.)

Procit, vel vist.

(Pe contra pagină, jos) s'au trecut în condica visteriei de *Iordache Lozânschii ot vist.*

Notă.—Actul de față, ca și alte acte, ce vor urma mai departe, și în cari este vorba de membri de ai familiei *Duca*, mi-au fost încredințate spre studiere de către d-l I. G. *Duca*, actualul nostru *Ministru de Externe*.

În hârtii de ale oraşului Bârlad se pomeneşte de familia Duca încă de prin secolul al 17 (Iorga, VI, p. 30. Doc. Bârlădene, II, p. 18) şi au fiit membri de ai aceste familii în oraşul Bârlad şi jud. Tutova, şi în seculii următori, al 18 şi al 19. Toţi aceştia sânt strămoşi, mai apropiaţi sau mai depărtaţi de aid lui Ministru Duca.

Biserica Vovidenia, din Bârlad, este făcută sau poate refăcută de Duculeşti pe la anul 1770,—căria Ştefănică Duca şi fratele său, Vasile „părcălab Ispravnic“,—ii fac în anul 1772, şi donaţiuni în imobile ; iar urmaşi de ai acestora, se cred datori şi în drept a fi şi membri în Epitropia, de pe vremi, a Bisericii amintite (Documente Bârlădene, vol. I, p. 73, cum şi pp. 81, 85, 100, 108, 312 şi 350).

CXXX.

1782 Decemvrie 20. *Alexandru Costantin Mavrocordat voevod, în temeiuł slujbilor făcute, în vremea mai multor Domni, de către postelnicelul Toader Duca, din Bârlad, — îl scuteşte pe acesta de toate dăjdiile vistieriei, cum şi de alte dări şi angjării ce ar fi pe alte stări.*

Să face ştire cu această carte a Domnii meli pentru acest Toader Duca postelnicel, ce să află cu lăcuința în târgul Bârladului, careli, prin jaloba ce-au dat cătră Dómnie mea, au arătat că, pentru slujbile ce-au făcut în vremea altor Domni şi mai ales în vremea Domnii sali Costandin Moruz vvod, s'au miluit cu carte de apărare de dăjdi şi de alte angării, şi s'au rugat ca şi dela Dómnie mea să aibă această milă. Căruia, făcându-i-se cercelare prin d-lui vel vist, s'au aflat adivarată jaloba lui, că au slujât pământului acestue în multă vreme cu silință, şi pentru aceia s'au împărtăşât din domneştile

mili, ca să nu fie supărat a plăti dăjdi sau cu alte angării. Deci dar Domnie me n'am trecut cu vedere cerirea și rugăminte lui și i-am dat această Carte a Domnii meli, prin care hotărâm ca să fie apărat de toate dăjdiile Visteriei, cum și de toate alte dări și angării oricâte ar fi pe alte stări, el de toate să fie apărat și scutit. Pentru care poroncim Domnie mea d-voastă ispravnici de țanutul Tutovii, cum și altor boeri slujbași și zapcii ce veți fi rânduși la acel ținut cu orice fel de slujbi și poronci, pe numitul de mai sus, Toader Duca postelnicel, întru nimică supărare să nu i să facă, nici să fie rânduit de cătră dregătorii țanutului la vre-o poroncă, căci, când a fi trebuință de a să rândui, atunci să va rândui de aicea prin Carte Domnii mele. 1782 Dech. 20

(L. P. D.)

Procit vel vist.

(In dosul foei:) s'au trecut în condica visteriei de *lordache log. of. Visterie.*

CXXXI.

1785 Iulie 7. *Răzeșii de Românești învoesc preotului Strătulat să facă un iaz și o moară pe apa Jăravățului, spre a se folosi împreună cu loșii.*

Adecă noi răzeșii de Românești, cari mai gios ne vom iscăli, dat-am adevărat zapisul nostru la mâna preotului Strătulat, precum să să știe că, făcându preotul Strătulat o moară în apa Jăravățului, pe moșie Românești, em (i-am) dat noi voi ca să

facă moară pe părțile noastre și a lui, fiindu și noi tovarăși la ezu și la moară. Și, pentru credință, ne-m și iscălit. 1785 Iulie 7.

Eu Costandin Vârgoliciu. Eu Enachi Țaul. Eu Marin Ciocanu. Eu Vasile Tașcă. Eu Sandul Vârgoliciu. Eu Toader sâ'n Neculaiu Bălăban, am dat vôi.

CXXXII.

1785 Aprilie 7. *Marin Ciocan, cu soția sa, Nastasia, fata lui Costantin Bălăban, vinde 5 stânjini moșie comisului Vasile Nistor, din moșia Bursucilor, drept 15 lei.*

Adică eu, Marin Ciocan, dimpreună cu femeia me Nastasia, fata lui Costandin Bălăban, dat-am adivărat zapisul meu la mâna dumisali comisului Vasili Nistor, precum să știe că i-am vândui noi cinci stânjini di moșii, din moșia *Bursucilor*, cu parte cât s'a veni, din codru, ce am avut danie din bătrânu lui Zamă, dela Antohi Beldiman, dată danie socru-meu, lui Costandin Bălăban, această parte de moșie am vândul'o d-sali comisului Vasile, drept 15 lei, fiind d-lui răzăș la aciastă moșie. Deci, văzând plată bună deplină la mânule noastre, i-am dat-o d-lui ca să-i fie driaptă ocină și moșie, cu conilor d-sali, nepoșilor, strănepoșilor în veci. Și, la această vânzare, s'au întâmplat mulți oameni bătrâni și de cinste, cari s'au și iscălit. Și, pentru credința, ni-am pus degitul. Lei 1785 Aprilie 7

Eu Marin Ciocan am vândut.

Eu Nastasiia, soțu lui Marin Ciocan, am vândut.

Eu Enachi Țaul am fost față. Eu Ștefan, stră-nepoi, am fost față.

Acest zapis l'au dat înainte me, numitul de mai sus, Marin Ciocan, și de voia lui, luând deplin toți banii, am încredințat și cu iscăliturile noastre.

1785 Septemvrie 18.

(Ne descifrabil, stolnic)

Notă.—După o veche copie.

CXXXIII.

1785. Decemvrie 22. *Alexandru Ioan Mavrocordat scrie lui Lupul Balș biv vel sardar și lui Gheorghie Costandachi biv vel stolnic, ispravnici de ținutul Tutovei, ca să cerceteze cele jăluite de patru răzăși din neamul Vârgolici, asupra lui Mihalachi, ginere lui Ifrim, și a lui Enachi Țaul, pentru o parte din moșia Bursucii.*

Noi Alexandru Ioan Mavrocordat vvoda boj. mil. gpodar zemli Moldavscoi. Credincioși boerii Domniei mele d-lui Lupul Balș biv vel sardar, i d-lui Gheorghie Costandachi biv vel stolnic, ispravnici de ținutul Tutovii, sănătate. (După) jaloba ce-au dat Domniei mele Costandin Vârgolici, i Vasile Vârgolici, i Sandul Vârgolici, i Popa Ștefan din Bursuci ot ținutul Tutovii, asupra unui Mihalachi zet Ifrim, i Enachi Țaul, tot dela acel ținut, s'au trimes d-voastre, din care pre larg veți înțalegi toată pricina. Deci, fiindcă jăluitorii arată că, acel Mihalachi zet Ifrim, cu nedrep-

tate ar fi pus stăpânire pe o parte di moșie, din moșia *Bursucii*, ce ar fi fostu a unui Nechita fecior Zizului, și altor tovarăși ai lui; și furând acia niște strai dela părinții lor, cu giudecată s'ar fi dat părțile acelora la stăpânirea părinților jăluitoilor, și acum acela li-ar fi vândut, făr de știre lor. Și acel Enache Țaul, la cheltuiala ce s'ar fi făcut cu dezbaterea moșii aceștia *Bursucii*, n'ar fi vrând să prindă nimică, și acum ar fi vândut și acela din moșii, iar făr de știre lor.

Pentru care, cerșând jăluitoorii dreptate, iată scriem dvoasire: Aducând și pe acia fași, să cercelați pricina aceasta foarte cu amăruntul; și, dupăcum a fi drept, să le hotărâți, dând și carte de giudecată la partea ce s'a cădea. Iar de nu să va odihni vreo parte acolo, cu cercetarea și giudecata d-voastre, atunce să dați mărturie, cu arătare pricinii pre larg, la parte ce s'a cădea, și cu zi de soroc să vie la Divan. Aceasta scriem. 1785 Dech. 22

Notă. — Pe partea de deasupra coalei de hârtie riglată, ce servește de învălitoare, în afară de pecetea Domniască, în ceară roșie, se află această adresă: „Credincioși boerli Domniei mele, d-lui Lupul Balș biv vel sardar, i d-lui Gheorghie Costandache biv vel stolnic, Ispravnici de ținutul Tutovii, datise zdravtem. Procit. vel loğofăt“. „S'au trecut la condică Andrei Condicar“.

CXXXIV.

1785 Decemvrie 22. *Alexandru Ioan Mavrocordat voevod scrie părăcălabilor de Ga'ași, Costantin Greceanu și Neculai Angeri, ca să cerceteze cele jăluite de Costantin Vârșolici asupra răzășilor de Rădești pentru niște părți de moșie.*

**Nol Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda boj. mi-
los. gpodar zemli Moldavscoi.** Cinstiți și credincioși
boerii Domniei meli, d-voastră Costantin Greceanu
biv vel spatar i Neculai Angeri biv vel sulger, păr-
călabi de Gălați, sănătate. Iată jaloba ce au dat
Domnii meli Costantin Vârgolici, dela ținutul Tu-
tovii, asupra răzășilor din moșie *Rădeștii*, dela acel
ținut al Covurluiului, vi s'au trimis, dupăcum mai
pre larg viți înțălege din jaloba lui. Deci, fiindcă
jăluitoriul arată că având și el parte de moșie în
satul Rădeștii și, ne fiind el șazător acolo, ceialalt
răzăși n'ar fi vrut să-i de vinitul di pi parte lui
de moșie, zâcând acei răzăși să-și pue vechil să-i
strângă dijma de pe parte lui; și, puindu-și vechil,
după zisa lor, și strângând vechilul dijma jăluitoru-
lui, răzășii s'ar fi sculat în țările lor și-ăr fi luat
dijma din mâna vechilului și ar fi trierat-o ei, ne
făcând nimică parte jăluitorului. Pentru care, fiindcă
au cerșut dreptate jăluitoriul, ca să nu rămâe pa-
gubaș de vinitul părții sale de moșie, iată scriem
d-voastră să chemați pe acei răzeși defață și să
cercetați pricina cu amăruntul și, dovedindu-să că
jăluitoriul are parte de moșie cu acei răzeși, după-
cum va fi drept să-i giudecați și, cea fi drept de
plinit, să și împliniți, hotărând pricina prin carte de
giudecată. Care nu s'ar odihni vreo parte cu giu-
decată d-voastre, atunce cu mărturia d-voastre pre
larg de toată curgire pricinii și cu zi de soroc să
vie la Divan.

Aceasta scriem.

Let 1785 Dech. 22

Nota.—După porunca originală, scrisă pe o coală hârtie riglată,
care, pe partea de deasupra ce servește de învăltoare, în afară

de pecefea Domniască, imprimată în ceară roșie, are scrisă și această adresă: „Cinstiți și credincioși boerii Domnii meii, d-voastră Costantin Greceanu biv vel spatar i Neculai biv sulger, parcalabi de ținutul Gălașilor, datise zdraviem“. Într'un colț: „Costantin Vârgolici“; în altul: „procit. vel loğoiat“. Apoi „S'au trecut la Conđica. Andreiu conđicar“.

CXXXV.

1786 Ianuarie 24. *Preotul Dumitrachi Bălăban, feciorul lui Costantin Bălăban, din satul Bălăbănești (jud. Tutova), cu preoteasa sa, Sanda, și cu fiul lor, Costin, dăruesc a lor parte de moșie din satul Oncanii, pe apa Sohuluiului, ținutul Covurluiului, lui Iancu Greceanu biv vel paharnic, pentru mult folos și facere de bine ce au avut dela acesta.*

Adică eu preotul Dumitrachi, ficiorul lui Costandin Bălăban, din satul Bălăbăneștii, împreună cu preoteasa me, Sanda, și cu iubit fiul nostru Costin, scriem și mărturisim cu acest adivărat zapis al nostru la cinstită mâna d-sali Iancului Grecianu biv vel pah, precum să să știe că de nimine siliți, nici asupriți, ce de bună voe noastră, pentru mult folos și facere de bini, ce am avut dila d-lui, așa ni-am socotit și i-am dat parte me danie, câtă să va alegi, din satul Oncanii, pe apa Sohuluiului, la ținutul Covurluiului, care moșie și mie mi să tragi di pe tatăl meu, Costandin Bălăban; ca de acum înainte să-i fie d-sali, și cuconilor d-sali, ocină și moșie stăpânitoare în veci neclătită și ne strămutată. *Și fiindcă d-lui m'au luat pre mine părinte sufletesc și eu pe d-lui fiu sufletesc, nimine din niamul meu să nu fie volnic a strică hotărâre și*

danie ce am dat eu; iar carili s'ar ispiti a să în-
tinde cu stăpânire întru această parte ce am dă-
ruit eu, unul ca acela să fie blestămat de Domnul
Dumnezău și de Precurata sa maică, de slăviții 12
Apostoli și de 318 părinți dela soborul din Nicheia,
și în toată viața lor procopsală să nu aibă, și de
mine încă fie blestemați și ne ertați în veci. Și am
dat d-sali și zăpisul cel vechiu, cum și hotarnica
acei moșii; iar de s'ar întâmplă cândva să iasă
vre-o pricină pentru această moșie, eu să răspun-
du. Și, când s'au făcut zăpisul acesta, s'au tâmplat
boeri și oameni de cinste, și alți mulți carii mai
gios s'au iscălit. Și, pentru mai mare credința și
înlărire, am iscălit și noi. 1786 Ghenarie 24.

Eu preutul Dumitrache Bălăban am dat cu voe me.

Eu Sande soțul sfințisale cu fiul nostru Costin.

*Eu Ștefan Patrichi am fost față. Costandin
logofătu am fost față. (Ne descifrabil)*

Notă. — Pe foaia de deasupra stă scris: „Zăpis de danie dela
preutul Dumitrache Balaban, pe moșia Oncanii ot ținutul Covurlu-
iului“. Actul original mi s'a comunicat de d-l V. Gălcă din Bârlad.

CXXXVI.

1786 Martie 12. *Gavril Conachi biv. vel
stolnic alege și hotărăști moșiile Măneștii, Zago-
renii și Pătășăunii, pe Hobalna, cum și Bursucii,
— din cuprinsul Bălăbăneștilor, — ținutul Tutovei,
plasa Corod.*

Schimbătura Bursucilor.

Inștiințari să faci cu această mărturte hotarnică
că, aducându-ne luminată Carte Pre Înălțatului Dom-

nului nostru, Mărie Sa Alexandru Ioan Mavrocordat voevodu d-lui pitarul Vasile Nistor, întru cari scrie că giurădate de moșie *Măneștii*, ce sânt pe apa *Hobălnii*, la ținutul Tutovii, cum și giurădate de moșie *Zagoreni* și *Pătășanii*, care sânt alătore una cu alta, tot pe apa Hobălnii, le are luate cu schimbătură dila preutul Ioan ot *Lungești*, și dela alte niamuri a lui, anume Lupul Buzătu, Ilie Gărăiman, Neculai Plesnilă, Lupul Căzacu, și Alexandru Cernal. Cere giurădate dintru aceste moșii, fiind nealesă și neholărâte dispri alți răzăși, au cerut d-nalui pitarul ca să să aliagă și să să hotărască osăbit de acelorlanți, stâlpindu-le și cu petri hotară, pentru cari mi să poroncești ca să mergu la fața locului și, strângând pi toți răzășii și împregiurașii acelor moșii, să fac cercetare cu amăruntul și, după scrisori și dovezi încredințate, ce va arăta dumnalui pitarul, să-i aleg părțile osăbit di a răzășilor, stâlpindu-le și cu pietri hotară. Osăbit mi să poroncește ca să aleg și părțile ce are în moșie *Bursucii*, baștină și cumpărătură, iarăși după scrisori și dovezi ci va ave dispri niamul Bălăbăneștilor și altora ai lor, care s'au și ales, dupăcum pri largu arată hotarnica acei moșii; însă, fiincă cu baștina și cumpărăturile ci ari pitarul Vasile Nistor în moșia aceasta, după dreptate le cuprinde casăle, livezile și viile, au stătu la învoială și s'au priimit și d-nalui pitarul și răzășii de moșie *Bursucii*, anume preutul Dumitrachi cu niamurile lui, ce să tragi din Grigorie Bălăban, și preutul Costantin cu niamurile lui, ce să trag din Vasile Bălăban, și Vasile Vârgolici cu niamurile lui, ci să tragi din Focșa zăt Bălăban. și

preutul Strătulat cu niamul său, ci să trag din Ioana, sor Bălăbăneștilor, și Mateiu, Dumitru, cu niamul său, ci să trag din Mărina, sor Bălăbăneștilor, și Enachi Țiul, cu niamul său, ci să trag (din) Pătrășcanu zăt Bălăban, și Peche Bălăban, cu niamul său, frate Bălăbăneștilor. Ca, pentru câtă parte are în moșia Bursucii, să-i de giurădate din Mănești, din Zogoreni și din Pălășani, care o au afară di a preutului Ioan, cu niamul său. Și, dându-și și zapisă din schimbătură, unii la mâna altora, am mersu împreună cu toți răzășii acelor moșii, acolo la fața locului, și întrebându-i pi unde umblă hotarâle acelor moșii, Măneștii, Pălășanii și Zagoreni, cu toții au mărturisât: Că, la capătul dinspre amiază-zi, să hotărăște cu moșia *Ciortolomul*, la *Movila Flocoasă*, pi zare Hobălnii, și capătul dispre amiazi-noapte, să hotărăște cu moșia Sârbii, lovindu în coastele lor, pi câmpu, unde este și piatră hotar vechiu; iar coastele dispre răsărit, pi vale Hobălnii, în *Gura Călmățuiului*, să hotărăște cu *Sauleștii* și cu *Sauleștii-de-deal*, întru care disparte iarăș o piatră hotar vechiu; așijdere și coasta dispre apus, cătră apa Bârlădului, să hotărăște cu *Surdeștii*. Deci, cerșând atât dela preutul Ioan, cu niamurile sale, cât și dela niamul Bălăbăneștilor, ca să arăti scrisori dovezi încredințate, din cari să mă pociu adeveri că aceste moșii sânt drepte ale lor, s'au văzut la mâinele sale multe cărți de giudecată și anaforale întărite de luminații Domni, prin carile scrisori încredințate, că aceste moșii sânt ale lor. Apoi am început a măsură lungul moșiilor, prin mijloc, din *Movila Flocoasă* spre amiazi-noapte, pi în Coastele

Sârbilor, și s'au găsit 1840 stânjini gospod; s'au măsurat și curmezișul acestor trii moșii, la un loc, din Gura-Călmățuiului pe valea Hobălnii, spre Bârlad, până în 204 pol stânjini, ci s'au scos din Mănești, parte Gheuculesăi, ci este supt stăpânire preutului Ion ot Lungești, care o ari cumpărătură cu zapis dela postelniceasa Safta lui Ioan Mitre, și s'au găsit 1000 stânjini, cari, făcându-să în două părți, s'au venit preutului Ion, cu niamurile sale, 500 stânjini, și niamului Bălăbăneștilor, cu toți ai lor, 500 stânjini. Inșă, fiindcă amândouă părțile aceste li-au luat cu schimbătură d-lui pitarul Vasile Nistor, cu pietri hotară nu s'au mai deosebit prin mijloc, cum nici pe dilături, fiind încunjurată cu hotară vechi. Și, dupăcum s'au încheiat aceste moșii cu hotărătura, am dat această mărturie hotarnică la mâna preutului Ioan, cu ai săi, și la niamul Bălăbăneștilor, ca să le fie de îndreptare.

1786 Mart 12.

G(avril) Konachi biv vel stolnic.

Vasile Miclescul sar. Și pentru Vasile Vârgoliciu
l'am trimes de-au măsurat cu
funia.

Gheorghii Spânachi am fost. Gheorghii Vârgolici.

(Trei semnături nedescifrabile, din care una grecească).

Notă.—Preotul Ioan dela Lungești este Preotul Ioan Dumitroviciu, ctitorul bisericii „Tăierea capului si. Ioan Botezătorul” din Lungești, care, dupăcum se vede, era om cu frumoasă avere (vezi ale mele *Documente Bârlădene*, I. p. 323).

CXXXVII.

1790 Septemvrie 10. *Constantin Chiric din satul Tăbăcești dă cu bezmân un loc, din Bârlad, lui Ionciu, croitoru, și lui Costantin Botezatu,—cu câte 15 lei pe an.*

Adecă eu Costantin Chiric, ot satul Tăbăcești, dat-am zăpisul meu la mâna dumiilor sale jupân Ionciu, croitor, i jupânului Costandin Botezatu, precum să știe că, avându eu un loc aice în târgul Bârladului, din gios de podul Bârladului, și din gios de dugheana lui Panica, și fiindu locul stârpu, l'am dat dumiilor sali cu bezmen. să aibă a da pe tot anul câte 15 lei. Inșă locul este, în față, șapte stânjini, iar înapoi, lungul, este până în față șapte stânjini, iar înapoi, lungul, este până în apa Bârladului. Și aibă a-și face casă, dugheană, ori ce a vria, și să stăpâniască cu pace, atât d-lor, cât și copii de copii dumiilor sale, și tot cu acest preț, nici mai mult, nici mai puțin ; iar de s-ar întâmplă vre o pricină pentru loc, atunci eu să aibu a răspunde la toate, iar d-lor să nu fie supărați întru nimic. Și pentru credința le-ăm dat zăpisu și mi-am pus degetul în loc de pecete. 1790 Septemvri 10.

☛ Eu Costandin Chiric am dat zăpisul.

(O semnătură grecească, ca martor, nedescifrabilă).

Eu Panica croitor martor.

Pe verso : Și acestu zăpis s'au scris cu zisa lui Costandin Chiric și sântu martor. *Toader dascal.*

1790 Sept. 10.

Notă.—Interesul ce se pune pe locurile de pe lângă malul Bârladului, începând de la podul cel mare spre biserica Sf. Ilie, de astăzi, ne arată că pe la 1790, era pe acolo o uliță cu dughene de negoț și ateliere industriale. Acest lucru se poate vedea și din doc. de mai departe, anul 1795.

CXXXVIII.

1791 Aprilie 3. *Gheorghie Costandachi biv vel spatar, pentru o casă din târgul Bârladului și 900 lei primește în schimb dela părintele Ioan (Dumitroviciu) părțile de moșie ce acesta le avea la Lungești, Movileni și Iapurești.*

Făcând, cu părintele Ion, schimbătură de niște moșii anumi: Lungeștii i Movilenii i cu o parte din Iapurești i cu trei ferte de vei lucrători pe Lungești, i cu casă și beserecă, cu lezezi, cu *vatră* de iaz i cu alte șapte ferte de vei lucrătoare de pe Iapurești; și pentru aceste toate i-am dat schembu, părentelui Ion, o casă den târgul Bârladului, cu pevnețe durată, cu loc de ogradă și de toate cele trebuincioase împrejurul casâlor — și i-am mai dat și nouă sute lei, bani. Drept aceia de acum înainte să o stăpânească părintele în veci cu bună paci, ca unul ce, pentru casă și pevneță și locul ce s'au zâs mai sus, me-au dat, părentele, Lungeștii și Movilenii și parte de Iapurești, ce să va alegei, cu toati cele ci s'au zâs mai sus. Și i-am dat această scrisoare a me la mâna părentului Ioan, pe carele m'am și iscălit.

1791 Apr. 3.

Gheorghie Costandachi biv vel spatar

Notă.— Pe prima pagină a unei jumătăți coale de hârtie indoită, având deasupra loaei a doua însemnarea; „Zapis lui Gheorghie Costandachi“.

Părintele Ioan este „Popa Ioan Dumitroviciu“, ctitorul bisericii Tăerea capului sfântului Ioan din satul Lungeștii, care în 1775 a făcut și inzestrat acea biserică de pe moșia sa cu toate cele trebuincioase (Doc. Bârlădene, v. I, p. 323).

CXXXIX.

1792 Decembrie 10. Măsurile luate în Moldova, pe timpul Domniei lui Alexandru Moruzi, pentru crușarea și sporirea pădurilor, publicate apoi în țară și de urmașul său, Mihai Vodă Suțu în 1793.

Ponturile în ce chip s'au hotărât cu sfatul de obștie, ca să se urmeze paza dumbrărilor i a rădiurilor i a luncilor și a codrilor merei, și cu ce rânduială să ia cei ce vor avè trebuință de orice fel de chereste și lemni de arsu în foc. Și ce urmare să păzască stăpânii moșiilor la luare zăciuelii din chereste, iar pentru lemni de arsu în foc să nu se supere cu zăciuiala precum în gios să arată.

1792 Dechembrie 10

I. Să fii poprire de a nu se strică rădiurile și dumbrăvile sub nici un fel de nume. Ce stăpânii moșiilor să le apere și să le păzască, și jirul ce se va face pin dumbrăvi și pin codri, stăpânii acia să fie volnici a-l vinde cu prețul ce să vor putè învoi, la negoșitori și alșii ce fac turme de mascuri. Iar fără de învoiala stăpânului moșii, de va cuteză cinevâ să mănânce jirul cu mascurii sau cu oile lui, sau să taie copaci ce pot fi trebuincioși pentru cherestè, să se pedeapsască. Cum și pe cibucile ce tai

din păduri cibuccii, să de zăciuală la stăpânul moșiii din zăci, unul; asemenea și din haragii pentru vie, din bețile pentru cercuri și din pari încă să de zeciuală din zeci, unul; cum și din nueli să de din zăci brațuri, unul. Iar bani să nu ia stăpânii pentru acea zăciuală, pentrucă, precum ieu stăpânii moșilor dejmuri de pe moșiile ce au la câmpu, așa să cade a luă și cei ce au moșii cu păduri. Iar din copacii ce vor fi căzuți la pământ pin dumbrăvi și pin rădiuri, precum și din copacii ce vor stă în picioare și nu vor fi trebuincioși pentru chereștè, și din copacii de fag, să nu fie nimene popriți a luă lemni pentru foc fără a nu da nici o zăciuală.

II. Lunca Prutului i a Siretiului i alte lunci și păduri, să fie poprite de a nu se strică după obiceiul norodului celui prost, ce acei ce vor avè să tai lemni pentru foc să nu aibă voi a tăia copaci mari, de acei ce ar fi trebuincioși pentru chereștè, și să le ia numai crăngile, dupăcum sânt obișnuiți de fac stricăciune pădurilor cu acest chip; ce să-ș încarce carăle cu lemni din cele ce sânt oborâte la pământ, ci acele lemni sânt și bune de arsu în foc; iar copacii de fag nefiind atâta de trebuincioși să aibă voe a tăia pentru lemni de foc și, când nu vor gășă nici copaci de fag nici alte lemni din cele oborâte gios, atunci să tai și din copacii cei răi ce nu sânt de trebuințe (ferând copacii cei buni); și pe toate lemnile acele pentru foc nu au să de nimene nici o zăciuală. Iar pentru chereștè de casă sau de vânzare, de va avè să tai cinevă, întâi să să învoiască cu stăpânul și, dând zăciuala din fiește-care fel de chereștè din zăci lemni unul, să

fie volnici a tăia; iar fără de învoiala stăpânului, de va îndrăzni cineva să tai, să se pedepsească.

III. Pădurile și codri merei pe unde vor fi să aibă datorie neapărată stăpânii moșiilor a pune păzitori, ca asămine ca și luncile să fiie apărate; și oricine va tăia chereștè orice fel de facire de casă sau de vânzare, afară numai de lemni pentru foc, să de zăciuala moșii din fiește-care fel de chereștè, din zăci lemne, unul; iar care va îndrăzni să tai fără de învoiala stăpânului moșii, să se pedepsască, fără numai de pe chereștea ce s va tăia cu rânduială din porunca Domnească. Și pe chereștea ce să va tăia pentru bisărici și pe cè care îș vor lăiao lăcuitorii ce vor fi șazători pe acea moșie să-ș facă loruși casă, să nu de zăciuală, cum și pentru lemni de arsu în foc din cele oborâte gios; sau când nu vor fi de acele din copacii de fag sau dintrații copaci ne trebuincioși, cum s'au arătat mai sus, să nu fie popriți, nici lăcuitorii ce vor șide pe acele moșii, nici alții de pe aiure, ce să fie volnici a luà după această rânduială lemni de arsu în foc, ne dând nici o zăciuală.

IV. Nimene să nu fie volnic, ori pentru lemni de foc sau ori pentruce trebuință alta, a tăia din pomii ce sânt spre hrana oamenilor.

V. Spinii porumbei, cătini, și alți spini, să nu fie popriți, ce fieștecine să tai fără a nu dà nici o zăciuală stăpânului moșii.

VI. Oricine va îndrăzni și va urma în potrivă a ceștii pravilicești hotărâri, ori din cei ce iau chereștè cu nebăgare de samă a nu întrebà pe stăpânii moșiilor și a strică pădurile, după urmare ce au fost pân acum, nu numai să de hotărâta zăciu-

ială, ce să se și pedepsască spre pilda și altora. Precum și stăpânii să nu cutezi a pricinui supărare și asuprelă ca să-ș tragă zăciuala pentru un fel de chereștè dintr'alt fel; ce osăbi din tot feliul să aibă a-ș luà zăciuala, cum nici să supere a luà bani pentru zăciuală, sau zăciuală pentru lemni de arsu în foc, sau cu nătângie să facă poprire la trebuința norodului; căci care vor cutezà cu urmare în portriva aceștii hotărâri, nu numai că să vor păgubi de acè zăciuală, dar încă se vor și pedepsi. Pentru că această punere la cale s'au făcut: întâi, ca să nu strâce rădiurile i dumbrăvile, i luncile și codrii în zădar, precum s'au stricat pân acum, ca să vie întru cea desăvârșită lipse; al doile, spre dréptă cumpănire stăpânilor moșii, ca precum să folosesc cei ce au moșii la câmpu din dejmurile ce iau, asămine să se folosească și cei ce au moșii cu păduri, și celor ce au trebuințe de cherește și de lemni pentru foc încă să nu li să de stinghireală, ce dându-și hotărâta zăciuală pentru cherește să ia ori din care fel vor ave trebuință.

Iar dărâmare copacilor ce să făcea pân acum spre a-ș hrăni dobitoacele, acei ce nu ave purtare de grije a-ș face fân de cu vară, de pricinuia pagubă stăpânilor pentru jirul ce putea să vândă, asămini și acei ce obișnuia a face curături, tăind copacii de oalaltă, pentru ca să nu iasă la câmp a-ș face sămănăturile trebuincioasă, aceste urmări de acum cu totul să lipsască. Și fiește-cine pentru hrana dobitoacelor să-ș poarte grija cu facere de fân la vreme cuviincioasă, iar învoindu-se cu stăpânii moșiilor, atunci vor fi volnici a dărma; precum și acei ce vor ave să-ș facă sămănături și vor fi strâmto-

riți la păduri, să iasă la câmpu să le facă, iar cu curături să nu mai strâci pădurile, dar la munți să nu fie oprîți de a-ș face curături; căci trebuința în pământul acesta au ajuns de a să spori pădurile, iar nu de a să stârpi. Și să dă voi stăpânilor acestora ce au moșii la câmpu, ca toamna, după ce să rădică tot lucrul pământului, să vie la Domnie să facă arătare și să va porunci cătră dregători, ca să facă pe lăcuiitorii ce vor șide pe acele moșii să clăcuiască cu plugurile ca să samine ghindă; precum și pe unde vor fi cirită să-i curățască, spre a să lesni la creștire, ca să să facă copaci mari.

1793 Mart. 5.

L. P. D.

Procit, Vel logofăt.

CXL.

1794 Iunie 19. *Frații Costantin și Ioan Praja lasă de bună voia lor deplin stăpân pe un loc de casă, la mahala, pe preotul Manolachi Cocul.*

Incredințăm cu această scrisoare a noastră la mâna sfinției sale părintelui Manolachi Cocul, precum să știe că, având noi un loc de casă în târgul Bârladului, la mahala, di pi mama noastră Stămata, ce i-au fost dat zestre moșul nostru, Ioniță Praja, și tâmplându-să de-au lipsit maica noastră dela locul acesta, acesta preot, mai de sus arătat, a făcut casă și ograda-i și altele cele trebuincioasă în prejurul casei, arătându-să cătră noi că cu dania dela moșul nostru au făcut îndrăzneala aceasta. Noi, de buna dreptate ce am avut,

ni s'au dat de giudecată ca să fie locul iar al nostru; dar, văzând că preotul au făcut casă și ogradă, și pomi pi locul acela, noi iarăși ni-am milostivit din tot cugetul nostru, l'am făcut bun stapânitor pe locul acela, cât i-au cuprins bineaoa sfinții sale, ce au făcut. Și pentru credință ne-am pus degețele și ne-a(m) iscălit. 1794 Iunie 19.

Costandin Praja. Ioan Praja.

Eu Protopop Ion Chiru am fost față.

Erei Ion Praja m'am tâmplat.

Erei Costandin Zâmău am scris acest zăpis cu zisa dumilor sale.

Erei Manole m'am întâmplat

Erei Gheorghe Brăescu

14 lei am dat la această învoelă în mâna nașului Costantin Praja (fără semnătură, desigur însă preot. Manolachi Cocul).

Notă.—Zăpisul îi făcut pe jumătate coală îndoită; pe fila de deasupra stă scris: „Zăpisul pentru locul ce mi l'au afirosit nașul Costandin Praja 1794 Iulie 19“.

CXLI.

1795 Aprilie 23. *Constantin Chiricu din satul Tăbârceștii, ținutul Tutovei, dă cu bezmăn un loc, din lângul Bârladului, lui Ionifă Popa, cu câte 15 lei pe an.*

Adică eu Costandin Chiricu ot satu Tăbârceștii, din ținutu Tutovii, dat-am adivărat și încredințat za-

pisul meu la mâna d-sali giupânului Ioniți Popa, precum să știe că i-am dat un loc cu bezmănu aice în lângul Bârladului, care loc iaste la malul Bârladului, însă, începându-se din capul *podului cel mari*, în gios, spre amezi-zi, până în crâșma lui Costandin Botezatu, care crâșmă a Botezatului iaste făcută iar pe locul meu și dată tot cu bezman, pe care loc iaste și o căsuță vechi i o pivniță stricată. Deci eu, acel loc mai sus pomenit, l'am dat d-sali cu bezmăn, câte 15 lei, adică câte cinsprezăci lei pe an; din cari bani am și luat acum înainte, șapte pol lei, și cei șapte pol lei să mi-i dè la giumătate de anu; și la toți anii așâ să aibă d-lui a-m da banii. Deci d-lui să aibă a stăpâni pe loc în toată viața d-sali cât a trăi, atât d-lui, cât și fiii i nepoții și strănepoții, în veci ne strămutat; și bani să mi-i de în viața me mie, iar după moarte me, la nemul sau iapitropul meu, ce va rămânè în urma me. Și d-lui să stăpâniască în pace dispre toate nemurile meli, iar di s'ar sculà cineva din rudenii cu stăpâniri asupra acestui loc, cu mine să arbă a-ș căută, iar pe d-lui să nu-l superi,—și cât a voi, să-l ție cu bineoa ce iaste făcută pi dânsul, volnic să fie; iar când a voi ca să o strice și să facă altele noo, iarăși are toată voia să facă ce ar voi, ca pe un drept loc al d-sali, ne oprit de nimine. Și pentru mai adevărată credința me-am pus degetul, ne știind carte. Și la facire acestui zapis s'au întâmplat și alți neșitorii, cari s'au și iscălit di marturi.

1795 April. 23

Eu Costandin Chiricu adiverez

Costandin Iașanu martur

*Anastasis Gheorghiu. Sand Cârjă martur
Erei Grigori (Brăescu) proin prof(opop)
Manthos Dimitriu martor.*

Eu Iordachi Bulimar post. Sandu Bou martur

Eu Toader Chiricu, fiindcă am dat frați-meu Costandin locul acesta cu bezmăn, fiind cu voe me, am iscălit și eu. Și pentru bineaoa meu (mi-au) dat 10 lii pol, și de acmu înainte să a(i)bă a stăpâni în paci dispri noi.

Zapisul l'am scris cu zisa lui
Costandin Chiric și sânt martur.

Vasile Iașanu postelnic

Dimitrachi Duca m'am întâmplat față când au iscălit Toadir, luându și 10 pol lei.

Notă.—După original. Tăbârceștii (azi Tăbăceștii) în jud. Tufova, plasa Pereschivului. Dela *capul podului mari*, se înțelege astăzi ulița ce pleacă de acolo și merge spre Biserica St. Ilie. Locul de care-i vorba, era deci pe vatra veche a lărgului Bârlad.

CXLII.

1796 Decembrie 7. *Mai mulți răzăși de moșia Bursucii, din Bălăbănești, împuternicesc pe Alexandru Vârgolici și Ion Vârgolici ca să ceară la Isprăvnicie hotarnici, care să le deosebiască părțile lor din moșia Bursucii, de acele ale popei Dumitrachi și a niamului acestuia, spre a se statornici liniștea între dânșii.*

Adecă noi, carii mai gios ne vom iscăli, dal-am adevărat și încredințat zapisul nostru la mâna vătavului Alexandru Vârgolici, i a căpit. Ion Vârgolici,

i a fraților d-lui; precum să să știe că, fiind d-lor răzeși în moșia Bursucii în satul Bălăbăneștii, ce trag a șapte parte din hotarul Bursucii, cum și o parte a lui Crâsteșor, ce-au carte de giudecată din bătrânul Rohnei. Și vrând dumnealor să-și hotărăscă parte lor, după spița niamului, ce să va alegi, și fiind și noi răzeși întru această moșie Bursucii, care tragem din toate părți(le) iarăși dintr'acestu hotar, *le-am dat acest zapis la mână, ca ca să aducă hotarnici și să hotărăscă părțile d-lor, cum și părțile noastre, să le tragă tot la un loc cu a d-lor ca să ne alegim părțile cu d-lor la un loc, și să purtăm și cheltuiala pi părți(le) noastre, ci s'a faci la hotărât.* Și numai decât să meargă la d-lor Is(pravnicii), ca să cei hătarnici, să ne aleagă moșia dioparte, *căci nu mai putem trăi la un loc cu un popa Dumitrachi și cu neamu lui, din pricină că au cuprins locul în sat tot cu neamu lui, cu case, cu grădini, cu lezezi, și cu arii, cum și dealul cu vii, și au prinsu și toate izvoarele din sat, ce sânt și pe părțile noastre, și pe a Vârgoliceștilor.*

Și acum s-au sculat acel popa Dumitrachi, dinpreună cu niște nepoți a lui, ce sânt zurbagii, dinpreună cu popa, cari ei fiind mulți și tot dintr'o a șapte parte trag moșie cu toții, și nu le mai agiunge loc, și acum sar cu toții și ne bat dipi moșia noastră și ne izgonescu din sat, și noi nu mai avem loc pi părțile noastre să ne facem nimică, și ne batjocorescu cum le vine la gură, pe noi și pe Vârgolicești, și mai ales un nepot a popii ce-i zic Ion Dragomir, și acela este mai mare zurbagiu, și moșie nu are, fiindcă parte lui și-a vândut, și acum

să face stăpânitor și sudui pe alții și sare cu frații lui pe cii cu moșia. Și noi nu mai putem răbda, și numai să ne deosebim moșia, ca să ne odihnim pi driaptă moșia noastră. 1796 Dech. 7.

Care și preutu Dumitrachi ne-au vândut cinci holară de moșii dela Covurluiu, fără știrea noastră, și acum umblă să ne facă și aice fără de stăpânire. Noi, văzând până la atâta supărare, am dat zapis, ca să ne hotarăm despre dânșii, ca să vedem ce moșie au aice, fiindcă au vândut.

† Eu preotu Ilie ot Bălăbănești răzeș.

† Erei Strătulat răzăș și eu ot Bălăbănești.

Eu Ioniță Hohotă. Eu Neculai Popa Strătulat răzăș.

Eu Marin Ciocan răzăș. Eu Ștefan Popa răzăș diacon.

Eu Vasile Tașcă răzăș. Eu Gavril zăt Marin răzăș.

Iftemi Vârgolici. Manole Maxin. Gh. Hohotă. Gheorghii Tătaru zăt I. Hohotă.

CXLIII

1798 Maiu 20. *Ierodiaconul Simeon Bogescu cu neamurile lui dau logofătului Ioan Cârjă părțile ce le aveau în moșiile Rădeștii și Telegii, din ținutul Covurluiului, primind dânșii în schimb dela Cârjă o parie din moșia Voineștii, de pe Tulova, cum și o sumă de bani.*

In târgul Galații

Adecă eu, Simeon Bogescu Ierodiacon, ficior a

Anii, și Ana fată lui Vasâlachi Pană, și eu, Lupul Balaban, ficior Sandii, și Sanda sor a Anii și fată lui Vasâlachi Pană, dinpreună cu ficiorii noștri, dat-am adivărat și încredințat zăpăsul nostru la mâna d-sale logofătului Ioan Cârje, precum să știe că, având noi părți den moșia în hotarul *Rădeștii și Telegii*, dela ținutul Covurluiului, baștină și cumpărături, dipi moșul nostru Vasâlachi Pană, pentru carele părți să arată și să dovedește mai pre largu la două cărți gospod de stăpânire, și la deosăbit izvod de suma pământurilor cuprinzătoare într'aceia stăpânire, ni-am învoit cu d-lui mai sus numitul logofăt și de a noastră bună voie, de nimene săliți, nici asupriți, am făcut schimbu și vânzare cu d-lui într'acestaș chip, adecă : d-lui ni-au dat o parte din moșie ce au avut în hotarul Voineștii di pi Tutova câtă să va alege după scrisori, ce sânt pe aceia parte, și noi i-am dat d-sale toate părțile de baștină, și cumpărături din numitele hotară, Rădeștii și Telegii, ce le avem di pi moșul nostru Vasâlachi Pană, după coprinderea cărților gospod și a isvodului de suma pământurilor pe care li-am dat d-sale; și pe câtă sumă stânjeni s'au socotit că ar treci mai mult la părțile noastre dintr'aceste două hotară, piste suma părților ce au luat dela d-lui, ni-au răspuns d-lui cu bani gata deplin, după învoiala ce am avut cu d-lui. Deci, deacum înainte să stăpânească d-lui, i ficiorii, i nepoții, și strănepoții, în veci, neclătit, ca pe o driaptă ocină și moșie, ce cu voia noastră am schimbat și am vândut d-sale; iar pentru niamurile și rudeniile noastre, ce să trag din Vasâlachi Pană, n'au să să amestice mai mult, de vreme că numai noi am nevoit și am cheltuit cu

cercetarea acestor părți ; iar de va și rămâne a să împărtăși, le vom răspunde cu părți dintr'alte hotară ce mai avem împreună. Și, pentru mai adevărată credință, ni-am și iscălit însuși cu a noastre condeie.

1798 Maiu 20.

*Eu di(a)con Simion Bogescul feciorul Anii.
Eu Lupul Bălăban, ferior Sandii, dinpreună cu
feciorii mei.*

(Nedescifrabil) martor

Și eu cu zâsa sus numișilor
am scris și iscălesc.

Vasâle ol Părcălăbie

Dela Părcălăbie.

Acești de sus arătați schimbători și vânzători, viind însuși ei de față inainte noastră, ni-au încredințat că ș-au făcut socoteală cu cumpărătorul și că ș-au luat deplin plata pără la un ban ; pentru aceia am încredințat și cu a noastre iscălituri. 1798 August 12,

(Cu litere grecești, nedescifrabil).

Dela Părcălăbie.

După rescumpărare ci au tras răzășii de moșia *Rădeștii i Clinu Tainișii și Telegii*, asupra părților ci au fost cumpărat logofătu Ioan Cârjă dintr'aceste hotară, măcar că au fost cu atâta treciri de vreme, peste patru ani, și toți răzășii n'au tăgăduit că n'au avut știință de cumpărăturile numitului, după cum s'au văzut și iscăliți la alegire părșitor, ce au fost cumpărat, dar, pentru ca să lipsească pricin, ș-au primit banii. Inșă din zapisul acesta, pe una sută două zăci și cinci stânjini, cinci palme din hotaru Rădeștii, câte un leu ; pe una sută patruzăci stân-

jini din Clinu-Tainiții, câte douăzeci parale stânjinu ; și pe una sulă trii stânjini din hotaru Telegii, câte douăzeci parali stânjinu, pe care bani i-au rsăpuns răscumpărătorii pe trei ani de mai înainte cu dobânda lor, la zăci unul pe anu, în care ani s'au dovedit că vinit depe părți n'au luat, ci însuși răzășii de Rădești au mărturisit că vitele lor s'au pășunat ; iar pe un an n'au luat dobândă, dovedindu-să că moșia s'au lucrat și că vinitu ș'au luat. Și după plata banilor au rămas zăpisul la stăpânire răzășilor.

1802 luni 10.

(Nu-i nimene semnat)

Nota. —După originalul aflat în comuna Rădești.

CXLIV.

1798 August 25. *Alexandru Ioan Calimah voevod scrie Ispravnicilor de Tutova să cerceteze pricina de încălcare de moșie dintre Vasile Miclescu și răzășii de Românești, de pe Jaravăț.*

Noi Alexandru Ioan Calimah voevod cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldaviei. Credincioși boerii Domnii mele, d-voastre Ispravnici de ținutul Tutovei, sănătate. jaloba aceasta ce au dat Domnii mele Vasile Miclescu, au arătat că în moșie *Româneștii* de pe Jaravăț, tot dela acel ținut, ar fi având și el părți de baștină și cumpărătură. Și din pricină că jăluitorul n'ar fi trăind acolo, de vro câțiva ani, și loți răzășii de pe ace moșie i-ar fi stăpânit părțile, fiindu-le toată hrana lor pe acè moșie, duprecum pre largu veți înțelegi cerire ce face jăluitorul. Drept

aceia scriem dumneavoastră să cercetați și, de a fi precum jăluitarul arată, să-l puneți la cale și să-l odehniți, după dreptate ce va fi având, ca să nu mai jăluiască. Iar de va fi pricina într'altu chip și nu să va mulțami vre o parte, cu mărturie arătoare (sic) pre largu și cu zi de soroc, după vreme lucrului, să-i trimiteți la Divan. 1798 August 25.

Notă —Pe o coală de hârtie riglată, având deasupra foi a doua, ce servește de învălitoare, pecetea Domnească în ceară roșie, cum și următoarea însemnare: «Credincioși boerii Domniei mele, d-voastre Ispravnici de ținutul Tutovii, să se dea cu sănătate». Mai jos: «Vasile Miclescu». Într'un colț: «Procit vel logofăt»; iar în alt colț: „S'au trecut. Mt. Kondicar“.

CXLV.

1799 August 21. *Alegerea și hotărârea locurilor de dughene, ce le aveà Ioniță Popa cupeful (negustorul) în târgul Bârladului, pe Ulița Vechi, ce merge spre apus dela capul podului (celui mare), cumpărată dela preotul Grigorie Anghelufă, fostul protopop.*

Ținutul Tutovii, târgul Bârladului.

Din poronca cinst. Isprăvniciei, dela acest ținut, fiind orânduși ca să alegim și să hotărâm niști locuri de dugheni a d-sali Ioniți Popa cupeș, ci li ari aice în târgul Bârladului, pe Ulița Vechi, ci vini dela capul podului, în rândul dispre amiazi noapte, avânduli cumpăratură dela preotul Grigorii Anghelufi proin protopop, care și preotul Grigorii

li-au avut cumpărătură dela niaturile sale. Precum întâi ni-au arătat un zapis di anul 1787 lunic 14, dela Costandin sân preotul Panfilii, prin carili adiverează, că au vândut preotului Grigorii, nepotului său, un loc de una dughiană, doi stânjini în fași la uliși, — care loc este între cafine și lângă locul lui Manolachi Brânzi, drept douăzeci lei; acest zapis din 1792 Ghenar 16 dela Negoți și soșia sa Anghe-lușa, prin carili adiverează că au vândut iarăși preo-tului Grigorii un loc de una dughiană, doi stânjini *la Ulișa Mare lângă cafine*, drept triizăci și cinci lei, avândul și el zăstri; și alt zapis din 1793 Mart 1, dela *Antohi sân popii Angheluși, prin carili a-diveriază că au vândut iarăși preotului Grigorii, fratilui său*, doi stânjini de loc în fași cu ulișa cu binao cafinelii, drept 150 lei, în carili zapisă să cuprind șasă stânjini în fași la uliși; apoi au mai arătat și al patrule zapis însuși dela *preotul Gri-gorii Angheluși proin protopop și soșia sa, Dumitra, și fii lor din anul 1796 Ghenar 20*, prin carili adiverează că au vândut d-sali Ioniși Popa șasă stânjini loc în fași la uliși, ci-i are cumpărătură cu zapisâli di sus arătate, carili loc dispre răsărit să hotărăști cu locul răposatului pitar Vasile Nistor, și dispre apus cu locul lui Manolachi Brânzi, iar îna-poi, spre amiazinoapte, cu *ograda Bisăricii Ducăi*, drept una sută cinzăci lei. Prin carili zapise să vădu iscăliți atât răzășii dispre amândoa părțile, cum și alții carii s'au mai întâmplat, fiind la știinta tuturor. După carili zapisă, mergând la fața locului cu stânjini de opt palmi, întâi s'au măsurat din

talpa dughenii lui Ioan sân Antohi Blănaru, ce-l are zăstri din cumpărătura popii lui Panfilii, la răsărit patru stânjini, în fați la uliți locul lui Manolachi Brânzi, ce-l ari cumpărătură dela Costandin sân popii Panfili; apoi tot la răsărit am măsurat șasă stânjini d-sali Ioniți Popa, păr în locul răposatului pitar Vasili Nistor, iar înapoi spre amiază-noapte, adeverindu-să că aceste locuri sânt toate din cumpărătura preotului Panfilii, umblă din potrivă numai câți zăci stânjini păr în locul ogrăzii Bisăricii Vovidenia și păr în locul Bisăricii sfântului Dimitrii, ci-l ari danii dela preotul Grozav, cum mai pre largu arată și hoțarnicili Bisăricii sfântului Dimitrii, ci s'au văzut defați.

Și așa s'au încheiat măsura acestor locuri de sus arătate, fiind difați atât răzășii lăturași, cum și alții carii s'au întâmplat; și ne mai eșind altă pricină cu vre un cuvânt de răspunsu, am dat după poruncă și dela noi această mărturie.

Let: 1799 August 21

(In grecește, nedescifrabil) *Sandu Bou*

Costantin Eșenu căpit(an)

Manftos Dimetriu (cu litere grecești)

Ioan Cârji Diac martur

Notă. — După actul original, găsit la d-l V. Gălcă, din Bârlad. Dughenele erau în dreapta, cum vine cineva spre apus dela Podul cel mare ce este pe apa Bârladului, — de unde începe așlăzi strada Ștefan cel Mare. Nu numat unii boeri, dar și din negustorii români se văd iscăbind, către sfârșitul veac. 18 In primele decenii ale veacului al 19. cu litere grecești. Moda timpului, ce să-i faci! Preotul Grigorie Angheluță trebuie să fi fostu protopop cam între anii 1780-1794.

CXLVI.

1799 Decembrie 20. *Constantin Alexandru Ispilant voevod pune în vedere postelnicului Toader Duca ca la 10 Ianuarie (1800) să se afle la Divan (în Iași) spre a sta în judecată cu Crâste Strâtilă biv postelnicel dela ținutul Tutovii, pentru niște Țigani.*

Noi Alexandru Ispilant vvoda cu mila lui Dumnezău Domn Țării Moldovii. Prin această a noastră Domniască Carte să puni zi de soroc lui Toader Duca post(elnic), ca, la zaci zile a viitoării luni Ghenar negreșit, să se afle la Divan cu dovezi ce va fi având, ca să ste la giudecată cu Crâste Strâtilă biv postelnic(el), dela ținutul Tutovii, pentru niște Țigani ce *pretinderisăști* dela dânsul; căci, ne venind la sorocul arătat, apoi va fi adus cu om Domnesc și va da și *ciobote*. 1799 Dech. 20.

(L. P. D.)

Procit. *vel* logof.

S'au trecut,

Math. condicar.

CXLVII.

1801 Octombrie 17. *Alexandru Neculai Suțul voevod poruncește ca, pe temeiul drepturilor ce are Toader Duca biv postelnicelul, să fie apărat de toate dăjdiile vistieriei, cum și de alte hăvarele și angării.*

Noi Alexandru Neculai Suțul vvod cu mila lui Dum-

nezău Domn țării Moldaviei. Toader Duca biv postelnicel, ce să află cu lăcuința în târgu Bârladului, prin jaloba ce au dat cătră Domnie me au arătat că el ar fi slujit la multe poronci și trebuinți a pământului, dupăcum l'ar fi adiverind și cărțile gpod ce ari la mână și, dupăcum până acmù n'ar fi fostu supărat nici cu o cerire de dări, au făcut rugăminte ca nici de acmù înnainte să nu să supere. Și cercetându-să arătările sale de cătră d-lor boerii orânduți, de cătră Domnie me, cercelători, au aflat: întâi, că cu adevărat el au fostu postelnicel și au slujit curții gpod; al doile, s'au văzut la mâna sa și două cărți gpod, una dela răposatul Domn Costandin Dimitrie Moruz voevod, și alta dela Domnie sa Alexandru Costandin Mavrocordat vvod; prin care adiverescu slujbile sale ce au făcut, și hotărâsc ca să nu fie supărat nici cu un fel de dajdii și angării. Deci n'am trecut și Domnie me cu videre rugăminte lui și hotărâm: ca să fie apărat de toate dajdiile Visteriei, cum și de alte havaleli și angării, el întru nimică să fie supărat. Și poroncim Domnie me și d-lor ispravnici de ținutu Tutovei și altor zapcii, pe numitu Toader Duca postelnicel întru nimică supărare să nu-i faceți, ce să aveți a urmă înlocma precum mai sus să hotărâșli.

1801 Ocl. 17

(L. P. D.)

vel visl.

(Pe contra pagină, jos): *s'au trecut la condică Alexandru Anastasiu sulger.*

CXLVIII.

1802 Iunie 20. *Alexandru Suțu, Domnul Moldovei și al țării Românești, rânduește pe biv vel stolnicul Vasile Boteanul ca ispravnic la ținutul Cârlișturii, împreună cu Alexandru Hrisoverghi, punându-le în vedere că leafa își vor lua cu începere dela 1 Iulie viitor, de oarece foștii ispravnici au strâns și sfertul pe Iunie.*

Ioan Alecsandru Neculai Suțu voevod cu mila lui Dumnezeu Domn Moldovei și țării Românești. Credincios boeriul Domniei mele d-ta Vasăle Botianu, biv vel stonic, sănătați. Iată socotind Domnie me dela 20 zile a lunii lui Iunii, te rândum ispravnic la ținutul *Cârlișturii*, ca să fii dimpreună cu stolnicul Alecsandru Hrisoverghi. Deci, îndată ce vei lua carte aceasta a Domniei mele, să te scoli să mergi la ținut și, întâlnindu-te cu tovarășul d-tali, să cei ca să-ți arăte toate cărțile și poronci ce vor fi venit la ținut, arătând și cari din poronci au luat săvârșare și cari n'au luat; și, din poroncile ce nu vor fi luat săvârșare până acum, cum și alte poronci ce vor fi venit la ținut, de acum înainte să le căutați dimpreună, silindu-vă atât spre săvârșire tuturor poronci(lor), cum și spre buna statornicie și dreptate lăcuitorilor.

1802 Iunie 20.

(O notă adaosă cu altă mână)

Insă liafa vei lua dela zi întâi a lui Iulie și înainte; iar pe luna lui Iunie vor lua liafa deplin d-lor ispravnicii ce-au fost până acmu, fiindcă d-lor au strânsu și sfertul lui Iunie.

Notă.—Pe fața de deasupra a coalei pe care este scrisă po-

runca, se află adresa: „Credincios boeriului Domniei mele d-lui Vasăle Botianul biv vel stolnic să să dei cu sănătate“. Vasăle Botianul eră șezător în Bârlad.

Constatăm că ispravnicii aveau îndatorirea de a strânge dările către Domnie, cum și aceia că dâșșii aveau pe la 1802 leafă hotărăită.

CXLIX.

1803 Maiu 28. *Alexandru Costandin Muruz voevod Domnul Moldovei, dispune înfiinșarea, la Bârlad, a unei școale pentru limba elinească și limba moldovenească.*

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru Costandin Muruz voevod Domn țării Moldaviei. Precum la vedere a nu vedea, asămine la minte iaste a nu și nimică, căci, dupăcum cei ce nu văd pe drumuri, aice și acolo, aducându-se, pierd îndreptarea drumului, asămine și la lucruri cei ce nu au nici o știință, căzând la necuvioase întâmplări, se rătăcesc nebunindu-se, căci, nici când dau piste vre-un noroc bun, ne știind cum să pue în lucrare după cuviință norocire lor, sânt fericiți, nici iar când sânt nenorociți, știu a suferi nenorocirile lor. Ce, ca să grăim cu un cuvânt, la amândoă aceste întâmplări, dupăcum Protest la fași, așa și ei la suflet, să schimbă de cătră fiește care stare lor: îmbogățindu-se să înspăimântează; sărăcind, se bocesc; când sânt stăpânitori, să sălbătăcesc; când sânt slugi, să îngrozăsc,—fiindcă în sâne nu cunosc nici hotar, nici vre o măsură de mijloc pentru lucruri; ce de la o margine să împing la alta cu multă dobitocie. Pentru aceasta dar, ne știința este la oameni un lucru orb și pricinuitor de ticăloșie, și nici un rău

nu este vreodată mai mare care să-l pătimiască cinevâși; iar știința ce izvorăște dela învățătură, ca un bun ziditoriu ce iaste, dând sufletului un chip pre frumos și statornic, singură ea poate să potrivască viețuire cu toate lucrurile și prin trânsa, ca cu un povățuitoriu și ocârmuitoriu, lucrând, iaste cu puțință să punem cu bună socoteală și fără de primejdie la o rânduială și să petrecim ne netezire și învăluire vieții; fără de dânsa toate sânt înzădar și cu totul prăpădite; și nu numai a bine trăi, ci și a trăi numai, iaste foarte greu, pentrucă nici trebuesc, dupăcum unul au zis oare-unde, cei ce nu știu nici o învățătură.

Deci, și Domnie me, îngrijindu-ne pentru a trăi și a bine trăi supușii noștrii, spre învățătură pe toți îndemnăm, dându-le învățători și școale așezându-le; din care una, atât pentru limba eliniască cât și pentru moldoveniască, puind și la Bârlad, prin Domniasca noastră holărâre poroncim :

I. Rânduim Domnie me Epitropi Școalii din Bârlad pe ai noștri cinstiți și credincioși boeri: d-lui Gavril Conachi biv vel vornic, i d-lui Ștefan Sturza biv vel spatar, i d-lui Gheorghie Costandache biv vel spatar, i d-lui Gavril Iamandi biv vel ban; și din negușitori pe: Vasâle Eșanu postelnic, i Ionițe Popa, i Iordache Eftimiu și Toma Botezatul; cari să fie sub ascultare a obșteștilor Epitropi, dupăcum prin cel mai dinainte al nostru Domnesc hrisov de obștie s'au poroncit.

II. Pentru lefile amânduror dascalilor orânduim 750 lei din cel de obște venit al Școărilor, cari să se de pe tot anul în două rânduri, la fieștecare șase luni, precum să dau și la cielalți dascali, și

de nu vor agiunge acești bani, lipsa să se împliniască dela târgoveșii a căror copii vor învăța la Școală.

III. Poroncim Epitropilor ca la zioa întâi a toată luna, adunându-se la Școală, să cerceteze pe dascalii de păzesc cuviința lor, iar de nu, să facă arătare la Epitropii obștești, ca, lipsind pe aceia, în locul lor să le pue alții.

IV. Nu dăm voe dascalilor, nici ucenicilor, să se lase înzădar de învățăturile lor, ce numai Dumini-cile, la Praznicele împărătești și la arșiile câneșli.

V. Voim ca dascalu limbii moldovenești să fie scriitoriu bun și cântăreț, ca ucenicii să învețe și aceste.

VI. Cinstim pe dascalii cu ertare de bir și apărare de orice obștești întâmplătoare dări, care și prin cel obștesc al nostru Domnesc hrisov de mai înainte s'au arătat.

VII. Dascalii, când vor greși, să se giudece de cătră Epitropii obștești, iar nu de Ispravnici.

Aceste, pentru cele mai sus arătate, hotărându-se de cătră Domnia mea, s'au dat acest al nostru Domnesc hrisov, puindu-se la cea mai bună orânduială. Poftim pe luminații Domni, ce în urma noastră să vor învrednici la scaunul Domniei țerii aceștia, ca să întăriască aceste de mai sus, fiind folo-sitoare obștiei, atât la stăpânitori, cât și la supuși.

Și spre aceasta este credința însum Domnii meli, de mai sus scris, Noi Alexandru Costantin Muzuvvoda ; și credința a pre iubiți fiilor Domniei mele, Costantin voevod, Dimitrie voevod și Necolai voevod ; și credința a trii Arhieriei ai țerii, Preasfinție sa Chir Veniamin Mitropolit Moldaviei, iubitorii de

Dumnezeu Episcopi de pe la scaone, Chir Gherasim Episcop Romanului, Chir Meletie Episcop Huşului ; şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi boerii divanului Domniei mele, d-lui Costandin Balş vel logofăt de Țara-de-gios, Mihail Sturza vel logofăt de Țara-de-sus, Theodor Balş biv vel vornic de Țara-de-gios, epistat agiei, i Vasile Costache vel vornic de Țara-de-gios, i Costandin Balş vel vornic de Țara-de-gios, i Costandin Paladi vel vornic de Țara-de-sus, Lupul Balş vel vornic de Țara-de-sus, Manolăchi Dimache vel vornic al obştiei, Dimitrie Manul vel postelnic, Sandul Sturza vel vist, Răducănu Rosăt hatman i parcalab Sucevschii, i Costache Sturza vel vornic za Aprozi, i Alexandru Caragè vel spat, i Vasăle Rosăt vel ban, i Dimitrachi Ghica vel comis, i Alexandru Mavrocordat vel camaraş, i Manolache Vardalah vel caminar ; şi credinţa tuturor boerilor Domniei mele a mari şi a mici.

Scrisu-s'au hrisovul acesta la scaonul Domniei mele în oraşul Iaşii, întru al doile Domnie a Noastră la Moldavie, în anul dintăi, de credincios boeriul nostru Şarban Botescu biv vel sulger, logofătul de laină, în curgire anilor dela Mântuitorul Hristos, 1803 în luna Mai 28.

Alexandru K. Muruz vvoda (L. P. D.)

Costantin Balş vel logofăt prociotoh

S'au trecut asămine la condică

Tudurachi Pog.

Notă.—Pe pergament, scris foarte frumos în româneşte

și grecește. Titulatura, mai multe din literile capitale și sfârșitul scris în litere cu cerneală aurie.

În afară de Bârlad, Alexandru Moruz a orânduit a se înființa școale de elenește și moldoveneste, la Iași, Focșani, Galați și Chișinău (Uricaru, III, pag. 24-31). Nu știm cât a trăit această școală la Bârlad. Prezentul hrisov a făcut parte din multele documente rămase dela lancu Sturza mare proprietar și avocat,—și care documente ca și toată averea lui, rămânând țigăncei, foastă femeie a viziteului, cu care a trăit și făcut copii, s'au pierdut. Originalul, după care am transcris, mi s'a încredințat de prietenul meu, Maiorul Tudor Pamfil, mort în anul 1922 la Chișinău, și care a fost desgropat în anul trecut și adus la Tecuciu.

„Arșițile cănești“ (în canicule)—se înțeleg căldurile cele mari din Iulie și August, când, după părerea astrologilor domnește constelația cănelui.

Cântarea bisericească, prevăzută la punctul 5, a luat o deosebită dezvoltare la Bârlad, predându-se psaltichia în școala ce era pe lângă Biserica Domneasca (Documente Bârlădene, I, p. 35—36), și ajungând pe la 1833 ca psaltii de aici să se întrecă cu acei dela Mitropolia din Iași (Doc. Bârl., I pag. 300). În această Biserică se păstrează și până astăzi niște manuscrise de psaltichie în grecește și Românește (Idem pag. 299). Școala aceasta se pare că a stat până pe la 1860.

După anul 1870 s'a înființat din nou la Bârlad o școală de cântări, tot pe psaltichie, durând câțiva ani. Apoi, cu venirea la Episcopia din Huși a P. S. Silvestru, iar s'a înființat acea școală de cântări în 1887, acum însă și pe note liniare, și care Școală din nou s'a disființat în 1819 prin strămutarea profesorului și directorului ei, psaltul Damian Rânzescu, ca cântăreț I, la Mitropolia din București.

CL.

1804 Maiu 30. *Postelniceleul Ioan Vârgoliciu să plânga lui Vodă în contra lui Eni, feciorul lui popa Strățulul, din Bălăbănești, și alte rude a acestuia deacolo, pentru o fântână și pentru un bou.*

Prea Înălțate Doamne,

Jăluiesc Măriei Tale că, la ținutul Tutovei, pe moșiia *Bălăbăneștii*, ce este dreaptă a me, pe parte me, am avut o fântâna cu izvoru lângă casa me și, având pricină de giudecată cu un Eni sân popa Strătulat, tot de acolo, arătând că ar fi și el răzăș la ace fântână. Și, știindu-l eu cu parte lui și a neamului lui vândută la niște răzăși anume Perjăștii, după cum arată zapisăle de vânzare, ce sânt la Iancul Eșanul, neam Perjăștilor, nu l'am îngăduit să stăpâniască și el într'ace fântână, și, în tăriiia lui, me-a stricat fântâna și în izvorul acela ș-au făcut el fântână, care și eu am astupat fântâna lui până la giudecată și, după giudecată, într'acui parte va rămâne, acela va stăpâni. Și pără a nu lua giudecata aceia nici un sfârșit, s'au sculat un diaconu Ștefan, frate cu pârâtul, și cu un Toader Bălăbanu, și Gavriliță Colibă, cumnat lui Toader, și au distupat fântâna în taria lor, și au dat un giuncan într'ânsa.

După giudecata ce au avut la Isprăvnicie m'au îndatorit giudecata ca să plătesc giuncanu pârâtului Gavriliță, de sus aratat, și după răvașu ce mi s'au dat dela Isprăvnicie cătră un preot și trei mazili, ca să prețeluiască giuncanul, l'au prețeluit drept 23 lei, ca să-l plătesc cu bani; și, numitul Gavriliță Colibă, nu numai că nu s'au ținut de prețeluirea aceia, dar cu chipul ce au umblat, arătând cătră Isprăvnicie, că nu primește bani, au împlinit un bou dela mine de prețel 60 lei, după cum l-au prețuit negușitorii, ce au fost rânduiți iarăși de Isprăvnicie și, făcând arătare că ori să-i dau eu 23 lei, au să-mi plătiască

37 lei, să rămâe boul lui, nici la unile nu s'au primit; mai ales milostive, Doamne, cu ce cuvânt să-i plătesc eu giuncanul când el acmu pe urmă să dovidești că au distupat fântâna. Pentru care mă rog Mării Tali să mi să facă luminată Carte cătră d-lui spătaru Mihalachi Cerchez să facă cercetare pre cu amăruntul pentru toate pricinile aceste, și cine va fi umblat' rău, acela să plătiască paguba, cum și hrana unui bou, ce au luat pârâțul Gavriliță și au aratu cu dânsul *în sâmbra toamnei și a primăverii*. Și, după cercetare ce va face cu mărturii, dacă nu se va mulțami vre'o parte, să ni triimata prin zi de soroc la luminat (Di)vanu, căci, cu giudecata ce m'au giudecat d-lor Ispravnicii, am rămas nemulțamit, în destulă și ne cinste ce am suferit dela d-lui comisu Gostachi Sturza, având pizmire asupra me. Și mare pomană a fi mării Tale.

(Rezumatul cerirei de mai sus)

Arată că ar fi avut giudecată în Iarna trecută cu un Gavril Colibă, pentru un giuncan la Ispravnicie de Tutova, și cu giudecata ce ar fi avut au rămas foarte nemulțamit. Să roagă Mării Tale să i să facă Carte către d-lul Spătaru Mihalachi Cerchez, să-i facă cercetare, și nemulțamindu-să vre-o parte, cu mărturie să-i triimată la Divan.

Pre plecat la mila
Măriei Tale

Ioan Vârgoliciu postelnicel ot ținutul Tutovii.

(Rezoluția) Mergeți la d-lui Vel logofăt de Tara-de-gios. 1804 Mai 30. (Ne descifrabil).

Noi Alexandru Cost. Moruz Voevod cu mila lui Dumnezău Domnu Țării Moldaviei. Cinstiți credincioși boerii Domnii meli d-la Mihalachi Cerchez biv vel

spatar, i d-voastre Ispravnicii de ținutul Tutovii, să-nătate. Din jaloaba aceasta pre largu veți înțelege. Deci, înfătoșând pe amândouă părțile, să cercetați și, dovenidu-să jaloaba sa adevărată, d-voastră prin giudecată să puneți la cale, făcându-i-se și împlinire dreptului său, ca să rămâe odihnit. Iar, fiind vre'o osăbită pricină, să înștiințați. 1804 Ianuarie 2.

(L. P. D.)

Prociț, vel logofăt. S'au trecut (în condică).
Mt. Kondicar

Notă.— Originalul pe o coală hârtie riglă și bine păstrată. „*În sâmbra toamnei și a primăverii*“, adică în vremea întovărășirii ia aratul de toamnă și de primăvară când locuitorii, cari aveau numai câte doi boi, se însoțiau cu alți săteni de ai lor, ca să poată avea fiecare macar câte 2 juguri sau patru boi la plug.

CLI:

1806 Aprilie 20. *Răspunsul Mitropolitului Veniamin Costache, la scrisoarca biv vel stolnicului Vasile Boteanul, din Bârlad, prin care acesta solicită călugăria.*

Părintească blagoslovenie trimitem dumitale,

Fiiasca scrisoarea dumitale cu dragoste s-au priimit și, cele scrisă pentru că voiți a primi cinul călugăriei, fiind făgăduit încă din copilărie, și că te-ai învoit și cu cucoana, soție d-tale, s-au văzut. Deci, iată că, după a d-tale cerire s'au scris cartea noastră aceasta cătră Kir Theofilact, nacealnicul dela Orgoești, ca să vie acoale și să te înbrace în shima

monahicească; cum și fratelui Romanului, arătându-i-se scrisoarea d-tale, au primit, pentru hatârul nostru, cu bucurie de a fi epitrop. De aceasta nu lipsim spre răspuns, și sântem,

Al d-tale părinte sufletesc
Veniamin Mitropolit Moldaviei

(Adaos) Diata înlărindu-se, s'au încredințat împreună cu celelalte scrisori în mâna fratelui Romanului.

Notă. Răspunsul acesta, scris pe prima pagină a unei coli de hârtie, poartă, pe contra pagină o foei a doua, următoarea adresă: „Cinstit al nostru iubit fiu sufletesc, d-sale Vasile Boteanul biv vel stolnic, cu părintească blagoslovenie, Tutova“.

Vasile Boteanul trăia în orașul Bârlad. Prin „fratelui Romanului“, se înțelege Episcopul de Roman, în a cărui eparhie se găsea atunci (1806) județul Tutova și deci — mănăstirea Orgoești, — care era, și o ctitorie Costăchească. „Să vie acoloa“ — la Iași, — spre a fi călugărit la Mitropolie. «De a fi epitrop (Episcopul de Roman)», — asupra averii și a îngrijirii de familie, — ce Boteanul regulase, se vede, prin Diata, menționată mai sus. — trebuind ca cel ce se călugărește să se lase de toate ale lumii, luându-și Episcopul sarcina îngrijirii de familie „cu bucurie“ în „hatârul“ Mitropolitului.

CLII.

1807 August 10. *Pavalachi Duca răscumpără nouă dughene de pe Ulița nouă, vândute de moșul său, Ilie Gheuca, și acum le vinde și el vâțavului Gheorghe Oprișan, — drept 2242 lei 20 parale, adecă cu aceiași sumă cu care le răscumpărare.*

Eu, Pavălachi Duca sulgeriu, dau aciastă scrisoari la mână d-sali Gheorghii Oprișan vațav, precum să să știe că doă dugheni cu locul lor din vatra târgului, pe *Uliță Nouă*, ce le-au vândut moșul meu Ilii Gheuca unui Radu Tinichigiu i unui Zanet sîn Marin, la let (1)805 Mai 19, le-am răscumpărat eu cu banii ce dădusă numiții cumpărători, 2100 di lei, și le-am mai dat și cheltuiala, 142 di lei și 20 di parali, cari fac piste tot dou mii dou suti patru zeci și doi di lei și 20 di parali,—și tot cu acești bani le-am vândut dumisale de istov. Cari di acum înainte să fii driaptă muștenire și moșie d-lui în veci nestrămutat. Și banii de sus arătați mi i-au dat toți diplin în mânăli meli după tocmală. Și acești dugheni amândou sânt supt un acoperemânt, patru stânjâni gospod di loc, fața, și doisprăzăci stânjâni înapoi, dosu ; care dugheni sânt la numita uliță și să hotărăsc, alături, dispre răsărit, cu dughenele lui Eni Bungian, și, dispre apus, cu locul d-sali sulgeriului Ioan Cârjă ; și un stânjân di loc ce l'am avut lăsat dispre dughenile lui Eni Bungian, cu care se fac cinci stânjâni, fața. Și i-am dat și toați scrisorile ce am avut asupra acestor dugheni, cari mai pre larg arată, și am iscălit. 1807 August 10.

Pavăl Duca sulger

La facire acestui zapes m'am întâmplat și eu față și am iscălit. *Gheorghii Gociu polcovnic*, martur.

CLIII.

1808 Ianuarie 9. *Isprăvnicia Tutovei scrie căpitanului de târg că, în timp de 6 luni, să publice în oraș spre știința celor ce ar ave drept*

de a răscumpără cele două dughene din Uliță Nou, cumpărate de Gheorghie Oprișan, și dacă vre unii se vor arăta, cu cereri de răscumpărare, să fie îndatorii a să înfățișă la Isprăvnicie.

Dela Isprăvnicia țanutului Tutovii.

Dumnialui Gheorghie Oprișan, aducându-vă luminata Carte cinstitului Divan, a Cnejiiei Moldovii, poruncitoari ca să i să facă legiuita publicații asupra a două dugheni cu locu lor, ci sânt pi *Uliță Nouă*, în târgu Bârladului, ci li ari cumpărați di istov dela d-lui sulger Pavăl Duca cu preț 2242 lei 20 parali, cu zapis din let 1807 August 10; pentru cari iață *și să scrii căpitan(e) di târgu ca în curgiri di șasă luni di zili să cetești publicație aciasta în toati zilili di târgu, cum și întri toți cii ci sânt megieși, alături cu aceli dugheni; asămine și întru auzul tuturor celor ci sânt rudenii cu vânzătoriu, arătându-li cini esti vânzătoriu și cini esti cumpărătoriu, și cu ci preșu; ca, dacă vre'unii să vor arăta cu cereri de răscumpărări, să-i îndatorii a vini aice la Isprăvnicie ca să să cercetezi, față fiind și cumpărătoriu; și, când protimisâre vor ave a răscumpără, să li să de di cătră noi mărturii, cu cari să mergă la luminatu Divan, di undi să-și afli dreptăți; iar când, păr la împlinire vădelii di șase luni, nu să va arătă nimi cu vre'o pretenții di răscumpărări sau cu cuvânt că esti niām vânzătoriu, sau ca să hotărăști alătore cu locu acelor dugheni, atunci li-i faci ce mai di pi urmă întrebări și arătari; și ni născând pri-cine, să-i îndatorești și să iscăliască într'aciastă*

publicații, pi cari aducându-să aici și cercetându-să și, fiind întocma urmare publicarisării, să i să încredințazi și di cătră noi, prin mărturii, stăpânire numitului cumpărătoriu. 1808 Ghenar 9.

Alecu Slurza spătar.

(Semnăturile celor ce au auzit publicația).

Mantos Dimitriu (cu litere grecești) Sandu Bou. Hagi Iordachi Eftimiu, am auzit. Constandin Abageru. Mile Dumitru. Vasile Abăgeru. Neculai Abăgir, am auzit. T(ă)nas(ă) Vișan. Eu Manoli Huiudiul, am auzit. Eu Neculai Andrii, am auzit.

După poruncă, am citit publicația aceasta întru auzul tuturor și, ne eșind nimine neci cu o cèreri, am încredințat și cu a me iscălitură. *Chirica căpitan.*

Deia Isprăvnicia Tutovei.

Publicarisându-să facire aceștii publicații în vade de șasă luni de zâle, încă și mai mult, întru auzul tuturor și, ne eșind nimine nici cu o pricină, s'au încredințat și de cătră noi. 1808 August 15.

(Nedescifrabil) *Gavril Iamandi ban.*

CLIV.

1808 Iunie 6. *Isprăvnicia Tutovei însărcinează pe doi locuitori din satul Bogdano, ca să cerceteze pricina ivită între alți 2 săteni, deacolo, în privința facerei unei fântâni.*

(*Dela Isprăvnicia Tutovet*).

(Lui) Gheorghie Oprișan i (lui) Vasile Teletin. Aice au jăluit Costantin Hondru din satul Bogdana, cum că ar fi având o fântână vechi, iar un om anumi Neculai Stavăr s'ar fi sculat și ar li făcut altă fântână mai sus de aceia, de au luat izvorul și au săcat fântâna lui. Deci vi să scrie ca să cercetați și, de va fi jaloba lui adevărată, să aveți a strica fântâna ace nouă, fiind a lui fântână mai vechi, iar de va ave ceva a răspunde, să-i trimiteți față.

G (Gavril) Konachi spatar.

Notă.—Este interesantă indicațiunea ce se dă celor însărcinați în rezolvirea acestei pricini: „Să aveți a strica fântâna ace nouă (a lui Neculai Stavăr) fiind a lui Constantin Hondru mai vechi”,

CLV.

1809 Noemvrie 17. *Isprăvnicia Tutovii scrie poroșnicului Gheorghie Portasă și lui Hagi Iordachi Iftimeiu să cerceteze pricina dintre Gheorghie Oprișan și Eni Bungean, pentru locurile lor învecinate din Ulița Nouă, dând și mărturie holarnică duple obiceiu.*

Dela Ispravnicia Tutovii

D-lui poroșnicu Gheorghie Portasă și D-lui Hagi Iordachi Iftimeiu.

Fiindcă vatavu Gheorghie Oprișan ne-au arătat că un loc ce-l are pe *ulița nou*, alături cu Eni Bungeanul, în spre răsărit, iar dispre apus, cu alt loc al d-lui sulgeriului Ion Cârjă, acum acel loc i s'ar

fi împresurând de cătră Eni Bungian. Pentru care să scrii d-voastră ca să mergiți la fața locului și, cercetând scrisorile amândoror părților, precum vor cuprinde scrisorile, atât a lui Bungian, cum și a vataului Gheorghii, să îndreptați lucrurile, măsurând cu stânjân drept iar precum va fi pomenind în scrisori. Și, după cercetare ce veți face și precum veți afla, să dați și mărturie hotarnică după obicei.

1809 Noemvrie 17.

Ioan (Iamandi) stolnic.

CLVI.

1809 Noemvrie 17. *Mărturia hotarnică de cum s'au măsurat și s'au hotărât în pulerea scrisorilor, pricina dintre vatau Gh. Oprișan și Eni Bungean, pentru locurile d-lor din Ulița Nouă.*

Prin răvașu cinstirii Isprăvniciei, am mersu să hotărâm un loc ce are d-lui vatau(u) Gheorghii Oprișan, aici, în târgul Bârladului, pe *ulița nouă*. Deci, mergând la fața locului, am strânsu împregiurașâi și megieșâi locului, am întrebat pe d-lui vatau ci scrisori și dovezi are asupra acestui loc. Iatăi ne-au arătat un zapis dela d-lui sulger Pavăl Duca, din let 1807 August 10, întru care scrie că i-au vândut acel loc, ce cuprinde cinci stânjâni gspod, fața, despre uliță, din *talpa dughenilor* lui Ene Bungian spre apus pără în locu d-sali sulgerului Ion Cârjă, și înapoi doisprece stânjâni; asupra căria cumpărături numitul vatau are și publicații, după hotărâre sobornicescului hrisov ci este din let 1808 Avgust 15. Și ne-u mai arătat și alt zapes din let 1805

Maiu 19, dela postelnicu Ilie Gheuca, ce-l răscumpără d-lui sulger Duca dela un *Radul tinechgiul* și Zanet sân Marin, întru care arată tot această somă de stânjâni. Au mai arătat și alt zapes din let 1793 Chenari 20, ci cumpără Ilie Gheuca acestu loc dela un logofătu Panaite Dămian cu dughene cu lot, în care scrie iarăși tot această somă de stânjâni. *Ne-u mai arătat și alt zapes din let 1786 April 24, dela toji târgoveșii din târgul Bârladului, întru care scriu că, după multe slujbe ce au făcut acel logofăt Panaite, din locul târgului i-au dat danie cinci stânjâni gospod, fața la ulișă, din talpa dughenilor lui Ene Bungian spre apus, și doisprezece stânjâni înapoi.*

Deci noi, văzându aceste scrisori încredințate, am făcut stânjân gospod și am măsurat din talpa dughenii lui Eni Bungian spre apus, fața, dispre ulișă, până în locu d-sale sulger Ioan Cârjă, și, împlinindu-să cinci stânjâni, am pus peatră hotar, dispărțitoriu locului d-sale vătavului Gheorghii Oprișan de a d-sale sulgerului Ioan Cârjă. Și, pentrucă Ene Bungian impresurasă din locul d-sale vătavului, sân-gur ș-au cunoscut greșala și l-au îndatorit ca el din talpa dughenii lui are să caute înapoi linie spre ameză-zâ, precum însăși scrisorile lui îl adeverescu, și cât au trecut cu lăcomie și ș-au făcut gardu și o parte din colțul zămnicului pe locul d-sale vătavului, să și le râdice. Și, precum am aflat cu dreptu, după putere scrisorilor, am dat această mărturie la mâna d-sale vătavului Gheorghii Oprișan.

1809 Noem. 17.

Gheorghii Portasă biv polcounic.

CLVII.

1818 Noemvrie 19. *Maria, fata lui Lazăr Vidră, cu soțul ei Ioan Huștiu, vinde o bucată de loc, începător din malul gârlei ce vine din târg, lui Gheorghie Nedelcu, drept 150 lei.*

Adică eu Mariia, fata lui Lazăr Vidră, împreună și cu soțul meu, Ioan Huștiu, încredințăm prin acest zapis al nostru la mâna d-sali giupânului Gheorghie Nedelcu, precum să fii știut, că, având noi o bucată de loc dată de zăstri din trupul locului părințescu, după arătarea izvodului de zăstri ce ne este dat, și locul este de șapte stânjini gospod, însă din drept(ul) casăi lui Grigoraș Pârțul, fiind începere măsurii adică capătul locului de acolo spre apus *pe malul gârlii ce vini din târg*, și merg șapți stânjini asămine iarăși din capul locului, după arătare de mai sus, spre amezi, asupra casăi lui Gheorghie Ciobotar, iarăși șapte stânjini; și spre răsărit *asupra drumului ce merge printre locul lui Antohi Tabacar și pe lângă Lazăr Vidră*, urmează iar șapți stânjini; iar fața locului estî despre răsărit despre numit(ul) Antohi, spre apa Bârladului, tot în cuprindere de șapți stânjini. Care loc noi de a noastră bună vôi, ni siliți, sau asupriți de nimini, l'am vândut dumisale numitului de sus, cu tocmală drept 150 lei, adică una sută cincî zăci lei, priimindu-ni și banii toți deplin în mâneli noastre; pentru care noi spre siguranție dumisali dăm acest Contract, întărit cu a noastră iscălituri, cum și izvodul de zăstri îl dăm iarăși în mâna dumisale spre a fi știut această vânzare; pe care loc d-lui

de acum înainte să fii stăpânitoriu, ca pe o driaptă ocină și moșie a dumisale. Și la această învoială s'au întâmplat și alți oameni față, care mai gios să vor iscăli. Și spre credinți, ne știind carte, ne-am rugat d-sale scriitoriului de ne-au iscălit numeli, puind și noi degeteli în loc de pecete, ca să să crează. 1813 Noemvrie 19.

● Eu Mariia, fata lui Lazăr Vidră, am vândut de bună vôi.

● Eu Ioan Huștiul, soțu numitii, am vândut de vôi.

● Eu Toader Lazăr am vândut.

● Eu Gheorghe Lazăr am vândut.

Eu Ilie Moisâi față fiind la această vânzare.

Eu *Neculai Doftor* fați.

Eu Ioan sân Gheorghiiți, fați.

Și am scris cu priimire despre amândoo părți și am iscălit de martur. *Iordachi Dascal.*

Notă.—Din Doc. Casei de pe strada Orient No. 29 a d-nei Aneta Atanasiade. Prin *gârla ce vine din târg*, se înțelege gârla Beșleagăi sau canalul de azi ce trece din plața Sf. Ilie la malul Bârladului (A se vedea și Doc. Bârl. vol. I, pag. 143 și 151). *Neculai Doftor* este Doctorul Neculai Lafari, trăitor multă vreme în orașul Bârlad; mort în anul 1878 la Catane în Italia.

CLVIII.

1814 Martie 6. *Gheorghie Lazăr cu frații săi vinde lui Gheorghie Nedelcu un loc ce merge cu măsoriștea din gârla (Beșleagăi) în gios despre Neculai Doftorul, pe lângă drumul ce vine dela Podul cel mare, drept 220 lei.*

Adică noi, cari mai gios ni vom pune numile și degiteli, încredințăm prin acest adevărat zapis al nostru la mâna dumisale giupânului Gheorghî Nedelcu, precum știut să fii că, având noi o bucată de loc, pe loc gospod, și lângă a surorii noastre Marii, ce i-au fostu dat de zăstri, știut să fii : că mergi locul cu măsořiște din *gârlă* în gios despre *Neculai Doftoru*, pe lângă drumul ce vini dela *podul cel mare*, și mergi în gios 4 stânjeni și pol, și un stânjinu de locu, din cuprindire a celor 4 stânjini i pol, rămâni prost, fiind *gârla pricinuitoare de stricăciune curgirii apii* ; iar spre răsăril, din capul celor patru stânjini i pol, mergu 13 stânjini parte pe despre Gheorghî Ciobotariu, și mergi până în locul lui Antohi Tăbăcar, și parte locului despre numitul Antohi iaste șasă stânjini, din locul sororii noastre, în spre amiază-zi, merg acești șasă stânjini, capătul despre numitul Antohi ; iar mijlocul locului ce să alătorează cu locul surorii noastre cel dat zăstre din *gârlă* în gios, spre amiazi, asupra pordeului (bordeului) părințăscu, merg 10 stânjini ; încă și aice rămâni un stânjin prost din *gârlă* în gios, și stânjinul esti de 8 palmi și 8 parmaci. Carile noi acest locu de a noastră bună voi, ne siliți, nici asupriți de nimine, am vândut d-sale numitului de sus cu tocmală drept 220 lei, adecă dou suti dou zăci de lei ; și banii am primit toți deplin în mânilor noastre dela d-lui acum la facire zapisului ; și d-lui de acum înainte să fii bun stăpânitoriu, ca pe o dreaptă moșie a d-sali, atât d-lui, cum și urmașii d-sale. Și spre credință, ne știind carle, ne-am rugat d-sale scriitorului de ne-au pus numele

și noi puindu-ne degitile, in loc de peceți, ca să
să creazi. Și la facire acestui zăpis s'au întâmplat
și alți oameni de fați, cari mai gios vor fi iscăliți.

1814 Martie 6.

● Eu Gheorghi sân Lazăr am vândut de bună
voia me și am pus degitu.

● Eu Toadir sân Lazăr am vândut de voi și am
pus degitu.

● Eu Dumitru sân Lazăr, brat lor, am vândut
de voi și am pus degitu. Eu *Neculai Doftorul* de
față.

● Eu Ion Huștiul, cummat lor, am fost fați.

Eu Ilie Moisâi am fost fați.

Eu Sandul Pârțu am fost fați.

Eu Gheorghii Ciobotariu de fați.

Eu Hrâste Pârțu defați.

Și am scris cu bună primire vânzătorilor și a
cumpărătorilor.

Iordachi dascal ot Proroecul Ilie.

CLIX.

1814 Octomvrie 28. *Isprăvnicia Tutovei scrie
telalului de târg că, Iliana Portăsoae voind a-și
vinde prin mezat o dugheană de pe Ulița Mare,
să se facă cuvenitele publicații, in curgire de 40
zile, pe toate ulițele și prin toate mahalale târgu-
lui Bârlad.*

Ispravnicia Tutovli către d-lui Telialu de târg.

Fiindcă d-mneii Iliana Portăsoaia are o dughiană
a sa în ulița mare, lângă dughinile d-sale sulgeriu-

lui Ionu Cârjă, care dughiană și d-mneii o are luată în schimbu dela d-lui medelniceru lordache Oprișan; deci, ne avându mai multu trebuință de dughiană și vrându ca prin sultanu mezat să vândă ace dughiană, spre a-și luă mulțămilor prețu, *fi să scrii ca îndată să te pornești a face strigare în curgire de 40 zâle pe toate ulișâli, din cuprinsul târgului, și pe la mahalale,—și oricare să va arătă muștereu să iscăliască în dosul țâdulii aceștii, trecând prețu ce va dà; și la împlinirea vadelii, cu toți acești mușterei să vie la Ispravnicie ca să i să facă și cel desăvârșit hareci.*

Ioan Jora spat.

1814 Oct. 28.

(Prețurile date de mușterii)

Lei

- 500— Dau eu *Toader Grecul* pe dughena d-mneii
çuconii Ilenei Portăsoi.
550— (cu litere grecești)
600— (Ne descifrabil)
650— (In grecește nedescifrabil)
700— (Grecește, nedescifrabil)
750— *Sava Goiul*
800— adică optu sute lei dau iau pe o dughenă,
Iorgu Gâlcă.
900— adică noo sute lei și am iscălit. *Gilgori*
Toma bacal.
1000— adică una mei lei dau eu. *Oprișan med.*
Mart. 17
1050— adică una mii cinci zăci lei, dau. (Ne descifrabil).

1400— adică una mii patru sute lei dau eu. *Duca sulger.* Martie 31

1700— adică una mii șapți sute lei dau eu. *Opreșan meaelr.* 1815 Mart 31.

Dela Isprăvnicia Tutovii

Stregându-să la mezat dughena de sus arătată, nu numai în curgere de patru zăci de zâle, ci au trecut cinci luni de zâle, și acum, adunându-să mușterei la Isprăvnecii, s'au făcut hareci, rămâind dughena cu locul ii asupra d-lui Gheorghii Opreșan medelnicer, cu preț una mii șapte sute lei; cu care preț fiind și cu mulțămere vânzătorii, deci, de acum rămâne d-lui medelniceru vecinic stăpânetor, după putere mezatului. Pentru aceia s'au încredințat țidula aceasta și de cătră noi. 1815 April 1

Ioan Jora spatar

S'au trecut în condica Isprăvniciei de mini. *Costachi Agârâci*

Notă.—*Ulița Nouă* (Cojocărească), se numește, în actul de mai sus, *ulița mare*, confundată fiind cu ulița mare, ce eră vecină (as-lăzi Paloda) pe care, Ulița nouă, căde obliq perpendicular. Ulița mare (Paloda) se începe din strada numită acum Stefan cel Mare, și merge înainte până la canalul ce trece pe lângă casa răposatului N. Nicorescu.

CLX.

1815 Aprilie 1. *Elena Portăsoaia vinde biv veș medelnicerului Gheorghie Opreșan o dugheană din Ulița Nouă, drept 1700 lei.*

Eu, Ilena Portusoi (Portăsoaia), încredințez cu acest zapes al meu la mâna d-sali Gh(e)orghii O-reșan biv vel medelnicer, precum știut să fii că având eu o dughenă cu locu ei în vatra târgului, pe *ulefa noă*, care despre răsărit să hotărăște cu dughena d-sali șetreresăi Smărandii, iar despre apus cu dughena d-lui sulgeriu Ion Cârjă ; pe carele dughenă la 1814 Oct. 28, cu țidula d-sale boerilor ispravnici de ținutul Tutovii și mușterei, aterdisându-să, care acum, la hareciul ce s'au făcut, preț mulțămitor m(i)-au dat numai d-lui medelniceriu Gheorghii Opreșan, 1700 lei, adecă una mei șapte sute lei, pe care bani făcându-mi-i teslem în manule mele, eu încă i-am dat scrisoare aceasta ; cu carele de aslăzi înnainte și în veci, atât d-lui, cât și urmașii d-lui, în putere mezatului ce s'au săvârșat asupra d-lui, să stăpânească cu bună paci nesupărat neci odinioară de cătră neme. Și, spre încredințare, ne știind carte, me-m pus numele și degitul în loc de pecete.

1815 Apr. 1.

● Eu Ilena Portăsoi am vândut.

Petrachi Negre ban. Gh. Cuza ban, martur.
(Nedescifrabil).

Pavăl Duca sulger, martur.

Și eu am scris zapesu acesta.
..... poroșnic, martur.

Isprăvnicia Tutovei

După săvârșirea mezatului, la hareciu ci s'au făcut pe dughena de sus arătată, rămâind asupra d-sale med. Iordachi Oprișanu cu preț mulțămitoriu, a vân-

zătorii Ilenii Portășoai, s'au încredințat zapesu și de
cătră noi. 1815 Apr. 1.

Ioan Jora spatar.

S'au trecut la condica Isprăvniciei de mine,
Costachi Agărâci.

CLXI.

1915 Octomvrie 6. *Scrisoarea dată lui Du-
mitru Lazor de Epitropii moșii târgului Bârlad
pentru veșnica stăpânire a locuși ce ari în ma-
halaua de mijloc.*

Epitropii târgului Bârladului,

(Introducerea cunosculă, după care :) Deci pentru
trei zăci stânjâni loc ce are cuprinși Dumitru Lazor
cu lăcuința din *mahalaoa de mijloc*, și lângă Petre
Dobrovici și lângă Gheorghe Nedelcu, au și plătit
20 lei la analoghie banilor ce s'au socolit pentru
emaș și locul ce ari cuprins, spre întărire vecinicii
stăpâniri i s'au dat aciasă scrisoare, întărită cu
pecete târgu(lui) și încredințată cu a noastră iscă-
lituri. 1815 Oct. 6.

L. P. T. B.

*Costachi Cerchez. Ioan Gheorghiu. Stericu Ma-
noliu. Toader Corodenu vameș. Vasile Ștefan.*

CLXII.

1916 Iulie 15. *Raportul hotarnicilor, Costachi
Conachi agă și Petrache Negre ban, prin care*

arată Măriei Sale lui Vodă cele constatate cu prilejul însărcinării ce li s'a dat de a hotărâ moșiile Dealu-mare, Frunțișenii și Balomireștii.

Prea Innălțate Doamne,

După luminată porunca Innălțimei Tale din trecuta lună, Iunie, ce ne-au adus d-lui stolnicul Ioan Codreanu ca să i se hotărască moșiile *Dealu-mare* i *Frunțișenii* și *Balomireștii*, dela ținutul Tutovii, am mers la fața locului și intrând în cercetarea moșiei Frunțișanilor, care pe din sus se hotărăște cu *Popenii* și pe din gios cu *Grăjdenii*, ca să vedem ce împresurare pătimește, și fiindcă și schitul Grăjdenii, carele are pretenția asupra d-sale stolnicului Ioan Codreanu, ave scos hotarnic pe d-lui postelnicul Alecu Calimah, au venit și d-lui post., cum și Egumenul cu scrisorile Grăjdenilor. Și am cerut la d-lui stolnicul, ca să arăte scrisorile asupra Frunțișanilor, și ne-au arătat : **întăiu**, o scrisoare din Iet 7252 dela Domnița Ruxandra, prin care adeverește că moșia aceasta au fost dată danie de spătăreasa Ruxandra Dediuleasă lui vt. cămăraș Dediului Codreanu, și scrie ca să o slăpânească pe unde au umblat hotarale mai dinnainte; **al doilea**, un ispisoc de întăritură dela Domnul Costandin Racoviță vvod, din 7259, întăritoriu armașului Codreanu, după cuprindirele scrisorii Domniței Rucsandrii, în care arată că, dându-i ispisocul dela Alexandru Voevod, i-au dat și alte scrisori ce au avut pe această moșie ; iar celelalte scrisori, fiind prăpădite, de s'or găsi vre odinioară ori la a cui mână, nici decum să nu se fie în seamă, fiind fu-

rate ; **al treilea**, o hotărnică din let 7175 Iunie 4, dela Bejan Gheuca vel pit. cuprinzătoare pe moșia Frunțișanii, și că capătul despre apus este din *Valea Trestienii*, dela podul lui Clefaș, și în sus până în *drumul târgului Fălciului*, până în obârșia *văii Hobăunii*, unde se întâlnește cu hotarul Popenilor ; iar încolo arată precum au umblat hotarele din vechiu, pre unde au ținut *Maștei Roșea*. Și tot întru această hotărnică cuprinde și o bucată de loc, din locul târgului, arătătoare prin semne, alăturată și unită cu hotarul Frunțișanilor. **Și al patrule**, altă hotărnică, din let 7200 Iunie 20, cuprinzătoare pe altă bucată de loc din locul târgului, iarăși în semne arătătoare și alăturată cu cealaltă pomenită bucată de loc, amândouă aceste hotarnice pe numele lui Ștefan Cerchez, pe care l'au clironomisit spătăreasa Dediuleasa. După care scrisori cere d-lui stolnicul întreg hotarul Frunțișanilor, împreună cu aceste două bucăți de loc, arătate din locul târgului, arătând că toate sub numele Frunțișanilor s'ar fi stăpânit atât de spătăreasa Dediuleasa și de părintele d-sale până la o vreme, când Egumenul schitului Grăjdenii, a vremei de atunci, cerând o bucată de loc, Valea Dumbrăviței, ca să-și ție vitele, dela părintele d-sale, sardariul Codrianu, când acesta se afla în Țarigrad cu Domnul Mihaiu Racoviță vvod, și, dându-i voe părintele d-sale, urmașii Egumenului din vremi în vremi s'au tot întins, cuprinzând din locurile aceste aceia ce s'arată prin hartă, arătând și aceasta : *că schitul Grăjdenii, pe aceste locuri nici nu le-au avut date dela comis. Cerchez danie, pentrucă, în vremea ei au afierosit moșia Grăj-*

denii și alte părți de pe aiurea, o bucată dintr'aceste locuri, ce-i între Dealu-mare și între Bolumirești, nu o ave încă în stăpânirea sa --- dobândind-o miluire, mai pe urmă, dela Domnii acie; și, după venirea părintelui d-sale dela Țarigrad, gă-sind trei scrisori: hotarnica Frunțișanilor din 7175, și hrisovul Domnului Ilieș voevod întăritoriu, din acelaș velet, și hotarnica din let 7200 Iunie 20, ce-i cuprinzătoare pe bucata de loc ce-i alăturată cu ceilantă pomenită bucată de loc, din scrisorile furate, la Egumenul Aftanasie al schitului Grăjdenii, la anii 1765; pentru care scrisori, văzând Egumenul glăsuire scrisorii Domniței Ruxandrii și a hrisovului Domnului Constandin Racoviță vved, însuși le-au dat; și că, întâmplându-se și moartea părintelui d-sale în grabă și rămânând mic copil, n'au știut din ce pricină i se face această împresurare, nici au putut afla tot adevărul pentru acele afierosite schitului, pâr acum la ivirea daniei.

Și dar, cerând și la Egumen să arate ce pretenții are și cu ce scrisori i se împuternicește stăpânire și ce împresurare are, au răspuns: *că moșia Grăjdenii, împreună cu amândouă aceste bucăți de loc a târgului, le are schitul afierosite încă din vreme ce s'au făcut schitul de neamul boerilor Costăchești și de comisul Ștefan Cerchez; și că nu numai bucata de loc aceasta, din care și acum stăpânește pre cât se vede prin hartă, dar încă și din ceilantă bucată de loc care acum îi în stăpânirea d-sale sto'nicului, au avut schitul veche stăpânire, și spre dovadă au scos și ce adevărată danie și întăritură din anii 7195 (1687) a ctito-*

rilor, care scrie că de toate acele ce i-au afierosit, au făcut izvod arătătoriu anume și, iscălit, l'au dat împreună cu întăritura și danie la mănăstirea Miera, unde au și închinat schitul Grăjdenii; însă acel izvod anume nu s'au văzut, zicând Egumenul că s'au prăpădit, adăogând a zice că încă și un hrisov vechiu sârbesc ¹⁾, ce l'au luat sardariul Dediul Codreanul dela schit; pentru care au arătat și o carte Domnească din let....., după jaloaba Egumenilor celor din urma lui Aftanasie, poroncitoare cătră Ispravnicii de ținutul Tutovii ca să cerceteze pe sărdăreasa sardariului Dediul Codreanul și scrie: de se va dovedi că iaste ispisocul a schitului, să-l iee și să-l dee schitului; mai arătând tot într'aceși carte că au jăluit că nu-l îngăduște sărdăriasa a stăpâni locul Dumbrăvișii, ce l-ar fi avut schitul în stăpânire, dar vre'o urmare după aceasta nu se vede.

Asupra tuturor acestora, stând cu luare aminte: **întăi**, pentru bucata de loc ce se numește *Balumireștii*, se vede unită cu hotarele Frunțișănilor, încă dela hotărâturile pitarului Bejan Gheuca, ruptă dintr'această bucată de loc; și o parte de loc ce o face danie stolnicul Cerchez unor Vântulești, dela carii în urmă au trecut cu vânzare la sardariul Codrianu, întărită și cu hrisovul Domnului Constandin Racovișă, voevod din let 1756 Săpt. 1, în care hrisov scrie că fiind vechiu răzăș sardariul Codrianu cu moșie Frunțișăanii, lui i s-au căzut a o răscumpără, mai ales fiind și strănepot lui Maftei Roșca.

¹⁾ Unde va fi acel hrisov? Să nu fie dela Petru Rareș, de către care zice tradiția că s'ar fi făcut schitul?

Din care se înțelege curat că schitul nu are treabă în vreme aceea, fiind cunoscute moșiile schitului și deosăbit. Și fiindcă d-lui stolnicul pentru locul Dumbrăviții de mai înainte ș'au cercat prin drumul giudecății, care, prin cercelările ce s'au făcut între schit și între d-lui, s'au dovedit că iaste drept locul a d-sale, și dela 1800, cu hotărârea Divanului, s'au și dat în stăpânirea d-sale stolnicului. **Al doile,** *pentru ceilantă bucată de loc,* se vede în stăpânirea a trei stăpâni: o parte o are d-lui vornicul Constantin Păladi, deosăbită și cu pietre hotare sub numele moșie Cătățue: o parte este sub stăpânirea Schitului Grăjdenii; și o parte în stăpânirea d-sale stolnicului. De a căroră stăpânire, după câtă cercetare s'au făcut, prin oameni dela fața locului, tot așa au arătat că au apucat stăpânirea de după cel dintâi războiu al Rușilor, și încoace. Dar apoi din însuși scrisoarea schitului să cunoaște că în vreme ce i-au făcut ctitorii izvodul și scrisoare de danie, bucata aceasta nu o are stolnicului Cerchez, *dovedindu-se din însuși hotarnica aceștei bucăți, ce este cu cinci ani în urma daniei,* când stolnicul Cerchez, ca un lucru drept al său, îl hotărăște, și în îndoială nu rămâne că schitul Grăjdeni ar avea vreo împărțășire, *de vreme ce în scrisorile de danie desface cu totul și depărtează pe toate niamurile de moșiile și lucrurile cele afierosite schitului, înputernicind și dându-le numai în privighere mănăstirei Mierei.* Și încă din danie ce au făcut stolnicul Cerchez Vântuleștilor la 7200 (1692), în urma daniei mănăstirei, iarăși cu cinci ani, se cunoaște

și mai lămurit că stolnicul Cerchez, având bucățile aceste din locul târgului, drepte ale sale, dintr'amândouă dă Vântuleștilor, când, dacă ar fi fost date schitului Grăjdenii, împreună cu celelalte ce au dat, el nu s'ar fi apropiet de lucru afierosit. Și dar curat se dovedește că moșia Frunțișanii, împreună cu aceste bucăți din locul târgului, au rămas în clironomia urmașilor săi, la niamurile sale, — și lor li se cuvine a le trage și a le avè în depline hotarăle lor, după puterea scrisorilor, precum le-au și avut spătăreasa Dediulasă în stăpânirea sa, după mărturisirea acelor bătrâni lăcuitoari Frunțișani; dar, pentru că Egumenul au adaos a zice că poate a fi fost danie pe locurile aceste cătră schitul Grăjdenii și, din întâmplările vremurilor, s'au prăpădit, la aceasta socotim că, de vreme că darul și întăritura boerilor vremei acie s'au aflat la mănăstire Mierii, și sânt acum față, negreșit ar trebui să fie și aceiași de mai în urmă afierosire, dacă ar fi făcut'o; și dacă ar scoate și izvodul ce se arată prin danie și înlăritura de moșii, și alte lucruri cu care au înzestrat pe schit, care izvod trebuie să-l aibă și să fie la mănăstire Miera; ca cel mai temeinic lucru, negreșit s'ar adeveri tot prepusul și n'ar rămâne nici o îndoială judecății. Iar cu tăgăduirea și ne arătarea acelui izvod, dă prepus că, ne fiind cuprinsă și date aceste locuri, nu-i dă mâna să-l scoată, nădăjduindu-se în puterea cuvântului stăpânirei, că se va ajuta. Care și asupra stăpânirei, fiindcă schitul nu se găsește pe tot locul stăpân, ci cea mai multă parte se află în stăpânirea d-sale stolnicului Codreanu, găsindu-o din vechiu stăpânită și de părintele d-sale și de d-lui

vornicu Pălade,—socotim că dreptatea, după puterea scrisorilor și a stăpânirei, ar ajuta mai mult pe stolnicu Codreanu, iar nu pe schit, care, cu numele Dumbrăviței, s'au întins cu stăpânirea fără să știe ce nume are, și de unde și pără unde să stăpâniască. Inșă, fiindcă acum izvodul nu se vede, stăpânirea pe această bucată de loc să se urmeze de cătră fiește-carele pe partea ce s'au găsit stăpânind, și de se va socoti de cătră Innălțimea ta să se pue o vadè hotărâtă Egumenului schitului Grăjdenii cu îndatorire ca să găscască și să scoată izvodul ce au fost, împreună cu scrisorile de danie, și atunce, precum se va cuprinde în izvod, așa se va urmà; precum și din protivă, dacă nu va arătà izvodul până la vadeoa ce i se va pune, rămâne că, precum se va socoti de cătră Inălțimea ta, să se dee hotărâre. Dar, fiindcă d-lui postelnicul Alecu Calimah, hotarnicul schitului Grăjdenii, nu s'au unit cu socotința noastră de cercelarea ce am făcut și precum am aflat, înștiințăm pe Inălțimea ta.

Iar pentru despărțire hotarului printre Frunțișăni și Grăjdeni, fiindcă d-lui stolnicul Codreanu au cerut ca să fie pârăul Trestienii, precum ar fi umblat din vechiu, la aceasta, de vreme ce acum n'au înfățosat nici o dovadă, am găsit cu cale să se urmeze stăpânirea între Frunțișăni și Grăjdeni, tot după cuprinderea hotărniciei din 1798 Sept., făcută de răposatul paharnic Ioniță Negre; și când d-lui stolnicul va găsi dovezi vrednice de credință, că pârăul Trestienii au fost din vechiu hotar despărțitoriu, atunce, în puterea dreptăței, își va cere despărțirea acestor 2 moșii, precum se va mărturisi că

au fost din vechiu, în puterea glăsuirei scrisorilor
vechi. 1816 Iunie 15

Ai înălțimei tale prea plecate slugi, *Costachi Co-*
nachi agă, Petrache Negre ban.

Notă.—După copia din Doc. C. R. C. din B., voi. II, fila 20-23,
sub care se află adevărarea următoare : „Iatocma fiind cu cea a-
devărată, am incredințat. 1819 Aug. 30". (Ne descifrabil) *Ioan*
Iamandi ban.

CLXIII.

1819 August 20. *Ispravnicia Tutovei, la ce-*
rirea căpitanului Antohi Duca, însărcinează anume
hotarnici, cari să facă măsurile și alegerea mo-
șiei Rădenii, de pe Tutova.

Din poronca cinstirii Ispravniciei ce ne-au adus
căpitanul Antohi Duca și cu frații săi, ca să-i fa-
cem măsurile și alegeri moșiei *Rădenii*, noi, după
poroncă, am mersu la fața locului și am chemat
pe toți răzășii și împregiurașii aceștei moșii, *Ră-*
denii, anume : *Gavril Huluba* și *Gheorghie Buganu*,
cu toți ai lor răzăși de moșie *Rădenii*, ce-au avut
giudecată înainte cinstitei Ispravniciei) cu d-lui că-
pitanul *Antohi Duca* pentru o a cince parti din giu-
mătati de sat *Rădenii*, parte a unii *Todoscăi*, ce o
ari căpitanul *Antohi Duca*, cu frații săi, cumpără-
tură din vechimi, dela feciorii *Todoscăi*. Și noi, che-
mându-i, i-am și *înghiitat* ca să meargă să facim
măsurile moșii *Rădenii*, ca să știm câtă parte vom
alege, o a cince parte, parte acei *Todoscă*. Și nu-
miții *Hulubești*, știind că iasti moșie mai multă su-

pusă supt stăpânirea lor, i ne având Duculeștii nici o știință, ii n'au vrut să meargă, ca să fie defați la măsură. Și noi, după poroncă, am mersu și am început a măsură, împreună cu Duculeștii, din hotarul moșiei *Tulești* în gios, pin siliște dispre apus de apa *Tutovii*, până în hotarul moșiei *Găneștii*, unde, față fiind și răzășii de *Gănești*, anume *Costandin Dâlcu*, i *Ion Baganu*, i *Toader Todosă* și *Antohi Năstac*, și am găsit 43 de funii, și funiia de 20 stânjini, și stânjinul de opt palmi gospod, *cari fac opt sute șălzăci stânjini*,—și, dându-i în două *Duculeștii* cu *Hulubeștii*, li s'au venit de parte câte patru sute și triizăci stânjini. După împărțelile ce le au din vechime, am ales și parte acei *Todoscăi*, o a cince parti din giurătați di parti, din giurătați di satu *Rădenii*, din parte *Hulubască*, optăci și șasă de stânjini,—și s'au făcut sămni gropi.

Și iarăși am început a măsură din hotarul moșiei *Botoiului* în gios, pe supt *Dumbravă*, dispre răsărit de apa *Tutovii*, până în hotarul *Găneștilor*, unde fiind fați și răzășii de *Gănești* de su(s) arătați,—și s'au găsit 45 de funii și 12 stânjini,—care fac peste tot 912 stânjini,—și dându-să iarăș în două, *Duculeștii* și cu *Hulubeștii*, li s'au venit di parti, câte 456 de stânjini. Și mai scofind și de acole o a cince parte, din parte *Hulubeștilor*, 91 de stânjini, una palmă și 4 per-mace, parte acei *Todoscă*, și iarăș s'au însemnat cu sămni gropi.

Și de acole iarăș am mersu dispre apus, despre apa *Tulovei*, pe supt păduri, iarăș am început a măsură din hotarul *Tuleștilor* în gios și peste un

dealu ce să numești *Dealu Alghinii* pă(nă) într'o *piatră*, hotar vechiu, ce ne-au arătat răzășii de Gănești, de sus arătați ce iaste *despărțitoare moșii* *Găneștii de moșia Rădenii*, cum și după un răvaș, ce am văzut, a d-sale spatarului Ion Jora, ce au fost hotarnic la Gănești, din poronca gospod, la mâna Duculeștilor, arătându într'o piatră și într'un ulmu, și s'au găsit *33 funii, cari fac 660 stânjini; și dându-să iarăș în doă, Duculeștii cu Hulubeștii, li s'au venit, di parte, câte 330 stânjini. Și mai scofându și de acole iarăș o a cince parte, din partea Hulubeștilor, parte acei Todoscă, 66 de stânjini, și s'au însemnat cu sâmni gropi, și s'au pus și sâmni momâi.*

Și așa am măsurat tot hotaru moșii Rădenii, și nici o măsură nu să potrivește, una cu alta, fiind moșia mai largă la capătu despre răsărit cu 252 stânjini, decât la capătul despre apus. Și noi, după poroncă, am ales parte acei Todoscă ci iaste în pricină de giudecată, dupăcum mai sus să arată, și vrându să o punem supt secfestru, dupăcum ni să poroncești, iar răzășii Hulubești au sărit cu zurba, nevrând de a o da să o secfestruim la al triile mână, dupăcum ni să scrie, zicând că nu vor să știe de poronca cinstitei Isprăvnicii. Și noi am făcut izvod, atât de fân, cât și de toate sămănăturile, i de livezi și vii, și case, ce să află pe acea bucată de moșie.

Și noi, de alegere și măsoriște ce am făcut, am dat această mărturie la mâna Duculeștilor, ca să fie știut câtă păgubire s'au pricinuit de pe această parte de moșie de vreo doi ani de zili de răzășii Hulubești, și noi de măsoriștele ce am

făcut'am dat această mărturie la mâna dumilor
sale Duculeștilor. 1819 Av. 20.

Stăvărachi Hoiban mazil,

(Adaos)

După răvașu cinst. Isprăvnicii, ce ne-au adus căpitanul Antohi Duca și după luminată carte gospod, am mersu la numita moșie Rădenii și am cercetat pentru ace parte a *Todoscăi*, ce prin zapis să cuprindă, și am făcut sămni despărțitoare de moșie Hulubeștilor, și s'au dat la stăpânire căpitanului Antohi Duca și a fraților d-sale. Am cercetat și pentru venitul acei părți ce poate eși pe an, și dintr'all fel nu s'au putut socoti din pricina că nu-i de loc deopotrivă. Și așa s'au socotit să fie venit câte 20 păr(ale) pe stânjini pe an, și socotindu-să și sama stânjinilor câți sânt curmeziș, s'au găsit *80 stânjini, care, câte 20 păr(ale) pe stânjini, să fac 40 lei pe un an, și pe doi ani s'au făcut 80 lei; iar pe anul acesta, Hulubeștii au fost dat o bucată de loc dintru această moșie unui jidov cu preț în 70 lei.* Și am pus de s'au măsurat locu de pricină și s'au găsit 7 fălci și 40 prăjini, care s'au socotit *câte cinci pol lei, pe 4 fălci, și câte șase lei pe 3 pol fălci iar bani fac 43 lei.* Și, fiindcă pe anii trecuți nu s'au supus Hulubeștii a plăti, s'au dat această încredințare la mâna d-sale căpitanului Antohi Duca, ca să-și poată să-și pliniașcă dela răzăși. Și am iscălit.

1820 Iulie 17

(Ne descifrabil) *Stăvărachi Holuban mazil.*

CLXIV.

1823 Ianuarie 30. *Dela visterie către Ispravnicia Tutovei.*

Fiindcă Chiriac Popăscu ruptaş ot Pungeşti au eşit din rânduiala aceasta, făcându-se polcovnicel, să scrie d-voastre că, dela dajdia viitoare, să nu se mai supere cu cerirea de banii dajdiei, fiindcă şi din tablă s'au şters.

Petrachi Sturza vel visternic

1823 Ghenarie 30

S'au şters dajdea. *Enache Gheorghe sardar*

Notă.—Publicat în *Uricaru*, XIV, p. 286. Pungeşli erau pe vremea aceia în jud. Tulova, astăzi în Vaslui.

CLXV.

1823 Iunie 30. *Ioan Sandu Sturza voevod volniceşte pe stolnicul Toader Corodeanul ca să meargă la Bârlad pentru a cerceta cele jăluite de lăcuiitorii târgoveşi asupra nedreptăşilor ce li-au făcut scriitorii şi strângătorii banilor ajutorinşilor de iarnă, fiind apucaşi acum să plătească din nou.*

Noi Ioan Sandu Sturza voevod cu mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldaviei. Lăcuiitorii târgoveşi din târgul Bârladului, prin jaloaba ce au dat Domniei mele, au făcut arătare că, la banii ajutorinşilor de iarnă, ce au fost orânduşi a da de fieştecare dughiană cu marfă şi cu băături, cu totul jăfuişi de către scriitori şi strângătorii banilor, dela o somă bani, şi mistuindu-i, apucă acum de al doilea pe (cei ce) au istovit, şi au şi ţadule. Care faptă a lor fiind cu totul în potriua voinşilor noastre şi a poroncilor ce cu necontenire să slobod, --

pentru care dar volnicim Domnie me pe d-lui Toader Corodiano stolnic, carele, mǎrgând la pomenitul târg, și mai întâi să cerceteze tablile în canțelerie acei dregătorii: câtă somă de bani au așă-zat pe fieștecare negușilor și de fieștecare dughiană, sau cu mărfuri sau cu băuturi, și ce somă s'au primit în urmă în ace canțelerie; și apoi să cerceteze și în târg *fieștece negușătoriu, fieștece briaslă ce au dat*, după care cercetare, făcând on (un) izvod anume de toate pre larg, fiește cine la banii agiulorinții ce au dat și în canțelerie ce s'au primit. Să aducă curată pliroforie Domniei mele, rădicând și aducând împreună volnicitul și pe acei scriitori de dughene și pe acei ce banii aceștie i-au strâns dela dânșii, aice. Aceasta poroncim și întocma să să urmeze. Și dupăce va da sfârșit rânduitul diiac cercetării, după catahrosis ce va găsi făcut de numiții zapcii, i să va holărâ și ostenia la sa.

(L. P. D.)

1823 Iunie 30.

CLXVI.

1828 Maiu 29. *Ioan Sandu Șturza voevod scrie biv vel banului Păvălachi Duca ca, în înțelegere cu hatmanul Gheorghie Brăescu, să procedeze la îndeplinirea poruncei ce li s'a dat.*

Noi Ioan Sandu Șturza voevodu cu mila lui Dumnezeu Domnu țării Moldaviei. Cinstit credincios boeriu Domniei mele, d-la Păvălachi Duca biv vel ban, sănătate. Fiindcă d-ta ești rânduit, împreună cu d-lui hatmanul Gheorghie Brăescu la ținutul Covelului, îndată ce vei luă poronca Domniei mele,

te vei întâlni cu boeriul rânduit și piroforisându-te de toate aceli ci i s'au dat *prin viu graiu de Domnie me*, vei ceti și toate poroncile, atât cărțile Domnii meli cătră d-voastră și cătră d-lor *dregătorii ținutului*, cât și ecstrucțiile (sic) d-sali *boerilor rânduiți la comitet*. Vei lucră săvârșire poroncii aceștia cu patrioticească râvnă și sâlință, ne lăsându-vă în nădejdea zapciilor sau a altor oameni a d-voastră ce vei rândui, ci însuvă să umblați ca să vă încredințați de curat adevărul, ca să arătați în faptă că sânteți dreپți patrioți. următori poroncii și voințai Domnii mele, spre folosul obștii.

1823 Mai 29.

Notă. — Pe învâlițoarea, unde este aplicat sigiliul domnesc cu ceară roșie, în afară de vv (velvornic), se citește și adresa: „Cinstit credincios boeriul Domnii meli, d-ta Păvălachi Duca biv vel ban, sănătate. Tutova Târgul Bărlădului“.

CLXVII.

1823 Octomvrie 7. *Ioan Sandu Sturza vovod scie biv vel banului Pavlică Duca, ca, în afară de catagrafia plăcută ce a făcut la ținutul Covurluiului, să caute a face o pătrunzătoare cercetare și asupra jafurilor și altor asupriri a locuitorilor dela ocolăși și zapcii, atât cele mai vechi, cât și cele mai noi.*

Nol Ioan Sandu Sturza vvod cu mila lul Dumnezău Domnu Țării Moldaviei. Cinstit credincios boeriul Domnii mele, d-ta Pavlică Duca biv vel ban, sănătate. Ni s'au arătat, de cătră d-lor boerii rânduiți a comitetului, catagrafie ce ai făcut d-ta la ținutul Covurluiului, care este plăcută; însă, fiindcă prin Carte Domnii mele ce s'au scris d-tali în rânduire aceștii slujbe, la 24 a lunii trecute Maiu, lămurit șa să arată ca să faci pătrunzătoare cercetare

și pentru toate jafurile și alte asupriri ci au pățimit lăcuitorii de cătră d-lor dregătorii țanutului de cătră *ocolași*, și de cătră orice *zapcii*, care acest feliu de însămnări nu s'au văzut trecute prin calagrafia d-tali; prin această a noastră Domniască Carte îți porocim ca numaidecât să să facă și acele însămnări cu toată lămurire a tot feliful de catahrisis, atât de acele mai vechi, cât și aceli ci s'au urmat în anul acesta: *la rânduiala fânului, la analoghie erburi'or, la rânduiaia zaherelii și a orzului, pentru menzilurile și grajdiul gospod, și la orice alte rândueli*, ca să nu-ți rămâi nimic ne aflat, — și fără nimic părtinire, curat adevărul să arăți. Știind cu hotărâre că avem să facim pătrunzătoare cercetări și, pe acii ci-i vom afla că au urmat cu silință și cu dipărtare de tot catahrisis, i vom cuprinde cu domneștile mili, spre răsplătire slujbii sale; iar pi acel ci-l vom dovedi că au urmat din împotrivă și n'au arătat adivărul jafurile ci s'au făcut, îl vom învinovăți întocma ca și pe acel ce a făcut jafurile, și niciodată nu va mai fi întrebuințat în slujbile pământești; *ii vom rădica și pronomion patrioticesc a scutelnicilor, breslași și slugi, ca să fie spre pildă și allora, ca un nevrednic de a purta nume de patriot*. Păzăște-te dar ca să nu cazi în vinovăția aceasta, căci nici un cuvânt de îndreptare nu te va putea ajuta. 1823 Oct. 7:

Notă. — Pe o parte a foaei îndoite de deasupra se află adresa: „Cinstit credincios boeriul Domnii mele, d-ta Pavlică Duca biv vel ban, sănătate“. „Tutova“. „Galații“. Iar pe cealaltă parte a foaei, în afară de sigiliul Domnesc, imprimat în ceară roșie, se află următoarea notă: „Pocita Galații. Cinstit dămneata căpitane de pocita Tecuciului, această luminaă carte gospodu, îndată ce vei

primeoă, cu cel întâi ocazion să o frimiți la d-lui ban Pavelică Duca, la Bârladu sau unde să va afla dumnealui, fiind grabnică; zabavă sau zmințeală să nu să facă la vre-o pocită. *Panaete*, 1892 Oct. 15". — „S'au pornit, din Gălați, Luni, la două ceasuri din noapte, din Galați“.

CLXVIII.

1824 Maiu 18. *Banul Pavăl Duca se jeluște lui Vodă că a făcut o moară pe apa Bârladului, din jos de acel oraș, în urma contractului încheiat cu Casa Obștiei și că acum acea moară i s'a luat de vornicu Ioan Paladi, pentru care Măria Sa rânduște cercetare la fața locului.*

Prea Înălțate Doamne,

Epitropii moșiei târgului Bârladul, la anul 817 Iunie, prin țadulă de mezat au publicarisit patru luni și giunătați pentru un vad de moară în apa Bârladului, la margine târgului de gios, ca cine să va gășă mușteriu, să facă moară cu trii roați și iazurile din nou, să i să dei pe o sumă de ani ca să o stăpânească. Și, gășându-mă eu, cu care alcătuindu-mă, mi s'au dat vadul pe șasi ani, dându-mi și contract, iscălit de Epitropi și alți boeri târgovești, încredințat și cu pecete târgului, începându să anii dela 817 Oct. 30, de când sânt 7 ani la Oct. viitoriu. Pentru care apucându-mă de facerea morii și a iazurilor cu multă cheltueală și osteneală, am și săvârșit, facire ei întocmai după legătura contractului, încă și mai bună; care, stăpânind-o numai trii luni după gățiri, mi s'au luat din stăpânire cu poruncă gpod de cătră d-lui vornicu Ion Paladi, supt

cuvânt că vadul acela nu ar fi a târgoveților bâr-
lădeni, ci a d-sali.

Pre Înălțate Doamne, eu, cu moara aceasta, am cheltuit 17.500 lei bani, și osebit vre 1000 de zâli ce au muncit oamenii mei, cum și osteneala me într'un an pără am putut-o găli, și nu mi-am putut căuta nici de un interes. Pentru care, dând jalobă stăpânirii vremii aceia, am adus și Carte gpod, poroncitoare cătră d-lor dregătorii, că să-mi împlinască toată cheltuiala ce am făcut cu moara și târgoveții să-și caufi ce vor ave cu vornicu Păladi. Și, din vremi în vremi, prèlungindu-se și mai ales pricinile fiind adesăle schimbări a Epitropilor, sunt răbdătoriu până acum, luând bani cu dobândă de am săvârșit-o, adică 4680 (lei) dela însoși Casa Obștii, 5500 (lei) dela d-lui hah lordachi Oprișan, cum și dela alte locuri de pe unde am put gășă.

Pentru care mă rog Înălțâmii tale ca să te milos-
tivesși asupra me, și să să rânduiască un zapciu gpod, ca să-mi îplinească banii cu dobânda lor, ce am cheltuit cu moara, ca și eu să pot plăti de pe unde m'am împrumulat; iar târgoveții, ce vor avè, își vor căutà cu d-lui vornicu Ioniță Paladi. Și veșnică pomeniri va rămâne Înălțâmii tali.

A Înălțâmii tali pre plecată slugă, *Pavăl Duca banu.*

(Rezoluția) D-lui vel logofăt să cerceteze toate înprejurările urmate în pricina aceasta și după cuviință să să pue la cale îndestularea jăluitarului.

Enachi Stolnic. 1824 Maiu 18

**Noi Ioan Sandu Sturza vvod cu mila lui Dumnezeu
Domnu țării Moldaviei.**

Cinstiți și credincioși boerii Domnii meli, dv. Ispravnici de ținutul Tutovii, sănătate. Veți înțelegi din jalobă arătare și cerere ce faci d-lui jăluitoariul. Deci, fiindcă urmarea cheltuelilor, făcute de cătră jăluitoar, au fost în puterea Contractului, ce i-au dat Casa Opștiei, și de vreme ce moara s'au luat din stăpânirea jăluitoariului, nu poate fi jăluitoariul păgubaș de cheltuelile ce au făcut, ce Casa Obștiei, ce i-au dat contract, trebuie să-i plătească cheltuiala și Casa, de va avè vre o pretenție, își va căută cu d-lui vornicu.

Pentru aceasta, scriind d-voastră, înfățișându-l pe jăluitoar cu Epitropii târgului Bârladului, să intrați în cercetare pentru toate cheltuelile, ce va fi făcut jăluitoarului cu facire acei mori. Și pentru ceia ce să va dovedi că au urmat cheltueli din partea jăluitoarului, să să arate Epitropilor târgului, ca să să pue la cali cu d-lui jăluitoariul și să-i plătească dreptul; căci, urmând mai multă prelungire, să va triimele zapciu de va faci împăciire.

Pentru care de cercetarea și punerea la cali ce veți faci, să trimițiți pe largu înștițare cătră d-lui *Vel logofătul Țării de jos.*

1824 Maiu 20

(L. P. D.

CLXIX.

1824 Iulie 29. *Ioan Sandu Sturza voevod rânduște pe Pavlache Duca biv vel ban să cerceteze pricina ivită între paharnicul Iordache Opri-*

șan și locuitorii din Măgiurcani (Ivești) și cei din Ciocani, pentru bani și zile de muncă.

Noi Ioan Sandu Sturza vevoda cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldaviei. Cinstit credincios boerul Domniei mele d-ta Pavlache Duca biv vel ban, sănătate. Intre lăcuitorii satelor Mărgiurcanii (Iveștii) și Ciocanii dela acel ținut, și între d-lui pah. Iordache Oprișan, orândatorul (arendașul) acestor moșii, urmează prigonire și ne învoială pentru feliuri di datorii de bani și zâle ci ar fi având la lăcuitorii acestui sat d-lui pah(arnicul). Și, fiindcă lăcuitorii aceștie au ajuns la o foarti proastă stare și, de vor fi siliți a plăti toate datoriile, sau în bani sau cu lucru, trebui să li să întâmples ce desăvârșit stricăciune; pentru aceasta dar, te rânduim și poroncim Domnie me, îndată ce vei lua poronca aciasta, să mergi la fața locului, unde, fiind față și paharnicul Oprișan și lăcuitorii, să cercetezi toati datoriile lăcuitorilor și, pentru acele ce vor fi drepte, fără nimică asuprire, câte vor fi în bani cu izvod anume arătat, cu lămurire din ci pricini au rămas acele datorii, să-l trimiți la domniașca noastră vis-terie, ca să să cercetezi și să să hotărască vadelile pentru plata banilor; iar pentru acele ce vor fi în lucru de zile, oricum și ori pi ci tocmală vor fi, di vremi ci s'au împovărat lăcuitorii, unde nu pot a răspunde cu munca între părți, adică și datoriile paharnicului Oprișan și la orândătorii noi, și să li rămâi și pentru dânșii și pentru aceli datorii ce să vor dovedi că fără asupriri sânt alcătuiți cu d-lui pah. în lucrare di zile, să să alcătuiască de cătră d-ta, ca numai o a trie parte din munca săcirii și

a coasăi să urmeză a lua pah. Oprișan (dacă nu-i vor fi lucrat mai înainte), ca întru acelaș chip, rânduri-rânduri să să poată plăti și datoriile pah. și să le rămâe și pentru trebuința lor, să-și poată urma și datoriile cătră orânduitorii de acum, — puind d-ta la cale cu ace mai driaptă cumpănire, ca să nu să asupriască cât de puțân lăcuiorii. Și, de lucrare ci vei faci în pricina aceasta, să trimiți înștiințare și cătră domneasca noastră Visterie și să dai înscris și d-nilor sale dregătorilor ținutului, spre știință și urmare ce au să facă, când să vor arăta jalobe sau dela lăcuiori sau dela orândători.

1824 Iulie 29.

Notă. — Actul pe partea de dinafară a filei a doua a coalei pe care este scris, în afară de sigiliul domnesc imprimat în ceară roșie și o înscăltură ne discifrabilă a condicarului, are și adresa: „Cinsii credincios boerul Domnii mele dum(ne)ța Pavăl Duca biv vel ban, cu sănătate”. „Tutova”

CLXVIII.

1824 Septemvrie 27. *Ioan Sandu Sturza voevod împuțernicește pe slujbașii vădrari de la ținutul Tutovei ca să fie volnici a lua și a strânge venitul vădrăritului, după regula făcută pentru anul respectiv.*

Noi Ioan Sandu Sturza voevod cu mila lui Dumnezeu Domnu țării Moldaviei. Dat-am Carte Domniei mele d-lor slujbașilor vădrari dela ținutul Tutovii cu care să fie volnici a luă și a strânge slujba vădrăritului după ponturile ce s'au strigat întru acest an slujba, la cochii vechi. Adica:

1. Preasfinție sa părintele Mitropolit, Episcopi, d-lor Boerii și toți cari s'au învrednicit a să cinsti cu nume de boerii, numindu-se vel, giupânesele văduve, ci li vor fi fost boerii până la aceasta rânduală, asămine și câți nu s'au întâmplat a să cinsti cu numele de boerii și sânt din neamurile celi știute și alesă, văduvile acestora, să nu plătească vădrărit pe vinul ci din drepti viile sale, după hotărâre hrISOVULUI ci esti.

2. Monastirile, schiturile, ci sunt supt epitropii și purtare de grijă a sfintii Mitropolii i Episcopiiilor pământului, cum și alții din pământeni, cari au hrISOAVILE legiuite de miluire, ca să să scutiască vinul de vădrării, ori toată suma, sau suma hotărâtă, le vor ține vādari în sumă dela sine, afară de suma cumpărăturii, fiind acele hrISOAVE înoite; iar vinul din viile *monastirilor închinat*e la alte locuri, a căroro roadă în anul acesta este dată în vânzare și, având hrISOAVE vor plăti cumpărătorii drepti banii vădrăritului, pi suma ce vor ave; dar acia ce vor avè cărți gpod de miluire, ori pe toată suma ori pe suma hotărâtă, ori de ce trepte vor fi: cu nume de căpitani, polcovnici, parucici, di niamuri și ertați, după ace cu milostivire hotărâre, ci am făcut Domnie me pentru aceștia, întărindu-le privileghiurile lor, cuprinsă prin cărțile ce au, și dela procatohii noștri Domni, fără a li să mai înnoi cărțile și de cătră Domnie me, pentru toți aceștia ci vor fi adevărați pământeni, vor fi scutiți de plata vădrăritului pi vinul cuprins prin cărți, întocmai ca și acelora ci li s'au înnoit cărțile și acelor ci li s'au

dat cărți de miluire de cătră Domnie me; iar fiind străini, Greci, Sârbi, sau de alt neam, nu li să vor ține în samă hrisoavile sau cărțile ci vor avè de mai înainte, sau și dela Domnie me, ci vor plăti vădrăritul pi tot vinul ci vor avè; asemenea și tot vinul de dijmă di pi moșiile Sfintii Mitropolii, i a Sfintii Episcopii Hușii, i a sfintii monastiri Socola, undi esti școala cli(ri)cilor, cum și șapte spre zăci pogoane vii, ci va avè drepti a sale monastire Socola, cum și a altor boeri, ci au hrisoave gpod, ca să nu plătească vădrărit pe vinul de dijmă, să aibă vădrării a li ține în samă dila sine, afară de suma cumpărăturii; precum și monastire Niamțului i Săcu, —și monastire Agapii și Vărăticul, undi lăcuesc că lugărițile,—atât pe vinul ci vor faci din drept viile acestor monastiri, cât și pi *vinul ci vor strângi de milostenie*, să nu să superi cu plata vădrăritului; asămine și monastire Sfântului Spiridon din Eși, undi esti spitalul, i Precista din Roman, și Proorocul Samuil din Focșani, cu celante mitoace a aceștii monastiri, dupăcum și monastire Doljăștii dila țanutul Romanului, pi tot vinul ci vor faci din drepti viile sale, să fii apărate di plata vădrăritului; iar monastire Râșca, să scutească numai vinul ci va eși din 18 pogoane vii, ci va avè drepti a sale.

3. Logofeții i diecii de visterii, atât cii ci să află în slujbă și s'au aflat, dar și casăle lor, pe vinul ci vor faci din drepti viile lor, nu vor plăti vădrărit; asămine și diecii de Divanu, căpit. de Dărăbani și căpit. de Lificii, și vel căpit. hătământesc, și fiind și ne fiind în slujbă, iarăși nu vor plăti vădrărit pi vinul ci vor faci din drepti viile sale.

4. Vornicii de Poartă i Poroșnic hătământesc i

Polcovnic agesc, și condicariu Temniții numai în câta vremi să vor află în slujbă vor fi apărați de plata vădrăritului pi vinul ce vor avè din drepte viile lor.

5. Râdicăturile obicinuite di a să faci în toți anii di cătră visterie la locurile cuviinciosă să fie numai 36,000 vedri, precum s'au obicinuit, dându-să răvașile d-lui vel vist la cie cu râdicăturile, cari le vor ține în samă vădrării dela sâne, afară de suma cumpărăturii, ia(r) pi ceia ci vor avè mai mult, să plăiască vădrărit ca și cielanți supuși aceștii plăți, precum și de vor avè mai puțină sumă decât să va faci râdicătura, să nu poată a ceri plată dila vădrării pi ace lipsă, ci să scutiască numai pe ci va avè.

6. Banii vădrăritului, în anul acesta, să vor luà : câti *zăci bani noi* de vadră dela toți pământenii ci sânt supuși a plăti vădrărit, adică *optu bani vechi legiuifi a visteriei*, i *bănușul Cutiii*, cari fac noă bani, și *un ban al milii*, după veche obicinuințe, cari esti a *Casăi Răsurilor*, undi alcătuesc acee hotărâți zăci bani noi.

7. Toți acei ci au vii aice în țară, ori de ce stari vor fi, pentru cât vin vor vindi ori cea cine (ori și cine), vor plăti vădrăritul vânzătorii, precum plătesc și toți acei ci sint supuși a plăti vădrărit ; iar *vinul ci vor treci piste hotară*, din *a stânga prutului și în Bucovina*, vor luà vădrărit drepti banii vădrăritului, ori de ce stare va fi stăpânul vinului, socotindu-să ca acel vândut.

8. Cei ci sânt cu lăcuința în pământul Moldaviei și vor avè vii în cuprinsul aceștii stăpâniri, vor ptăti vădrărit după veche obicinuință câti *doispră-*

zăci bani vechi di toată vadra, nesupărându-să cu luarea a 2 lei di pogon; asămine și *vinul ce să va aduci din alti țări aice* în Moldavie, ori din ci parti de locu ar fi, va plăti tot câti doisprăzăci bani vechi pi vadră, după urmare de mai înainte; cari vin, fiindcă vine rânduri, întârziindu-să și după strângire vădrăritului, au vôi vădrării pără la 6=șasă, a lunii Dechemvri a vădrări pi acel vin; iar vinul ce să va aduci dila *Nicolifăl* i *Nicopoli* i *Șiștovu*, va plăti vădrărit numai câti 4 *bani vechi di vadră*, după vechiul obicei, cari, obicinuind a treci pi la Galați; vădrării de Covurlui să cuvine acel vădrărit, urmând a-l strângi până la sfârșitul lunii lui Fevruarie, dupăcum s'au obicinit, *afară însă numai de sudeții rusăști și austriecești, cari di vor și aduci acest feliu de vinați, nu au să să superi cu plata vădrăritului; precum și Gălățanii ci aduc câte un poloboc* de vin de piste Dunăre pentru casăle lor, pi acel vin vor plăti iarăș câte patru bani vechi di vadră; iar aducând mai mult pentru neguțătorie vor plăti câti doisprăzăci bani vechi di vadră.

9). Vădrării au să măsoare vinul fieștecăruia cu cotul ci s'au dat din Visterie înherat cu boorul gpod, *ferindu-să de tot feliu de asupriri ci să obicinisă a să urmă di cătră vădrări, în măsurătoare vasâlor, în priimirea banilor, ceriri mari pi răvașile de drum și fâduli, aceste toati au să lipsască de acum înainte și nicidecum în cât de puținu nu au să fie suferite. Și pentru fâdulile ci urmiazi a să lipi pila fundurile Vasâlor, va luă câti 5 parale de fîdulă; iar pi răvașile de drum câti zăci păruli, și mai mult nici un ban sporin-*

du-să într'acest an, numai ca să lipsască cu totul, *una ră acea cu jăfuire pentru fiduli și răvași, și să lipsască cu totul și luare vinului, ci să obicinuissă a să tragi din vas cu tidvă, știind hotărât slujbașii că, după hotărâre dată, tot acel vadrariu, ori deci stari va fi, cari va îndrăzni a treci pisti cuprindire ponturilor în cât de puțin și să va plecà a urmà catahisâs di mai innainti, va cădè în urgii, fără a să putè îndreptá; asămine și pi *poama* ci-și vor aduci acei cu viile în Eși prin cofi pentru casâle lor, să nu să ia vro plată și nici să o priască de cătră vădrării din Eși.*

10. Din cei ci nu plătesc vădrărit nimine să nu cuteze a numi vinul celor ci plătesc pe numile său, spre păgubire visterii, căci nu numai pe drept vinul său să va luà vădrărit, ca și dela acei supuși vădrăritului, dar și vinul acel iconomisât pe numile său, să va luà Domnescu; asămine să nu fie volnic nimine dintr'acei ci plătescu vădrărit a-și rădicà vinul din loc pără nu vor plăti vinul vădrarilor.

Isprăvnicia Tutovii

Înlocma fiind de pe ce adevărată poroncă cu pecele gospod, s'au încredințat și de Isprăvnicie.

1824 Săpt. 27.

(2 semnături ne descifrabile).

CLXXI.

1825 Fevruarie 20. *Invoiala făcută între meșterii lemnari, Toader Haulică și Ioniță Brașoveanu, cu biv vel paharnicul Gheorghie Oprișun.*

pentru lucrul cherezelii trebuincioase la casele ce acesta face în târgul Bârladului.

Adică eu Toader Hăulică și Ioniță Brașoveanu, dulgheri, încredințăm cu zapisul nostru la cinstita mâna d-sale .cuconului Gheorghi Oprișan biv vel paharnic, precum să să știe : Că ni-am tocmit cu d-lui ca să-i facem tot lucrul trebuincios a cherezelii la casăli ce faci d-lui aici în târgul Bârlad pi locul celor vechi; adică *pardosala pi gios; feres-tile cu toati celi trebuincioasă; ușâle cu două ca-naturi; podul să-l facim bagdadii; coperemântul să-l clădim după rânduială și să-l și șindilim, fă-când pi din deal șandramă și umblători, precum sânt la banu Condurachi; pe supt streșână să avem a li face tura (?) ; și în scurt tot lucrul che-rezelii cât va trebui la casă avem să-l facem noi; după plăcere și voința d-lui. Deci sântem îndatoriți a ni apuca la lucru și să stăm pără li vom da gata cu toati celi trebuincioasă; și să aibă a ni da plată *trei suli șapti zăci lei* (bani), *și patru chili popușoi, și douăzeci vedri di vin, și trei vedri di brânză*. Și spreancredințare ne-m pus numi e și de-gitile; iar când, di ni purtare noastră di griji, di să va întâmpla vre-o zmintială, toată ace păgubiri noi avem să o răspundem.*

1825 Fevr. 20.

- ① Eu Toader Hăulică adiverez
- ② Eu Ioniți Brașovanu adiverez

La facire acestui zapis am fost și eu față și sânt martor.

Gheorghi Mașcu pah

Notă. — Din însemnările ce sânt trecute la sfârșitul acestui zăpis, de plata în rânduri a banilor, când prin mâna paharnicului Gheorghe Oprișan, când prin mâna soției sale, când prin a nepotului său Ioniță, — se vede că casele s'au terminat în Fevruarie 1827, deci după 2 ani. Casele aceste au fost locuite de Gheorghie Oprișan până la moartea sa (1849), rămânând moștenire nepotului său, Nedelcu Oprișan, pe care-l adoptase; iar dela moștenitorii acestuia, au fost cumpărate, în anul 1871, de către curatorii averii lui N. R. Codreanu, pentru a deschide în ele școala de fete, prevăzută în Testamentul acestui defunct (A mea broșură, *Frații Gheorghie și Neculai Roșca Codreanu*, pag. 57 și nota dela pag. 88).

CLXXII.

1825 Avgust 13. *Visteria scrie lui Pavăl Duca, drept răspuns la înștiințarea făcută acelei autorități, că e drept să plătească banii analoghisii de boerii rânduiți pentru binalile ce dânsul are în Bârlad.*

Dela Visterie.

Căt're cinstit Pavăl Duca.

După înștiințare ce ai făcut dumneata cătră Visterie, în trecuta lună, Iulie, că ti-ar fi apucat dumnealui post Ion Jora să plătești banii pe binalile ce ai dumneata acolo, în târgu Bârladului, cari s'au analoghisit de cătră boerii rânduiți di cătră Măria Sa Vodă, ace înștiințare a dumitale s'au trimis la dumnalui post, cerându-i-să răspuns, cu ce cuvânt ar fi cerând acei bani dela dumneata, și, de cătră dumnealui post încredințându-se Visteria prin răspunsu ci faci, că dumneata n'ai ave cuvânt a te jălui în pricina aceasta, fiind drept dator cu acești bani a-i plăti. Pentru accia să răspundi dumitali ca

să plătești banii dupăcum te va *călca* dreapta analoghie fără mai multă pricinuiri.

1825 Avgust 13.

Dimitrachi Ghica vel vist.

CLXXIII.

1825 Oetomyrie 15. *Ioan Sandu Sturza voevod, la jăluirea târgoveșilor Bârlădeni, acei din partea de jos sau de mează-zi a orașului, de a se regula și pentru partea aceia de târg un meidian, unde să se adune carele și lumea ce aduce felurite lucruri de vânzare, ca și dânșii să poată face alejverișuri, hotărăște ca, afară de meideanul dela Biserica Gospod să fie și locul acela cum-părat de dânșii dela visternicul Canta.*

Noi Ioan Sandu Sturza Voevod cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldaviei. Inștiițare să face cu această Carte a Domniei mili, că, prin jalba ci ni-au dat toți neguțitorii târgoveși, din târgul Bârladului, di pe ulițele din gies, pe drumul Tecuciului, s'au plâns că toată adunarea la zilele de târgu urmiazi acum a să face numai la meidianu bisăricii gospod; iar meidianurile bisăricii svântului Dimitrii și a bisericii Vovideniei, din cari să folosă și ei cu îm-prăștierea norodului în neguțitorii și pe ulițele lor, s'au închis cu totul, folosându-se întru toate alej-verișurile numai acei cu dughenile împrejurul acelu meidianu și a ulițai ce mergi spre răsărit piste apa Bârladului. De cari, cerând punere la cale la 3 zile a trecutei luni Septemvrie, s'au scris Carte Domniei meli cătră dumnialui post. Ioan Jora și dumnialui

spat. Ioan Codreanu, ca urmând cuviicioasa cercetare la stare locului, să facă cuviicioasa puneri la cale. Acum s'au priimit dela dumniilor mărturii de cercetari, din 29 a trecutei luni Săptemvrie și hartă inginerească de stare locului, cari Ni s'au înfășoșat prin dumniului vel logofăt al țării de gios, cuprinzătoare că pricina lor este aceasta: Pentru că, prin hrisovul pomenitului întru ferici Domn Alexandru Neculai Suțul voevod, din let 1801, s'au lăsat acesti meidianuri slăbodl, anumi, la biserica gospod, i la bisărica svântu Dimitrie și la biserica Vovidiniei, ca să fie pentru adunare carelor la zile de târg, cari eră cu mulțămire tuturor târgoveșilor, precum și osăbit *ocolul vitelor*; dela o vremi încoaci din zi în zi s'au închis tuturor meidianurile bisericii svântului Dimitrie și a Vovidiniei cu dugheni și alte binale, cum să arată la harta ingineriască, dovedindu-să acele binale făcute cu bună credință, după voia ce li s'au dat și ca pe niște locuri drepte a lor; și încă și acele ci până acum au rămas neînchisă, ca niște locuri cu stăpâni pot a se închide după vremi; și numai pi un meidian ci au rămas până acum slobod, a bisăricii gospod, să face toată adunare, în carile nu încap nici carele ce vin, mai ales adunându-se la acel loc, și mărgilarii (sic) i alții, unde, dupăci-ș vând lucrurile lor, pornesc di-ș cumpără celi trebuinciase numai di pe ulița ce merge drept la podul de piste apa Bârladului; iar pe trii uliți, unde se află dughengiei jăluitoari, nicicum nu lovăscu, fiindu-le cu depărtare, precum asămine folos nu au, *nici dela ocolul vitelor, lucrând alejverișul său numai doă luni pe an,*

când deopotrivă lucrează și meidianul rămas a bisăricii gospod. Și, după cerire ci au făcut cu toți târgoveții a ulișilor din gios, ca să li să deschidă și lor un meidian, având loc slobod cumpărat de veci de toată obștia, dela dumnialui vist. Costache Canta, unde sânt numai trei dugheni putrede, care și pe acele voescu a le strâcă, spre deschidere meidianului. Și, măcar deși esti hrisovul pomenit ca numai pe aceli locuri să se facă adunare iarmaroacelor, dar acelaș hrisov numai atunci ar pute ave țăriia lui, când lucrul ar fi întocma după glăsuire lui; iar când lucrurile au luat în urmă prifacere, trecând târgul acesta cu vânzare dela cel adivărat slăpân la mâna târgoveșilor, și meidianurile pomenite s'au închis, hrisovul dela sine urmează a rămâne fără de putere, și lucrurile a să îndrepta. Și precum cu toții, cumpărând târgul și diopotrivă întâmplătoarele cheltueli purtându-le, asămine cu toții trebue să să împărtășască și din folosurile locului, de a li să da și jăluitorilor meidianul cumpărat dela dumnialui vist. Costache Canta, ci este întrare în târgu pe ulișile din gios, ca și ei la zilele de târg, făcându-să adunare la acelaș loc, să să poată folosă. Unde, măcar deși Epitropii casii răposatului aga Costandin Sturza, întru o unire cu târgoveții dela biserica gospod au voit a trage adunările zilelor de târgu numai acolo la biserica gospod, și pe locul răposatului aga Costandin Sturza, în puterea hrisovului dela 1801, dar, de vremi ci locurile cuprinse în acelaș hrisov, adică dela biserica svântului Dumitru și dela biserica Vovidenii, din cari să folosă toate ulișile, după vremi s'au închis de însuși ei târgoveții, cum ni-am încredințat din

harta de stare locului și mărturia de cercetare ci s'au văzut și s'au cerut de cătră al nostru cinstit și credincios boer, dumniului Theodor Balș vel logofăt al țării (loc alb ca 10 c. m).

Drept aceia, prin această Carte a Domniei meli, întărind, hotărăm folosința obștescului târgu, ca *acei ci vor mergi la zilile de târg din părțile de sus cu ori ci fel de lucruri spre vânzari, să le fie adunare la meidianul bisericii gospod; iar cei ci vor mergi asămineș (sic) la zilile de târg din părțile de gios cu ori ci fel de lucruri spre vânzari, să le fie adunare și alejverișul lor la meidianul cumpărat de târgovefi dela vist. Canta, ca fiește care să se folosască din alejverișul zilelor de târg. Și această punere la cale, spre folosul obștiei, să nu să smintească niciodinioară în veci.*

Poroncim Domniia me și dumitali vel logofăt ca, prin Cartea Domniei meli să se facă cunoscut dregătorilor spre a să publicarisí și a să urma deapurare. Poroncim și d-voastre dregători ca întocma și pentru totdeauna să urmați, căci, văzundu-să ce mai mică împotrivire din partea dumnevoastre, veți fi în răspunderi. Spre cari întocmai urmari, s'au întărit și cu a noastră Domniască pecete.

1823 Octom. 15.

(L. P. D.)

Procit vel logofăt

De mini s'au alcătuit, după hotărâre însemnată. *Chirica* ban

Notă. Pe partea de deasupra hrisovului, stă scris: „Hrisovul Ocolului la fântâna cu roală.“ Acest ocol format din locul cumpărat de la visternicul Canta, pe la 1825, a existat acolo, unde a fost o mică grădină publică, înființată cam pe la 1874, și

care prin 1879 se numia grădina „tiriplic“. Nuștiu pentru ce se numia astfel. Pe acel loc se află astăzi *Casa Națională*, zidită de Stroe Beloescu și dăruită Primăriei orașului Bârlad. În fața clădirii acelei case, drept lângă trotuarul străzii mari, a existat și „fântâna cu roată“, care s'a desființat dela timpul când s'a zidit Casa Națională. Că în acel loc a fost piață, (în și eu minte că, până la înflințarea grădinii, se aduna acolo toamna carele cu poloboace sau butoae cu vin, ce se aduceau de sătenii podgoreni spre vânzare, fiind cotate de un funcționar al comunei.

Actul acesta mi s'a împrumutat spre copiere de către d-l Doctor Borș, medic veterenar al orașului Bârlad.

Meidianurile dela Biserica Sf. Dimitrie și Vovidenia au dispărut după ce s'a făcut răscumpărarea moșiei târgului, și deci acele locuri libere au fost vândute și ocupate cu clădiri.

CLXXIV.

1825 Noemvrie 10. *Visteria scrie cătră Ispăvnicia Tutovei în privința scutelnicilor aflători în satele Chetrenii și Cârломăneștii, cum și în privința a ce trebuie să plătiască locuitorii din Morenii și Bujoreunii, ce se țineau de Bârlad.*

Visterie

Către cinstita Ispăvnicie a ținutului Tutovii

Treizăci și patru scutelnici ce au fost cunoscuți până acum la ținutul acela, însă :

25 a d. Pavăl Duca în satul Chetrenii

9 a casăi med. Vasile Mitre în satul Cârlo-
măneștii.

34

Să scrie dvoastre ca să să de în havaleli, împlinindu-să *dela cei dintâi 50 lei*, analoghie a banilor hacului surugiilor examinie (șase luni=6 luni, semestru), începută dela zi întâi a lunii aceștia, și 2 chile, 10 dimirlui, orzu, în socoteala menzilorilor;

și dela cei de al doilea, 18 lei, banți surugiilor și 1 chilă orzu pentru menzili; cu care încărcându-vă prin sămile acelor madeli, să-i treceți și prin tablile ce veți trimete la visterie. Și să să de din mahalaoa Morenii i Bujorăniei, de sat, a aceluia târgu a Bârladului :

Cincizăci și unul liudi, — însă

25 scutelnici {
17 breslași { d. banul Pavăl Duca
9 scutelnici casăi med. Vasile Mitre

51 carii plătind banii ciferturilor cu răsurile, precum și toate rămășițurile ce vor fi asupra lor pân acum, i banii hacului surugiilor, examinie următoare, de vreme ce s'au apucat analoghie și orzul rânduit pentru menzili. Di prin celelalte apoi havalele a țării să rămâe în apărare, după rânduala păzită pentru scutelnici și breslași; iar ce vor mai rămânè în acele mahalali vor purtă havalele după stare lor; și acei ce să vor da acum d-lor sale să fie din stare al doile și al triile.

1825 Noem. 10

Dumitrachi Ghica vel vist

S'au trecut

Mih. Veisă pah.

CLXXV

1826 Iulie 19. *Visteria către Isprăvnicia Tulovii ca scutelnicii banului Pavăl Duca, din mahalaoa Morenii și Bujoreniei, din târgul Bârladului, în afară de banii șferturilor și ai rásurilor să nu fie supărați cu alte havalele.*

Visteria către cinstita Isprăvnicie Jânutulul Tutovii.

D-lui banu Pavăl Duca au făcut arătare Visteriei că, având scutelnicii și breslașii rangului, precum și breslașii casei medelniceriului Gheorghii Milre în număr de cinci zăci și unul liudi, scăzuți cu carte Visteriei în mahalaoa *Morenii i Bujoreni*, din târgul Bârladului, s'ar fi supărând la feluri de havaleli de către d-voastră. Drept aceia, fiindcă scutelnicii și breslașii aceștia sânt legiuși și cunoscuți Visteriei, să scrie d-voastră ca întru nimică, *plătindu-și numai banii ciferturilor cu rășurile*, să nu să supere la nici un fel de havaleli, după rânduiala păzâță pentru scutelnici și breslași.

1826 Iuli 19.

Petrache Sturza vel vist

S'au trecut, *Mih. Veisa*

CLXXVI.

1829 Maiu 17. *Ispravnicia Tutovei rânduește pe stolnicul Nistor Zorilă pentru ocolu Târgului ca să așeze carantine spre pază de boala ciumei.*

Dela Isprăvnicia Tutovei

Cătră cinstit d-lui stolnicul Nistor Zorilă.

Cu toate că și mai înainte s'au poroncit pe la toate ocoalele paza despre *boala ciumei*, dar acum viindu-ne și poronca cinstitului Divan din 14 a următoarei luni, supt No. 106, hotărăște cu mare

strășnicie a să așază *carantini* împregiurul târgului și în tot ținutul pe la toate satele.

Deci, la ocolu târgului, te rânduiești d-la și ți să scrie ca, după cuprindire instrucțiilor cuprinzătoare în 11 ponturi, să urmezi îndată punire în lucrare, a așază carantine pe la fieștecare sat, *mazili*, după numărul lăcuiților, *ca să raportuiască, precum la pontul 6-le hotărăște. Și rândul lăcuiților, șăzători în fieștecare sat, fără alegiri, să păzască, ca să opriască pe acei cî vin din părțile de gios și pe acei fôr de nici o îndreptare, de unde au purces și unde merg*; dând în grijă lăcuiților ca pe nimine la gazdă să nu-l priimască, necunoscuți și făr de răvaș; și în sfârșit cuprindere instrucțiilor să o îndeplinești, cu lucrare la fieștecare pont, căci cu halărări să știi că viața în primejdie îți va fi la cea mai mică neîmplinire și ne privighiare.

1829 Maiu 17.

(Ne descifr.) *Gheorghie Oprișan paharnic.*

Mai în 23, la 9 ceasuri am primito
Nistor Zorilă stolnic

CLXXVII.

1830 Martie 5. *Ispravnicia Tutovei scrie stolnicului Nistor Zorilă, epistatul carantinilor dela Ocolu Târgului, ca să raporteze celor în drept de două ori pe săptămână pentru starea sănătății ocolului.*

Ispravnicia Tutovei

Către cinstit d-lui stolnicul Nistor Zorilă, epistat carantinilor dela ocolul Târgului.

D-lui aga lordachi Manu și d-lui aga Neculachi Greceanu, prin adres cătră Isprăvnicie, au făcut cunoscut că de cătră d-ta nu li sã triimăt raporturi pentru starea sănătății ocolului aceluia, care este însărcinat supt a d-lor privighere; și fiindcă d-lor sânt datori de a da asămine răporturi d-sale Nazaratiului (inspectorului) țănătului, să scrie d-tale ca să urmați a răportui și cătră d-lor de doă ori pe fieștecare săptămână, pentru toate câte să ating de stare sănătății lăcuiitorilor; urmând că totodată a-sămine raporturi și către comitetul de aice.

1830 Marl. 5

(Ne descifr.) *Gheorghe Oprișan pah.*

CLXXVIII.

1831 Aprilie 25. (*Ispravnicul*) *Neculai Jora vel spatar atestează că căpitanul Gheorghie Hârlacu și-au îndeplinit toate însărcinările ce i s'au dat de Isprăvnicie, în vremea trecerei oștilor rusești cu osârdie și mare silență.*

ATESTAT

D-lui căpitanul Gheorghie Hârlacu, de aice din târgul Bârladului, ce s'au aflat slujind în feliuri de poronci, atât din vreme de mai înainte, precum și acum în vremea dregătoriei noastre, aflându-să supt datorie întru săvârșire tuturor slujbilor poroncite în trecere tuturor oștilor a pre puternicii împărății a Rosăei, pe aici, în sus și în gios, pela spitaturi și altele, însărcinându-să pe numitu, li-eu să-

vârșit toate cu osârdie și mare silință, fără să de cât de puțin cusur de cele atingătoare din nacialstiei oricare i-au fost încredințate și fără să să abată la vre un fel de catahresâs, precum în adeverințele și mărturiile negușitorilor iscăliți, din acest târg, să arată, și alte dovezi. Și, pentru ca să-i fie știute cele fără de nici un interes ale sale ostenele, i s'au dat și dela noi atestat întărit cu pecetea ținutului și cu a noastră iscalitură. 1835 Apr. 25.

Neculai Iora vel spatâr (L. P. Ț.)

Sau văzut în cercetare la comis, Catagrafiei ținutului Tutovii.
Ne discifr). 1831 Aug. 30.

Notă. De pe original; pecetea cu 3 pești și deasupra acestora o coronă, având inprejur inscripția: „(1)822 ținutu Tutovii.

CLXXIX.

Bârlad, 1831 Maiu 21. *Isprăvnicia judeșului Tutova adeverește serviciile și actele filantropice ale spișărului Iohan Kraus, ginerile răposatului spișer și vice consul austriac, Samoil Engelleiter,— în scopul de a i se cunoaște, și în mod oficial, meritele, și deci a-și putea câștiga, la vreme, căzutele răsplătiri.*

Isprăvnicia Tutovei.

Domnul Iohan Kraus, ce să află cu așazarea sea în târgul Bârladului, având a sa spișărie, atât în acest târg a Bârladului, precum și în orașul Eși, în toată vremea, atât înaintea sosirei oștirilor în acest

pământ al Moldovei, precum și de la sosirea oștilor încoaci, au slujit la toate întâmplările și poronciilor nacealstfii, fiind și asupra carantinilor și altor multe,—îndestulând și pe tot târgul acesta cu doftorii din spișăria sa, iar pe cei săraci fără plată dărea de doctorii. Persoana sa, este om slobod, fără familie, decât cu doi copii, ce i-au rămas după săvârșirea soției sale, Teresa, fiica săvârșitului din viață Samoil Engelleiter, vice-consul de aice; și spre a fi cunoscut cinstitul dumisale caracter și filantropia, cu care s'au arătat în toată vremea și să arată și astăzi, cu darea de doftorii pe la săraci fără plată, și alte asămîne jărtfiri iubitoare de omenire a dumisale, spre a-și putea câștiga în vreme căzutele sale răsplătiri dela nacealstfa, i s'au dat această încredințare supt iscălitura și pecetea acestei Isprăvnicii. Anul 1831 luna Maiu 21.

Târgul Bârladului

Alecu Sturza spatar.

(L. P. I.)

Notă.—Transcris după originalul ce se află în păstrarea d-lui farmacist Corneliu I. Droc, din Bârlad. Kraus, ginerișe lui Samoil Engelleiter, a avut de ginere pe Simeon Brukner, care a avut de urmaș în farmacie pe fiul său, Emil Brukner. Astăzi, această farmacie se află în stăpânirea d-lui Corneliu I. Droc, ginerile d-lui Simeon Brukner, fratele răposatului Emil Brukner.

Renumitul Doctor I. Brukner, care a murit la Bârlad, în timpul războiului, de tifos exantimatic, este fiul lui Emil Brukner.

CLXXX.

Eși, 1832 Maiu 24. *Comitetul Sănătății din Principatul Moldovei scrie doftorului Lafari, medicul orașului Bârlad, ca să dea știință în mod*

regulat de numărul bolnavilor și morților, din acel oraș.

Comitetul sănătății din Prințipatul Moldovei.

Cătră d-lui Doftorul Politiei (orașului) Bârlad

Trebuința cerând de a avè Comitetul știință de No. celor ce să bolnăvesc și mor în acel târg, să face cunoscut d-tale că, după primire aceștie să alcătuești un raport de No. bolnavilor, câți din ei s'au îndreptat, câți au murit, și câți mai rămân bolnavi; și cu raportul din parte d-tale, unit și cu a sfatului orășienesc, din acel târg, dupăcum asămine i s'au scris, să se prestavlisască comitetului pe fiește-care lună de dânsul ori de d-ta, 1 păr la 15 și dela 15 păr la sfârșitul lunei, prin care să să arăte și felul boalelor, de care ar fi pătîmind, și pricinele lor. Urmând privighere în asămine de a nu lăsà să prohorisască boalele spre epidemii; iar în prepunere te vei consultarisi cu Doftorul Departamentului (loc alb), la care atârnă acel ținut. După care apoi cu grăbire atunce vei face cunoscut și Comitetului de înpregiurări, spre a să luà osăbite măsuri; iar acum, deodată de primire aceștia și de urmare întocmai, să se triimată răspuns.

Ministru Pricinilor din năuntru și cavaler (nedescilr.)

Secretar (nedescifrabil)

No. 371, 832 Mai 24, Eși

Notă.—Actul acesta, împreună cu alle hârtii, mi s'au dăruit de d-na Lafari, nepoata doctorului Neculai Lafari, care era medic al orașului Bârlad pe la 1832.

CLXXXI.

1838 Maiu 8. *Adeveritoare încredințare din partea mai multor boeri, prin care se spune că Dumitrachi Duca este fiul banului Pavăl Duca și acesta a fost frate cu săvârșitul din viață Gheorghie Duca, trăitor acesta de a stânga Prutului, la satul Siliștea, ținutul Hotinului.*

Facim știut prin acest înscris al nostru că dumnialui *Dumitrachi Duca* esti drept fiu săvârșitului din viață banul *Pavăl Duca*, cari au fost drept frati cu săvârșitul *Gheorghii Duca*, ci au pitrecut în a stânga Prutului, la satul *Sâliște*, din ținutul *Hotinului*. Pentru cari, după cerire ci ni-au făcut d-lui, i-am dat această adeveritoare încredințari de cursul niamului său, în cari urmează ali noastri iscălituri și întărire giudecătorii ținutului.

1833 Maiu 8.

Postelnicul Iordachi Zorze. Ioan Jora postelnic. Ion Codreanu spatar. Iordachi Manu agă. Alecu Sturza spatar. Gheorghie Bogdan agă. Iamandi spatar. I. Iamandi agă. Costachi Die ban. Miclesu ban. (și alte 6 semnături nedescifrabile)

Dela giudecătorie ținutului Tutovii.

Pentru că înscrisul acesta este supt adivarale iscălituri a iscălișilor într'însa boeri, apoi, după cerire ce prin jalbă au făcut, s'au încredințat cu iscăliturile cuviincioasă și punire peceșii giudecătoriei.

Anul 1833 luna Iunie 5 zile, Bârlad

(2 semnături nedescifrabile)

Enacachi Dragomir căminar. Pascal Gane stolnic.

(L. P. g. ț. T.) D(irector), *stolnicu Iacomi.*

No. 204

(Pe contra pagină)

Stărostie supușilor roșăenești ținutul Vasluiului.

Adeverința aceasta fiind adevărată și numitul d-lui Dimitrachi Duca drept fiu a răposatului banului Pavăl Duca, s'au încredințat și de către noi.

(Ne descifrabil) 1833 Iulie 1 Nr. 17.

Divanul de Apelație a Țării-de-gios.

Insamnata în dos încredințare a giudecăt. ținut. Tutovii, fiind supt adivăratile iscălituri a cilenurilor acilii giud. și pecetea ei, drept aceia, după cerire ci d-lui Dimitrie Duce au făcut Divanului, prin jaloaba ci au dat, să încredințază cu iscăliturile cilenurilor și pecete Divanului.

(4 semnături nedescifrabile). *Dimitrie Bran ban.*

(L. P. D. A. Ț. de g.) Director, *Stam. Șef, S. A. Focșa*
Secție II, parte III

No. 361

1833 Iulic 13.

Notă. — Adeveritoarea încredințare și-a procurat-o Dimitrie Duca, având a merge în Basarabia, la satul Siliștea, din ținutul Holinului, unde, încă din 1831 Martie 22, murise moșul său, nobilul Gheorghe Duca. Acesta avea numai o fiică, Ecaterina, căreia i-a lasat prin testament 3 părți din avere, iar a paltra parte a lăsat-o la trei nepoți ai săi din Bârlad.

CLXXXII.

Siliștea (în Basarabia). 1833 Septemvrie 28. *Iuliga Graniecoski soacra mortului Gheorghie Duca, adeverește despre cele prevăzute de dânsul în Testament, — trei părți de avere fiicei sale, Ecaterina, și o a patra parte pentru 3 nepoți ai săi, fii ai lui Pavel Duca, din Bârlad.*

Dovadă.

Dat-am aceasta de către mine, mai jos subscrisa, nobilului Dimitrie Pavlow, fiului banului Duca, cum că răposatul meu ginere, nobilul *Gheorghie Duca*, la sfârșitul vieții lui, în anul trecut, 1831 Martie 22, dupăcum îmi este cunoscut, a lăsat testament, în care a destinat, din propria sa avere mobilă și imobilă, micii sale copile, Caterina, care este în viață, trei părți, iar la trei copii, nepoți, copii a lui Pavăl, a patra parte, cu aceia, ca ei să răscumpere casa, care se află amanetată, în Bârlad. Care testament este alcătuit cu adevărat de ginerile meu, în cele din urmă zile ale vieții și iscălit chiar de dânsul. Pe lângă toate aceste trebuie să explic că, cât a trăit ginerile meu totdeauna a spus că nimănui din familia Duca, afară de arătașilor nepoți, nu va face parte din averea sa, dupăcum a rânduit prin testament, — despre care încredințez prin propria mea iscălitură.

Septemvrie 28 zile anul 1833.

Iuliga Graniecoski.

La darea acestei dovezi au fost martori sub co-

lonelul în retragere, Verner Bogațkii, și secretarul colegial, Ivan Dahovschii.

Notă. — Dimitrie Duca, dupăcât am constatat și din alte acte, s'a dus în Basarabia, la satul Siliștea, ținutul Hotinului, în 1833, și a stat acolo cu familia până în 1836. În acest an, ca să poată a-și căpăta pașportul și să se înapoeze în Moldova, a petiționat până și la Măria Sa Imperială.

Partea a patra de bani, după rostirea testamentului, cu care D. Duca a venit acasă a fost de 8714 galbeni, și numai după ce a plătit taxa cerută, la această sumă, prin judecătoria Hotinului, a putut să-și capete pașportul de înapoere în Moldova.

CLXXXIII.

1834 Fevruarie 10. *Starostia Kesar-Krăeștii Aghenții, din Bârlad, prin acest act, adeverește și reproduce în el publicația, ce s'a făcut în oraș, în anul 1826 August în 23, că doftorul Neculai Lafari nu este adus în acest oraș numai pentru boeri, ci pentru tot norodul și că dela cei săraci n'a prefinderisit nici o plată.*

Starostia K. K. Aghenții din Bârlad.

Facem știut și încredințăm, precum d-lui Dohtoriu Neculaiu Lafari, în anul 1826 August 23, au poftit această Starostie ca să facem știut poporului, acei mai jos însămnate publicație, care, dupăce s'au trăcut la răghistrul aceștii canțălării, cu adevărat s'au publicarisit în limba râmănească și neamțască, cu agipsie la toate răspintinile de uliță în noima a-ceasta adică :

De știre norodului din Bârlad.

„D-lui Dohtoriu Neculai Lafari, auzind că unii, vrând

a face rău d-sale, vestesc că d-lui Doftoriu nu caducese a face vizite la norodul cel prost, fiind un doftoriu adus numai pentru boiari; drept aceea, d-lui doftariu Lafari, fiind fără interes, prieten din toată inima a omenirii, are o mare părere de rău a vede în toate zilele că mor mulți nenorociți, sau fără ajutoriu doftoresc, *sau încredințați în mâna a niște ne înțelepți*. Deci să face știut că d-lui doftoriu au avut toată plecarea a sluji norodului celui sărac fără a pretinderisi vr'o plată, afară de aceea dela Dumnezeu; însă a plăti din punga d-lui trebuincioasele doftorii pentru acei de tot săraci *fiindu-i acum mai lesne a face practică, pentrucă au avut Bârladul noroc a să deschide o spițarie plină cu toate feliurile de doftorii și celelante*.

Pentru aceasta am dat această întărită încredințare cu iscălitura și pecete aceștei Starostii“.

1834 Fevr. 10

Bârlad.

No. 15 (L. P. K. K. A.)

And. Mamachi de Luzignan
C. K. Staroste

Notă.—Publicația din 1826 August 23, ce o face Agenția Austriacă pentru doctorul Neculai Lafari, ne arată că doftorii, până la înființarea de spițării la noi în țară, aveau și pregăteau și doctoriile pentru bolnavi,—lucru ce, se înțelege, le îngreua practica medicală.

În Bârlad se aflau pe la anul 1815 doi spițeri: Samoil și Gheorghie (Doc. Bârl., vol. II, pag. 205, 372 și 379). Tot pe la 1815, în afară de doctorul Neculai Lafari (Doc. B., II, pag. 353, 402) se mai găseă în acest oraș doctorul Hubert sau Uber (Idem pag. 251, 377, 380).

Doctorul N. Lafari eră Italian de origine, înpământenit în România. A murit în toamna anului 1878, la Catane, lângă Messina, în Italia, dupăcum mi-a spus, la 24 August 1913, o nepoată a d-sale, foastă d-nă Florescu.

CLXXXIV

1885 Ianuarie 12. *Preotul Ioan din Corodeșli și preotul Maxim din Micești, chemați fiind de vornicii de poartă și având porunca Protoereutului și a Judecătoriei, pun sub jurământ pe răzășii din Micești pentru partea de moșie Sionasă.*

Adică noi preoții, eu preotul Ioan, din satul Corodeștii, și preotul Macsân, din satul Miceștii, adevărim cu această scrisoare a noastră, ci o dăm la mâna vechelelor și răzăși de moșia de Micești, precum știut să fie că la chemare vornecilor de poartă, Măteiu Brăescul și Ștefan Corodescul, ei au venit la satul Miceștii cu poronca Iconomului (Protoereutului) și Judecătoriei, ca să punem sup jurământ pe răzășii de satul Micești pentru parte Sâoneasă, ci o caută dumnului paha(r)necul Costache Sâon, zicând că este în satul Micești; ia cari noi, după poroncă, am mers ca să strângem pe răzăși, și am strâsu pe câți-va răzăși și i-am întrebat pentru ace parte a Sâonesâi; ei au răspunsu că nu știu ei ace parte de moșie că este in satul Miceștii, ci au răspunsu că ace Lucăneasă este dăruită la monastire Floreștelor; și, la alegere a celui bătrân s'au gășât înpresurați opt sute cincizăci și șasă de stânjini de a răzășilor de Micești înpresurați de monastire Floreștelor. Și aceste au răspuns răzășii din satul Miceștii; iar noi preoții ni vedem în jurnal că am dat răspunsul Cinstilului Divan, noi nu știm că am dat răspuns nici într'uu chip. Pentru aceasta am dat această mărturie la mâna lor în frica lui Dum-

nezeu, ca să le fie de îndreptare. Și pentru credință urmează a noastre iscălituri.

1835 Ghenar 12.

Preot Macsân Dumbravă.

Preot Ioan Scorășcu, Corodești

(L. P. Bisericii satului Micești, ținut Tutovei, hramul Sf. Ioan Botezătorul, 1834).

CLXXXV.

1840 Decembrie 17. *Mihail Grigorie Sturza voevod hărăzește lui Dimitrie Duca, membru al judecătoriei din Vaslui, rangul de vel sardar.*

Cu mila lui Dumnezeu Noi Mihail Grigoriu Sturza VV, Domn țării Moldovii, Dumisali Dimitrie Duca.

Luând în bagare de samă anafora d-sali vel logofătului a Dreptății cu No. 6329, pentru îndeletnicirea cu cari te afli slujând sub îndatorire de cilen (membru) a giudecătoriei ținutului Vaslui, Noi, după prerogativa ce avem și în urmare pravilii, întărită la 10 Mart 1835, îți hărăzim, prin acest al nostru Domnesc decret, rangul de vel sardar, și îți dăm dreptati a te iscăli și a fi obștește cunoscut cu acest rang. Pentru care poruncim și Sfatului Administrativ ca să te treacă prin acturile Cârmuirii, cu rangul de vel sardar.

Mihail Sturza V Vod.

(L. P. D.)

No. 1208

Şeful secţiei. Konst. Dobranici.

Secţia a doa, din poroncă.

No. 1206

1840 Dech. 17.

CLXXXVI

1853 Noemvrie 30. *Sărdarul Nedelcu Oprişan vinde o dugheană, din Uliţa Cojocărească, nequşitorului Toma Beldie, în preţ de 4000 lei.*

Zapis de vecinică vânzare

Gios iscălitul sărdar Nedelcu Oprişan, fiul şi cli-ronomul răpos. meu părinte spatarul Gheorghii Oprişan, după despoziţia făcută de însuşi răpos. a avutului său rămas prin codichil lăsat la anul 1848 Sept. 1, ci mă înputerniceşti pe mine de a vinde din a sale rămasă lucruri, de a plăti locurilor, unde prin condichel mi să însemnează, am vândut diugheana răposatului meu părinte te ci o ari în târgu Bârladului, din *Uliţa Cojocărească*. Cari diugheană esti cumpărală de răposatul meu părinte dela d-mneii Iliana Portăsoae cu zapis din let 1815 Apr. 1, şi cu lidula mezatului din let 1814 Oct. 28, şi alte cinci bucăţi hârtii, precum şi zedelca de supt a me iscălitură, ce am fost făcut'o de mai înainte, ce şi aceste hârtii, pe lângă acest zapis, le-am dat d-sale cumpărătorului, sprijinitoare la proprietăoa acestii diugheni. Am trecut'o în de veci vânzare dumis. nequşitorului Toma Beldie, în preţ hotărât în patru mii lei, cari bani i-am şi primit toţi deplin la facire acestui zapis; Insă diugheana să găsaşte locul ei după cuprindere zapisului de mai sus, dela Portă-

soae , precum esti și aslăzi pe fața pământului și a țadului mezatului. De aslăzi înainte rămâne d-lui și urmașii dumisale deplin stăpâni, în veci, nesupărați de nimine ; și chirigiu, ce esti în dughiană, va rămâne până la sfântul Gheorghi viitor în această diughiană. Și pentru întocmai urmare, urmează a me iscălitură.

1853 Noemvrie 30.

Nedelcu Oprișan sărdar

Fiind poflit de amândouă părțile am scris și am iscălit ca martor. *Grigoriu.*

Și eu față fiind am poflit pe scriitor de mi-au scris numile și eu am pus degetul.

● Eu Manolachi Stoica martor.

Epitropia Proprietății târgului Bârlad

(Rezumat) Legalizază semnătura răposatului sărdar *Nedelcu Oprișan* (agă, către sfârșitul vieței) declârând'o de adevărată, pe baza încredințării, cum și a actelor prezentate de *aga Costachi Pangrați*, epitropul casei răposat. sărdar. Măsurându-se locul dughenii se găsește:

<u>slj.</u>	<u>palme</u>	<u>parmace</u>	
2	1	—	fața la uliță cătră mează noapte;
14	5	—	marginile la apus, și
2	—	4	fundul la miază-zi.
18	6	4	Total înpregiur, cuprinde locul d-sale Toma Beldie, „cu sporiul de 5 palme și ju-„mătate, ce au eșit mai mult la fundul acestui loc

„în lungime, pentru care d-lui Beldie au plătit prin „casierul actual d. Andriiu Gheorghiu 68 lei 30 parale“

(Semnați) *C. Racliș. Ștefan Gâlcă. Andriiu Gheorghiu. Petrachi Pașcanu.*

L. P. T. B.

Scriitor, *D. Menciul.*

No. 3204 din 4 August 1858

CLXXXVII.

Iași, 1905 Ianuarie 10. *Scrisoarea și avizul domnului Teohari Antonescu, profesor de Arheologie la Universitatea din Iași, asupra uneltelor de piatră și de bronz, ce sunt arătate în Istoria com. Bogdana și pe temeiul examinării cărora, susține că comuna Bogdana, din jud. Tulova, este locuită de ființe omenești de vre-o 4000 de ani.*

Iubite Părințele,

De două zile mi-am isprăvit cu adevărat scrierea mea și, cu toate că obosit, am reluat la cercetare uneltele d-tale. Rezultatul îl vei găsi consemnat în alăturata hârtie. N'am crezut că este nevoie de multă erudiție de desfășurat în notița cerută, fiindcă, după-cum te-am înțeles, nu erà aceasta fundamental pentru d-ta, în ce privește originea prehistorică a satului Bogdana. Din rândurile trimese vei vedeà că: drăguța comună, căreia i-ai consacrat munca și interesul d-tale cel mai viu atât amar de ani, are o vechime respectabilă de câte-va mii de ani, ceia ce nu multe comune în țara noastră ar putea-o dovedi.

Dorindu-ți spor la muncă și multă sănătate, rămân
al d-tale, *Teohari Antonescu*

1905 Ianuarie 10
Iași.

(Urmează avizul asupra uneltelor de piatră și
bronz din cartea mea *Istoria comunei Bog-
dana*:)

„*Topoare de aiferite roce locale* (Gresie cenușie și neagră). După uzura limbii ascuțite, au slujit desigur drept unelte de lucru, iar nicidecum drept arme. Prin forma lor și mai cu seamă prin existența acelei borte prin care se introducea coada de lemn, aceste topoare aparțin, pe cât științificește se poate preciza, celei de a doua mari perioade de piatră; în special, ele au fost alcătuite în timpurile din urmă ale epocii neolitice. Aceste unelte de obicei în țara noastră, au fost întrebuințate în perioada de trecere dela neolitică la cea de bronz, adică în plină perioadă de aramă. Și dacă ne este permis să punem temei pe forma acestor unelte descoperite fără nici o specificare de alte amănunte (de pildă dacă au fost descoperite în morminte, sau în câmp, dacă în adâncime sau la suprafața solului, împreună cu cioburi de lut etc) am putea pretinde în chip vag că ele sânt anterioare mileniului al doilea a. Chr. (A se vedeà *Ist. com. Bogdana*, pag. XVI, pl. II, fig. A. B. C.)

Se știe că epoca de bronz începe la noi în teritoriul Daciei, cam pe la 1800 a. Chr. dacă nu și ceva mai nainte. Cum epoca de cupru a precedat

cu câteva veacuri primile începuturi ale perioadei de bronz, urmează cu necesitate că toate cele trei topoare de piatră, sânt cam de pe la 2000 sau 2500 a. Chr.

Din timpuri posterioare trebuie să fie *toporul de bronz*, reprodus la Tab. I, fig. D. (Ist. com. Bogdana, p. XVI). Prin forma lui elegantă, prin îngrijirea cu care sânt arcuite conturile sale, unealta aparține desigur primului mileniu a. Chr., mai mult primei jumătăți decât celei de a doua. Dar această datare trebuie luată cu oarecare rezervă, căci la noi în țară există o așa de mare nedomirire asupra datării straturilor arheologice, încât nimic precis nu se poate afirma. Acelaș lucru putem spune și despre *fibula* (în bronz), figurată la lit. b (Idem, p. XVII), și *vârful de săgeată în bronz*, la lit. a (Idem); aceasta, poate, ceva mai târziu în timp.

În general, față cu aceste unelte de piatră și de bronz, putem susține cu siguranță că satul Bogdana a fost neîntrerupt locuit de ființe omenești încă din a doua perioadă de piatră; adecă, are o vechime *grosso modo* pe pământ de 4000 de ani.

Notă — Domnul T. Antonescu, fiind ocupat cu scrierea d-sale „Le Trophée D'Adamclissi“ n'a putut a-mi trimite avizul, la timp adecă înainte de a se imprima coala 1, din Istoria com. Bogdana, în 1905, în care coală trebuia să-și aibă locul opiniunea d-sale asupra vechimei așezării omenești din acea comună, acum însă e public între Doc, Bârlădene, nu numai pentrucă părerea d-sale să nu rămână neștiută, dar pentru cuvântul că și în orașul Bârlad s'au găsit până acum topoare de piatră și alte obiecte de piatră și lut, în un. 1888, în malul râului și anume la capul de nord al punței ce s'a făcut atuncea în dreptul caselor lui Stroe Beloescu, nevoe fiind deci a se face, la timp, o legătură între așezarea prehistorică de aici cu cea dela Bogdana și din alte locuri tutovene.

CLXXXVIII.

Bârlad, 1923 Ianuarie 28. *Legenda întemeerii satului Bălăbănești și alte informațiuni din vremea de pe urmă, în deosebi de familia Bălăbăn, comunicate de d-l Inginer Inspector silvic, I. En. Bălăbăn, din Bârlad.*

I.

La un kilometru și jumătate de actualul sat Bălăbănești spre nord, în stânga șoselei Galați-Bârlad (sau Bălăbănești-Bârlad) se află un trup de moșie numit Românești, care face parte din moșia actuală Bălăbănești.

Se spune că acum câteva sute de ani, probabil puțin 'nainte de domnia lui Ștefan-cel-Mare, trupul de moșie Românești era proprietatea unuia Roman, de unde și are origina numele irupului 'de moșie, (Românești), în mijlocul acestui trup, în fundul văii, (valea are forma unei pâlnii) Roman își avea gospodăria (târla) locuind aci cu soția, o fiică Florica și cu personalul moșiei. Această gospodărie era dese ori devastată de hoardele tătare, cari năvăleau din sudul Rusiei.

Ca administrator al moșiei (vichil) era un om voinic numit Lupu; acest om, de statură mare, era foarte puternic și ager, pentru care motiv avea curajul câte odată, să se războiască cu cetele de Tătari, cari veneau pe la târlă, încât tătarii, îi cunoșteau de frică; tătarii, când vorbeau între ei s'au cu oamenii târlei, spuneau cu frică și admirație, că Lupu este om mare (ca statură și puternic) pe turcește „balaban adam“ acest cuvânt balaban, re-

petat în dese ocazii, între argași, servitori, și pușinii locuitori, a devenit nume propriu de familie a lui Lupu, numindu-se în cele din urmă Lupu Balaban. Intre timp proprietarul (Roman) moșiei Românești a murit, rămânând soția ca stăpână, fiica Florica se făcuse mare. Cu ocazia unei năvăliri a Tătarilor vichilul, Lupu Balaban, lipsea de la târlă, atunci tatarii jefuind târla au luat cu ei și pe tânăra Florica, și au plecat spre Rusia, pe valea pârâului jeravăț, ce duce de la Românești spre Lungești, plasa Horincea, Basarabia-Rusia. Pușin după plecarea tatarilor a sosit la târlă vechilul Lupu Balaban, unde a găsit pe stăpână plângând amar după fiica sa. Timpul era cam într'amurg. Lupu Balaban avea un cal de o agerime rară (sânge arăbesc). Se dechizează, și ea iataganele și pistoalele și cu patru argași voinici tot călări plecă în urmărirea tătarilor, servitorii veneau mai la distanță, Lupu cunoștea perfect limba tatară. Când era aproape să ajungă ceata tălărească, a legat vâna la un picior dindărăt al calului ca să șchioape, și a intrat printre tătari, fiind întuneric, vorbea cu ei, fără să fie cunoscut până a dat peste căruța în care era Florica, a smuncit-o din căruțăi a aruncat-o pe cal la spatele său, cu un iatagan ce avea la brâu a tăeat cureaua ori sfoara de la piciorul calului și a luato în goana mare spre Românești. Tătarii care erau călări (uneea erau cu căruțele) s'au înșirat după el; Lupu, ajungând la servitorii, cari erau în apropiere, a dat pe Florica unuia dintre ei s'o ducă la târlă, iar el cu ceilalți servitori, s'a înapoeat spre tătari, care veniau înșirați în goană (călări), pe care cum îi în-

tâlneau îi tăia cu iataganul, iar servitorii adunau caii; au tăeaf unu, doi, douzeci, etc., atunci tatarii îngrozii, cei care mai rămăsese, au luato la goană îndărat. Lupu se uita după ei cum fugeau și peste câțva timp văzând că nu se mai înapoează tatarii, s'a înapoeat și el cu servitorii și caii răpiți la târlă. Stăpâna, Júpâneasa Roman, a avut o bucurie nespūsă, a făcut pomeni, daruri la biserică etc., iar ca recompensă lui Lupu i-a dat pe Florica de soție. Cea mai mare parte a trupului de moșie Rômănești, era câmp deschis pentru plugărie; Lupu Balaban ca să fie mai sigur contra tatarilor, a hotărât să schimbe târla, în o poeană din pădurea vecină (codru secular), în fundul unei văi, unde se aflau și mai multe izvoare de apă; acea pădure era întocmai unde este în prezent satul Bălăbănești, iar locul unde s'a instalat Lupu cu ai lui, în prezent se numește mahalaua Fundătura. Aci Lupu a început să tae în jurul poenei, atât pentru a-și construi noua gospodărie, cât și pentru a lărgi locul pentru gospodărie și cultură. De sigur pe atunci se cultiva atât cât era strictul necesar pentru hrană, ocupația principală era păștoria (creșterea vitelor).

Locuitorii din alte parți au început să vorbească că în fundul pădurei cutare, s'a instalat familia Balaban și când trimeteau pe cineva în partea locului spuneau: „Dute acolo unde s'au așejat ai lui Balaban, s'au când se întrebau unde te duci, răspundeau „La Balaban“,—Bălăbănești; de aici a rămas și numele satului „Bălăbănești“.

II

Desigur familia lui Lupu Balaban s'a mărit prin

căsătorii, nașteri etc., fruntași din alte părți au venit și s'au așezat în jurul acestei familii, pentru a fi în mai multă siguranță, aceste familii au făcut căsătorii între ele și ast-fel s'a format satul Bălăbănești, lărgindu-se mereu poeana până a dispărut o bună parte din pădure. Pe marginile actualului sat, eu am apucat mulți stejari bătrâni de talie mare, în prezent încă se mai găsește câte un stejar prin vii, care desigur își datorește proveniența ori din lăstari, ori din ghinda celor bătrâni, apucați de mine, și care au scăpat fiind prin vii unde nu se pășunează ; pădurea ce mai există astăzi între satele : Bălăbănești, Pupezeni și Adam, desigur pe vremuri formau un singur trup de pădure, care a dispărut prin întemeerea satului Bălăbănești, păduri ca acestea au dispărut multe în cursul timpului, iar în timpul din urmă prea multe, spre răul și paguba țării. Familii, care s'au stabilit în Bălăbănești pe vremuri și s'au înrudit cu familia Balaban sunt : Tașcă, Vârgolici, Dabija, Maxin etc. Locuitorii din Bălăbănești sunt răzeși vechi de a lui Ștefan cel Mare, aici au fost mulți boeri cu titluri ca : paharnic, clucer, sluger, pöstelnic etc. etc. Locuitorii bătrâni, ce am apucat eu ca copil, erau oameni voinici și frumoși, foarte solizi din punct de vedere al caracterului, conștiinței, cinstei și moralei ; toți erau legați între ei, atât prin înrudiri cât și mai cu seamă prin prietenie, rudenia spirituală se consideră până și la al patrulea grad, nașul era rudă de primul ordin, cumetrii de aseminia, nu existau minciuni, intrigi, înșelăciuni, curvășărie etc. etc. și prin urmare nici contracte, chitanțe etc. etc... Sinceritatea era desăvârșită în toate ocaziile. Cu ocaziunea sărbătorilor se adunau

câte mulți la un loc, mai cu seamă în cele de iarnă și făceau petreceri foarte frumoase, care durau multe zile la rând, trecând în acest timp de la unii la alții chiuind, muzica vocală era în floare, iar pentru jocuri, era o cobză și o scripcă (2 țigani), de multe ori numai cobza, căci scripca era la altă adunare, cu acest prea modest instrument se juca, se petrecea (mare veselie) săptămâni întregi. Jocurile de predilecție erau: brâul, hora, căzăceasca și polca dreaptă, târziu de tot a apărut valsul în 2 pași. Ca copil de 5-6 ani jucam foarte bine căzăceasca și părinții mă aduceau câte puțin în mijlocul musafirilor de jucam, să făcea pe această chestie un haz mare de tot și multă veselie, oamenii foarte entuziașiți, eminenți gospodari. Constat cu durere că în vâltoarea de astăzi au dispărut acei oameni și acele vremuri frumoase. Locuitorii satului Bălăbănești au fost foarte aplicați culturii și dornici a se lumina atât pe ei cât și copiii lor. După aprecierile mele în Bălăbănești a existat școală cel puțin de acum 150 ani. Tatăl meu Enache N. Balaban a învățat carte la un dascăl bătrân, școala se zice că era într'o odae din mahalaua Fundătura, copiii iarna duceau fiecare câte un lemn în spate, în clasă stăteau pe scaune lungi de lemn, iar dascălul avea o masă și un scaun tot de lemn din pădure; pedepsele erau: ocară, bătaia cu varga la palmă, a-restul în tindă (antreu) ori în cămară, iar pentru greșeli mai mari vinovatul era luat în spate de cel mai voinic din clasă, iar dascălul îi trăgea cu nucea la partea posterioară. Din cauza existenței școlii de pe vremuri din Bălăbănești, pe acel timp au eșit mulți preoți, logofeți (scriitori de la perfec-

turi, suprefecturi, judecătorii, primării etc.,) au eşit subprefecţi (mi se pare le zicea postelnici) şi chiar prefecţi (ispravnici), mai în urmă au eşit o pleiadă de învăţători, iar în timpul din urmă cam de acum 35 ani prin stimulare toţi copiii buni ai statului au învăţat carte şi s'au răspândit în toată ţara şi absolut în toate ramurile de activitate sunt reprezentanţi ai satului Bălăbăneşti, în toate gradele de la cel mai mare până la cel mai mic. Aceasta însă, dacă vorbim real, a fost o nenorocire pentru sat, căci în prezent în el nu mai sunt decât câteva elemente bune, care se perd între cei 7-800 capi de familie existenţi, au rămas în sat tot cea fost mai slab şi mai rău. Aşa că din tot satul renumit altă dată prin toate calităţile şi produsele lui, a rămas un sat, despre care se pomeneşte mai mult de rău, şărlătani, pungăşi etc. etc. Din Bălăbăneşti, procesele nu se mai isprăvesc, furturi, omoruri, spargerii, intrigi, invidii, imoralităţi, cuibul tuturor relelor. Nu mai sunt viile şi cramele de altă dată, nu mai sunt livezile colosale de pomi renumiţi prin băgăţia şi calitatea fructelor, nu mai sunt stupine, nu mai sunt cirezile de vite frumoase cu clopoate, nu mai sunt gospodăriile în care îţi era mai mare dragul să intri, nu mai sunt gospodinele care se ocupau cu creşterea gândacilor de mătasă, din a căror produs îşi făceau rochii, nu mai sunt gospodinele care găseau timp să crească copiii frumos, învăţându-i unele chiar poezii, poveşti, numeraţia, şi chiar să scrie şi să citească, cari să toarcă, să ţese, să croiască şi să coase, îmbrăcând pe toţi ai familiei cu tot ce le trebuia afară de ciorapi (coltuni) şi cuşmă (căciulă), nu mai sunt gospodinele

care pe lângă toate cele enumerate, găseau timp să muncească și la câmp, lucrau ziua și noaptea căutând aproape tot timpul înveselindu-și soțul și copiii; unde mai sunt acele femei? Cânepa și inul nu se mai cultivă etc.

III

După aprecierile mele, din cercetările făcute, rezultă că eu sunt a șaptea generație dela origina familiei Balaban, generațiile din trecut trebuiesc socotite fiecare câte 70 ani în mediu prin amânare 450-500 ani dela începutul întemeerii satului Bălăbănești. Niculae Balaban, bunicul meu, a fost a cincea generație, el a avut târlă mare (cu vite multe) în locul unde este casa ramasă dela tatăl meu, Enache N. Balaban, și pe care astăzi o stăpânește fratele meu mai mic C. E. Balaban. Niculae Balaban (bunicul meu) a avut 4 băieți și 2 fete (Smaranda, Maria, Toader, Ioan, Vasile și Enache).

Legenda originii numelui familiei Balabăn și a satului Bălăbănești, le dețin în memorie din mica copilărie, poate eram de 6-7 ani (știu că nu mergeam la școală), de la un bătrân anume Ioan Balaban. Când îmi povestea spunea că este de 104 ani, era un om înalt, voinic, la acea vârstă era drept, avea fruntea mare, ochii vii, purta o barbă mare albă, lată și lungă până aproape de brâu, părul lung alb ca zăpada, pieptănat frumos părul dat pe spate, era înbrăcat: un ilic scurt încheat cu nasturi rotunzi mici, care se încheiau în găici de șnur; pantaloni largi sus și strâmți jos, în picioare cu ciorapi de lână albă și iminei, peste mijloc un brâu lat roș, peste această îmbrăcăminte o haină lungă

neagră, care mi se pare se încheea numai la gât (acea formă cam ca aceea ce poartă călugării astăzi peste haine), în cap avea o pălărie mică neagră de păslă, mai niciodată nu-l vedeai cu capul acoperit în casă; am stat de vorbă de multe ori cu el, nu l'am văzut nici odată în altă parte de cât în casă și pe prispa din fața casei, desigur mai mergea și pe la fiii săi. Era om voinic și umbla frumos, era un bătrân frumos și spătos, vorbea foarte corect, clar și dulce, un om cuminte, mândru. Urmașii acestui bătrân au fost: Constantin, Batistă și Alex. Balaban, cari erau: Constantin și Alexandru mai mare de cât tatăl meu; Batistă, mai mic; dela toți aceștia se găsește astăzi un singur urmaș: Ioan Batistă Balaban, ceilalți n'au avut copii. Casa bătrânului frumos și spătos era puțin mai la deal de unde este acum casa lui Ioan B. Balaban. Acte vechi care se ocupă de familia și proprietatea din Bălăbănești, știu că se găsesc la familia: Gh. Tașcă și Gavrilă Balaban (Roman). Tatăl meu a murit în anul 1906 luna Iulie 6, era de 64 ani, din cauza unui accident; era încă om voinic astăzi ar fi de 82 ani. A murit în București, unde se dusesse în căutare medicală, a fost adus de mine la Bălăbănești și îngropat în curtea bisericei la locul știut de toți. Mama mea, Mariea E. Balaban, în etate de 82 de ani, o bătrână relativ frumoasă și sfătoasă, este în viață sub ocrotirea mea, este complet sănătoasă afară de vedere, un ochiu l'a pierdut din nepriceperea unui doctor (ochiul drept), iar cu cel stâng vede foarte slab, din această cauză de multe ori este tot tristă; dacă ar avea vederea complete, ar fi

o femeie de admirat: fizicul frumos, rațiunea întreagă, stomacul și inima complect sănătoasă.

Eu sunt născut la 1867 luna Noembrie 8, deci când scriu aceste rânduri sunt de 55 ani, 1 lună și 23 zile.

Intocmit în Bârlad la 31 Decembrie ora 9 seara, în casele Maior Bijutescu, strada Principele Nicolae No. 1.

I. E. Balaban

Inginer Inspector Silvic. Șeful regiunii III Silvică Bârlad

Bârlad, 28 Ianuarie 1923

Notă. — A se vedea în urmă Doc. CXI. pagina 153, privitor la tradiția despre cele înflămplate la satul Românești și de unde vine numele satului Bălăbănești. Tradițiile aceste trebuesc însă lămurite, pe cât s'ar putea, cu ajutorul documentelor celor mai vechi din partea locului.

CLXXXIX.

Anul 1844. *Lista documentelor înfășoșate la Divanul Domnesc, din Iași, în anul 1844, de către răzășii de Românești (com. Bălăbănești-Tutova) în procesul ce au avut cu Ruxanda Micleasca, soția răposatului postelnic Matei Costachi.*

Extras din condicta de Anaforale cu No. 65 fila 33, dela Arhivele generale, Iași.

La anul 1844 a fost pricină de judecată la Divanul Domnesc între D-na Ruxanda Micleasca soția răpos. fitori postelnic Matei Costachi și între răzășii din moșia Românești ot Tutova pentru părți de moșie. Răzășii au arătat și ei următoarele documenturi:

1) 6968 Iulie 14. Ispisoc sârbesc dela Ștefan vo-

evod, cu a lui tălmăcire, lui Ivașcu comis pe satele: Săsâștii pe Bârlad și Româneștii pe amândouă părțile Jăravățului.

2) 7166 Săpt. 12. Copie de pe scrisoarea prin care Costandin, Safta i Tudosca și Anișa, ficiorii Grozavii, cuprinzătoare de tocmala ce au avut cu unchiul lor Isac pentru împărțirea moșilor ci avè.

3) 7173 Sept. 9. Copie de pe cartea Domnului Evstratie Dabija Vvd cnprinzătoare de pâra ce au avut-o Căpătină diu Vicoleni și Chicoș din Românești, cu ficiorii lui Rojan pentru datoria unui turc,

4) 7178 Iunie 16. Cartea Domnului Duca voevod către Chilean căpitanul după jalba lui Ioniță ficiorul lui Pricop Mohorâtul din Românești asupra lui Dumitrașco și cumnatul său Vrabie, zicând că are el singur un bătrân de ocină la sat de la Românești, scriindu-să numitului să urmeze cercetarea.

5) 7179 Febr. 12. Zapisul lui Ioniță sin Pricop prin care pune amanet la ficiorii Bălăbănesei giu-mătate de bătrân din sat din Romăuești, iar nedând banii la vadè, apoi feciorii Bălăbănesei să se hrănească pe ace parte.

6) 7194 Ghenar. Zapisul ficiorilor Florii, nepoții Nacului, prin care vând partea moșului lor, Nacul, ficiorilor Gligăi de Românești adică Bălăbăneștilor.

7) 7203 Iulie 2. Cartea Domnului Constandin Ghica voevod întăritoare strănepoților lui Avram înre altele și pe părți din Românești.

8) 7229 Iulie 2. Copie încredințată de vornicul Ioan Tăutul la 1824 de pe cartea Domnului Mihail Racovița Voevod, prin care între alte părți ci să întărește în stăpânirea lui Ioan Balan și a fraților lui să pomenește și de jumătate de sat Românești.

9) 7249 Noemvrie 30. Copie încredințată de pe cartea Domnului Grigore Ghica Voevod de pâra ci au avut strănepoții lui Avram cu Gheorghe, fi ciorul lui Vasile Jâcnicer, nepotul Gheuculesii, pen tr u niște moșii dela Tutova, pe Jaravăț, între care și jumătate de sat de Românești.

10) 7253 Dech. 7. Cartea Domnului Ioan Neculai voevod întăritoare stăpânirii lui Dumitrașc și An dr onachi, ficiorii lui Sălion și a Zahariei Uricariul, ginerile Sandului Vrabie, între altele și pe gi umă tate de sat de Românești.

11) 7260 Mart. Cartea Domnului Constandin Mihail Cehan Racoviță Vvd., iarăși întăritoare lui Dumitrașco și Andronachi, ficiorii lui Sălion, pe ju mătate de sat Româneștii.

12) 7290 April 15. Zapisul lui Ioniță, feciorul lui Dumitrașcu Sălion, și Vasile Bușilă, zăt lui Dumi trașcu Sălion, prin carili vinde vatavului Nistor între alte părți și jumătate de sat de Românești.

13) 1765 Iulie 5. Cartea Domnului Grigorie Ghica voevod, dată lui Paladi Căpăjină monah și altor neamuri a lui, să aibă a stăpâni și a dejmui moșiile ce ziseră că au între altele și o parte din moșia Românești partea Profirei, fata Nemțai.

14) 1778 Avgust 28. Cartea Domnului Constan tin Dimitrie Moruzi voevod către vornicul Lupu Costache, după jalba preotului Dimitrache i Neculai Bălan și cu alte neamuri a lor, asupra lui Petrea Miclescu, nepot Gheuculesei, și tânguire că având ei parte în moșie Româneștii din ținut Tutovii din tr'un bătrân ce să cheamă a lui Epure, vrea să intre cu stăpânirea și Petrea Miclescu, poroncindu să numitului boer să urmeze cercetarea.

15) 1783 April 8. Cartea Domnului Alexandru Constantin Voevod către Isprăvnicia de Tutova, după jalba lui Ion Căpăjină și alții ai lui, pentru împrejurarea părților lor, între alte hotare și din Românești de pe Jaravăț, poroncindu-să a urma cercetarea.

16) 1785 Iulie 16. Cartea Isprăvniciei Tutovei de judecata urmată între răzășii de Românești între dânșii.

17) 1797 Mart 26. Cartea Isprăvniciei de Tutova arătătoare că Ioniță Stegariul și alții ai lui au rânduit vechil asupra părților de moșie, între alte hotare și din Românești.

18) 1798 Mai 8. Scrisoarea Soltanii, fiica medelnicerului Teofan prin care dă în schimb nepoților lui Todirașcu Bălaban și alții partea ce ea a avut în Românești.

19) 1805 Octomb. 8. Jalba răzășilor de Românești cu tânguire asupra jâgniceriului Vasile Miclescu, carele după cercetarea Isprăvniciei, trage $\frac{1}{2}$ din locul ce ei stăpânesc în pomenita moșie a bă. trânilor, Mohorâtul, Nacul și Epuri, în dosul căreia urmează Cartea gospod către Isprăvnicia de Tutova spre a nu îngădui a să atinge de vinitul părților jăluitoților, sorocind și pe împricinați ca să vie la Divan.

20) 1806 Ghenar 10. Jalba răzășilor Bălăbănești dată către Domn, iarăși cu tânguire asupra Miclescului, în dosul căreia urmează rezoluția de a se cerceta pricina de către veliții boeri.

21) 1806 Martie 1. Scrisoarea din partea jicnicerului Vasile Miclescu împreună cu fratele său Constandin, fii răpăusatului Petrea Miclescu, dată răzășilor neamului Bălăbăneștilor, cuprinzătoare că

viind ca să se înfăţosezi în giudicata Divanului pentru moşia Romăneştii de pe Jeravăţ, ţinut. Tutovii, cari până atunci s'au stăpânit numai de către neamul arătat, neputând găsi vreme ca să intre în cercetarea Divanului, au primit amândouă părţile ca să steie la învoială, după care punere la cale, văzându-să şi scrisorile ci au avut şi o parte şi alta, din cari cunoscându-să că din vechi sunt tot o săminţenie, s'au învoit ca ei Micleştii să stăpânească 209 stânjeni cu palma însămnată pe marginea hârtiei de învoială, în curmezişul trupului moşiei osăbindu-i de o parte, aceşti 209 stânjeni la locul ci vor socoti de o lature a moşiei, însă păzând numai părţile hlizite de mai înainte în petre hotară şi saliştea satului şi vatra iazului ce este în apa Jaravăţului cu moară pe numita moşie drept siliştea veche, iscălit fiind în această învoială de martur şi răposatul Matei Costachi.

22) 1811 Mart 20. O scrisoare de învoială urmată între căpitan Constantin Bălan cu clironomii casei lui Vasile Nistor.

23) 1811 Sept. 12. Particularnic răvaş dela postelnicul Lupul Ţau către căpitan Costandin Bălan pentru arătarea ce ar fi făcut şatrarul Grigori Scărlet cum că din 209 stânjeni ce prin învoială s'au dat Jâcnicerului Vasile Miclescu din Romăneşti, ar fi având a tragi şi el.

24) 1811 Săptemvrie 14. Particularnică scrisoare a Şatrarului Scărlet către Jâcnicerul Vasile Miclescu, în dosul căreia urmează răspunsul Jâcnicerului Miclescu.

25) 1812 Fevruar 8. Impărţala făcută de vornici

cul de Poartă Toader Vârgolici, după poronca Divanului, pe moșia Româneștii, iscălită de răzăși și adiverită de Isprăvnicie, prin care către sfârșit să arată și 209 stânjeni Jâcnicerului Vasile Miclescu, după învoiala din 1806 a răzășilor Bălăbănești, însă făcuți masă, iar nu precum se arată pe cielelți răzăși.

26) 1812 Avgust 4. Scrisoarea răpousatului Matei Costachi prin care rânduiește vechil pe Iancu Chirul ca să plătească toată cheltuiala ci va face la hotărât pentru 209 stânjeni ci are în moșia Româneștii, după învoiala din 1806, însă masă făcuți înpotriva căroră cheltueli iau dat venitul acei părți pe 5 ani.

27). 1813 Iulie 20. Cartea Domnului Calimah întăritoare stăpânirii slugerului Vasile Popa Chirul pi părțile ci au cumpărat prin mezat dela Pascal Ioan, între care se arată și 191 stjeni 6 palme, 4 parmace din Românești.

28) 1815 Febr. 11. Jalba răzășilor de Românești dată către Domn cu tânguire că, după învoiala din 1806, legiuindu-se Jâcnicerului Miclescu 209 stânjeni din numita moșie, n'ar fi mers de a-i mai lua în stăpânire până acum, în urmă sculându-să și șatrarul Grigore Scârlat, ce ar fi neam cu Miclescul, i s'ar fi pricinuind supărare.

29) 1817 Mart. 17. Cartea gospod în dosul jalbii răzășilor de Românești către Isprăvnicia de Tutova, prin care să scrie că răzășii, după dovezi și hotarnici ce au, să-i împuternicească a stăpâni.

30) 1819 Fevr. 20. Cartea Logofetei de judecată urmată între căpitanul Iordachi Smadu i alți ai săi și între căpitanul constantin Balaban și ai săi pen-

tru împărtășirea dintre alte hotare și din Românești.

31) 1820 April 12. Un răvaș a dumisale Aga Gheorghe Costache către Alexa Vârgolici de a i se împlini, după poroncă ce i-au trimis 150 lei, banii îmașului ce s'au pășunat vitele Bălăbăneștilor în 3 ani pe părțile d-sale din Românești.

32) 1825 April 12. Contract sub iscălitura d-sale Aga Gheorghe Costachi cuprinzător că 209 stj. ci are în Românești i-au vândut lui Dumitrașc Tașcă cu 110 lei.

33) 1826 April 26. Scrisoarea d-sale Agăi Gheorghe Costache prin care rânduiește vechil pe Dumitru Tașcă ca, în locul d-sale să aibă a stăpâni 209 stânjeni de moșie ce are în Românești.

34) 1827 Mai 25. Zapis prin care neamul Bejănesc vinde 66 stj. din Românești porușnicului Gheorghe Tașcă, încredințat acest zapis și de Ispravnicia Tutovei.

35) 1835 Noemvr. 10. Hrisovul I. Sale Domnului stăpânilor Mihail Sturza voevod întăritoriu anaforalii Divanului Domnesc de judecata urmată între Vasile Chirul din trg. Bârladului și între căpitan Costache Balaban prin care se hotărește a fi bun mezatul urmat la 1813 pe stânjonii cumpărați de Chirul din hotarele Bursucii, Româneștii și Popeștii.

36) 1831 Mart. 3. Alt Hrisov întăritor învoelii urmate la 8 Dech. 1837 între slugerul Vasile Chirul cu răzășii din Grigore Balaban p. părtășia a o sumă de stânjeni moșie din Bursuci și Românești.

37) 1839 April 9. Zapis încredințat vremelnicește de Divanul Țării de jos prin care Marghioala Hagi Hristodor și sărăreasa Smaranda Roiu vând pos-

telnicelelui Dumitrașco Tașcă și Ilie Tașcă, 38 stâneni din Românești.

38) 1839 Iunie 22. Zapis încredințat de Divanul Țării de jos prin care Sluger Vasile Chirul trece în proprietate răzășilor Bălăbănești din alți bătrâni trăitori în satul Bălăneștii, părții sale ce au avut în hotarele Bursucii și Româneștii.

39) Un număr de 25 zapise de cumpărăturile făcute între răzășii de Românești unii dela alții pe stânenii din acea moșie.

40) 1841 Octomv. Scrisoarea d-sale Agăi Gheorghe Costachi, că părțile d-sale de pe mama, din Românești, așa precum cel mai dinainte posesor le-a avut în stăpânire, avându-le și d-lui cumpărate dela maica d-sale le da în posesie pe un an de zile lui Mihăiță Ștefănescul cu prețul de 400 lei pe an.

p. conformitate

Traian Ichim

Arhivele generale Iași, 1923 Maiu 22

ADAOS

CLXXXIX.

Iași, 1629 (7137) April 8. *Necoară hatmanul și prăcălab Sucevei, cu giupâneasa sa Teodosia, dăruesc nepoșilor lor Ionașco și Dumitrașco moșiile Bicani și Balasinești pe Simila, cum și părți de ocină din Cepești și Horgești pe Bogdana, toate în ținutul Tutovei.*

† Necoară hetman l prăcălab suceavscoi. i cnea ghinea Todosia hătmăneasa. mărturisim. cu ceslu zapisu al nostru. cum noi de bună voia noastră. am dat și am miluit pe nepoșii noștri, pre Ionașco (și pre Dumitrașco) cu un sat anume Bicanii. cu Balasineștii. ce-s pre Simila în ținutul Tutovei. cu curți. și cu moară gata în Simila. și cu vii. și așijdere le-am dat o parte de ocină din sat din Cepești. ce sânt pe Bogdana, ce ne iaste noao cumpărătură dela Dănilă Zlojea. și așijderelea le-am dat. și altă parte de ocină din sat *din Horgești* ce-s în ținutul Tutovei în obrâșia Bogdanei. ce ne-i cumpărătură dela iarăși dela Danilă Zlojea. drept cea ca să le hie lor direaptă ocină și moșie în veaci. iar altu nime din ruda noastră sau din nepoșii noștri

să n'aibă treabă a să amestecă pentru căci i-am miluit noi pentru direaptă slujbă ce ne-au slujit noao. iar cine să va amesteca a strică a noastră dare și miluire acela să hie precleat și procleat. și anaf-teamea. aceasta scriem ca să să știe.

Pis u Ias 7137 Apriil 8.

HHK (0) 96 XJ MIA

Notă — După actul original, scris cu cerneală îngălbinită de vechime, pe prima față a unei coale de hârtie riglată, în care numele nepotului Dumitrașco e tăet cu cerneală neagră, desigur mai târziu, de aceia l'am pus în parantez; iar cuvintele din Horgești, date cu cursivă, sânt adause, în act, mai pe urmă, cu cerneală neagră, pentru care se lăsase însă loc de scriitor.

Numele Soției lui Nicoară este aici Todosia, pe când în condica Pălădească, publicată de mine în vol. III, Doc. Bârlădene, pag. 99, este trecut Dochia, desigur din greșala copietorului în acea condică.

Am păstrat punctuația ca un original. Nicoară iscălește numai, actul fiind scris de altcineva. Pecetea este octogonală, și nu se cunoaște bine ce este pe ea, poate că este un inel a Todosiei.

Hatmanul Necoară se trăgea din familia Baltag, dela satul Bicani (astăzi Ghicani) de pe Simila, unde avea proprietăți, cum vedem în actul de față.

CXCI.

Iași, 1632 (7140) Iuni 4. *Alexandru Iliăș voevod, la jăluirea giupânesei răposatului hatman*

Necoară în potriva lui Sava din Ceucani, care îi impresura moșia ce dânsa aveà în Ceucani, rânduiește cercetare la fața locului.

† **Ion Alexandru Iliiaș voevoda bojitu milostiu gospodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la slugile Domnii meale, la Chicoș șetrar, la Ionașco Avram, ce-au fost vornicu de gloată, și la Gavril Mierca, ce-au fost vornic de gloată, și la Mafteiu Roșca, și la Dinga, din trâg din Bârlad, și la Tudor din Chiliașe, dămu-vă șlire: Că au venit de s'au jeluif înaintea Domniii meale cu mare jalobă *giupâneasa răpăosatului boiarinului nostru Necoară, ce-au fost hatman*, zicând că au cumpărat câțva loc din sat din Ceucani, dela *Necoară, ce-au fost spătar*, — iar când iaste acmù are impresurătură de Sava din Ceucani. Dereptu aceaia deca veți vedeà Cartea Domniii meale, iar voi să aveți a merge și să strângeți oameni buni, meagiiși, din susu și din giosu, și să socotiți cum veți aflà mai cu dreptul, cu sufletele voastre, să-i aleageți tot locul cât au cumpărat dela Necoară: din câmpu, din pădure, și din vatra satului, și din vaduri de moară, și din tot vinitul, despre locul Savei, — și să-i stâlpiți pre unde i să va aleage locul, cât au cumpărat. Și cum veți aflà mai cu dreptul, să faceți scrisorea la domniia mea, să-i făcem și dela Noi întărituri. Aceasta vă scriu domniia mea.

† Sam gospodină velealu.

(L. P. D.)

U las 7140 Iunie 4.

† **Ghianghea vel logofăt uc. iscaal.**

† *Mihalcea*

Notă -- Actul original face parte din pachetul de documente a moșiei Ceucani, proprietatea Spitalului „Bârlad și Elena Beldimăn“. Este scris pe prima față a unei coale de hârtie riglată, având pe fața a doua notat : „† A mănăstirii Necoriță, let 7257 Iunie 3“. Pe foaia ce servește de învăli-toare : „Ceucani, satul pe Tutova“. Apoi, o alta : „Carte dela Ilieș vvod, în pricina Ciocanilor, No. 2, 7140 Iunie 4“.

Din cuprinsul actului de față, rezultă că Nicoară sau Nicoriță hatmanul, cu numele de familie *Băltag*, de loc din Bicani (Ghicani), Tutova, pe la 1632 nu mai era în viață. Dânsul a făcut Biserica Nicoriță din Iași, căci, se vede, soția lui, îi dăruise moșia dela Ceucani, Tutova.

CXCII.

1729 (7287) Iulie 7. *Ioan Grigorie Ghica vevod scrie biv vel medelnicerului Vasile Sturza ca să hotărască și să aleagă partea feciorilor lui Pavăl Ursuleț din Ceucani și Stănuești, ținutul Tutovei.*

† **Ion Grigorie Ghica vvoda boj. milost. gospodar zemli Moldavscoi.** Scriem domniia mea la creadincios boeriu nostru Vasile Sturzi biv vel med, cătră aceasta îți facem știre, viinduți cartea domniia mele, să tea scoli să mergi la *Stănuești* și la *Ceucani* și să strângi oameni buni megieșă de prin prejur, și din sus șâ din gios, și foarte cu bună dreptate să (i)ei sama pi zapisâ ce-ar arătă, să hotărâști și să alegi giunătatete din sat di *Ceucani* șâ giună-tate di sat di *Stănuești*, cea sânt la ținutul Tu(to)vii, cu parte dia moșae, și din vatra satului, dintr'aman-doo sileștile, *partea ficiorilor lui Pavăl Ursuleț*, ce-au fost clucer mare. Și, pe cum vii alegi și vii hotărâ, să pui și stâlpi di giur înpregiur, și să faci

și mărturie în semni, ca să li să facă șâ ispisocu dela domnia mea. Aceasta scriem.

(L. P. D.)

U las, L₁ 7237 Iulie 27.

Vtori spatâr.

Notă. -- Pe o jumătate coală de hârtie. Face parte din Doc. Spitalului din Bârlad.

CXCIII.

1737 (7245) Iulie 8. *Grigorie Ghica voevod scrie boeriuului Vasile Sturza bib vel stolnic ca să cerceteze pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan pentru satul Ceucani, și siliștea Stănuești ce sânt în ținutul Tutovei.*

† Ion Grigorie Ghica vaeвода bojiu mlostiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnia mia la boiariul nostru, dumnalui Vasile Sturzea biv vel stolnic, facem știre dumitale că aice la domniia mia s'au pârât de față boiariul nostru Ion Ursuleț post (elnicul) cu dumnalui stolnecul Ion Bogdan pentru satul *Ceucanii*, ce iaste la ținutul Tutovei, unde iaste casa dumisale stolnecului Bogdan. Zicând Ursuleț post că acel sat *Ceucanii* iaste giunăta de a lui, de pe moșul său lordachi, ce-au fost frate cu Bâia, moașe stolnecului Bogdan ; iară dumnalui stolnecul Ion Bogdan au dat samă precum acestu sat *Ceucanii* înblă în patru bătrâni, și dintr'acei patru bătrâni, un bătrân iaste a dumisale stolnecului împreună cu Ursuleț, iară al doile bătrân este a Răchitoasăi, danie de Ilie spataru, iară lui Ilie i-au

fostu dela Irimicioae; iară al triile bătrân anume Gligorce ar hi dată danie răposatului Cantimir vodă; dară al patrule bătrân au fostu schimbătură lui Cantimir vodă cu mănăstire lui Barnovschie; numai zapise sau alte scrisori n-au arătat, zicând că s'au prăpădit scrisorile la vremea catanilor, fiind la mănăstire Mira. La care, ne având aice scrisori sau altă dovadă, domnia mia, împreună cu tot sfatul nostru, așa am socotit ș-am giudecat: Să vie înna-
inte dumitate, și ori să areate dumnealui stolnecul Bogdan hârtii de dovadă, din carei să să poată a-
deveri cum că acel Gligorce, bătrân, iaste a lui Cantimir vodă danie, și celalaltu bătrân iaste lui Cantimir vodă adevărată schimbătură cu (mănăstirea) Barnovschie, ori ne arătând scrisori ca acele, să-și găsască dumnalui stolnecul 4 oameni bătrâni dintre înpregiurași, carei să știe de poveste acestui sat Ceu-
ucanii, să margă la bisiarică să giure cu mânele pe sfânta Evanghelie, precum știu ei că acel bătrân Gligorce este danie lui Cantimir vodă, și cela-
laltu bătrân iaste lui Cantimir vodă de schimbă-
tură cu Barnovschie. Și, giurând într'aceasta chip, va stăpâni dumnatai stolnecul Bogdan doi bătrâni și giumătate; și Ursuleț postelnicul giumătate de bătrân; iar, ne având dovadă, precum mai sus a-
rată, să înparți dumnata tot satul pe cât va eși bun în doaa, și giumătate să Ția stolnecul Bogdan și giu-
mătate Ursuleț postelnicul. Și așa să urmezi dum-
nata, și să le holărăști moșiia cu petre, ca să nu mai rămâe pricină, și să le dai și mărturie.

Așijderea și pentru allă săliște anume Stănuștii, ce iaste iarăși la Ținutul Tutovii, pe Pereschiv, de care zise Ursuleț că este înpărțitoare în doao cu dumnalui stolnecul Bogdan, cum și stolnecul n'au

pus altă pricină. Iară să (i)ei dumnata sama și să le înparți acea moșie în 2, să ia câte giământate; și pe unde s'a veni despărțire, prin mijloc, să pui și petre, și iară să dai mărturie, ca să-și stăpâniască fiește-care parte sa ce i s'a aleage.

Așijdere și pentru o țigancă cu trei copii, ce zise Ursuleț că i-au dat'o dumnalui stolnecul Bogdan și pe urmă aflându-se acea țigancă a lui Velicico Panaitache și-au luat dela Ursuleț țiganca. Iară să (i)ei sama și să-i plinești altă țigancă dela dumnalui stolnecul, de potriva țigăncei aceia.

Și, pentru toate, cum arată mai sus, așe să urmezi. Aceasta scriem. Let 7245 Iulie 8.

(Urmează mai departe o însemnare, drept adaos, cu un alt condeiu, făcută desigur de vel logofăt :) Dumnata ia sama de amănuntul și să adeverești câtă moșie au fost în Ceucani și în Stănuești de baștină a lui Iordachi și a surori-sa a Bâei, și aceia cât s'a află să fie în parte cu Ursuleț, iar la alle părți, dintr'aceste sate, Ursuleț să nu se amestece.

(L. P. D.)

Vel logofăt.

Notă. — Pe o coală hârtie riglată. Pe partea de deasupra actului : „7245 Iulie 8, NO. 5, Ceucani și Stănuești“. Tot din pachetul de doc. dela Spitalul din Bârlad.

Prin „răposatul Cantimir Vodă“ înțelegem pe *Antioh*, cel mai apropiet de domnia lui Grigorie Ghica voevod, anul 1737.

De părțile de moșie ale lui (Antioh) Cantemir, ce le avea la Ceucani, se amintește și în hotarnecele moșiei Bârladului, din 1757, bub numele de „Pietrele lui Cantemir“ (Doc. Bârladene, vol. II, pag. 28 și 34).

CXCIV

1738 (7246) Iunie 6. *Raportul către Vodă a stolnicului Vasile Sturza în pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan, pentru moșiile Ceucani și Stănuești, din ținutul Tutovei.*

Milostive și luminate Doamne, să fii măriia ta sănătós. Fac știre mării tale că veni Ursulețu postelnicul cu luminată cartea mării tale, întru carea ne poruncești măriia ta : că ar fi avut Ursuleț postelnicul pâra defajă cu stolnicul Bogdan înaintea luminat Divanului mării tale, pentru moșii ce li-ar fi rămas dela părinți ne împărțite, anume Ceucanii și Stănueștii, care moșii sânt la Tutova. La care puind pricină stolnicul Bogdan cum că n'ar aveà parte Ursuleț într'aceste moșii și, după multă pâra și judecată ce au avut înaintea luminat Divanului mării tale, ai curmat măriia ta judecata cu luminat Divanul mării tale, să-și găscască stolnicul Bogdan 4 oameni bătrâni dintru înprejurași, ca să știe pentru pricina a 2 bătrâni de moșie din satu din Ceucani, care au fost dat samă stolnicul Bogdan că un bătrân iaste schimbătură cu mănăstirea Barnoțche și un bătrân ar fi danie dela un Gligorce. Și ne poruncești măriia ta să aducă stolnicul Bogdan acei 4 oameni înaintea noastră și să jure în sfânta bisearică precum că știu ei că acei doi bătrâni din sat din Ceucani iaste unul schimbătură și unul danie, precum au dat samă stolnicul Bogdan, și jurând acei oameni într'acest chip, ne poruncești măriia ta să lipsască Ursuleț din partea acelor doi

bătrâni de moșie, și să stăpâniască stolnicul Bogdan. Și pre luminată poronca mării tale, am chemat pre stolnicul Bogdan față, și am zis ca să-și aducă acei 4 oameni să jure, precum ne poruncești măriiia ta; și dumnalui alți oameni jurători să aducă nu au aflat, fără decât pe o slugă a dumisale anume Perjul, l'au adus de-au mărturisit înaintea noastră precum ar fi auzit din Gura Hătmăneasii, maica dumisale stolnecului Bogdan, zicând că nu are moșie în Ceucani, nici țigani muma lui Ursulețu, iar alți oameni dintru împrejurăși să jure, precum ne poruncești măriiia ta, n'au adus. Și ne poruncești măriiia ta că, ne aducând stolnecul Bogdan oameni ca să jură, să meargem să hotărâm Ceucanii și Stănueștii, dându-să aceale moșii în doao, jumătate să stăpânească stolnicul Bogdan și jumătate să stăpânească Ursuleț. Și fiind eu, măriiia ta, în porunca mării tale, cu slujba pecetluitorilor și cu alte poronci a mării tale, ce sânt asupra mea, n'am putut merge în ceastă dată să hotărâscu dupăcum ne poruncești măriiia ta; iar după ce ne vom mai ușură de poruncile mării tale, care sânt asupra noastră, și, fiind luminată porunca mării tale tot să să hotărască și să să împartă aceale moșit, vom merge, și să vor hotărâ și să vor împărți, dupăcum va fi luminată porunca mării tale. Și să fie măriiia ta sănătos.

Lt 7246 Iunie 6

Robul mării tale, *Vasile Sturza stolnic*

Notă.—Pe o coală hârtie riglată. Face parte din Doc. Spitalului din Bârlad. Constatăm cu suftească mulțămire că, la acest prilej, nu s'au găsit marturi, dintre oamenii din preju-

rul Ceucanilor și Stănuștilor, cari să jure, bine înțeles, sfâmb,—ba nici Perjul, însuși sluga lui Bogdan, n'a făcut aceasta, în interesul stăpânului său. Așa erau bătrânii noștrii, pătrunși de frica lui Dumnezeu. Ce deosebire de timpurile când trăim! Poate că tot un simț de dreptate face și pe Vasile Sturza să mai amâne împărțirea satului Ceucani, așteptând o nouă poruncă domnească.

CXCV.

1793 Februarie 29. *Judecata făcută între spatarul Costantin Paladi și vechilul mănăstirii Necoriță din Iași, pentru părți de moșie din Bicani și Balasinești, de pe Simila, jud. Tutovei, în care, pe temeiul scrisorilor, vechilul mănăstirii este rămas.*

Dela Dipartamentul pricinilor streine.

Vechilul mănăstirii Necoriță din orașul Iași, prin jaloaba ce au dat cătră Pre Înălțat Domnul nostru, Mărie sa Mihail Costandin Șutu vvod, cu care s'au rânduit la acest Dipartament, au cerșut să aibă giudecată cu d-lui spatarul Costandin Paladi, pentru niște părți de moșie din Bicani i Balasinești, de pe Simila ot ținutul Tutovei, care moșii și m-re li-ar având danie~dela Tudosiia, giupâniașă lui Necoară hatmanul, ctitorul acestei biserici, și că d-lui spatarul de vre'o câți-va ani ar fi înpresurând'o cu nedreptate. Pe lângă care cerire au scos de au arătat un zapis din 7139 Oct. 20, cu care Tudosiia, giupâneasa hatmanului Necoară, afierosăște mănăstirii Nicoriță moșiile boeriului său, însă ne arătându-le anume ce moșii sintu; al doile au mai arătat și un ispisoc din 7140 Iulie 9, dela Alexandru Ilieș vvod, prin care întărește Tudosiei, giupânesăi lui Necoară hatmanul, daniile de moșii i altele, ce i-au dat boeriul său Necoară, însă iarăș anume nu să arată. Cu aceste scrisori au cerșut să-și afle dreptate.

Dumnieului spatarul Paladi, de față fiind, pe lângă alte înpotrivă răspunsuri, că această moșie o stăpânește de sumă de ani dela părinții și moșii d-sale și niciodată m-rea n'au mai făcut această cerire, au scos de au arătat și o scrisoare din 7137 April 8, dela însuși Necoară hatmanu, cu doi ani mai înainte scrisorii de danie ce dă giupâniasa sa, Todosiia, au făcut dania nepoților săi Ionașcu și Dumitrașcu, un sat anume Bicanii cu Balasineștii de pe Simila, în ținutul Tutovii, cu curți și cu mori gata în Simila, și cu vii; așijderea și alte părți dintr'alte moșii. Din care scrisoare îndestulă dovadă au fost asupra aceștei pricini, întâi că este cu doi ani mai înainte daniei giupânesei sale, al doilea că și din însuși scrisoarea giupânesei sale, ce dă la m-re, ca să poată ști ce moșii au dat la m-re, căci nu le arată anume, ca să să poată vidé, de să cuprind aceste nume sau de nu, și măcar de anume li-ar arăta, iarăși fiind mai în urma daniei boerului său cu doi ani, totdeauna are mai multă putere daniia hatmanului Necoară, de vreme că și moșiile su fost a sale, iar nu de zăstre.

Pentru aceia dar, acum dela giudecata noastră, s'au dat rămas pe vichilul mănăstirii Necoriță, iar d-lui spatar Costandin Paladi, după țările scrisorilor ce are, să-și stăpâniască moșie Bicanii i Balasineștii fără de nici o supărare. 1793 Fevr. 29.

(Trei semnături nedescifrabile)

Trecută în condica departamentului pricinilor streine.

Notă. — După o vechiă copie Dupăcum se vede din datele actelor menționate mai sus, 7137 și 7139, reesc că Necoară sau Nicoriță hatmanul a murit între anii 1629 și 1631, circa 1630.

TABLA NUMELOR

A) de persoane

A

Abază Ioan, 142, 163.
Abageru (Constandin) 257,
(Vasile, Neculai) 257.
Agarâci Costachi, 266.
Albul Andoni, 137.
Alex. cel Bun Vd., 2.
Alex. Lăpuşneanu Vd., 27, 46.
Alexandru Iliaş Vd., 64.
Alex. Const. Mavrocordat Vd.,
214.
Alex. Ioan Mavrocordat Vd.,
217, 222.
Alex. Ioan Calimah Vd., 239.
Alex. N. Suţul Vd., 245, 297.
Alex. C. Moruz Vd., 246, 248.
Andrieş Şoltuzul, 74, 75.
Angeri Neculai, 218.
Angheluţi preot, 182, (Gri-
gori) proin protopop, 240.
Antioh Constantin Vd., 155.
Antonescu Teohari prof. Uni-
versitar, 317, 319.
Apostol Gheorghii, 152.
Apostul Mutirişea, 105.
Apostul Gangur, 105.
Aron-Vodă, 54.
Armaşu Vasâlachi, 185.
Atanasiadi Aneta, 15.
Avram Popa, 114.
Avram Gavril şi Ionaşco, 62,
79.

B

Baenschie pârcalab, 136.
Badaşcă Antohi, 180.
Baicu Sandu, 180.
Balmoj Toader, 105.
Balaban En. I., 320.
Bădărău Dumitraşco, 210.
Bălăban Cost., 195.
Bălăban D. preot, 210, 220.
Bălăban Lupu, 175, 179.
Băltag Ionaşco, 83, 88.
Bălţatul Niculae, 65,
Bălţatul Toader, 83.
Bălţăgel Dumitraşco, 114.
Bălăbăneştilor (strămoşii)
179, 180, 181, 191, 320,
321.
Balş Lupul, 217, 249.
Balş Const. v. log., 249.
Balş Teodor v. vornic, 249,
299.
Bandinus Marcus Arhiepiscop,
92.
Bantăş, 13, 14.
Banul Gheorghie, 196.
Barnovschi Miron hatman,
56.
Barnovschi Miron Moghîlă
Vd., 61.
Barbul Simeon, 50.
Başotă Neculai, 148.
Băseanu Eremia, 36.

Bâtcovici Ionașco, 80.
Bechi Toader, 33.
Beldiman Toader, 71, 134.
Beldiman Ionașco, 71.
Beldie Toma, 315.
Berte Spiridon, vornic, 15.
Berehoiu, 13, 14.
Biserica (sf. Neculai) 181,
(sf. Dimitrie) 297, (Vovidenia) 297.
Blănariu Ștefan, 142.
Bogdan I. prof. univ, 2. 6,
8, 9.
Bogdan Ionașco, 99, 107,
109.
Bogdan Gheorghii comis,
109, 120, 160, 308.
Bogdan Lupașco, 120.
Bogescu Simeon, 236.
Bora Mihail, 25.
Boș (Dr.), 300.
Bostacă, 105.
Botezatu Cost. 233.
Botianu Șerban căpitan 169.
Boteanul Vasile, 253.
Bou Sandu 242, 257.
Bucioc Coste, mare vornic,
49, 50.
Bucium Ion, 6.
Bucium v. vornic Ț. de ȝios,
33.
Buganu Gheorghie, 276.
Bujoreanu (Pavă) 137, Toader)
125, 139, (Postolachi)
100, (Constantin) 113.
Bulimar Iordachi, 234.
Bungean Eni, 259.
Bumbar Crucean, 43.
Burghiale de Bujoriani, 163.
Braevici Duma, 6.
Brăescu Gh. (protopop) 182,
232, (Panaite și Gavrilă
preoți) 194, (Ioan preot)
210, (Matei) 313.
Bran Dimitrie, 309.

Brașoveanu Ioniță, 294.
Brânză Manolachi, 241.

C

Călin Dumitrașco, 120.
Calimah Alex., 79, 275.
Canta Costache, 298.
Cantemir, vornic, 100.
Canulachi Isar, 109.
Ca(n)tacuzino Vasilie, 151.
Câdea Toma, 6.
Carapotorna Ioan șoltuz 52,
66, 67, 68.
Cartul Vasâlachi, 50.
Cărăbăț Petru, 18, 21.
Cârjă (boer) 20.
Cârjă Ion, 236, 242, 260,
265.
Cârcotă Ilie, 77, 95.
Cârstea Gavriiliță, 107.
Carpu Rusul, 112.
Caragé Alex., 249.
Cârcovici Petre, 26.
Catargiu Ilie v. log. 50.
Catargiu Apostol, 56.
Cerchez Alexandru, 115.
Cerchez Ștefan, 143, 151.
Cerchez Mihalache, 202.
Cernea Simion șoltuzul, 86,
107.
Cheptânariul Vasile, 126.
Chiriac Toader, 48.
Chiriac fec. Nemțai, 122.
Chiriac Costantin, 225.
Chiricu Cost., 232.
Chiru Ioan, protopop, 232
Cimbală Stanca, 67.
Cimbală Neculița, 195.
Ciobanul Lupu Samoilă. 186.
Ciocan Marin, 216 (Ștefă-
nachi) 180, (Miron) 180.
Ciochină Alex., 100.
Ciornei Gligorie, 109.
Clănău spatarul, 17.

Cociorvă Lupul, 173.
 Cocul Man. preot, 231.
 Codreanu Lupu, 145.
 Codreanu Ioan spat. 297, 308.
 Codreanu Dediu, 269.
 Cojocarul Pricopie, 173.
 Cole Boul, 142.
 Conachi Gavril, 105, 221,
 247.
 Constantin pârcălabu, 79.
 Costantin (Cantemir) Voevod,
 123, 132, 134, 136, 138.
 Costantin Duca Vd. 148, 153.
 Constantin Nicolae Mavro-
 cordat Vd. 169, 171.
 Constantin preot, 182.
 Const. Alex. Ipsilant Vd. 243.
 Const. Dim. Moruz Vd. 201,
 213, 214.
 Corlat Uricariul, 113.
 Corne Ștefan, 165.
 Corodeanu Toader stolnic,
 281.
 Corodescu Ștefan, 313.
 Coruiu Simion, 157.
 Costin Patrașco, 152.
 Costin N. hatmanu, 153.
 Costandache Gh. stol. 210,
 217, 226.
 Costache Vasile, 249.
 Coșman T. Necula, 112.
 Coșman T. Petre, 112.
 Cozma Adrian, 178.
 Crasnăș postelnicul, 6.
 Crâstea pan, 29 (Dănilă,
 voiut), 48.
 Crețovici Hodco, 6.
 Croitoru Andrieș, 105.
 Cuciu Necula, 77.
 Cuza Gh. ban, 267.
 Cuzea Dumitrașco, 151.

D

Dabija Eustratie Vd. 100,
 101, 105, 152.

Dabija Scârlet, 152.
 Dahina (soția lui I. E. Da-
 bija Vd.), 119, 152,
 Dămian Vasăli, 123.
 Dămăcuș Ștefco, 6.
 Danovici Coste, 6.
 Daniil Arapul egumen, 169.
 Dașco Gostilă, 10.
 Deleanu Ioniță, 194.
 Dimache Manolache, 249.
 Dimitriu Manthos, 234, 242.
 Dionisie Călugărul, 117.
 Dobranici Konst. 315.
 Dosoftei Epis. Roman, 101. 7
 Dositeiu patriarhul Erusali-
 mului, 118.
 Dracea Ionașco, 56.
 Draghie (preot) 3.
 Drăguș V. Vornic, 18.
 Drăgan Tăutul, 56.
 Dragomir Enache, 208, 209,
 309.
 Dragomir Vasile diacon, 209.
 Droc Corneliu, 306.
 Dubău Todosă, 128, 151.
 Duca Vodă, 121.
 Duca Toader post. 213, 243.
 Duca Pavăl (Pavalachi), 254,
 267, 282, 285, 295, 301.
 Duca Antohi Căpitan, 276.
 Duca Dumitrachi, 308.
 Duca Gheorghie, 310.
 Dumbravă Maxim preot, 313.
 Dumitrescul Toma, 5.
 Dumitru portarul Sucevei, 29.
 Dumitrașco Chiriac (Zamfira),
 52.
 Dumitru Ștefan, mare vornic
 al Țării de sus, 56.
 Dumitrașco Călin șoltuz, 120,
 127.
 Dumșa Dumitru, 29.

E

Echim ermonah, 110.
Enciul Șoltuzul, 128.
Enache sulger, 183.
Engelleiter Samoil, vice-consul, 306.
Epure Dumitrașco, vornic, 109, 126.
Eremia stolnicul, 12.
Eremia vornic ț. de sus, 36.
Eșanu Cost. căpitan, 242.
Eșanu Vasăle, 247,
Evloghie Gheorghe, 4, 23.

F

Fărămă Ion, 86.
Fele Vasile, 185.
Focșa, 13, 14.
Focea Ioan uricariul, 74.
Frăgăul Necola șoltuz, 44.
Frenciuc Ivan, 17.

G

Gâlcă Iorgu, 265.
Gâlcă Ștefan, 317.
Gâlcă Vasile, 112, 115, 142, 159.
Gâlcă Neculai, 159.
Gălușcă Ștefan, 177.
Gane Pascal, 309.
Gârbovăț stolnic, 17.
Gavril preot, 107.
Gavril de Rusi, 161.
Gavrița Crâste, 120.
Ghedeon Mitr. Sucevii, 101.
Ghenghe Costin vornic, 15.
Gheneu pârcălabul, 52.
Gherman Toader, 10.
Gherman post. 53, 72.
Gheorghie pârc. de Tutova, 89, 95.
Gherasim Episcop Roman, 249.

Gheorghiu Anastasis, 234.
Gheorghiu Andrei, 317.
Ghergul Vasile, 142.
Gherman post. 53, 72.
Gheuca Dumitrachi, 83, 90.
Gheuca Vasile, 116, 119, 152.
Gheuca Bejan, 108, 134, 272.
Gheuca Ilie, 254, 260.
Gheuca V. Simina (visterniceasa) 160.
Ghibănescu Gh. prof. 4, 7, 29, 31, 37, 57.
Ghica Dumitrachi, 296, 301.
Ghiorna vornic de Bârlad, 112.
Giosa Maței, 50.
Giuncul Irimie, 117, 118.
Gligorie Ghica Vd., 168, 174, 183.
Granicoschi Iuliga, 310.
Grigorie Căpitan de Covur-lui, 171.
Greceanu Cost., 218.
Greceanu Neculachi, 304.
Grigoraș Andrei, 195.
Grădescu Vasile, 146, Toader 127, Ion, 145.
Grincovici, 20.
Gociu Gheorghie, 255.
Goga Istrate, 142.
Goian dvornic, 6.
Goian Enachie, 75, 77.
Gudici Iașco, 10.
Gurea Vasile șoltuz, 99.
Guțu Dumitrașco, 152.

H

Habăș Ursu, 105.
Hancul Miron, 168.
Hâra Petru, 25.
Hârlea șoltuz din Bârlad, 1.
Hârbov postelnic, 26.

Hârlacu Gh. căpitan, 304.
 Hăulică Toader, 294.
 Holban Stăvărachi, 279.
 Hondru Const. 258.
 Hulpe Bălan, 89.
 Huluba Gavril, 276.
 Huru Ffrem, 26.
 Hușanul V. Vasilachi, 162.
 Hușanul Strătulat, 162.
 Huștiu Ioan, 261.

I

Iachimovici Petrică, 6.
 Iamandi Cârste, 168, 174.
 Iamandi Iordachi, 188, 202.
 Iamandi Toader, 211.
 Iamandi Gavril, 257.
 Iașanu Cost., 233.
 Ifrim Ioniță, 192.
 Eftimie Constantin, 111.
 Ignat preot, 128.
 Ilie șoltuzul, 76.
 Ioan Sandu Sturza Vd. 280,
 286, 288, 296.
 Ionașco Dinga, 72.
 Ionașc șoltuzul, 94.
 Ionășcuță Neculai, 109.
 Ion vornic de Bârlad, 110.
 Ioan Eustratie Dabija Vd.,
 119.
 Ioana Căzăceasa, 124.
 Ioniță Nomesnicul, 89.
 Iorga Stoian șoltuz de Bâr-
 lad, 74.
 Iorga Nicolae, profesor uni-
 versitar, 129.
 Iorga Isar, 138.
 Iorga v. post., 151.
 Isac vornicul, 63, 83.
 Isar Ioan 115, 135.
 Isar Gligorașco, 138, 145.
 Isăescul Duma, 17.
 Iuga visternicul, 5.
 Iurga pârcălabul, 121.
 Ivan visternicul, 5.

Ivașco comisul, 5.

J

Jora Costandin, 116.
 Jora preot, 130.
 Jora Antiohie, 151, 153.
 Jora Ioan spatar, 265, 268,
 295, 308.
 Jora Gavril, 160.
 Jora Neculai, 304.
 Julici Oană, 45, 46.
 Juncu Ionașco, 80.
 Jurjea șoltuzul, 31, 32.
 Jurjea Păntecelea, 23.

K

Kicoș vel șetrar, 90.
 Konachi Gavril, 258.
 Kostachi Uasile, 128, 134,
 151, 153, 174.
 Kostachi Solomon, 152, 153.
 Kraus Iohan spițer, 305.
 Krupenschie Sandul, 152.

L

Lafari Neculai (Doctor), 262,
 311.
 Lavrentie Episcop Rădăuți,
 151.
 Lazăr Gheorghie, 262.
 Lazăr pitarul, 28.
 Lăzăscu Toader, 26.
 Lăzinu Toader, 11.
 Leondari Costandin, 128.
 Liciul postelnicul, 29.
 Lihaci Istratie, 105.
 Lobodă hatmanul, 55, 58.
 Lozânschii Iordache, 213.
 Lupan vâtav, 122
 Lupan Costache, 131, 137,
 154.
 Lupul vornicul, 63.

Lupu Vântul, 142.
Lupu Costachi, 185.
Lupașco Bogdan, 120, 123.

M

Manole proin protopop, 182.
Manul Dimitrie, 249.
Manu Iordachi, 304, 308.
Martin șoltuz de Bârlad, 74, 77.
Măricuța fec. Mihului, 114.
Mașeu Gheorghie, 294.
Matei uricariul, 15.
Mateiaș logofăt, 23.
Melahie preot, 171.
Meleaștean biv. post., 54, 58.
Meletie Episcop Hușilor, 249
Menciul D., 317.
Miclescul Vasile, 224, 239.
Miclescu Iordache, 82
Micotici Grozea, 10.
Micu Craiu, 6.
Mihăilă, 67.
Mihalache visternic, 56.
Mihail Racoviți Vd., 162, 163, 164, 165.
Mihail Gr. Sturza Vd. 314.
Miera Simeon, 86.
Mile D-tru, 257.
Milescul Ștefan, 152.
Misail Episcop Romanului, 151.
Mitre Vasile, 301.
Moghilă logofăt, 29.
Moțoc vornicul, 29.
Movilă Ieremia Vd. 39, 42.
Movilă Const. Vd., 83.

N

Nacul Gavril, 99.
Năvrăpăscul Gheorghie, 61.
Neagoe Șoltuzul, 78, 84.

Nebojătcovici Vascan, 18.
Necoară preot, 96.
Nedelcu Gh., 261.
Negrea Procop. 37.
Negruț Az., 131.
Negre Petrache, ban, 267, 276.
Negre Ioniță, 275.
Negură Grigore, prof., 64, 90.
Nemțanul Isaia, 6.
Nicoară căpitan de Covurlui, 108.
Nicoară mare vornic Ț. de gios, 56.
Nicolaescu Ștefan, 11, 25.
Nistor Vasile, 222.

O

Oprișan sulgiarul, 164.
Oprișan Gheorghii vataș, 255, 256, 259, 267, biv. v. paharnic, 294, 303.
Oprișan Iordache, 287.
Oprișan Nedelcu serdar, 315.
Orăș fec. Mihului, 114.
Orbu Lazăr, 21.

P

Paladi Ioan, 142, 144.
Paladie Toader, 109, 113, 124.
Paladi Cost. 202, 249.
Păcuraru Ștefan, 122.
Papadopol Calimah A., 44.
Pârțul Grigoraș, 260.
Pârvoaia Zinica, 158.
Pârvu pitarul, 165.
Pavel uriadnicul și șoltuzul, 51.
Pavâl Niagoe, 52.
Pangratie Costachi agă, 316.
Pântelei Căpitan, 98.
Pascal Gavril, 160.

Pașcanu Petrachi, 317
 · *Pechi Ion* (strămoșul Bălăbăneștilor) 179, 180, (cu feciorii : Pechi sîn Bălăban ; Picoș brat lui Pechi, stărp ; Aftenie tij ; Vasile tij, Grigorie tij ; Toader tij ; și fetele : Buna Foçoși ; Antonia, Mărica, Ioana) 179.
 Petrica comis, 18.
 Petru Rareș Voevod, 3, 21, 23, 34.
 Peticări Grigore, 155.
 Pilat Ștefan, 152.
 Podașcă Ion, 180.
 Ponici Petru, 6.
 Popa Albul, 123.
 Popa Ioniță cupeț, 240.
 Popa Alex., Mihai, 180.
 Poponeț Ion, 50.
 Popăscu Chiriac, 280.
 Porojie Drăghici, 150.
 Portasă Gh., 258, 260.
 Portăsoi Ilena, 267.
 Piaxi comisul, 26.
 Praja Vasile preot, 182.
 Praja (Constantin) 231, (Ion) 231.
 Proca Ghiorghii, 195.

R

Racleș Căpitanul, 83, 88, 89.
 Racliș C., 317.
 Radovici Gh. dascal, 13, 27.
 Radu tinechegiul, 260.
 Răducanul Rosăt hatman 749.
 Ramandi Alex. v. vornic Ț. de gios, 145, 147.
 Răutul Grigorie, 105.
 Robul Sava, 34.

Romașco fec. Mihului, 114.
 Roman v. paharnic, 179.
 Roseti Gheorghe, 119,
 Rosit Ioan Canta, 202.
 Roșca Maței, 66, 69, 106, 115.
 Roșca Grigorie, 157.
 Rusăt Antonie Voevod, 116.
 Rusul Toader, 17.

S

Sacăs spatar, 6.
 Săcară Ion vornic, 21.
 Salom Ștefan, 132.
 Sandul șoltuzul, 44.
 Sânge-Alb Simion, 122.
 Sava Mitropolitul Sucevei, 151.
 Savin Pârvu, 144.
 Scarlat Grigore Ghica Vd. 177.
 Scânteii Dumitrașco, 114.
 Scârlet Ștefan, 115.
 Scorțescu Ioan preot, 314.
 Simion hatman și portar de Suceava, 41
 Simina Visterniceasa, 159.
 Sion Toader, 177.
 Sion Ioniță, 178.
 Sion Costache, 313.
 Sirbul Gheorghii, 180.
 Siva Ștefan, 195.
 Skinder-Pașa, 50.
 Spancioac pan, 29.
 Spânachi Ghiorghii, 224.
 Stamate Ion pitar, 20.
 Stămetie pâr. 164.
 Stavăr Neculai, 258.
 Stoica Manolachi, 316.
 Stoica Dienisa spator, 12.
 Stratul (căpitan) 115, (Bolea) 61.

Strătilă Crâste, 243.
Strătuțat preot, 215, 223.
Stroici v. Iăgof. 47.
Sturza Ilie, 116.
Sturza Toader, 163, 169.
Sturza Chiriac, 163.
Sturza Costantin, 177, 183,
Sturza Ștefan, 247.
Sturza Mihail, 249.
Sturza Sandu, 249.
Sturza Alecu spatar. 257,
306, 308.
Sturza Costache agă, 298.
Sturza Petrache, 280, 302.

Ș

Șeptilici Gheorghie, 96.
Șușmanovici Isaia, 6.
Șuică Miereuță, 154.
Ștefan Vodă, 2, 3, 4, 7, 13,
21, 97.
Ștefan preot, 67.
Șteful dela Hotin, 10.
Știbor Hodco, 6.
Ștul Iacob, 1.

T

Tador ceașnic, 6.
Tașcă Vasile, 216, 236.
Tașcă Gheorghe, 180.
Tăuț logofățul, 11.
Teleagă Dragoș, 27.
Teocist Mitropolit, 6.
Teofan Episcopul Rădăușu-
lui, 101.
Tetul Anton, 30.
Toderașc logofăt, 89.
Toader (preot) 3.
Toader vornic de Bârlad, 113.
Toma stolnic, 56.
Tomșa Șt. Voevod, 54.
Tudoran pah. 73.
Tuchilă Toader, 181.
Tuchilă Ilinca, 181.

Tule (Tetul) șoltuzul, 70.
Trelea Constantin, 109.
Trif Hamza, 26.
Turcea Costantin, 109.

Ț

Țăranul Constantin, 99.
Țaul Enachi, 216, 218, 223.
Țăfârdan Ionașco, 77.
Țopa Const. 73.
Țopa Ionașco, 73.

U

Ureache Nistor mare vornic,
40, 71.
Ursu Paul, 48.
Ursu Țarticu vornic, 63.
Ursu Vântul, 75.
Ursul giudele, 103.
Ursul Bostagiul, 155.
Ursan Dumitrașco, 152.

V

Vălcuț dregător de Bârlad,
135.
Vântu Gavril, 144.
Varticovici Petru, portarul
Sucevei, 25, 26.
Vardalah Manolache, 249.
Vartic Ursul, 51, 79.
Vărgolici Andreiu, 175.
Vărgolici Simion, 175, 179,
191.
Vărgolici Cost., 216.
Vărgolici Sandu, 216.
Vărgolici Alex. 234.
Vărgolici Ion, 234, 250, 252.
Vasile Lupu Voevod, 87.
Vârtej Costantin, 137.
Vârlam Episcop de Huși,
151.

Veniamin Mitropolit, 248,
253.
Veisa Mih. pah. 301, 302.
Vintilă Dumitrașco, 99.
Vicol Căpitanul, 163.
Vidră Lazăr, 261.
Vișan Tănase, 257.
Vlaicu pârcălab, 6.

Z

Zaharia Sofiica, 117.
Zane Iuliu, 11.
Zbiera stolnic, 6, 20.
Zorilă Iordache, 16.
Zorilă Nistor stolnic, 302-304
Zorze Iordache, 308.
Zupco Ionașco, 80, 96.
Zvârlifus Toader, 180.

TABLA NUMELOR

B) de lucruri, nume topice și expresiuni de limbă.

A

Afierosit, 272.
Agîpsie (afișare) 311.
Ajutorință (dare) 189.
Alijveriș, 202, 212, 297.
Anaforă (-oa) 314.
Avrâmești (sat) 197.

B

Bădenii (siliște) 40.
Băcani (sat) 109, 198.
Bahnari (sat) 21, 99, 165.
Balumireștilor (valea) 107, 143, (moșia) 269.
Băloșești (sat) 97, 196, 206.
Bălăbănești (sat, moșie) 251, 320.
Bârlad, 1, 7, 31, 33, 37, 44, 128, 202.
Bârlălești (sat) 137.
Bârgăoani (sat) 17.
Banca (pârâul) 58.
Băneasa (valea) 14.
Băibărac, 176.
Balaorul (sat) 197.
Bârnova (M-tire) 105, 118.
Bejănarii (sat) 196.
Belcești (sat) 127.
Berheciului (valea) 14.

Berești (sat) 115.
Bicani (sat) 38.
Birău (lui) 1.
Bistricenilor (heleșteul) 2, 3, 4.
Blânzii (sat) 195, 205.
Bogdana (sat) 198.
Bogdăneștii (sat) 19.
Bogeștii (sat) 197.
Borăști (sat) 45.
Brașov, 1.
Brădești (sat) 58.
Brătuleștii (sat) 195.
Buciumii (sat) 17.
Buda Pătrășcani (sat) 198, 207.
Bujorării (sat) 196, 206.
Bulbucenii (sat) 196.
Bursuci (sat) 171, 192, 193, 209, 210 (moșia) 235.

C

Căbeștii (sat) 197, 207.
Călimăneștii (sat) 198, 208.
Cămenița (cetatea) 154.
Cârligul (baltă lângă Prut) 56.
Cârjăoanii (sat) 197.
Catadicsește, 322.
Catahresăs, 305.

Căueștii (sat) 196, 206.
Cârlomăneștii (sat) 195, 206,
300.
Cehani (sat) 58.
Cernații (sat) 81, 198.
Cerțăștii (sat) 196, 206.
Ceucanii (sat) 28, 197, 207.
Cetatea-Nouă, 29.
Chinejăi (apa), 115.
Chetrenii (sat) 300.
Chițcanii (sat) 199, 207.
Cibote (o plată) 169.
Ciobota (sat) 208.
Ciferturi, 302.
Ciumii (boala) 302.
Cinul, 253.
Ciortolom (sat) 206, 223.
Ciorăștii, 197, 207.
Ciureștii, 196.
Cnejiii Moldovei, 256,
Cohurluiu (apa) 117.
Comizoppl (Dealul) 58.
Comănești (sat) 116.
Contăș, 176.
Cornii (vâlceaua) 81.
Corobănești (moșia) 177.
Corod (sat) 195, 205.
Corodeștii (sat) 198.
Costeștii (sat) 199, 207.
Cotu lui Gherei Mârze (loc)
171.
Cotnari, 61.
Crângul-de-sus (sat) 198,
207.
Crețana (sat) 173.
Crăsteștii (sat) 197, 207.
Curamă (contribuție) 164.
Curseștii (sat) 198.

D

Dabili, 133.
Dăbilari, 132.
Denisăști (sat) 123.
Dealul-Mare (sat) 58, 199,
206, 269.

Dealul Movelei, 59.
Dealul Stejarului, 60.
Dealul Laslăului, 61.
Delenii (sat) 199, 207.
Desătina, 190.
Deviceanii (siliște) 28.
Dieci, 290.
Direse (acte) 78.
Docani (moșie) 183.
Dragomirești (sat, siliște) 162,
197, 208.
Drăcșeni (sat) 65, 88.
Dumbrăvița (valea) 140 vâl-
ceaua) 107.
Dumbrava Leahului, 58.

F

Făgetul Leahului, 23, 24.
Fărâmeștilor (siliștea) 87.
Fârțânești (sat) 90.
Fătăciuni (M-terea) 125, 197.
Făurenii (sat) 197, 207.
Fichitești (sat) 122, 207.
Florești (satul, M-tirea) 198,
207, 313.
Frunțișenii (sat) 106, 196,
269.

G

Găneștii (moșia) 277.
Giosăni (sat) 49.
Giuleștii (siliștea) 40.
Ghermănești (dealul) 59.
Golășăi (sat) 207.
Grăjdeni (sat) 141, 196.
Grăjdenii (schitul) 275.
Grecii (sat) 80, 124.

H

Hac (ului) 300.
Hareci, 266
Härmănești (sat) 166
Hârșova (moșie) 178, 198.

Hălăreștii (sat) 197, 208.
Havaleli, 302.
Horiata (pârăul) 18.
Horgești (sat) 32.
Hotarul târgului Bârlad, 57,
58, 59.
Hriasca (moșie) 157,
Hulpășeni (sat) 38, 124.
Hușii (sat în ținutul Sucevii)
183.

I

Iapa (siliștea) 46.
Iapa (valea) 72.
Ibăneștii (sat) 207
Inblă - este, 63.
Inghiat, 276
Ireasca, 207.
Ispisoc, 69
Isprăvnicia Tutovei, 300,
302, 303.
Ivăneștii (sat) 198, 208.

J

Jeravăț (pârău) 5, 14, 215
Jorăști (sat) 116, 130.
Jalobă, 164.

L

Lahova (sat) 58—60.
Lăhovenii (siliștea) 10.
Lefecii (soldați cu plată)
156.
Lie, 21.
Liești (sat) 58, 97, 207.
Lipova (sat) 208.
Lipinești (sat) 58.
Loc de pustie (în fundul
Covurluiului cu apă) 14.
Lungeștii (sat) 196, 206.

M

Măciucașul (moșie) 186.

Madeli, 212.
Manghinei (podiușul) 59.
Măneștii (moșie) 222.
Mânzații (sat) 109, 198, 207.
Mărășeștii (sat) 197, 208.
Mastatici (sat) 45 46, 53, 71.
Mastacani (sat în Bacău) 97,
132.
Measâți, 68.
Menziluri=poște, 204.
M-tirea sf. Nicolae (Iași) 54.
Miceștii (sat) 198.
Morenii (sat) 196, 206.
Moșinași, 154.

N

Nacialstiei, 305.
Nărteștii (sat) 196.
Nazaritiului = inspectorului,
304.
Negomireștii (sat) 8, 19.
Negrileștii, 196, 206.
Nicoreștii (sat) 175.
Nicolitâl (sat) 292.
Nicololi, 292.

O

Odae Cimbaliu, 141.
Odae Pascului, 141.
Odae Vinteștilor, 141.
Ocină, 55, etc.
Odobești, 78.
Oncanii (din Covurlui) 220.
Onțeștii (sat) 198.
Oposturilor, 64.
Orgoești (sat) 18, 253.

P

Pangrați Costachi, 316.
Pârcălabie, 238.
Pârcălabii de Tutova, 61.
Patrașcanii (moșie) 105.

Perienii (sat) 207.
Pereschiv (pârăul) 34.
Picigani, 45, 53.
Pliroforie, 281.
Pochii (sat) 196, 206.
Politenii (sat) 197, 208.
Polocenii (sat) 120.
Ponturile, 227.
Popenii (sat) 196, 206.
Popeștii (sat) 74, 195.
Poslădui 15, 20.
Pravilii, 314.
Pretinderisăști, 243.
Priponeștii (sat) 196, 207.
Prohorisască, 307.
Pronomion, 283.
Pueștii (sat) 197.
Pungeștii (sat) 198, 208.
Pupezenii (sat) 196, 206.
Purcariului (poiana) 14.
Puțul Olarului (sat) 198, 207.

R

Răchitiș (sat) 95.
Radosloveștii (sat) 17.
Rădești (sat) 4, 17, 26,
66 (moșie în Covurlui)
236.
Rădăești (moșie) 105, (sat)
118, 152, 166.
Rădenii (moșie) 197, 276.
Rânzăști (sat) 54, 58.
Rătundul (baltă) 56.
Romănești (sat) 5, 116, 179
(moșie) 121, 215, 239.
Roșia (moșie în Covurlui)
15.
Rotompănești (sat) 44.
Rușii (sat) 17, 197.
Rusenii (sat) 197, 208.

S

Sălcenii (sat) 196, 200, 206.

Sâmbra toamnei (în) 252.
Sărățeani (sat) 137.
Sârbi (sat) 43.
Săseștii (sat) 5.
Siliștea (sat) 308.
Smila (parău) 2, 3, 58, 117.
Spătăreștii (sat) 63.
Starostia, 311.
Stângăceani (sat) 110.
Stângaci (siliștea) 162.
Stăniileștii (sat) 198.
Studineț (pârăul) 88.
Strâmba (sat) 90, 91, 117.
Stoeșești (valea) 154.
Suceava, 9.
Surăi (piscul) 14.
Suhănești (sat) 196.
Susenii (sat) 198, 207.

Ș

Șandreștii (sat) 197, 207.
Șărbăneștii (sat) 33.
Șerji, 176.
Șuşnești (sat) 58.

T

Tăbârcești (sat) 232.
Tâmpijicuri=înșelături, 173.
Tăplăoani (sat) 205.
Tecuciul, 175.
Telegii (moșie în 'Covurlui)
236.
Tomcești (moșie) 112.
Trestienei (valea) 107.
Tunsăștii (sat) 199.
Tutova, 64, etc.

U

Ughi 90, 95.
Ulița cojocărească, 315.

V

Vădrari 288.
Valea Tătirenilor, 158.
Văleni (moșie în Făciu) 70.
Vasluiu, 21, 36.
Vartă=gardă, 156.
Vârlezului, 107.
Veștelesti (sat) 32.
Vinderei (sat) 196.
Vizureni (sat) 196.
Vlădești, 18, 19, 198.
Voinești (sat) 14, 198 (moșie)
236.
Voit=șoltuz, 38, 49.
Volnicitul, 281.

Volust, 98.
Vornicenii (sat) 21.

Z

Zaconul țării, 55.
Zaherea, 213.
Zapcii (a) 212.
Zapcilâc, 213.
Zăticnire, 204.
Zavescă=garanție, 7.
Zeletinului (apa) 124.
Zloțaș=perceptor, 149.
Zloți, 1.
Zmeiani (sat) 109, 117, 160.
Zurbagiu, 235.

Notă.— Tabela Numelor din acest volum este alcătuită de *Nicolae Antonovici*, dirigintele școlii primare de băieți din *Tg. Berești-Covurlui*.

TABLA MATERIEI

DOCUMENTE BĂRLĂDENE

Acte dela mulți Șoltuzi și Dregători ai Bârladului și alte Acte vechi de prin seculii XV, XVI, XVII, XVIII și XIX.

	Pag.
Prefața	
(<i>Fără an, lună și zi, c. 1434-1437</i>). Hârlea șoltuzul din Bârlad, scrie birăului din Brașov să-l dispăgubească de 10 zloți, pe care, ca chizăș, îi plătise judeților din Bârlad pentru doi brașoveni, găsiți vinovați.	1
1444 (6952) <i>Iunie 18</i> . Ștefan Vodă, fiul lui Alexandru cel Bun, dăruiește lui popa Toader din Bârlad o moară de pe Simila, unde a fost heleșteul Bistricenilor, cum și mânăstirea de pe Lahova, amândouă foaste a fratelui său, popa Draghie.	2
<i>Bârlad, 1459 (6968) Decembrie 5</i> . Ștefan cel Mare dă o hotărâre în procesul ce l'au avut înaintea sa Ivașco comisul cu Toma Dumitrescul și cu Coste Turbure pentru satele Săseștii de pe Bârlad și Româneștii de pe Jeravăț „unde a fost Roman, amândouă părțile“, dând dreptate celui întâiu, care a justificat posesiunea acestor sate cu privilegiile socrului său Ivan visternicul. Deaceea el pune o zavească de 100 ruble în favorul lui Ivașco și al urmașilor lui, dacă cumva Toma Dumitrescul sau Coste Turbure, ori alt cineva din neamul lor, ar încerca să redischiză procesul în potriua lui Ivașco sau a urmașilor acestuia.	4
<i>Bârlad, 1476 Iunie 5</i> . Ștefan cel Mare scrie Brașovenilor că se pregătește să meargă în potriua Turcilor și se află în tabără cu toată oastea sa; îi roagă deci să trimeată știrile	

	<u>Pag.</u>
ce le vor căpăta asupra mișcărilor Turcilor și să asculte cu încredere solia lui Vulpaș.	7
<i>Valea Berheciului, 1476 Iunie 11.</i> Ștefan cel Mare mulțamește Brașovenilor pentru știrile ce i-au trimis și-i roagă de a-i comunica și de aici înainte vești din „amândouă părțile“, ne permițând exportul de grâu sau alte bucate în Țara Muntenescă.	8
<i>Suceava, 1488 (6996, fără lună și zi, neputându-se ceti, fiind șterse).</i> Ștefan cel Mare întărește lui Toader Gherman stăpânirea peste seliștea Lăhoveni, cumpărată dela Dașco, fiul lui Gostilă, cu 60 zloți tătărești.	9
<i>(1493—1496) Ianuarie 18.</i> Marele Ștefan întărește lui Toader Lazinu cumpărătura satului Rădeștii din fundul Covurluiului-Sec, dela fiicele lui Stoica Dienișa, nepoatele lui Dienișa spatarul.	11
<i>Vasluiu, 1495 (7003) Ianuarie 12.</i> Ștefan cel Mare dăruiește slugilor sale, Focșa, Berehoiu și Bantăș, un loc de pustie, la fundul Covurluiului—cu apă, între Rădești și Voinești, cunoscut astăzi sub numele de Moșia Roșie.	13
<i>1508 (7016) Martie 2.</i> Bogdan voevod întărește stăpânirea spatărului Clănău și giupănesei acestuia Dragnei nepoată Marelui Ștefan, asupra satelor Rusii, Buciumii și Bărgăoanii, pe Bârlad, cumpărate dela nepoții lui Gârbovăț stolnicul, drept 300 zloți tătărești. Așijdere le întărește un sat Rădeștii pe Bilahoiu, cumpărat cu 90 zloți tătărești,—cum și un alt sat Radosloveștii, în Gura-Strajnicului, cumpărat și dăruit lor de Marele Ștefan.	16
<i>Suceava, 1528 (7036) Maiu 18.</i> Peru vodă dăruiește satele Orgoeshții și Negomireștit de pe pârăul Horiata (ținutul Tutovei) și jumătate seliște Vlădeștii, pe acelaș pârău, cum și o parte din Bogdănești, lui Felea paharnicul, prăpădite aceste de Petru Cărăbăț fostul vornic, cu a sa hainie.	18
<i>Vasluiu, 1546 (7054) Martie 24.</i> Petru Rareș voevod întărește vânzarea ce o face Lazor Orbul, giumătate sat Bahnarii și giumătate Vornicenii, unde a fost Lie, ambele pe apa Tutovii, lui Ion logofătul, drept 300 zloți tătărești.	21
<i>Vasluiu, 1546 (7054) Martie 25.</i> Petru voevod întărește vânzarea a jumătate sat din Stoișești, de sub făgetul Leahului, partea despre apus, ce o face Anghelina giupâneasa lui Hrana biv dvornic și nepoții ei, Dumitru, Petre și sora acestora, Tudosia, către Badea și femeii lui Mușei,—drept 200 zloți tătărești.	23

	Pag.
<i>Huși, 1546 (7054) Maiu 13.</i> Petru vodă întărește urmașilor lui Toader Lazinu sau Lăzescul stăpânirea asupra satului Rădeștii, din fundul Covurluiului-săc, cumparat de acela, în timpul Marelui Ștefan, dela fiicele lui Stoica Dienișa, nepoatele spatariului Dienișa.	25
<i>Iași, 1558 (7066) Aprilie 16.</i> Alexandru Lăpușneanu întărește vânzarea ce Vascan cu neamurile lui, urmaș din Dragoș Teleagă de sub Ștefan cel Mare, face cătră Lazor pitarul a unei părți din Ceucani, pentru 700 zloți.	27
<i>1571 Ianuarie 17.</i> Din actele privitoare la negoțul românesc cu Lembergul. Anton Tetul și Mihăilă negustori din Bârlad.	30
<i>Bârlad (fără an) probabil 1582 (7090) Ianuarie 11.</i> Zapisul lui Jurjea șoltuzul de Bârlad cu 12 pargari pentru vânzare către Păcurar din Greci a părților Vasălcăi și a lui Grozav cu 45 zloți tătărești.	31
<i>Bârlad 1582 (7090) Aprilie.</i> Giurgea șoltuzul cu 12 pargari, din târgul Bârladului, întărește un act de vânzare pe care Sima, pentru niște porțiuni de pământ din satul Vișteleștii și Neaga, fata lui Vișțială, pentru a patra parte de sat din Horgești, îl dau la mâna lui Vlașin cumpărătorul.	32
<i>Bârlad, 1586 (7094, fără lună și zi).</i> Bucium vel vornicul Țării-de-jos adevcrește vânzarea unei părți de moșie din Mireni, ce Sava Robul face către Nicoară și fetei acestuia, Anghelina Dărioae, din Bârlad, drept 100 taleri, cu care sumă a fost răscumpărat de la tatar.	33
<i>Vaslulu, 1589 (7097) Aprilie 24.</i> Petru vovod, domnul Țării-Moldovei, întărește stăpânirea lui Simion, Gavril și Ion peste o jumătate din a treia parte de cumpărătoare din satul Drăgumănești.	34
<i>Bârlad, 1599 (7107) Martie 6.</i> Zapisul de mărturie a lui Procop Negrea, uriadnic din Bârlad, în privința cheltuelii de 50 taleri făcută de Ivașco cupar pentru partea de ocină a lui Dumitru, luându-i acestuia ocina ca zălog.	37
<i>Bârlad, (fără dată, probabil 1599 Septembrie 25).</i> Anton voiul (șoltuz) și 12 pargari și Trifan din Bicanii vechi și alții, adevresc cum Bromară au vândut ocina și moștenirea sa din satul Bicani,—lui Ihnat din Bicani și lui Vitolt din Hulpășăni pentru o vacă și zece taleri.	37
<i>Suceava, 1599 (7107) fără lună și zi.</i> Ieremia Movilă vovod întărește lui Nistor Ureche vel dovornic al Țării-de-jos, cumpărăturile făcute în satul Giulești, pe Bârlad, spre apus, dela Petrică, nepot lui Ion Judele, cu 1000 zloți tătărești ; și	

satul Bădeni, tot pe Bârlad, despre apus, dela prezviterul Ioan cu 120 ughi de aur,—care a luat acest sat dela mănăstirea Grăjdana, plătind cu 50 de boi o moarte de om. 39

Bârlad, 1603 (7111) Iunie 14. Crucean Bumbar și cu Kița pun zălog lui Kicoș stolnicul jumătate de sat de Sârbi,—osebit vânzându-i și 40 pământuri la Ruptură din Cojani, în 40 lei, din hotarul Sârbilor, fiind de față șoltuzul Sandul din Bârlad cu 12 pângari. 43

Bârlad, 1604 (7112) Iulie 5. Necola Frăgăul șoltuzul și cu 12 pângari ai orașului Bârlad, adevăresc vânzarea unei cincimi din Rotompănești, pe Smila, lui Drăgan, Mihul și Postolachi, cu 100 de zloți tătărăști. 44

1606 (7114) Martie 30. Ieremia Movilă voevod întărește stăpânirea lui Toader Chiriac căminarul asupra a patra parte din Mastatici și Picigani, în gura Bâncii, cumpărate dela Anisia, fata lui Isaiu, drept 400 taleri de argint;—a patra parte din Borăști, unde a fost Bora jude, cumpărată dela Costin și sora lui, Sofiica, drept 60 taleri de argint; și a patra parte din seliștea Iapa, cumpărată dela Tetiul, Anghelina și Dragoș, nepoți lui Fărâmbă, strănepoți lui Oană Julici, drept 60 taleri de argint. Toate acestea părți de moșii fiind în ținutul Tutovei. 45

Bârlad, 1610 (7118) Maiu 10. Crâste voiut cu 12 pângari din târgul Bârladului adevăresc că Ursul, feciorul lui Paul din Olișești, a vândut a lui moștenire din Olișăști, partea unui bătrân, o țarină în frunte,—pentru 60 taleri buni,—panului Pavel, părcălabul din Orheiu, nepotul panului Ureche vel vornic al Țării-de-jos, spre a-și plăti gloaba pentru că a mers cu femeia lui Simeon, feciorul lui Grama din Bălești. 47

✕ *Bârlad, fără an, (între anii 1618-1620), Iulie 15.* Coste Bucioc, marele vornic al Țării-de-jos, adevărește că Nița din Giosăni, nepoata Gagiului, își vinde a ei moșie, din partea de mijloc a satului Giosăni, nepotului său, Zberea, în preț de 6 taleri bătuți, bani vechi buni. 49

Bârlad, fără an, probabil 1622-1630, August 6. Pavel uradnicul și șoltuzul cu cei 12 pângari și alți târgoveți, din Bârlad, adevăresc invoiala și plata pentru întoarcerea unei cumpărături de țigani. 51

1623 (7131) Ianuarie 1. Ioan Carapotorna șoltuzul cu pângarii și preotul domnesc ai orașului Bârlad adevăresc că Zamfira, soția lui Dumitrașc Chiriac și cu fiii săi, își vând a lor ocină și moșie, a patra parte din Mastatici și Piciganii în gura Bâncii,—și cu vad de moară în apa Bârladului, lui Gheneiu părcălabul, drept 100 taleri de argint. 52

Iași, 1623 (7131) Februarie 8. Ștefan Tomșa vodă întărește mănăstirii dela Aron vodă, cu hramul Sf. Neculai, stăpânirea asupra moșiei Rânzeștii dela Prut, Fălciu, perdută de Meloștean postelnicul pentru viclenie cu Lobodă hatmanul căzăcesc în contra lui Aron vodă.

(Lămuririle ce se dau cu privire la laturea de mează-noapte-răsărit a hotarului Bârladului).

54

Imși, 1628 (7136) Martie 20. Miron Barnovschi Moghilă voevod întărește vânzarea a trei fălci de vie, la Cotnari, în dealul Laslăului, ce o face Gheorghie Năvrăpăscul lui Stratul Bolea paharnicul, drept 200 taleri de argint.

61

Bârlad, 1629 (7137) August 6. Regest. „Dinga voiut i 12 prăgari i vâsîh meșciani ot trâg Br(â)lad, i Lazu Șetrar, i Sturnian ot Boești, i Bogdan Pitar ot Ivesti, i Toader Românescul“, pentru o vânzare.

61

Iași, 1630 (7139) Decembrie 1. Gavril și Ionașco Avram și Nianiul, vornicii de poartă. adevăresc că Simion fostul spatar mare, au vândut o familie întreagă de țigani lui Dumitrașco vornicul, drept 80 galbeni buni.

62

1632 (7140) Iunie 10. Vornicii, Isac și Lupul, cu Andrieș șoltuzul Bârladului, adevăresc vânzarea satului Spătărești de pe apa Tutovei, ce o face Ursul Vartic lui Andronache și soției acestuia Ilințai, drept 20 galbeni de aur.

63

1632 (7140) Iulie 4. Alexandru Iiaș voevod, Domnul Moldovei, scrie parcăiabului de ținutul Tutovei să cerceteze și să reguleze în privința celor pârâte de Iftimie comis ot Dragomănești asupra lui Neculai Balțatu ot Gănești pentru o parte de ocină din Dracsini.

64

1632 (7141) Noiembrie 20. Ion Carapotona șoltuzul cu 12 pângari și preotul Ștefan cel domnesc și alți târgoveți Bârlădeni, adevăresc că Dochia, fata lui Ursu pitarul, și cu feciorii ei și cu surorile lor, din Rădești, vând toată partea lor din Dracsini, pe apa Studinețului,—lui Apostol neguțitorul din Bârlad și feciorului său Costantin pentru 12 galbeni de aur.

66

1632 (7141) Decembrie 25. Ion Carapotona cu 12 pângari și preotul Ștefan dela biserica Domnească și cu alți târgoveți din Bârlad, mărturisesc că Mihăilă, ginerele Cimbalei și cu femeia sa Oprina, fata Stancăi Cimbăloăei, din Grădești, își vând a lor ocină, din Dracsini, lui Apostol, fratelui său și cumnat Oprinei și feciorului său Costantin, drept 16 galbeni buni.

67

1632 (7141) Decembrie 25. Ion Carapotona șoltuzul cu 12 pângari ai târgului Bârlad și cu preotul dela Biserica Dom-

	<u>Pag.</u>
nească și cu toți bătrânii târgului și câțiva boeri adevăresc vânzarea ce o face Mihail, ginerile Cimbalei, și cu femeia sa Oprina fata Stancăi Cimbăloaei, trăind în satul Brădeștii, a unei moșii a lor din Dracsâni.	68
1633 (7141) <i>Iulie 5.</i> Zapis dela Tule șoltuzul cu 12 pârgari ai Bârladului, pentru vânzarea unei părți de moșie din Văleni (jud. Fălciu).	70
<i>Bârlad (fără dată, probagil 1633)</i> Tule Tetul cu 12 pârgari, împreună cu Ionașcu și Toader Beldiman, nemesnicii din Bârlad, și cu alți târgoveți, deacole, adevăresc cum au venit înaintea lor Irina, femeia Ghinei, ce-au fost părcălab, și au vândut a ei dreaptă ocină și cumpărătură, din sat din Pițigani, Guru-Bâncii, a patra parte, și din Mastatici, a patra parte, și alte porțiuni deacolo, lui Scârlet și Tudorachi, pentru 50 galbeni, bani gata, un cal bun și o iapă cu mână.	71
<i>Iași, 1634 (7142) Maiu 7.</i> Floarea, fata Magdalinei, nepoată de fiică paharnicului Tudoran, de multă sărăcie își vinde din giurățate de sat din Strâmba, a cincea parte, ce este pe pâraul Tutova,—lui Costantin, feciorul vornicului Savei de Ceucani, drept 13 galbeni, bani buni.	73
1635 (7143) <i>Fevruarie 26.</i> Stoian Iorga șoltuz de Bârlad și cu 12 pârgari, adevăresc pentru vânzarea moșiei Pogoneștii și Polocineștii.	74
1635 (7143) <i>Aprilie 25.</i> Martin șoltuz de Bârlad și cu 12 pârgari, adevăresc că Tuda și Ionașc Holteiul vând moșie din sat din Dinăeștii de pe apa Tutovei, cu vatră de sat și cu vad de moară, lui Grigore Maței Roșca.	74
1635 (7144) <i>Octomvrie 2.</i> Andrieș șoltuzul și 12 pârgari și alți târgoveți din Bârlad adevăresc că Petra din Tominești și-au vândut niște părți de moșie lui Scârlet pentru că acesta i-a plătit un fecior al ei, Ion, de o șugubină, 12 galbini.	74
<i>Bârlad, 1636 (7144) Maiu 26.</i> Ilie șoltuzul cu 12 pârgari ai orașului Bârlad adevăresc vânzarea ce face femeia Belmezoia cu feciorul ei Ionașco și cu fratele său Pascal, a părții sale din Suceveni, remasă dela tatul său Bulmezu, câtă se va alege, cu oameni buni, către Costache din Foltești, drept 23 galbeni.	76
1637 (7146) <i>Octombrie 2.</i> Martin șoltuzul cu 12 pârgari și preotul domnesc și cu alți târgoveți Bârlădeni și locui-	

	<u>Pag.</u>
tori de pe aiurea, adevolesc cum au venit înaintea lor Costea, din Vinișăști, și cu alți ai lui, și au vândut lui Nacu, feceor lui Iane, neguțitor din Bârlad, un vad de moară în gârla Putnei, drept 120 lei bătuți.	77
1638 (7146) Martie 15. Neagoe Șoltuzul cu 12 pârgri din Bârlad, adevolesc că Apostolachi, feceorul lui Constandin parcalabu, cumpără moșie în hotarul Dinăseștii, cu vad de moară la Tutova și cu săpătură.	78
Fără an (probabil 1638) April 20. Ionașc Avram și Ursul Vartic, foști vornici, și cu alți martori adevolesc vânzarea unei ocini și moșii din Dracsini.	79
1639 (7147) Aprilie 29. Hotarnica satelor Grecii și Cernații de pe pâraul Bogdana-Tutova, făcută de Neniul vornicul de gloată.	80
1642 (7150) Iulie 4. Isac deregătorul de Bârlad și cu alți orașeni adevolesc rescumpărarea unei ocine din Dracsini.	83
1643 (7151) Iulie 17. Tănase și Nicula, nameasnicii din Bârlad, și șoltuzul Davidescu și popa Ștefan cel domnesc și alți târgoveți între cari și Neagoe ce-au fost șoltuz, adevolesc că Iliasta, fata lui Preabici, logofătul, și alții ai dânzei, au vândut o siliște Negoestii, în ținutul Bârladului, pe apa Bârladului, ce să împreună cu hotarul Bujorenilor, lui Scârlet și și fratelui său pentru 90 lei bătuți.	84
1644 (7152) Februarie 20. Simeon Cernea șoltuzul cu 12 pârgari, cu popa Ștefan cel Domnesc, și cu alți târgoveți, între cari și Neagoe ce-au fost șoltuz, adevolesc că Anghelina, urmașă a lui Ion Fârâmbă, de Fârâmești, împreună cu feciorul ei, Vasile, au vândut doi bătrâni, din siliștea Fârâmeștilor, din Movila-Epii, la vale pe drum, prin Gura-Epii, până în apa Bârladului, lui Scârlet de Zorileni, drept 100 lei bătuți.	86
1645 (7153) Iulie 20. Vasilie Lupu vovod întărește lui Iftimie vâtavul răscumpărarea unei ocine din Dracsini, dela Dumitrașcu Gheuca, întorcând acestuia 75 galbeni ungurești.	87
1646 (7154) Februarie 22. Ioniță namesnicul Bârladului, și mai mulți oameni de seamă din oraș și din împrejurimi, adevolesc cum Balan Hulpe și cu nepotul său Arimenca, și Balan, feciorul Catrinei, și Istrate, feciorul Agahiei,—toți din satul Greci, vând părțile lor de moșie lui Dumitrașco Gheuca,—drept 24 ughi.	89
1646 (7154) Februarie 24. Ioniță vornicul de Bârlad și cu Ionașco șoltuzul cu 12 pârgari și alți orașeni adevolesc că	

- 4 Gligorașco, feciorul lui Dumitrașco Gheuca, plătind capul cumnatu-său Cazacului de la perzare, cu un cal bun, drept 12 ughi, și 6 galbeni, bani gata,—a luat dela acesta părțile de moșie, ce le avea în Fârțânești (jud. Covurlui) și în Strâmba (din jud. Tutova). 90
- 1646 *Noemvrie 8.* Descrierea orașului Bârlad de către Marcus Bandinus, Arhiepiscopul de Marcianopol, Durostor și Tomis, Administrator al bisericilor romano-catolice din Moldova. 91
- 1647 (7155) *Iunie 6 zile.* Ionașc șoltuzul cu 12 pângari ai orașului Bârlad, împreună cu alți târgoveți martori, pe lângă cari și Gheorghe părcălabul de Tutova, adeveresc că Constantin cu frații și surorile lui, din satul Răchitișu, au vândut partea lor de moșie, deacolo, lui Dumitrașcu Gheuca, vornicul, în 30 lei bătuți; de asemenea și Albul și cu frate-său, Gheorghe, din Greci,—partea lor de moșie, drept 6 ughi bătuți, aceluiaș cumpărător. 94
- 1658 (7146) *August 30.* Zapis dela Gheorghe Șeptilici, nemesnicul Bârladului, și dela Ionașc Zupcu șoltuzul cu 12 pângari, pentru o parte de moșie din Văleni, vândută lui Scrălet și Tudorachi, din Zorleni, cu 30 galbeni buni. 96
- Iași, 1660 (7169) Octomvrie 20.* Ștefan vodă (feciorul lui Vasile Lupu) împuternicește pe doi săteni din Băloșești (ținutul Tutovei, plasa Corod) de a-și ținea a lor părți de ocină și moșie din satul Măstăcani (ținutul Bacăului), ce erau vândute de niște rude ale lor. In caz de nemulțumire să se înfățișeze la Divan cu dovezile ce vor avea. 97
- 1662 (7170) *Iunie 7.* Iordachi și sora-sa, Băia, feciorii lui Costantin, nepoții Savei de Ceucani, vând jumătate sat din Strâmba lui Gavril și lui Pascal, feciorii lui Glegorași ot Rusi, drept 69 lei bătuți. 98
- Bârlad, 1665 (7173) Septemvrie 1.* Costantin Țăranul și și Gavrilă Nacul, vornicii de Bârlad, și Vasile Gurea, șoltuzul, cu 12 pângari, și alți târgoveți adeveresc că Pârful din Popiani au întors banii pentru o parte de ocină din Băhnari, pe Tutova, vândută de Dumitrașco, feciorul lui Vintilă, când foametea, și-au întors Pârful patru galbeni, bani gata, cum și 40 merțe grâu și 40 de orzu. 99
- 1665 (7174) *Septemvrie 4.* Eustratie Dabija voevod hărăzăști mănăstirii Bărnova, din codru Iașului, moșiile Patrașcanii și Rădăeștii, cu vecinii lor, din ținutul Tutova, și niște vii la Nicoreștii-de-jos, ținutul Tecuciului. De asemenea hărăzește acelei mănăstiri și vama Bârladului. 100
- Fără an, lună și zi, desigur 1665 Septemvrie 4.* Izvodul

de vecinii hărăziți mănăstirii Barnova, odată cu moșia Rădăeștii și Pătrășcanii, de către Dabija vodă în anul 1665 Sept. 4. 105

1667 (7175) *Iunie 4.* Hotarnica Frunțișenilor și a Balumi-reștilor făcută de Bejan Gheuca ce-au fost pitar mare, în urma poruncei ce i s'a dat de Ilieș Alexandru Vodă (1667-69). 106

1668 (7176) *Mai 3.* Răzășul Ilie și cu ai săi dăruiește biv stolnicului Toader Pălade părțile lor de moșie din Mânzați. 108

Bârlad, 1669 (7177) Ianuarie 23. Zapis făcut înaintea lui Ion vornicul de Bârlad și a șoltuzului Gavriil cu 12 pângari, și alți târgoveți și oameni dela țară, câți s'au prilejit la ziua târgului, prin care adevăresc că Maria, nepoata lui Andrieș, feciorul lui Vâscan de Giurinești, a dăruit partea dânzei din Stângăceani, ce este pe apa Similei, a 6 parte,—lui Vasilie vtorii postelnic. 110

Bârlad, 1675 (7183) Aprilie 1. Necula, feciorul lui Toader Coțman, vinde un bătrân, din hotarul Tunsăști, paharnicului Ștefan (Cerchez), drept 30 lei buni,—față fiind Ghiorma vornicu de Bârlad și alți marturi. 112

Bacani, 1675 (7183) Martie 6. Dumitrașc din Hulpășeni, cu femeia sa Anghelina, parte dăruiesc și parte vând în 28 lei buni lui Toader vornicul de Bârlad, feciorul lui Costantin Bujoranul, niște părți din iazul din jos și un vad de moară în pârăul (Similei). 113

1676 (7184) *Februarie 25.* Orăș și frații lui, feciorii Mihului și nepoți de fiică lui Mafteiu Roșca, din Bârlad, vând pararnicului Ștefan (Cerchez) cu 148 lei părțile lor din Berești, la obârșia Chinejei. 114

Iași, 1676 (7184) Martie 18. Antonie Rusăt voevod înpu-ernicește pe Constantin Jora și pe Vasile Gheuca a opri și a ținea satul Jorăști, și părțile din Românești, Comănești și Hărmănești, pe Jăravăt,—pe care le ține Vrabie cu nepoții lui, până vor da aceștia un uric de țigani a lui Simion Jora. 116

1676 (7185) *Octomvrie 6.* Sofiica, fata Zahariei din Gherghești,—dăruiește nepoților săi, părțile de moșie ce le aveă în Gherghești pe (Studineț), Zmeiani, Români (pe apa Similii Strâmba, Coțmănești (pe apa Tutovei), și Doncești (pe apa Cohurluiului) ca să-i fie pomană. 117

Iași, 1680 August. Dositeiu patriarhul Ierusalimului încuviințază vinderea moșiei Rădăeștii, din jud. Tutova, ce eră hărăzită mănăstirii Bârnova, de Dabija Vodă, pentru a se cumpăra în locul ei niște dughene, în Iași, pe Ulița Rusească. 118

Fără veleat (către 1680). Dumitrașco Călin șoltuzul cu 12

pârgări din târgul Bârladului adevăresc o danie ce se face lui Gheorghie Bogdan ce-au fost comis. 120

Iași 1682 (7190) August 8. Duca Vodă, motivat de jăluirea lui Ion, feciorul Nastasiei de Fichitești, asupra lui Vasile, feciorul diaconului de acolo, poruncește lui Iurga, pârălabul de Tutova, că, dacă va fi cu dreptul, să plinească (sechestră) cele 240 vedri de vin dela Vasile; iar în caz când acestuia i-ar părea cu strâmbul,—să le dea părților zi pentru a se înfățișa la Divan. 121

1685 (7193) Martie 21. Chiriac și cu ai lui, vând jumătate de bătrân, din moșia Româneștii, de pe Jeravăț, visternicesăi Gheucăi, în 12 lei. 122

Iași, 1685 (7193) August 20. Costantin voevod întărește lui Lupașcu Bogdan agă mai multe cumpărături de trupuri de moșie, dela diferiți răzăși din județele Tecuciu și Tutova. Pentru vânzarea trupului de moșie din Poloceni adevărește și Dumitrașco Călin șoltuzul cu 12 pârgari din târgul Bârladului. 123

Bârlad, 1685 (7194) Octomvrie 15. Vasilie vornicul cu Enciu Șoltuzul și mai mulți târgoveți din Bârlad adevăresc o vânzare de moșie. 128

1686 (7194) Aprilie 2. Negura cu surorile sale fac danie Siminei visternicesei Gheuculesei părțile lor de ocină și moșie din Românești și Jorăști, cum și cumpărăturile din Românești și Vicoleni. 129

1687 (7195) August 21. Constantin voevod înputernicește pe Costantin spre a-și lua de a zecea de pre a lui drepte ocini și moșii din Dracsini, Rătești, Corodești, Mircești, Gherghiești și Hușii din gura Tutovei,—toate în ținutul Tutovei. 131

Iași, 1688 (7196) Martie 24. Costantin voevod scrie lui Ștefan Salom ca să cerceteze pricina dintre Zaharia, nepotul Cârstei, și locuitorii din satul Măstacani, ținutul Bacăului, pentru că ținera acestora niște părți de ocini, drept despăgubire de pierderea unor vite și a unei sumi de bani, cu care moșul său Crâstea plătise dabilele acelor săteni. 132

Iași, 1688 (7196) Iulie 2. Costantin Cantemir voevod scrie boierului Vasile Costache vel vornic ca să meargă pe unde sânt moșiile remase dela răposatul Isar și să le împartă între feciorii acestuia, dându-le în a lor stăpânire și părțile remase dela frații lor cei morți, Canolachi, Vasile și Ion,—avându-se acum în vedere și izvodul de împărțală dela Bejan Gheuca și dela Vâlcu. 134

Iași, 1690 (7198) Iunie 26. Costantin Cantemir voevod scrie boiarului Baenschie ce-a fost sardar, pârălabul de Tu-

tova, că, jăluindu-se Simion din Fichitești asupra lui Vasile Galerie din Bi!cești, în privința unei tocmeți să-i cheme și să le ia sama și să-i așeze, raportând de rezultat 136

Bârlălești, 1691 (7199) Martie 6. Costantin Vârtej își vinde partea sa din balta Hârcete vel vornicului Vasile Costachi, drept 10 lei. 137

Iași, 1192 (7500) Aprilie 12. Constantin Cantimir voevod, scrie boiarului (Crâstea Iamandi paharnicul) că i s'au jăluit frații Vasile și Gavril Sturza, asupra lui Gligorașco Isar și forga Isar pentru niște ocini, remase de pe moșul lor, Isar, ce a fost jicnicer mare 138

Iași, 1692 (7200) Mai 16. Constantin Cantimir voevod, la jăluirea lui Toader Bujoranul, scrie vornicilor de Bârlad, că, dacă-i cu dreptul, atât fetele lui Ipatie, pentru via din Coru-ești, cât și Gligoriță Mutul, de acolo, pentru niște moșie,— să-i facă zapise, sau să-i întoarcă banii înapoi. 139

1629 (7200) Iunie 20. Suret de pe hotarnica bucății de foc ce este între Balumirești și între Dealul-mare, ce au svut'o stolnicul Ștefan (Cerchez) danie dela Andonie Vodă (1675-78). 140

1692(7200) Iunie 20. Vel Stoinicul Ștefan Cerchez dăruiește feciorilor Vântului, din Bârlad, Valea Balumirești, pe care dânsul o avea danie dela Duca Vodă (1666-67) și Ilieș Vodă (1667-69). 143

Bârlad, 1692 (7200). Iulie 24. Scrisoarea lui Ion Grădescul pitar și Toderășco vornic cătră marele vornic Alex. Ramandi în chestia pârii ce a avut Gr. Isar și cu visterniceasa lui V. Gheuca pentru un loc, odae de vaci, la Bădeana, lângă Bârlad. 145

Bârlad 1692 (7200) Iulie 24. Cartea fui Alexandru Ramandi vel vornic de Țara-de-jos în pricina dintre Grigore Isar și visterniceasa răposatului Vasile Gheuca, visternicul, pentru o odae de vaci, ce s'ar fi făcut la Bădeanul, mai jos de Bârlad, dă rămas pe Isar, după cercetarea făcută la fața locului de către V. Grădescul pitar. 147

Iași, 1693 (7201) August 7. Constantin Duca voevod scrie boiarinului său Neculai Bașotă vel medelnicer, ca să cerce-teze jăluirea lui Sturza postelnicul asupra lui Vasile Buzdu-gan, ce-au fost postelnic, pentru niște boi, pe care, acest din urmă, pe când se găsia zlotaș la Tutova, îi luase pen-tru țărani ce i-ar fi avut Sturza la Urlați. 148

Iași, 1693 August 9. Costantin Duca voevod scrie la niște boeri însărcinați a cerceta pricina de neînțelegeri dintre ră-zășii de Românești și Simina visterniceasa, pentru un bătrân și jumătate despre strămoșul lor Drăghici Porojie. 149

- Iași, 1695 (7203) Iulie 11.* Mitropolitul Sava, Episcopii din Moldova și boerii Divanului, adevăresc că călugării dela mănăstirea Bârnova, din codrii Iașului, cu voia Doamnei răposatului Dabija Vodă, au vândut moșia Rădăești, din jud. Tutova, și în schimb au cumpărat niște dughene în Iași. 151
- 1695 (7204) Noemvrie 12.* Constantin Duca voevod scrie biv vel visternicului Lupul Costachi ca să cerceteze pricina dintre biv vornicul de poartă Buta și dintre niște nepoți a lui Bantăș cel bătrân, pentru un loc din fundătura văei Sto-eșeștilor, unde și-au făcut ei bordei și acum se fac moșinași. 153
- Iași, 1696 (7204) August 28.* Antioh Costantin voevod îndatorește pe lefeciii dela Roman, Gavril, Pricopie și Ghenghe, ca să plătiască 27 lei, în afară de alte cheltuele, lui Ursul Bostangiul, din Bârlad, chizăș fiind acesta la niște Turci, pentru banii luați de dânșii pe miere și tiutiun. 155
- Coruești, 1698 (7206) Iunie 10.* Simion Coruiu și un alt cineva au fost însăcinați cu cercetarea pricinii dintre femeia Vasilca, fata lui Hurguleț și (Ștefan) Pârful postelnicul, nepot lui Grigorie Roșca,—pentru moșia Hriasca, din plasa Pereschivului, jud. Tutova. 156
- 1697 (7206) Decemvrie 10.* Zinica Pârvoaia, cu fiii săi, Enachi căpitanul și Ștefan postelnicul, vând seliștea Hriasca, ce este în fundul Văei Tătărănilor, lui Antohi armașul. 158
- 1698 (7207) Septemvrie 2.* Simina visterniceasa dă zapis la mâna lui Lupan ca, pentru 350 merțe de pâne ce-i este datoare, să-i țină morile dela Ciortolom pe timp de un an. 159
- *1704 (7210) Noemvrie 16.* Părcălabii de Tutova împlinesc niște vite dela casa lui Gavril Pascal armașul, și le vând în târgul Bârlad pentru 50 lei, datorii de dânșul vornicului de poartă, Gavril din satul Ruși, pe jumătate heleșteu din Zmeeni. 160
- *Iași, 1705 (7213) Noemvrie 15.* Mihai Racoviți voevod volnicește pe Vasilachi, feciorul lui Vasile Hușanul, de a ținea și a opri părțile de moșie a lui Strătulat Hușanul din siliștele Dragomirești și Semini, pe Tutova, și Stângaci, pe Racova, pentru niște datorii. 162
- *Iași, 1708 (7216) Maiu 5.* Mihai Racoviță voevod, motivat de jăluirea giupânesei răposatului Chiriac Sturza, scrie biv vel paharnicului Dabija, ca să cerceteze pe boerii însăcinați, în timpul fostului Domn Costantin Duca, cu văcărutul la Tutova, și Cohurluiu, în privința unei sume da 600 lei, ce dânșii, la porunca acestui Domn, împrumutase dela un turc, Hagi Soliman, din Galați. 162
- Iași, 1717 (7225) August 4.* Mihai Racoviță voevod scrie

boerilor, Oprișan sulgerul și Stămatie păcălabul, ca să meargă la satul Băhnari (pe pâraul Tutova) să cerceteze și să hotărască moșia decolo a Părvului pitarul. 164

1726 (7234) *Ianuarie 20*. Mihai Racoviță voevod, în urma judecății urmate la Divan între Axinia femeia lui Ștefan Corne, cu Ion Blojul aprodul, pentru o vie și un loc stârupu la Rădăești (pe Bogdana), dă rămas pe Ion Blojul și câștig de cauză femeii Axinia Cornea. 165

1733 (7241) *Maiu 21*. Constantin Nicolae Mavrocordat voevod scrie lui Șerban Botianul căpitan, ca să dea pe țiganul Andreiu lui Cârstea Iamandi biv vtori paharnic, pe care acesta îl cumpăraseră dela Daniil Arapul, egumenul dela sfetii Sava, și-l stăpânise 12 ani. 168

Iași, 1731 (7239) Ianuarie 8. Gligorie Ghica voevod scrie biv vel paharnicului Cârste Iamandi, care avea un țigan ce luase în însoțire pe o țigancă a lui Miron Hancul și aveau 5 copii,—învitându-i să se înțeleagă; altfel să-și pună zi de judecată și să se înfățișeze la Divan. 168

(*Fără dată, c. 1740*). Izvod de cheltuețele făcute la înmormântarea boeriului Toader Sturza vel jicnicer. 169

— *Iași, 1742 (7250) Februarie 5*. Costantin Neculai voevod înputernicește pe un armaș ca să meargă la Grigorie, fost căpitan mare de Covurlui, și să-l siliască pe acesta a-i da pe mână pe un Nedelco, ce i-au fost argat, și care acum era învinuit că au furat un cal și 5 epe. 171

1742 (7250) *Februarie 18*. Costandin Mavrocordat voevod volnicește pe (Cârstea Iamandi) să-și stăpâniască moșia, oamenii să-l asculte și el să le pună vornicel. 172

1745 (7253) *Febr. 12*. Jaloaba lui Lupu Corciiovă din satul Sărățenii, jud. Fălciu, asupra unui vornicel din satul Crețana și asupra tuturor sătenilor deacolo. 172

Iași, 1747 (7255) August 25. Ion Grigorie Ghica voevod înputernicește pe boariul său Cârstea Iamandi de a-și lua țiganii robi cari să trag dintr'un Petrea țiganul, de pe ori pune i-ar afla. 174

1754 (7262). Pecetluit sau adeverință cu pecetea Domnească pentru plata vâcărîtului pe un an. 175

1755 (7263) *Aprilie 29*. Andreiu Vărgolici, Simion Vărgolici și Lupu Balaban, dau o mărturie la mâna feciorilor lor, Apostol, Constantin și Ioan, despre un furt de haine și odoare, ce au suferit din partea unor săteni tâlhari din Bursuci, enumerând lucrurile furate. 175

1757 (7265) *Martie 14*. Scarlat Grigorie Ghica voevod scrie Ispravnicului de Tutova și boeriului Costantin Sturza biv vtori paharnic, ca să cerceteze pricina dintre Ștefan Gălușcă și

Toader Sion, ambii din jud. Tutova, pentru o parte de moșie Corobăneștii și pentru un loc de prisacă pe moșia Hârșova, și judecându-i, să-i așeze, cum ar fi mai cu dreptate. 177

1757 (7265) *Iunie 1*. Strămoșii Bălăbăneștilor, după mărturisirea bătrânilor, Simion Vârgolici și Lupu Balaban, oameni trecuți de 80 ani. 179

1763 (7271) *Februarie 5*. Diata Ilinca Tuchilă prin care dăruiește bisericii sfântului Neculai trei dughene și o pivniță, în mijlocul târgului Bârlad, și un pogon de vie la Nicorești.

1765 *Iulie 3*. Grigore Alexandru Ghica voevod scrie biv vel stolnicului Constantin Sturza și biv vel sulgerului Enachi, Ispravnici de ținutul Tutovei, ca să cerceteze cele reclamate de Vasile din satul Hușii, ținutul Sucevei, pentru niște părți din moșia Docani, ținutul Tutovei. 183

1765 *Noembrie 18*. Grigorie Alex. Ghica împutenicește pe Lupu Costache biv vel ban, spre a-și stăpâni două părți din satul Docanii de pe Jăravăț, cumpărate dela răzășii deacolo, și respinge ca ne întemeiată cerire de rescumpărare a răzășului Vasile Fele. 185

1766 *Iunie 16*. Grigore Alexandru Ghica voevod scrie Ispravnicilor de Tutova ca să cerceteze și să judece cele jeluite de Vasile Felea asupra lui Samoilă sân Lupu Ciobanu, pentru un bătrân de moșie anume Măciucașul, din satul Docanii, jud. Tutova. 186

1767 *Fevruarie 2*. Veniturile încasate de Iordachi lamandii de pe moșia Epurenii și de pe aiurea, cum și cheltuețele făcute în anii 1765 și 1766. 188

1767 *Maiu 22*. Grigore Alexandru Ghica voevod rânduește pe boerii Lupu Costache biv vel stolnic și pe Ispravnicul de Tutova, Iordachi biv vtori visternic,—ca să cerceteze pricina dintre Vârcolicești și Bălăbănești dela moșia Bursucii. 191

1774 *Martie 17*. Patru târgoveți Bârlădeni dau această mărturie la mâna preoților Panaite și Gavrilă Brăescu, adeverind că aceștia au un loc de dughene, la uliță, alături cu locul ce târgul dăruise lui Ioniță Deleanu visternicului, rămas acum la stăpânirea spătarului C. Sturza și care, în loc să stăpânească locul acela dat de orășeni, a intrat pe locul răposatului preot Andreiu (Brăescu) și deci acest loc este al preoților Brăești. 194

1775 *Martie 12*. Banii ajutorinților încasați din județul Tutova. 195

(Fără an, secolul al XVIII, *Ianuarie 2*). Locuitorii din satul Sălcenii, jud. Tutova, roagă pe vodă să fie scăzuți de birul celor 21 oameni fugiți în țara turcească, și să li se plă-

tească banii pentru zahareaua de grâu ce au dat-o la Galați și pentru altele. 200

1777 *Octombrie* 2. Caimacanii, aducând la cunoștința tuturor lăcuiitorilor din județul Tutova că Înalta Poartă a rânduit Domn pe Costantin Dimitrie Muruz, fostul dragoman, — îi îndeamnă să fie liniștiți și să-și caute de treburile lor, mai ales că acum îi vremea arătului. 201

1777 *Octomvrie* 5. Darea de seamă a jâcnicerului Mihalachi Cerchez, din Bârlad, pentru suma primită din ținutul Tutovii, cum și cheltuiala făcută pentru menziluri, transporturi de sare gospod și alte cheltueli. 203

1777 *Octomvrie* 8. Caimacanii scriu Ispravnicilor de Tutova ca menzilurile sau căruțele de poștă să nu mai fie întrebuințate decât numai de acei ce merg cu porunci și cu cărțele Divanului. 204

(*Fără an, lună și zi, în adoua jumătate a seculului al 18*). Scăderile scutenticilor din satele ținutului Tutovei. 205

1778 (7287) *Octomvrie* 14. Diaconul Vasile, feciorul lui Enachi Dragomir, cu soția sa, diaconița Aftinie, și cu fiul lor, Ioan, vând vătavului Nistor 160 stânjini domnești de moșie din satul Bursucii, drept 25 părăle stânjânel. 209

1781 *Octomvrie* 6. Constantin Dimitrie Moruz voevod numește o comisiune de boeri, cari, împreună cu Ispravnicul de ținut, să îndemne și să stăruiască ca locuitorii Tutoveni să are și să sămene grâu de toamnă și să facă arături și pentru grâu de primăvară,—se înțelege și cât mai întinse. 210

1781 *August* 8. Constantin Dimitrie Moruz voevod, pentru Toader Duca, aflat în slujba Măriei Sale de postelnicel, poruncește ca să nu fie suparat de ispravnici cu nici un fel de zapcilâc sau altă slujbă. 212

* 1782 *Decemvrie* 20. Alexandru Costantin Mavrocordat voevod, în temeiul slujbilor făcute în vremea mai multor Domni, de către postelnicelul Toader Duca, din Bârlad,—îl scutește pe acesta de toate dăjdiile visteriei, cum și de alte dări și angăjării ce ar fi pe alte stări. 214

1785 *Iulie* 7. Răzeșii de Românești învoesc preotului Strățulat să facă un iaz și o moară pe apa Jăravățului, spre a se folosi împreună cu toții. 215

1785 *Aprilie* 7. Marin Ciocan, cu soția sa, Nastasia, fata lui Costantin Bălăban, vinde 5 stânjini moșie comisului Vasile Nistor, din moșia Bursucilor, drept 5 lei. 216

1785 *Decemvrie* 22. Alexandru Ioan Mavrocordat scrie lui Lupul Balș biv vel sardar și lui Gheorghie Costandachi biv

vel stolnic, ispravnici de ținutul Tutovei, ca să cerceteze cele jăluite de patru răzăși din neamul Vârgolici, asupra lui Mihalachi, ginere lui Ifrim, și a lui Enachi Țaul, pentru o parte din moșia Bursucii. 217

1785 *Decembrie 22*. Alexandru Ioan Mavrocordat voevod scrie pârcașilor de Galați, Costantin Greceanu și Neculai Angeri, ca să cerceteze cele jăluite de Costantin Vârgolici asupra răzășilor de Rădești pentru niște părți de moșie. 218

1786 *Ianuarie 24*. Preotul Dumitrache Bălăban, feciorul lui Costantin Bălăban, din satul Bălăbănești (jud. Tutova), cu preoteasa sa, Sanda, și cu fiul lor, Costin, dăruiesc a lor parte de moșie din satul Oncanii, pe apa Sohuluiului, ținutul Covurluiului, lui Iancu Greceanu biv vel paharnic, pentru mult folos și facere de bine ce au avut dela acesta. 220

1786 *Martie 12*. Gavril Conachi biv vel stolnic alege și hotărăști moșiile Măneștii, Zagoreniei și Pătășanii, pe Hobalna, cum și Bursucii, din cuprinsul Bălăbăneștilor,—ținutul Tutovei, plasa Corod. 221

1790 *Septembrie 10*. Constantin Chiriac din satul Tăbăcești dă cu bezmân un loc, din Bârlad, lui Ionciu, croitoru, și lui Costantin Botezatu,—cu câte 15 lei pe an. 225

1791 *Aprilie 3*. Gheorghie Costandachi biv vel spatar, pentru o casă din târgul Bârladului și 900 lei primește în schimb dela părintele Ioan (Dumitroviciu) părțile de moșie ce acesta le avea la Lungești, Movileni și Iapurești. 226

1792 *Decembrie 10*. Măsurile luate în Moldova, pe timpul Domniei lui Alexandru Moruzi, pentru crușarea și sporirea pădurilor, publicate apoi în țară și de urmașul său, Mihai Vodă Suțu, în 1793. 227

1794 *Iunie 19*. Frații Costantin și Ioan Praja lasă de bună voia lor deplin stăpân pe un loc de casă, la mahala, pe preotul Manolachi Cocul. 231

1795 *Aprilie 23*. Constantin Chiricu din satul Tăbârcești, ținutul Tutovei, dă cu bezmân un loc, din târgul Bârladului, lui Ioniță Popa, cu câte 15 lei pe an. 232

1796 *Decembrie 7*. Mai mulți răzăși de moșia Bursucii, din Bălăbănești, împuternicesc pe Alexandru Vârgolici și Ion Vârgolici ca să ceară la Ispravnicie hotarnici, cari să le deosebiască părțile lor din moșia Bursucii, de acele ale popei Dumitrachi și a neamului acestuia, spre a se statornici liniștea între dânșii. 234

1798 *Mai 20*. Ierodiaconul Simeon Bogescu cu neamurile lui dau logofătului Ioan Cârjă părțile ce le aveau în moșiile

Rădeștii și Telegii, din ținutul Covurluiului, primind dâșșii în schimb dela Cârjă o parte din moșia Voineștii, de pe Tutova, cum și o sumă de bani. 236

1798 August 25. Alexandru Ioan Calimah voevod scrie Ispravnicilor de Tutova să cerceteze pricina de încălcare de moșie dintre Vasile Miclescu și răzășii de Românești, de pe Jaravăț. 239

1799 August 21. Alegerea și hotărârea locurilor de dughene, ce le avea Ioniță Popa cupețul (negustorul) în târgul Bârladului, pe Ulița Veche, ce merge spre apus dela capul podului (celui mare), cumpărată dela preotul Grigorie Anghelută, fostul protopop. 240

1799 Decemvrie 20. Constantin Alexandru Ispilant voevod pune în vedere postelnicului Toader Duca ca la 10 Ianuarie (1800) să se afle la Divan (în Iași) spre a sta în judecată cu Crăste Strătilă biv postelnicel de la ținutul Tutovii, pentru niște țigani. 243

1801 Octomvrie 17. Alexandru Neculai Suțul voevod poruncește ca, pe temeiul drepturilor ce are Toader Duca biv postelnicelul, să fie apărat de toate dăjdiile visteriei, cum și de alte havalele și angării. 243

1802 Iunie 20. Alexandru Suțu, Domnul Moldovei și al țării Românești, rânduește pe biv vel stolnicul Vasile Boteanul ca ispravnic la ținutul Cărligăturii, împreună cu Alexandru Hrisoverghi, punându-le în vedere că leafa își vor lua cu începere dela 1 Iulie viitor, de oarece foștii ispravnici au strâns și sfertul pe Iunie. 245

1803 Maiu 28. Alexandru Costandin Moruz voevod Domnul Moldovei dispune înființarea la Bârlad a unei școale pentru limba elinească și limba moldovenească. 246

1804 Maiu 30. Postelnicelul Ioan Vărgoliciu să plânge lui Vodă în contra lui Ene, feciorul lui popa Strătulat, din Bălăbănești, și alteru de a acestuia deacolo, pentru o fântână și pentru un bou. 250

1806 Aprilie 20. Răspunsul Mitropolitului Veniamin Costache, la scrisoarea biv vel stolnicului Vasile Boteanul, din Bârlad, prin care acesta solicita călugăria. 253

1807 August 10. Pavalachi Duca răscumpără nouă dughene de pe Ulița nouă, vândute de moșul său, Ilie Gheuca, și acum le vinde și el vătavului Gheorghe Oprișan,—drept 2242 lei 20 parale, adică cu aceiași sumă cu care le răscumpărase. 254

1808 Ianuarie 9. Ispravnicia Tutovei scrie căpitanului de târg că, în timp de 6 luni, să publice în oraș spre știința celor ce ar avea drept de a rescumpăra cele două dughene

din Uliță Nouă, cumpărate de Gheorghe Oprișan, și dacă vreunii se vor arăta cu cereri de respumpărare, să fie îndătoriți a să înfățișă la Isprăvnicie. 256

1808 Iunie 6. Isprăvnicia Tutovei însărcinează pe doi locuitori din satul Bogdana, ca să cerceteze pricina ivită între alți 2 săteni, de acolo, în privința facerei unei fântâni. 257

1809 Noemvrie 17. Isprăvnicia Tutovii scrie poroșnicului Gheorghie Portasă și lui Hagi Iordachi Iftimiu să cerceteze pricina dintre Gheorghie Oprișan și Eni Bungean, pentru locurile lor învecinate din Ulița Nouă, dând și mărturie hotarnică după obicei. 258

1809 Noemvrie 17. Mărturia hotarnică de cum s'au măsurat și s'au hotărât în puterea scrisorilor, pricina dintre vatavu Gh. Oprișan și Eni Bungean, pentru locurile d-lor din Ulița Nouă. 259

1813 Noemvrie 19. Maria, fata lui Lazăr Vidră, cu soțul ei Ioan Huștiu, vinde o bucată de loc, începător din malul gârlei ce vine din târg, lui Gheorghie Nedelcu, drept 150 lei. 261

1814 Martie 6. Gheorghie Lazăr cu frații săi vinde lui Gheorghie Nedelcu un loc ce merge cu măsoșiștea din gârla (Beșleagăi) în gios despre Neculai Doftorul, pe lângă drumul ce vine dela Podul cel mare, drept 220 lei. 262

1814 Octomvrie 28. Isprăvnicia Tutovei scrie telalului de târg că Iliana Portăsoae voind a-și vinde prin mezat o dugheană de pe Ulița Mare, să se facă convenitele publicații, în curgere de 40 zile, pe toate ulițele și prin toate mahalalele târgului Bârlad. 264

1815 Aprilie 1. Elena Portăsoae vinde biv vel medelnicerului Gheorghie Oprișan o dugheană din Ulița Nouă drept 1700 lei. 266

1815 Octomvrie 6. Scrisoarea dată lui Dumitru Lazăr de Epitropii moșii târgului Bârlad, pentru veșnica stăpânire a locului ce are din mahalaua de mijloc. 268

1816 Iulie 15. Raportul hotarnicilor, Costachi Conachi agă și Petrache Negre ban, prin care arată Măriei Sale lui Vodă cele constatate cu prilejul însărcinării ce li s'a dat de a hotărâ moșiile Dealu-mare, Frunțișenii și Balomireștii. 269

1819 August 20. Isprăvnicia Tutovei, la cerirea căpitanului Antohi Duca, însărcinează așume hotarnici, cari să facă măsoșiștea și alegere moșiei Rădenii, de pe Tutova. 276

1823 Ianuarie 30. Dela Visterie către Isprăvnicia Tutovei. 280

1823 *Iunie 30.* Ioan Sandu Sturza voevod volnicește pe stolnicul Toader Corodeanul ca să meargă la Bârlad pentru a cerceta cele jăluite de lăcultorii târgoveți asupra nedreptăților ce li-au făcut scriitorii și strângătorii banilor ajutorinților de arnă, fiind apucați acum să plătească din nou. 280

1823 *Mai 29.* Ioan Sandu Sturza voevod scrie biv vel banului Păvălachi Duca ca, în înțelegere cu hatmanul Gheorghie Brăescu, să procedeze la îndeplinirea poruncei ce li s'a dat. 281

1823 *Octomvrie 7.* Ioan Sandu Sturza voevod scrie biv vel banului Pavlică Duca ca, în afară de catagrafia plăcută ce a făcut la ținutul Covurluiului, să caute a face o pătrunzătoare cercetare și asupra jafurilor și altor asupriri a locuitorilor dela ocolași și zapcii, atât cele mai vechi, cât și cele mai noi. 282

1824 *Maiu 18.* Banul Pavăl Duca se jeluște lui Vodă că a făcut o moară pe apa Bârladului, din jos de acel oraș, în urma contractului încheiat cu Casa Obștiei și că acum aceea moară i s'a luat de vornicu Ioan Paladi, pentru care Măria Sa rânduiește cercetare la fața locului. 284

1824 *Iulie 29.* Ioan Sandu Sturza voevod rânduiește pe Pavalache Duca biv vel ban să cerceteze pricina ivită între paharnicul Iordache Oprișan și locuitorii din Măgiurcani (Ivești) și cei din Ciocani, pentru bani și zile muncă. 286

1824 *Septemvrie 27.* Ioan Sandu Sturza voevod imputernicește pe slujbași vădrari de la ținutul Tutovei ca să fie volnici a lua și a strânge venitul vădrăritului, după regula făcută pentru anul respectiv. 288

1825 *Fevruarie 20.* Invoiala făcută între meșterii lemnari, Toader Haulică și Ioniță Brașoveanu, cu biv vel paharnicul Gheorghie Oprișan, pentru lucrul cherestelii trebuincioase la casele ce aceștia face în târgul Bârladului. 293

1825 *August 13.* Visteria scrie lui Pavel Duca, drept răspuns la înștiințarea făcută acelei autorități, că e drept să plătească banii analoghiși de boerii rânduiți pentru binalile ce dânsul are în Bârlad. 295

1825 *Octomvrie 15.* Ioan Sandu Sturza voevod, la jăluirea târgoveților Bârlădeni, acei din partea de jos sau de mează-zi a orașului, de a se regula și pentru partea aceia de târg un meidian, unde să se adune carele și lumea ce aduce felurite lucruri de vânzare, ca și dânsii să poată face alejverisuri, hotărăște ca, afară de meideanul dela Biserica Gospod, să fie și locul acela cumpărat de dânsii dela visternicul Canta. 296

1825 *Noemvrie 10*. Visteria scrie către Isprăvnicia Tutovei în privința scutelnicilor aflători în satele Chetreni și Cârlo-mănești, cum și în privința a ce trebuie să plătească locuitorii din Morenii și Bujoreni, ce se țineau de Bârlad. 300

1826 *Iulie 19*. Visteria scrie către Isprăvnicia Tutovii ca scutelnicii banului Pavăl Duca, din mahalaua Morenii și Bujoreni, din târgul Bârladului, în afară de banii șfeturilor și ai răsurilor, să nu fie supărați cu alte havalele. 301

1829 *Maiu 17*. Isprăvnicia Tutovei rânduește pe stolnicul Nistor Zorilă, pentru ocolu Târgului, ca să așeze carantine spre pază de boala ciumei. 302

1830 *Martie 5*. Isprăvnicia Tutovei scrie stolnicului Nistor Zorilă, epistatul carantinilor dela Ocolu Târgului, ca să raporteze celor în drept de două ori pe săptămână pentru starea sănătății ocolului. 303

1831 *Aprilie 25*. (Ispravnicul) Neculai Jora vel spatar atestază că căpitanul Gheorghie Hârlacu și-au îndeplinit toate însărcinările ce i s'au dat de Isprăvnicie în vremea trecerii oștirilor rusești cu osârdie și mare silință. 304

Bârlad, 1831 Maiu 21. Isprăvnicia județului Tutova adeverește serviciile și actele filantropice ale spițărului Iohan Kraus, ginerile răposatului spițer și vice consul austriac, Samoil Engelleiter,—în scopul de a i se cunoaște și în mod oficial meritele, și deci a-și putea câștiga, la vreme căzutele răsplătiri. 305

Eși, 1832 Maiu 24. Comitetul Sănătății din Principatul Moldovei scrie doftorului Lafari, medicul orașului Bârlad, ca să dea știință în mod regulat de numărul bolnavilor și morților, din acel oraș. 306

1833 *Maiu 8*. Adeveritoare încredințare din partea mai multor boeri, prin care se spune că Dumitrachi Duca este fiul banului Pavăl Duca și acesta a fost frate cu săvârșitul din viață Gheorghie Duca, trăitor acesta de a stânga Prutului, la satul Siliștea, ținutul Hotinului. 308

Siliștea (in Basarabia) 1833 Septemvrie 28. Iuliga Granicoschi, soacra mortului Gheorghie Duca, adeverește despre cele prevăzute de dânsul în Testament,—trei părți de avere fiicei sale, Ecaterina, și o a patra parte pentru 3 nepoți ai săi, fii ai lui Pavel Duca, din Bârlad. 310

1834 *Februarie 10*. Starostia Kesar-Krăeștii Aghenții, din Bârlad, prin acest act, adeverește și reproduce în el publica-

ția, ce s'a făcut în oraș, în anul 1826 August în 23, că doftorul Neculai Lafari nu este adus în acest oraș numai pentru boeri, ci pentru tot norodul și că de la cei săraci n'a pretin-
derisit nici o plată. 311

1835 *Ianuarie 12*. Preotul Ioan din Corodești și preotul Maxim din Micești, chemați fiind de vornicii de poartă și având porunca Protoereului și a Judecătoriei, pun sub jurământ pe răzășii din Micești pentru partea de moșie Sionasă. 313

1840 *Decembrie 17*. Mihail Grigorie Sturza voevod hărăzește lui Dimitrie Duca, membru al judecătoriei din Vaslui, rangul de vel sardar. 314

1853 *Noembrie 30*. Sărdarul Nedelcu, Oprișan vinde o dugheană, din Ulița Cojocărească, negușitorului Toma Beldie în preț de 4000 lei. 315

Iași, 1905 Ianuarie 10. Scrisoarea și avizul domnului Teohari Antonescu, profesor de Arheologie la Universitatea din Iași, asupra uneltelor de piatră și de bronz, ce sunt arătate în Istoria com. Bogdana, și pe temeiul cărora susține că com. Bogdana, din jud. Tutova, este locuită de ființe ome-
nești de vre-o 4000 de ani. 317

Bârlad, 1923 Ianuarie 28. Legenda întemeerii satului Bălăbănești și alte informațiuni din vremea de pe urmă, în deosebi de familia Bălăban, comunicate de d-l Inginer Inspector silvic, I. E. Bălăban din Bârlad. 320

— *Anul 1844*. Lista documentelor înfătoșate la Divanul Domnesc, din Iași, în anul 1844, de către răzășii de Românești (com. Bălăbănești-Tutova) în procesul ce au avut cu Ruxanda Miclescu, soția răposatului postelnic Matei Costachi. 328

Adaos

Iași, 1629 (7137) April 8. Necoară hatmanul și părcălab Sucevei, cu giupâneasa sa Teodosia, dăruesc nepoșilor lor Ionașco și Dumitrașco moșiile Bicani și Balasinești pe Simila, cum și părți de ocină din Cepești și Horgești pe Bogdana, toate în ținutul Tutovei. 336

Iași, 1632 (7140) Iunie 4. Alexandru Iiaș voevod, la jăluirea giupânesei răposatul hatman Necoară în potriua lui Sava din Ceucani, care îi impresura moșia ce dânsa avea în Ceucani, răduște cercetare la fața locului. 337

1729 (7237) *Iulie 7*. Ioan Grigorie Ghica voevod scrie biv vel medelniceriului Vasile Sturza ca să hotărască și să aleagă partea feciorilor lui Pavăl Ursuleț din Ceucani și Stănuști, ținutul Tutovei. 339

1737 (7245) *Iulie 8*. Grigorie Ghica voevod scrie boerului

Vasile Sturza biv vel stolnic ca să cerceteze pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan pentru satul Ceucani și Siliștea Stănuești ce sânt în ținutul Tutovei. 340

1738 (7246) *Iunie 6.* Raportul către Vodă a stolnicului Vasile Sturza în pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan, pentru moșiile Ceucani și Stănuești, din ținutul Tutovei. 343

1793 *Februarie 29.* Judecata făcută dintre spatariul Costantin Paladi și vechilul mănăstirii Necoriță din Iași, pentru părți de moșie din Bicani și Balasinești, de pe Simila, jud. Tutovei, în care, pe temeiu scrisorilor, vechilul mănăstirii este rămas. 345

• • • • •

Indreptarea greșelilor de tipar

<u>Pagina</u>	<u>Rândul</u>	<u>In loc de</u>	<u>Să se cetească</u>
13	28	1528 (7036) Mai 18	1546 (7054) Mai 13 pag. 25.
21	6	12	14
60	3	plasa	plânșa
61	27	los	las
127	23	Neagui	Neagul
137	27	Bârlășești	Bârlălești
170	24	inițiativa	imitația
173	12	Cătățue	Cetățue
175	9	am	au
195	28	ca-au	ce-au
Paginația coalei	18	173-188	283-288
202	23	pricin	pricina
238	23	Conta	Canța
268	7	1915	1815
268	25	1915	1816
336	2	CLXXXIX	CXC
